

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

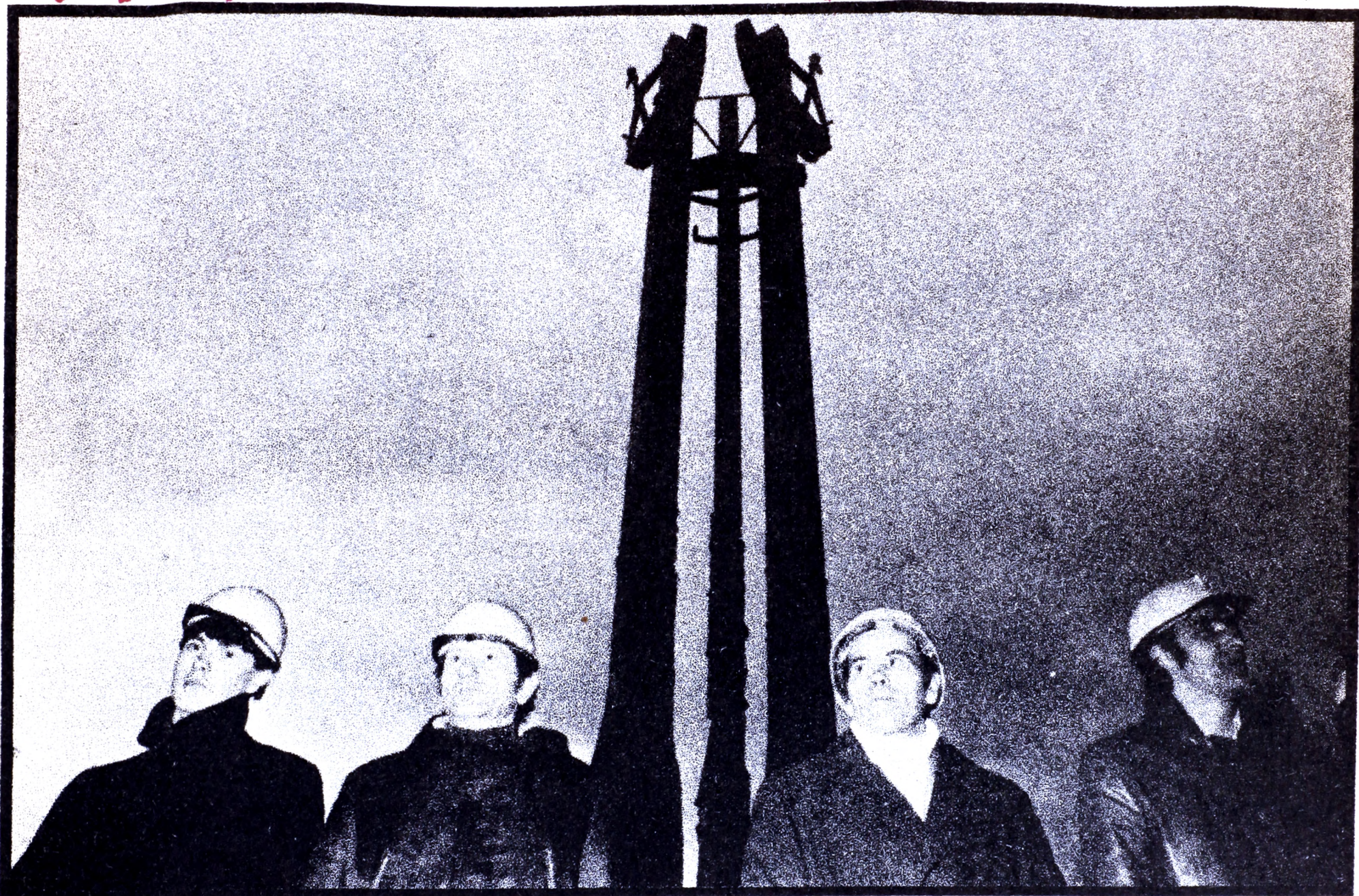
ΑΝΤΙ

27/12

Περίοδος Β', τεύχος 195, Παρασκευή 25 Δεκεμβρίου 1981

Δρχ. 40

ΑΠΗΛΕΓΣΗ ΣΤΟΝ ΠΟΛΩΝΙΚΟ ΛΑΟ

**ΠΟΛΩΝΙΚΗ ΚΡΙΣΗ: Η ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ
ΤΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΑΔΙΕΞΟΔΑ-ΤΗΣ**

**ΓΡΑΦΟΥΝ: ΣΤ. ΚΟΥΛΟΓΛΟΥ • ΧΡ. ΚΥΡΙΑΖΗΣ
• Γ. ΜΗΤΡΑΛΙΑΣ • ΔΗΜ. ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΣ •
ΑΣΤ. ΣΤΑΓΚΟΣ • Ν. ΦΡΑΓΚΑΚΗΣ**

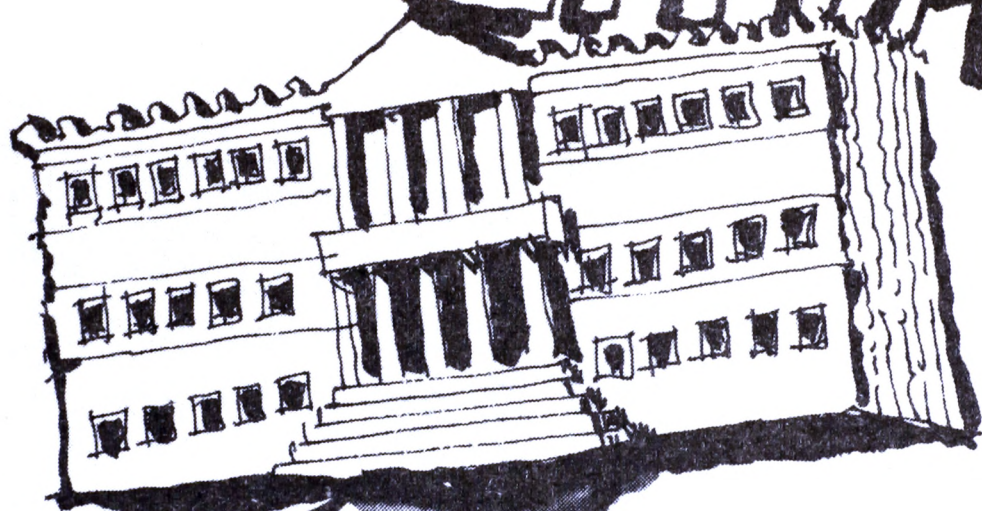
- **Η ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ**
- **ΧΟΥΝΤΙΚΟΣ ΕΡΓΑΤΟΠΑΤΕΡΙΣΜΟΣ**
- **ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΙΑΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ**

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

Κεντρική διάθεση: «ΠΟΛΥΤΥΠΟ»

Τηλ. 729.237 - 732.819

Η ΑΛΛΗ ΕΠΤΑΕΤΙΑ

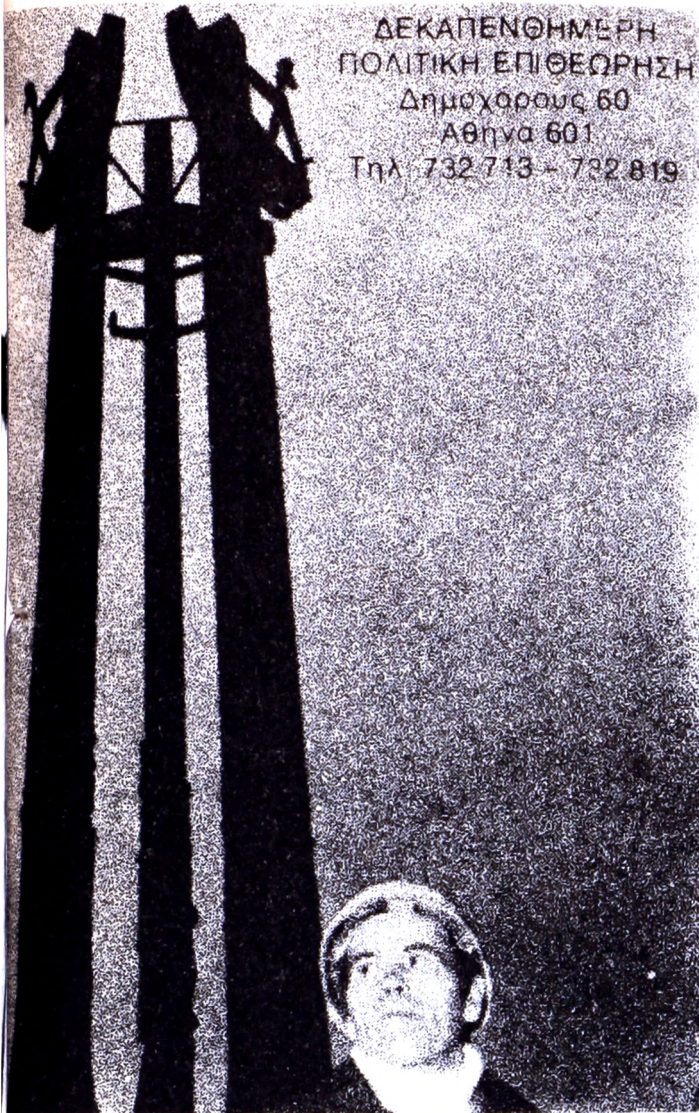
ΣΥΛΛΟΓΗ
ΜΕ ΤΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ
ΙΩΑΝΝΟΥ

ΑΠΟ ΤΟ 74 ΟΣ ΤΟ 81

Περίοδος Β'
Χρόνος 8ος
Τεύχος 195

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
Αθήνα 601
Τηλ. 732.713 - 732.819

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ

ΑΝΤΗΝΩΡ: Η Πολωνία ήλθε να κρίνει όλους-μας...	5
ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ	6
Κ. ΚΙΤΣΟΥ: Ο πληθωρισμός ροκανίζει την εισοδηματική πολιτική	8
Γ. ΚΑΛΑΪΤΖΗ:	
Σοσιαλισμός αλά ΚΝΕ	10
ΠΟΛΩΝΙΑ: αφιέρωμα	11-31
ΣΤ. ΚΟΥΛΟΓΛΟΥ: Το χρονικό της κρίσης, Ιούλης '80-Δεκέμβρης '81...	11
ΔΗΜ. ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΥ:	
Είμαστε όλοι Πολωνοί...	14
ΧΡ. ΚΥΡΙΑΖΗ: Περιπλάνηση στον αθηναϊκό Τύπο...	16
Φ.Α: Η Πολωνία δεν πέθανε ακόμα.	18
ΣΤ. ΚΟΥΛΟΓΛΟΥ:	
Αλληλεγγύη: ρεύματα και τάσεις πριν από το πραξικόπημα...	22
ΑΣΤ. ΣΤΑΓΚΟΥ: Το Πάντρεμα της φωτιάς με το νερό...	26
Ν. ΦΡΑΓΚΑΚΗ: Sic transit Polonia	28
Γ. ΜΗΤΡΑΛΙΑ: Η μοναδικότητα της πολωνικής επανάστασης	30
ΑΝΤ. ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ:	
Όταν οι «θεματοφύλακες» συναγελάζονταν με τη χούντα	32
ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ	39
ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΥ:	
Χασάν Καναφάνι	40
ΧΑΣΑΝ ΚΑΝΑΦΑΝΙ:	
Ο πόλεμος που τελειώνει	41
ΝΤΟΡΑΣ ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ-ΡΟΓΚΑΝ:	
Εικαστικό Χρονικό	44
ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ	47
ΔΙΑΛΟΓΟΣ	50

«ΕΙΜΑΣΤΕ ΟΛΟΙ ΠΟΛΩΝΟΙ»

ΕΧΟΥΝ περάσει κιόλας δέκα μέρες από τη νύχτα των τανκς, κι όμως «ο νόμος και η τάξη» δεν βασιλεύουν ακόμα στην Πολωνία. Δέκα μέρες που αποτελούν την απαρχή μιας βασανιστικής δοκιμασίας, όχι μόνο του πολωνικού λαού, αλλά και κάθε ανθρώπου σ' αυτό τον κόσμο που νιώθει, πως παρ' όλα αυτά, ή και εξαιτίας όλων αυτών, πρέπει να διατηρηθεί το όραμα και η ελπίδα του σοσιαλισμού.

ΤΑ «πολωνικά» έδειξαν ακόμα τις τεράστιες αντινομίες του πολιτισμού-μας, τα ασφυκτικά όρια στα οποία ασκείται η διεθνής πολιτική. Τι διαφέρει η σημερινή τάξη πραγμάτων από τους συνασπισμούς του Ε' π.Χ. αιώνα ή του 19ου μ.Χ.; Τι διαφέρει η σημερινή πολιτική από τη γλώσσα των «σφαιρών επιρροής», τη διατήρηση των «status», τη με κάθε μέσο υποταγή των μικρών λαών στην υπερδύναμη, στη ζώνη της οποίας έχουν κατακυρωθεί;

Τι σημάδι είναι αλήθεια όταν από Ανατολή και Δύση δεχόμαστε συμβουλές για «ηρεμία και ψυχραιμία» και την προτροπή να θεωρήσουμε τα πολωνικά «εσωτερική υπόθεση» αυτής της χώρας; Ήταν δηλαδή ο Παπαδόπουλος και η 21η, εσωτερική υπόθεση των ελλήνων; Είναι ο Πινοσέτ μόνο εσωτερική υπόθεση της Χιλής; Είναι δηλαδή η υπόθεση του σοσιαλισμού αντικείμενο γεωγραφικών εντοπισμών και κρατικών περιορισμών «αρμοδιότητας»; Ή μήπως πρέπει να κάνουν αυτοκριτική οι τόσοι επαναστάτες που πέθαναν για τις ιδέες-τους σε άλλες χώρες απ' τις δικές-τους;

ΠΩΣ είναι λοιπόν δυνατό άνθρωποι που κάποτε η καρδιά-τους υποτίθεται πως φλογίστηκε απ' το σοσιαλιστικό ιδεώδες να υποστηρίξουν, με τραυλίζουσες διαλεκτικές, μια επιστροφή στις διπλωματικές αρχές του Μέττερνιχ, με επένδυση σοσιαλιστικού καθήκοντος;

ΑΥΤΗ είναι σε τελευταία ανάλυση η ηθική συνενοχή που στηρίζει τους όποιους Γιαουζέλσκι, ανατολικούς και δυτικούς. Αυτή είναι η πολιτική λογική που κύρια επιδίωξη-της είναι να κρατήσει ακίνητη την ιστορία. Αυτή είναι η διαλεκτική, που η φυσική-της κατάληξη είναι για παράδειγμα, πως η Ελλάδα δεν μπορεί να αποσπαστεί από το Δυτικό μπλοκ, γιατί έτσι θα αλλάξει ο χάρτης της Ευρώπης, θα απειληθεί η ύφεση και η ειρήνη, δηλαδή νομιμοποιεί τους νέους παπαδόπουλους ή τους Αμερικάνους πεζοναύτες στην Αθήνα, που θα αποτρέψουν την αλλαγή της «ισορροπίας των δυνάμεων στην Ευρώπη».

ΑΥΤΗ είναι η αντίληψη που θύει τους λαούς στο όνομα σκοπιμοτήτων, που τίποτα δεν τις νομιμοποιεί εκτός από την ανάγκη διαιώνισης των υφιστάμενων εξουσιών. Είναι μια αντίληψη εχθρική στα πιο στοιχειώδη δημοκρατικά και ανθρώπινα δικαιώματα, μια νοοτροπία ξένη και επικίνδυνη σε κάποιον που θέλει να λέγεται και να είναι σοσιαλιστής, σε έναν άνθρωπο δηλαδή που η σκέψη-του δεν έχει σύνορα, όπως δεν έχει και ο τελικός προορισμός της δράσης-του.

ΣΗΜΕΡΑ ΕΙΜΑΣΤΕ ΟΛΟΙ ΠΟΛΩΝΟΙ. Γιατι εμείς στην Ελλάδα δεν θέλουμε την επικυριαρχία του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού, δεν θέλουμε οι τύχες της χώρας-μας να καθορίζονται από τη γεωγραφία. Γιατι δεν θέλουμε το μέλλον του λαού-μας να αποφασίζεται στις Βρυξέλλες, την Ουάσιγκτον, ή οπουδήποτε αλλού.

ΕΙΜΑΣΤΕ ΟΛΟΙ ΠΟΛΩΝΟΙ. Γιατι θέλουμε το σοσιαλιστικό μέλλον της πατρίδας-μας να είναι αποτέλεσμα του κοινωνικού αυτοπροσδιορισμού και της πολιτικής χειραφέτησης των ελλήνων εργαζομένων. Είμαστε Πολωνοί γιατί είμαστε σοσιαλιστές. Γιατι το ιδανικό-μας είναι ενιαίο και αδιαίρετο. Γιατι ο σοσιαλισμός ή προκύπτει και στηρίζεται από τη λαϊκή δράση και συναίνεση, ή δεν είναι σοσιαλισμός.

ΓΙΑΤΙ αρνούμαστε να ενταχτούμε στην αστυνομική λογική των εννέα εκατομμυρίων πρακτόρων εργατών της «Αλληλεγγύης». Δεν θέλουμε να μοιάζουμε τον κινέζο της παροιμίας που όταν του δείχνανε το φεγγάρι, αυτός κοίταζε το δάχτυλο.

ΕΙΜΑΣΤΕ ΠΟΛΩΝΟΙ, γιατί ο αγώνας των εργατών αυτής της χώρας για συνδικαλιστικές και πολιτικές ελευθερίες, για εργατική αυτοδιαχείριση δεν είναι απλά σοσιαλιστικός αλλά τείνει να δώσει του σοσιαλισμού το πραγματικό — και λησμονημένο — περιεχόμενο.

ΕΙΜΑΣΤΕ ΠΟΛΩΝΟΙ, γιατί είμαστε σοσιαλιστές.

anTi

Η Πολωνία ήλθε να κρίνει όλους-μας...

ΚΑΙ, ξαφνικά, τα πολωνικά έγιναν ολοσέλιδοι τίτλοι και στον αθηναϊκό Τύπο, βάζοντας σε δεύτερη μοίρα όλα τα άλλα — την επάνοδο του πρωθυπουργού από τις Βρυξέλλες, τα κυβερνητικά οικονομικά μέτρα, την επίσκεψη Αραφάτ στην Αθήνα, την προσάρτηση από το Ισραήλ των υψωμάτων του Γκολάν, τη νέα ένταση στην Κύπρο, την απεργία των εργατών του Λαυρίου, κ.ά.

ΟΙ ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ, φυσικά, δεν έλειψαν. Ο «Ριζοσπάστης» λ.χ., έκρινε πως ο θόρυβος, τα πηχυαία οκτάστηλα, η αγωνία των όπου γης προοδευτικών ανθρώπων, είναι πράγματα περιττά, αφού — μετά την κήρυξη του στρατιωτικού νόμου, τις συλλήψεις, τα στρατοδικεία, τις συγκρούσεις — «κλίμα ηρεμίας και εργασιακής πειθαρχίας επικρατεί γενικά στην Πολωνία»! Αντάμα με το «Ριζοσπάστη», το «Έθνος» φρόντισε, επίσης, να δώσει τον πραγματικό «παλμό των γεγονότων». Επί παραδείγματι, στο φύλλο-του του περασμένου Σαββάτου 19 τρέχ., κύριο θέμα δεν ήταν ούτε η συγκέντρωση-πορεία 30.000 Αθηναίων, ούτε η παρουσία του Σοβιετικού στρατάρχη Βίκτωρ Κρυλίκωφ στη Βαρσοβία, ούτε οι διαδηλώσεις χιλιάδων Πολωνών εργατών, που αντιμετώπιζαν την αστυνομία με την κραυγή «Γκεστάπο-Γκεστάπο», αλλά οι... «ΑΘΡΟΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΕΦΟΡΩΝ», για να καταπολεμηθεί η φοροδιαφυγή!

Η στάση των δύο ΚΚΕ

ΓΙΑ ΤΑ συμβαίνοντα στην Πολωνία και για τη στάση, ειδικότερα των εφημερίδων-μας, το «ΑΝΤΙ» αφιερώνει, στο τεύχος-του αυτό, αρκετές σελίδες-του. Ωστόσο, αν είναι ορθό πως η οικοδόμηση της δημοκρατίας και του σοσιαλισμού είναι διαδικασίες αδιαίρετες σε παγκόσμιο και πανανθρώπινο επίπεδο — και, συνεπώς, ενδιαφέρουν και προβληματίζουν κάθε σκεπτόμενο άνθρωπο — τότε, δε χωρεί αμφιβολία πως η Πολωνία ήλθε να κρίνει όλους-μας: άτομα, εφημερίδες, κόμματα, κυβέρνηση.

ΚΑΙ ΓΙΑ ό,τι αφορά τα δύο ΚΚΕ, τα πράγματα είναι πολύ καθαρά: Έτσι, για το ΚΚΕ, η συμερινή τραγωδία του πολωνικού λαού, δεν μπορεί να έχει καμιά σχέση με τις δομές και το περιεχόμενο του «υπαρκτού σοσιαλισμού», αφού είναι καρπός αδίστακτων ιμπεριαλιστικών επεμβάσεων που «σ' όλο το προηγούμενο διάστημα, ενίσχυσαν τα αντισοσιαλιστικά στοιχεία στην τυχοδιωκτική δράση-τους, μέσα στην Πολωνία». Συνεπώς, καλά θα κάνουν — όπως τονίζει και η σχετική ανακοίνωση του Πολιτικού Γραφείου της ΚΕ του ΚΚΕ — ορισμένες δημοκρατικές οργανώσεις και κινήσεις, που «δεν δείχνουν την απαιτούμενη ευθύνη και προωθούν πρωτοβουλίες σε μαζικούς φορείς για εκδηλώσεις "διαμαρτυρίας" σχετικά με τα Πολωνικά», ν' ανακρούσουν πρύμναν και να συνειδητοποιήσουν πως όποιος διαμαρτύρεται σήμερα για την επέλαση των τανκς στους δρόμους και τα εργοστάσια της Πολωνίας, αυτός, παίζει το παιγνίδι των αντιδραστικών δυνάμεων, που «στρέφονται συνολικά ενάντια στις δυνάμεις της προόδου και της ειρήνης, στη χώρα-μας και στον κόσμο...».

ΑΝΤΙΘΕΤΑ, για το ΚΚΕ Εσ., τα γεγονότα της Πολωνίας ήλθαν να υπομνήσουν πως ο σοσιαλισμός και ο κομμουνισμός είναι έννοιες ασυμβίβαστες με τη στρατιωτική δικτατορία, τις διώξεις κατά των εργαζόμενων, τον αποκλεισμό-τους από την

ουσιαστική διεύθυνση της κοινωνικής και πολιτικής ζωής. Άλλο τόσο είναι έννοιες ασυμβίβαστες με τις ξένες στρατιωτικές επεμβάσεις και με ενέργειες που υποσκάπτουν την ειρήνη και διευκολύνουν τα σχέδια του παγκόσμιου ιμπεριαλισμού. Συνεπώς, ίσως να ήλθε η ώρα, για όλους τους κομμουνιστές και αριστερούς, να επιστημάνουν πως, πέραν από το δρόμο του «υπαρκτού σοσιαλισμού», που ανακόπτει και πνίγει κάθε αναγενωτική διαδικασία, πέραν από τη σοσιαλδημοκρατία, που επίσης αποξενώνει τους εργαζόμενους από την ενεργό συμμετοχή-τους στη διεύθυνση της κοινωνίας, υπάρχει ο τρίτος δρόμος, ο δρόμος του ευρωκομμουνισμού, που είναι ο δημοκρατικός δρόμος προς ένα σοσιαλισμό με ελευθερία και δημοκρατία.

Και η κυβέρνηση;

ΚΑΙ Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ — αυτή η ίδια «ελληνική σοσιαλιστική κυβέρνηση», που ενδέχεται, κατά την άποψη ορισμένων Αμερικανών, να «κατολισθήσει προς το Σύμφωνο της Βαρσοβίας»... — πώς αντέδρασε;

ΑΡΧΙΚΑ, σκέφθηκε πως θα μπορούσε να ξοφλήσει με μια δήλωση του ευρωβουλευτή-της Χρήστου Μαρκόπουλου (πρόεδρου της «Κίνησης για την εθνική ανεξαρτησία, τη διεθνή ειρήνη και τον αφοπλισμό» — ΚΕΑΔΕΑ) στο Ευρωκοινοβούλιο... Αμέσως ύστερα, διαπίστωσε πως η «πίεση από τα κάτω» ήταν αισθητή και πως έπρεπε το ΠΑΣΟΚ να εκδηλωθεί «τουλάχιστο σαν κίνημα»... Έτσι, ακολούθησε η ανακοίνωση του Εκτελεστικού Γραφείου: «Εκφράζουμε τη βαθιά ανησυχία-μας για τις δραματικές εξελίξεις κατασταλτικού χαρακτήρα στην Πολωνία... Ελπίζουμε ότι η λύση του πολιτικού προβλήματος θα προκύψει αποκλειστικά και μόνο με εσωτερικές διαδικασίες, χωρίς καμιά ξένη επέμβαση... Ευχόμαστε ότι θ' αποκατασταθούν σύντομα οι ατομικές και συνδικαλιστικές ελευθερίες στη χώρα αυτή».

ΣΥΝΕΒΗ όμως, το πρωί της Πέμπτης 17 Δεκεμβρίου, να παρεμβληθεί ο πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας, κ. Ευ. Αβέρωφ, που κατέθεσε στη Βουλή σχέδιο ψηφίσματος («καταδικάζουμε ανεπίφραστα την καταπάτηση των ελευθεριών του πολωνικού λαού», κλπ.) και ζητούσε συζήτηση «προ της ημερησίας διατάξεως...». Τα πράγματα έπαιρναν έτσι μιαν άλλη τροπή. Το ΠΑΣΟΚ, σαν κυβέρνηση πλέον, έπρεπε να πάρει θέση — κάτι που ήταν απρόθυμο, και ανώριμο, να πράξει. Επιστρατεύθηκε έτσι η «απουσία επαρκών πληροφοριών για τα συμβαίνοντα στην Πολωνία» (στο μεταξύ, και το ΤΑΣΣ ακόμη, είχε παραδεχθεί την ύπαρξη νεκρών και τραυματιών, σαν αποτέλεσμα αιματηρών συγκρούσεων εργατών και αστυνομίας) και η συζήτηση στη Βουλή αναβαλλόταν sine die... Αυτά, το μεσημέρι της Παρασκευής 18 τρέχ., ενώ, την ίδια στιγμή, ορισμένοι υπουργοί εξηγούσαν, σε τόνους χαμηλούς, πως «δεν πρέπει να είμαστε προκλητικοί απέναντι στη Σοβιετική Ένωση, που είναι μια υπερδύναμη, κλπ.», πολύ-περισσότερο, μάλιστα, γιατί «η Πολωνία ανήκει στο Σύμφωνο της Βαρσοβίας»! Τελικά, κάποιιοι νηφαλιότεροι έκριναν πως παραμένουμε (σαν κυβέρνηση) εκτεθειμένοι, πως «δίνουμε όπλα στη Νέα Δημοκρατία να δημαγωγήσει» και πως πρέπει «έτσι, είτε αλλιώς, να τοποθετηθούμε σαν κυβέρνηση». Η συνέχεια είναι γνωστή: Γύρω στις 11

το βράδυ της Παρασκευής, η Γενική Γραμματεία Τύπου και Πληροφοριών παρακαλούσε τις πρωινές εφημερίδες να δημοσιεύσουν το κείμενο μιας κυβερνητικής ανακοίνωσης για τα πολωνικά. Το κείμενο (από τηλεφώνου...) εξέφραζε «βαθιά θλίψη για τις τελευταίες δραματικές εξελίξεις στην Πολωνία» και την προσδοκία πως όλες οι χώρες που υπόγραψαν την τελική πράξη του Ελσίνκι «θα απόσχουν από οποιασδήποτε μορφής ανάμιξη στις εσωτερικές υποθέσεις της Πολωνίας».

ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Η κυβέρνηση, έστω ταλαντευόμενη, πήρε θέση απέναντι στην πολωνική κρίση. Θα μπορούσε, βέβαια να είχε πάρει η ίδια την πρωτοβουλία — αντί να την αφήσει στον κ. Αβέρωφ — φέρνοντας το θέμα στη Βουλή και προκαλώντας η ίδια ψήφισμα του ελληνικού κοινοβουλίου. Αλλά αυτά είναι μια άλλη ιστορία, που σχετίζεται με το πώς μια κυβέρνηση ισορροπεί τις διεθνείς-της σχέσεις με θέματα αρχής, με θέματα δημοκρατικής και σοσιαλιστικής ευαισθησίας.

Η επίσκεψη Αραφάτ και οι Αμερικανοί

ΤΑ ΠΟΛΩΝΙΚΑ δεν ανέστειλαν, ωστόσο, τη γενικότερη κινητικότητα της ελληνικής και διεθνούς ζωής. Η επίσκεψη Αραφάτ στην Αθήνα λ.χ., αποτέλεσε ένα σημαντικό γεγονός. Και γιατί η Ελλάδα είναι, τη στιγμή αυτή, η πρώτη χώρα της ΕΟΚ που αναβάθμισε, σε επίπεδο διπλωματικής αποστολής, το μέχρι χθες Γραφείο Πληροφοριών της Οργάνωσης για τη Απελευθέρωση της Παλαιστίνης (PLO) — πράγμα που επέτρεψε στον πρωθυπουργό Α. Παπανδρέου να υποστηρίξει ότι «η ιστορία ανάμεσα στους αραβικούς λαούς και την Ευρώπη περνάει από την ελληνική πύλη» — και γιατί η επίσκεψη αυτή, λίγες μέρες μετά την επάνοδο του πρωθυπουργού από τις Βρυξέλλες, αποτέλεσε ζωντανή υπόμνηση πως, πέραν από τους Αμερικανούς και το ΝΑΤΟ, υπάρχει και ένας άλλος κόσμος, ο αραβικός, που προσδίνει στην ελληνική εξωτερική πολιτική μίαν άλλη διάσταση. Και ιδιαιτερότητα.

ΩΣΤΟΣΟ, οι Αμερικανοί που καταγράφουν κάθε κίνηση του Παλαιστίνιου ηγέτη με «έντονο ενδιαφέρον» (η φράση ανήκει σε αξιωματούχο της εδώ Αμερικανικής Πρεσβείας), δεν έδειξαν ότι ενοχλήθηκαν ιδιαίτερα από την επίσκεψή-του στην Αθήνα. Ίσως γιατί δεν πιστεύουν ακόμη πως θα υποχρεωθούν, πολύ σύντομα, ν' αναγνωρίσουν και οι ίδιοι την PLO και την αναγκαιότητα δημιουργίας ενός παλαιστινιακού κράτους, αν πράγματι ενδιαφέρονται — όπως διατείνονται — για την ειρήνη και σταθερότητα της περιοχής...

ΟΜΩΣ ΑΝ ΓΙΑ κάτι πραγματικά ενδιαφέρονται, τη στιγμή αυτή, οι Αμερικανοί, σε συνάρτηση με τις ελληνοαμερικανικές και ελληνονατοϊκές σχέσεις, είναι τα «χαρτιά» που κρατεί — ή φέρεται να κρατεί — ο Έλληνας πρωθυπουργός, εν όψει των προσεχών διαπραγματεύσεων για τις βάσεις. Η αλήθεια, βέβαια, είναι ότι οι συναντήσεις του Α. Παπανδρέου με τους υπουργούς Άμυνας και Εξωτερικών των ΗΠΑ, Κάσπαρ Ουάινμπεργκερ και Αλεξάντερ Χαϊηγκ, στις Βρυξέλλες, πρέπει να πήγαν αρκετά καλά, εφόσον ο ίδιος ο πρωθυπουργός διαβεβαίωσε τους δημοσιογράφους που τον συνόδευαν ότι βρήκε στους δυο υπουργούς «ανταπόκριση»... Όμως τί, ακριβώς, πρόκειται να γίνει, αν πέραν από τις συμβατικές κάποιων φράσεων-κλισέ, ο Α. Παπανδρέου συνδέσει το θέμα των βάσεων με το Κυπριακό (και πιο ειδικά, με το θέμα της αποχώρησης «όλων των ξένων στρατευμάτων από το νησί») ή αν ζητήσει από τους Αμερικανούς να του δώσουν οι ίδιοι τις εγγυήσεις που δεν του έδωσε η σύνοδος υπουργών του ΝΑΤΟ;

ΘΑ ΑΝΤΙΛΕΧΘΕΙ ίσως ότι οι ζητούμενες εγγυήσεις είναι φραστικές και μόνον, και ότι οι διπλωμάτες του Στάιτ Ντη-

πάρτμεντ δε θα δυσκολευθούν πολύ να βρούν μια διατύπωση, κατά το προηγούμενο των επιστολών Μπίτσιου-Κίσινγκερ, που να «ικανοποιεί» το ελληνικό αίτημα, χωρίς να θίγεται η «σύμμαχος Τουρκία»... Συμβαίνει όμως, τη στιγμή αυτή, η «σύμμαχος Τουρκία» να προβάλλει σαν ο ακρογωνιαίος λίθος της αμερικανικής στρατηγικής στην περιοχή... Συμβαίνει ο Ρήγκαν να έχει ζητήσει από το Κογκρέσο να εγκρίνει στρατιωτική και οικονομική βοήθεια προς την Τουρκία, ύψους 703 εκατομμυρίων... Άλλο τόσο όμως, συμβαίνει οι Ευρωπαίοι σύμμαχοι των ΗΠΑ, να έχουν θέσει, με ιδιαίτερη οξύτητα, το θέμα της ωμής καταπάτησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Τουρκία. Ήδη, η Δανία, η Νορβηγία και η Δυτική Γερμανία «πάγωσαν» κάθε βοήθειά-τους προς το τουρκικό στρατιωτικό καθεστώς — «έως ότου αποκατασταθούν, στη χώρα αυτή, η δημοκρατία και η ελευθερία» — και το ίδιο έπραξε και η ΕΟΚ που ανέστειλε οικονομική ενίσχυση 650 εκατομμυρίων που είχε προγραμματίσει, εδώ και μήνες.

Η ελληνική και η ευρωπαϊκή πίστη

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ, συνεπώς, που τίθεται και που απασχολεί έντονα τους Αμερικανούς, είναι σε τι βαθμό η ελληνική πίστη για την Κύπρο ή για την ασφάλεια των ανατολικών συνόρων της χώρας, θα συνδεθεί με την ευρωπαϊκή πίστη για την αποκατάσταση της δημοκρατίας στην Τουρκία και ποιές ικανότητες, προς την κατεύθυνση αυτή, διαθέτει η ελληνική διπλωματία. Ήδη, μέσα στη ίδια την Αμερική, διατυπώνονται διάφορες συστάσεις προς την αμερικανική κυβέρνηση, με την έννοια ότι θα πρέπει ν' αποφεύγει την ταύτισή-της με την τουρκική χούντα, γιατί αυτό «θα μπορούσε να επιτείνει τον αντιαμερικανισμό και αντινατοϊσμό στην Ελλάδα και να ωθήσει τον κ. Α. Παπανδρέου σε περαιτέρω χαλάρωση των δεσμών-του με το ΝΑΤΟ και τις ΗΠΑ (Βλέπε και άρθρο του Στήβεν Λάραμπη, μέλους του Εθνικού Συμβουλίου Ασφαλείας, επί

προεδρίας Κάρτερ, στους «Νιου Γιορκ Τάιμς», της 15 Δεκεμβρίου).

ΝΔ: «Βαδίζουμε κατά κρημνών»!

ΚΑΤΑ ΤΑ ΑΛΛΑ, μέσα στο δεκαπενθήμερο που κύλησε, η κυβέρνηση εξάγγειλε την εισοδηματική-της πολιτική απέναντι στους εργαζόμενους, που προκάλεσε — παραμένει γεγονός — αντιφατικές αντιδράσεις από μέρους των συνδικαλιστικών οργανώσεων και του Τύπου. Ήδη όμως, με την τηλεοπτική συνέντευξη του υπουργού Εργασίας Απ. Κακλαμάνη, της περασμένης Κυριακής, ορισμένα πράγματα ξεκαθαρίστηκαν. Προκύπτει έτσι λ.χ., ότι το κατώτατο μεροκάματο διαμορφώνεται γύρω στις 825 δραχμές και ο κατώτατος μισθός γύρω στις 18.580 δραχμές (αύξηση αντίστοιχα 37,5% και 42,2%), ενώ, ταυτόχρονα, με την αυτόματη τιμαριθμική αναπροσαρμογή, κατοχυρώνονται οι αποδοχές αυτές από οποιαδήποτε άνοδο του τιμαριθμού.

ΤΑ ΜΕΤΡΑ αυτά, προκάλεσαν, όπως αναμενόταν άλλωστε, την έντονη αντίδραση της Δεξιάς, ο Τύπος της οποίας άρχισε να θρηνεί γιατί το «μονοκομματικό κράτος» του ΠΑΣΟΚ δεν αφήνει κανένα περιθώριο «για συνεννόηση και αμοιβαίο συμβιβασμό των βασικών συντελεστών της παραγωγής» (των εργοδοτών, δηλαδή, και των εργαζομένων) αφού, είτε καταλήξουν σε συμφωνία είτε όχι, είτε καταφύγουν στη διαιτησία είτε όχι, θα ισχύσουν και στον ιδιωτικό τομέα οι ρυθμίσεις αποδοχών του δημόσιου τομέα. Συνεπώς, η χώρα βαδίζει κατά κρημνών!

ΑΛΛΑ η χώρα, αν θα πιστέψουμε τον νέο αρχηγό της Νέας Δημοκρατίας κ. Ευ. Αβέρωφ, βαδίζει, ούτως ή άλλως, κατά κρημνών, αφού η εξουσία του ΠΑΣΟΚ προσπαθεί «να επηρεάσει τα άυλα, που είναι πανίσχυρα», δηλαδή την ψυχή και το πνεύμα του λαού που, επί χρόνια, έμαθε να ταυτίζει το έθνος με τη Δεξιά και, συνεπώς, δεν μπορεί να ανεχθεί τον «υλισμό» της σημερινής κυβέρνησης, που σπεύδει ν' αναγνωρίσει την Εθνική Αντίσταση ή να κλονίσει τα βάθρα του κυβερνητικού συνδικαλισμού! Εκείνο, ωστόσο, που δεν κατανόησαν ακόμη οι επιτελείς της Νέας Δημοκρατίας, είναι ότι ο... «άυλος» λαός, τους έθεσε εις την γωνία. Και ότι δεν είναι εύκολο πια, «η αμαρτία να ονομασθεί αρετή»...

ΑΝΤΗΝΩΡ

ΕΡΤ: ΟΛΙΣΘΗΜΑΤΑ (1)

Το ΠΑΣΟΚ σαν αντιπολίτευση άσκησε μια έντονη (και εύστοχη) κριτική, στην αντίληψη της «ΝΔ» για το ρόλο των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Και η νέα Διοίκηση της ΕΡΤ υποσχέθηκε μια έμπρακτη «αλλαγή» στη μονόδρομη και επιλεκτική πληροφόρηση που είχε εγκαθιδρύσει η Δεξιά στα κρατικά και απ' αυτήν ελεγχόμενα ιδρύματα.

Και η «αλλαγή» θα μπορούσε να συμπυκνωθεί στο σεβασμό στην είδηση, δηλαδή στην έλλειψη κάθε χειραγώγησης, απόκρυψης ή μεθοδευμένης και επιλεκτικής χρησιμοποίησης των πληροφοριών.

Χωρίς κακοπιστία, με ψυχραιμία και καλόπιστη διάθεση κρίνοντας, θα διαπίστωνε κανείς μια λεπτή διολίσθηση προς πρακτικές της «παλιάς — κακής — εποχής». Παράδειγμα μικρό — αλλά όχι ασήμαντο — ο χειρισμός της πρώτης συγκέντρωσης διαμαρτυρίας για το στρατιωτικό νόμο στην Πολωνία, το απόγευμα της Κυριακής 13/12. Όπως είναι γνωστό, τουλάχιστον δυο με τρεις χιλιάδες άτομα διαδήλωσαν επί ώρες στο κέντρο της Αθήνας, την αντίθεσή-τους στο στρατιωτικό νόμο στη χώρα αυτή και την αλληλεγγύη-τους στον πολωνικό λαό.

Και ενώ στο δελτίο των 9 μ.μ. έγινε αναφορά σε ανάλογο χαρακτήρα συγκεντρώσεις της Ζυρίχης κτλ. (που μάλιστα ήταν και μικρότερες αριθμητικά), για τα εδώ ούτε λέξη. Και ίσως δεν θα υπήρχε αναφορά ούτε στο δελτίο του 12, αν όπως λέγεται δεν «έσπαγαν» τα τηλέφωνα της ΕΡΤ, από διαμαρτυρίες πολιτών, οπότε και έγινε μνεία του πράγματος.

Άς μη λησμονούν οι νυν υπεύθυνοι τις παλιές-τους θέσεις και τοποθετήσεις λοιπόν. Γιατί, αν στη ζωή η λησμονιά κατανοείται, στη δημόσια ζωή δεν συγχωρείται.

ΕΡΤ: ΟΛΙΣΘΗΜΑΤΑ (2)

Ο «πολιτικός πλουραλισμός» ήταν επίσης μια άλλη βασική διακήρυξη της κυβερνητικής πολιτικής για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Διακήρυξη μάλιστα που τις πρώτες μέρες έδωσε ευοίωνα σημάδια συνεπούς εφαρμογής. Άλλα όμως σημεία μαρτυρούν, πως ούτε 100 ημέρες δεν άντεξε η «άνοιξη» της ΕΡΤ, καθώς και εκεί, περνάει ο «κορσές» του Κοινοβουλίου.

Έτσι, φαίνεται πως απόφαση (της ΕΡΤ;) είναι να καλύπτονται οι πολιτικές δραστηριότητες μόνο των αναγνωρισμένων στη Βουλή κομμάτων. Δεν θα επεκταθούμε σε θέματα αρχής, ούτε θα μακρυγορήσουμε επί της ουσίας.

Θα σημειώσουμε μόνο πως αν ο πολιτικός πλουραλισμός στηριζόταν στη μεζούρα των ποσοστών και του κανονισμού της Βουλής, η ελληνική ιστορία θα είχε μείνει ακίνητη εδώ και δεκαετίες (τουλάχιστον).

Η ΕΡΤ είναι υποχρεωμένη να παρακολουθεί τα γεγονότα. Όχι να παίρνει τα μέτρα-τους. Εν πάση περιπτώσει, ας πάρει τα μέτρα-της. Ξέρει και τι πρέπει και τι μπορεί να κάνει. Άς το θελήσει.

ΑΠΟ ΤΟ ΝΕΙΛΟ ΩΣ ΤΟΝ ΕΥΦΡΑΤΗ;

Ποιά είναι, επιτέλους, τα σύνορα του Ισραήλ; Κανείς δε φαίνεται να ξέρει ακριβώς. Πάντως, το Ταλμούδ αναφέρει πως η χώρα που χάρισε ο Θεός στους υιούς της Σιών εκτείνεται από το Νείλο ως τον Ευφράτη. Ο Μπέγκιν δεν είπε ποτέ πως... απορρίπτει το Ταλμούδ.

Το θέμα κάθε άλλο παρά θεωρητικό είναι. Πριν λίγες μέρες, το σιωνιστικό κράτος που κατέχει τη σκλαβωμένη

Παλαιστίνη προχώρησε στην επίσημη-τυπική προσάρτηση των υψωμάτων του Γκολάν τα οποία, όπως και η Αν. Ιερουσαλήμ, έχουν καταληφθεί το 1967.

Δεν πα' να τους αποδοκιμάζει ο ΟΗΕ, δεν πα' να φέρουν σε δύσκολη θέση το Ρήγκαν αλλά και το φίλο-τους τον Μιτερράν, αυτοί το βιολί-τους. Άλλωστε, με δεδομένο το σημερινό συσχετισμό δυνάμεων στην περιοχή, οι Ισραηλινοί έπαιξαν το χαρτί της προσάρτησης στα σίγουρα. Το όπλο του πετρελαίου είναι κάπως «δύσχρηστο» αυτή τη στιγμή, η Αίγυπτος δεν ρισκάρει με κανένα τρόπο την επανάκτηση της άμμου του Σινά, η Συρία οργίζεται αλλά δεν θά 'θελε να δώσει στον Μπέγκιν πρόσχημα να ξαναμπει στο Λίβανο όπου οι αντιαεροπορικοί-της πύραυλοι υπάρχουν πάντα. Μονά-ζυγά δικά-του, λοιπόν του Ισραήλ.

Ός πότε, όμως;

ΟΙ «ΕΞΑΦΑΝΙΣΜΕΝΟΙ»

Κανείς δεν θα μπορούσε να κατηγορήσει τους ολοκληρωτισμούς όλου του κόσμου για έλλειψη εκσυγχρονισμού στις μεθόδους καταστολής. Με όση συστηματικότητα καταπνίγουν κάθε μορφή πνευματικής αναζήτησης και ανησυχίας, με άλλη τόση μελετούν τρόπους και μεθόδους για αποτελεσματικότερη συντριβή του «αντίπαλου», δηλαδή «δυνάμει» του καθενός πολίτη της χώρας-τους.

Η «Διεθνής Αμνηστία» με την καμπάνια-της για τις «εξαφανίσεις» έδωσε και πάλι την ανατριχιαστική εικόνα της κτηνώδους βίας, που διέπει το μεγαλύτερο τμήμα του πλανήτη-μας. Η «εξαφάνιση» λοιπόν του πολιτικού αντίπαλου είναι συνηθισμένη πρακτική σε όλες τις ηπείρους, πλην Ευρώπης. Υπολογίζεται ότι τα 15 τελευταία χρόνια έχουν εξαφανιστεί 1.500 Χιλιανοί, 15.000 Αργεντινοί, τουλάχιστον 100.000 Ουγκαντέζοι και 750.000 Καμποτζιανοί. Στην Αργεντινή, ανάμεσα στους εξαφανισμένους, περιλαμβάνονται και νήπια δύο μηνών!! Και σημαίνει «εξαφάνιση», στη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων, τη σύλληψη χωρίς ένταλμα ενός πολίτη και την «αφανή» θανάτωσή-του, συνήθως μετά φριχτά βασανιστήρια.

Ο 19ος αιώνας πίστευε ότι ο 20ος θα είναι η εποχή της

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ Η ΙΔΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ;

Από την αρχή πάλι, αντιμετωπίζουν οι διπλωματούχοι μηχανικοί Σχολών του εξωτερικού τα προβλήματα που υπήρχαν στο παρελθόν, για να αποκτήσουν το δικαίωμα στην άσκηση του επαγγέλματός-τους στην Ελλάδα. Είναι γνωστό ότι θεσμοθετήθηκαν ειδικές εξετάσεις με το νόμο 983/79, που συνεχίζει το πνεύμα του μεταξικού Α.Ν. 38/1021, και ισχύει ακόμα, για να αποκτήσουν οι πτυχιούχοι του εξωτερικού το δικαίωμα άσκησης του επαγγέλματός-τους. Παράλληλα, ο νόμος 741/77 δημιούργησε το ΔΙΚΑ-ΤΣΑ και προβλέπει τις διαδικασίες χορήγησης αντιστοιχού πιστοποιητικού ισοτιμίας πτυχίου ή άλλου τίτλου σπουδών αλλοδαπής, χάρη στο οποίο ο υποψήφιος αποκτά το δικαίωμα να πάρει μέρος στις εν λόγω εξετάσεις.

Η εφαρμογή αυτών των νόμων προκάλεσε πλήθος αντιδράσεων και κινητοποιήσεων, τόσο από τους πτυχιούχους σχολών του εξωτερικού στην Ελλάδα, όσο και από έλληνες

φοιτητές στο εξωτερικό. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να αναγκασθεί το Υπουργείο Παιδείας το Μάρτιο του 1981 να εμφανίσει σχέδιο νόμου βάσει του οποίου ανέθετε πλέον το θέμα στους υπουργούς Συντονισμού, Δημοσίων Έργων και στο ΤΕΕ με κοινές αποφάσεις των οποίων «Θα ρυθμίζονται οι προϋποθέσεις και οι διαδικασίες χορηγήσεως της ανωτέρω αδείας». Η τότε αρμόδια κοινοβουλευτική Επιτροπή δεν έκανε δεκτό το προτεινόμενο σχέδιο. Ενώ λοιπόν τώρα αναμενόταν να τεθεί σε νέα βάση και σ' όλες-του τις διαστάσεις το πρόβλημα από τη νέα κυβέρνηση, το σχέδιο νόμου που κατατέθηκε στη Βουλή στις 24-11-81 είναι το ίδιο με το προηγούμενο. Υπονέεται δηλαδή πάλι η θεσμοθέτηση των εξετάσεων, ενώ μέχρι την ψήφισή-του οι εξετάσεις θα γίνονται με το ισχύον νομικό καθεστώς (741/77 και 983/79). Το νέο θεσμικό πλαίσιο που προτείνεται θα είναι εξίσου αντιφατικό και δυσλειτουργικό όπως το προηγούμενο. Η λογική που έχει το προτεινόμενο σχέδιο νόμου για την αντιμετώπιση του προβλήματος στηρίζεται στη θέση, που είχε και η προηγούμενη κυβέρνηση, «εμποδίζω να εργαστούν, όσους δεν μπορώ να απορροφήσω».

Η υιοθέτηση τέτοιων απόψεων για την αντιμετώπιση του προβλήματος, εκτός από το

ΣΑΣ ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΩ...

ΔΕΝ ΜΕ ΝΟΙΑΖΕΙ ΠΟΣΟ ΚΟΣΤΙΖΕΙ

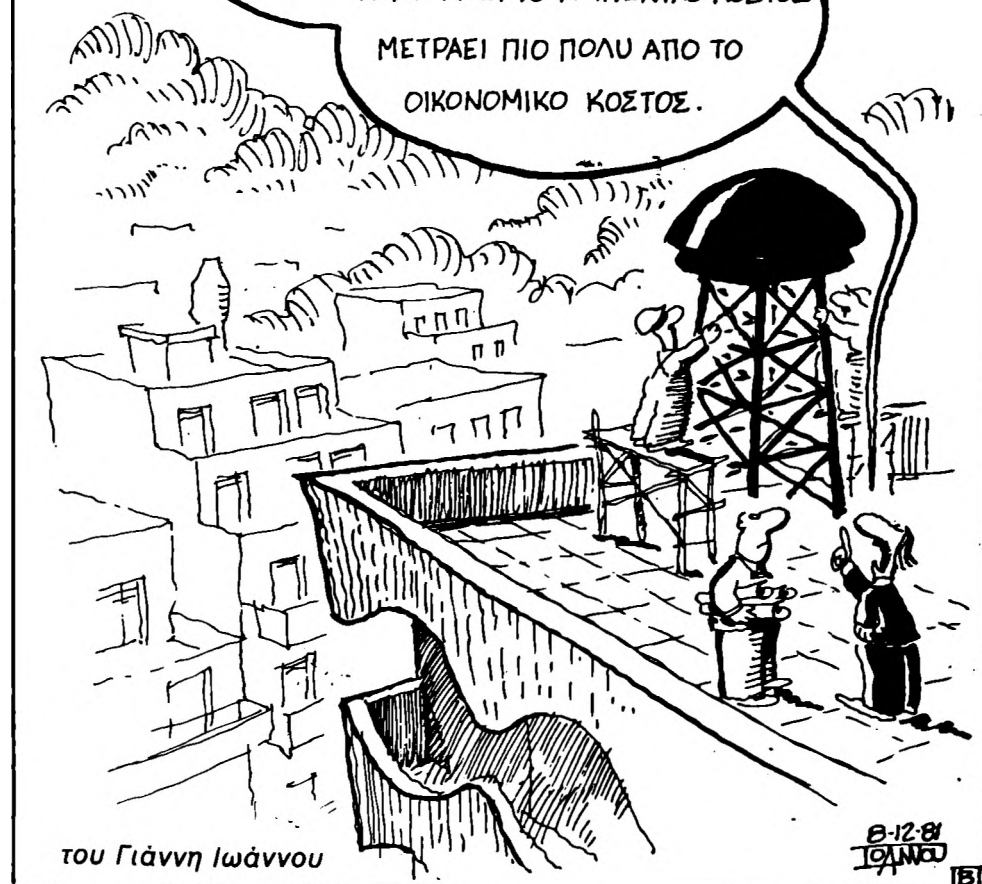
ΤΟ ΝΑ ΣΗΚΩΣΟΥΜΕ ΠΙΟ ΨΗΛΑ

ΤΑ ΟΡΙΑ ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΦΟΣ.

...ΓΙΑ ΜΑΣ, ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ

ΜΕΤΡΑΕΙ ΠΙΟ ΠΟΛΥ ΑΠΟ ΤΟ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ.

ανθρώπινης απελευθέρωσης, της ειρήνης, της δικαιοσύνης και της ανθρωπιάς. Αν πάντως ο αιώνας-μας δεν αποδειχτεί η περίοδος της μεγάλης καταστροφής της ανθρωπότητας, τότε σε κάποιο μέλλον θα καταγραφεί σαν η επιστροφή της βαρβαρότητας με επίχρισμα πολιτισμού.

Αυτόν τον τίτλο προσδοκάμε από το μέλλον; Άν όχι, όπου και όπως μπορεί ο καθένας ας αγρυπνεί. «Αν κάπου βασανίζουν κάποιον, έλεγε ο Σαρτρ, βασανίζουν κι εμένα». Είναι πολύ άραγε, να το φέρνουμε αυτό κάπου - κάπου στη μνήμη-μας και στην πρακτική-μας;

γεγονός ότι, δεν λύνουν απολύτως κανένα πρόβλημα επαγγελματικής απορρόφησης και αξιοποίησης του πνευματικού και επιστημονικού δυναμικού που διαθέτει η χώρα, συντελεί επιπλέον στην εδραίωση επαγγελματικών κατεστημένων.

Για την αντιμετώπιση τέτοιων προβλημάτων θα πρέπει να υπάρξουν ριζικές λύσεις, γιατί υπάρχουν άλλοι, δόκιμοι, τρόποι για την ένταξη των νέων επιστημόνων στο επάγγελμα και την παραγωγική διαδικασία. Η κυβέρνηση πρέπει να προχωρήσει στην άμεση κατάργηση του θεσμικού πλαισίου 741/77 και 983/79 ή να αναστήλει την ισχύ-του μέχρι να ψηφισθεί νέος νόμος, ο οποίος όμως να στηρίζεται στις θέσεις των ενδιαφερόμενων φορέων, να επανεξετάζει τη διαδικασία ένταξης των νέων τεχνικών επιστημόνων και να τοποθετεί σε νέα βάση την αξιοποίηση του επιστημονικού δυναμικού είτε προέρχεται από σχολές εσωτερικού είτε προέρχεται από σχολές εξωτερικού. Η διαιώνιση και συνέχιση μιας δοκιμασμένης και αποτυχημένης πολιτικής το μόνο που μπορεί να προσφέρει είναι να διογκωθούν τα προβλήματα και να πολλαπλασιασθούν οι νέοι τεχνικοί που υποαπασχολούνται ή ετεροαπασχολούνται ή εργάζονται με πενιχρούς μισθούς σε μεγάλα γραφεία οι οποίοι ήδη φθάνουν τους 1700 μέχρι σήμερα.

Ο πληθωρισμός ροκανίζει την εισοδηματική πολιτική

του Κ. Κίτσου

«μουσική γωνιά»

Βουλής 12 Σύνταγμα τηλ. 3234269

επιλογή δεκαπενθήμερου

KHACHATURIAN: GAYANEH

National Philharmonic Orchestra

Δ/νσις ο Loris Tjeknavorian 2 Δ RCA (840 δρχ.)

VERDI: IL TROVATORE* Price Domingo

Milnes Cossotto/Ambrosian Opera Chorus New

Philharmonia Orchestra

Δ/νσις ο Zubin Mehta 3 Δ RCA (1560 δρχ.)

FRANCK: L'OEUVRE POUR ORGUE

Marie Claire Alain, Orgue 3 Δ ERATO (1620 δρχ.)

MESSIAEN: L'OEUVRE POUR PIANO

Yvonne Loriod, piano 8 Δ ERATO (4320 δρχ.)

DE FALLA: ATLANTIDA* Tarres Ricci

Giménez Sardinero/Spanish National Chorus and

Orchestra Δ/νσις ο Frühbeck de Burgos 2 Δ EMI (1300 δρχ.)

VERDI: STIFFELIO* Carreras Sass Ganzarolli

Manuguerra/ORF Symphony Orchestra and Chorus

Δ/νσις ο Lamberto Gardelli 2 Δ PHILIPS (1080 δρχ.)

JACQUES BREIL: INTÉGRALE DES

CHANSONS 1954-1962 5 Δ PHILIPS (2700 δρχ.)

50 CHANSONS D'OR

Brassens-Barbara-Vian Sardou-Mouloudji-Gréco-

Montand κ.α. 4 Δ PHILIPS (2160 δρχ.)

VERDI: AIDA* Bumbry Price Domingo Sotin

Milnes-Raimondi/John Aldis Choir

London Symphony Orchestra

Δ/νσις ο Erich Leinsdorf 3 Δ RCA (1560 δρχ.)

VERDI: MACBETH* Rysanek Warren-Hines

Bergonzi/Metropolitan Opera Chorus and Orchestra

Δ/νσις ο Erich Leinsdorf 3 Δ RCA (1260 δρχ.)

MENDELSSOHN: ORGAN WORKS

Marie Claire Alain, orgue 3 Δ ERATO (1620 δρχ.)

L'ORGUE ITALIEN DES ORIGINES AU

XVIIIe SIECLE

Achille Berruti-L. F. Tagliavini-S. Innocenti

G. F. Spinelli 5 Δ ERATO (2700 δρχ.)

DVORAK: SAINT LUDMILA op. 71

Soloists, Czech Philharmonic Chorus and Orchestra

Δ/νσις ο Vaclav Smetacek 3 Δ SUPRAPHON (1200 δρχ.)

GRIGNY: LE LIVRE D'ORGUE

Philippe Lefebvre, orgue 2 Δ FY (1080 δρχ.)

PUCCINI: LA FANCIULLA DEL WEST

Neblett-Domingo-Milnes

Covent Garden Orchestra and Chorus, London

Δ/νσις ο Zubin Mehta 3 Δ & 3 MC DG (1620 δρχ.)

BRUCKNER: SYMPHONY No 7

WAGNER: SIEGFRIED IDYLL

Berlin Philharmonic Orchestra Δ/νσις ο Herbert von

Karajan 2 Δ & 2 MC DG (1080 δρχ.)

J. S. BACH: MESSE EN SI MINEUR

Ensemble Vocal et Instrumental de Lausanne

Δ/νσις ο Michel Corboz 3 Δ ERATO (1620 δρχ.)

MONTEVERDI: SELVA MORALE E

SPIRITUALE* Ensemble Vocal et Instrumental de

Lausanne Δ/νσις ο Michel Corboz 8 Δ ERATO (4320 δρχ.)

MONTEVERDI: L'ORFEO

Ensemble Vocal et Instrumental de Lausanne

Δ/νσις ο Michel Corboz 3 Δ ERATO (1620 δρχ.)

Διευθυνση παραγωγής και διανομής: Εξάντας

Μάμπο Ε.Π.Ε.

Βουλής 12

Σύνταγμα τηλ. 3234269

Την εισοδηματική πολιτική, και ορισμένα «συνοδευτικά» μέτρα, που εξαγγείλε η κυβέρνηση για το 1982, δεν μπορεί κανείς ούτε να τη λιθοβολήσει, ούτε να ζητωκραυγάσει υπέρ αυτής! Προσδιορίστηκε — αναγκαστικά — από μια υπάρχουσα οικονομική και κοινωνική κατάσταση, που πρέπει να σταματήσει η καθοδική-της πορεία πριν επιχειρηθεί η ανάκαμψη. Περικλείουν, όμως, τόσα αντιφατικά, μεταξύ-τους, στοιχεία, ώστε μόνον ο χρόνος, η συνέπειά-τους στην καθημερινή οικονομική ζωή του τόπου, θα δείξει αν όσα αποφασίστηκαν ήταν αυτά που χρειαζόνταν.

Καθορίζοντας πώς πρέπει να εξελιχθούν τα εισοδήματα των απασχολούμενων στο δημόσιο τομέα (κράτος, δημόσιοι οργανισμοί και ελεγχόμενες επιχειρήσεις, τοπική αυτοδιοίκηση κτλ.), η κυβέρνηση, επέμεινε στην κοινωνική σκοπιμότητα που υπηρετούν. Και είναι αυτή η σκοπιμότητα — ορθότατη, κατά τα άλλα — η ενίσχυση του εισοδήματος όσων βρίσκονται στα χαμηλότερα επίπεδα των μισθών και ημερομισθίων, τόσο με απόδοση αγοραστικής δύναμης που είχε περικοπεί τα περασμένα τρία-τέσσερα χρόνια, όσο και διαφύλαξή-της, από δω και πέρα, με την αυτόματη τιμαριθμική αναπροσαρμογή.

Αρνούμενη να αποδώσει τη χαμένη αγοραστική-τους δύναμη και στα ψηλότερα μισθολογικά κλιμάκια, ή να τα προστατεύσει από το ροκανισμα του συνεχιζόμενου πληθωρισμού, η νέα εισοδηματική πολιτική, σκοπεύει — αν και δεν ομολογείται — στη συμπίεση του κόστους λειτουργίας του δημόσιου τομέα της οικονομίας. Η «σκόπευση», δεν είναι λαθεμένη. Γιατί είναι πασίγνωστο ότι στον κρατικό, όσο και στον κρατικοποιημένο μηχανισμό προσφοράς ειδών ή υπηρεσιών, η μισθολογική πυραμίδα έχει αναποδογυρίσει, χάρη στην αυτόματη βαθμολογική και, παράλληλη, μισθολογική ανέλιξη του προσωπικού. Αν, λοιπόν, αυτά τα μισθολογικά επίπεδα — που είναι και τα περισσότερα — συγκρατηθούν, ή και υποχωρήσουν — θα μειωθεί η δαπάνη του δημόσιου τομέα για αμοιβές προσωπικού, παρά τις σημαντικές αναπροσαρμογές των κατώτερων αποδοχών.

Αλλά οι μισθολογικοί χειρισμοί στον τομέα που ελέγχει το κράτος δεν μπορεί να είναι η μόνη «συντεταγμένη» του προβλήματος. Και εδώ ακριβώς βγαίνουν στην επιφάνεια οι αντιφάσεις της εισοδηματικής πολιτικής.

Η εξοικονόμηση δαπάνης στη λειτουργία ενός μηχανισμού, υποτίθεται ότι ανεβάσει την παραγωγικότητά-του. Όταν, όμως — όπως ως τώρα έχει παρατηρηθεί — η κυβέρνηση, ο υπεύθυνος λειτουργίας

του μηχανισμού του δημοσίου: α) Κάνει καινούριες προσλήψεις, χωρίς να απολύει προσωπικό. β) Υποχρεώνει σε ουσιαστική αδράνεια το υπάρχον προσωπικό, γιατί δεν του έχει και μεγάλη εμπιστοσύνη για «θετική συνεργασία» με την κυβέρνηση της «Αλλαγής». γ) Προκαλεί τη δυσφορία του μεγαλύτερου μέρους των απασχολούμενων στον τομέα, αφού τους περικόπτει αντί να τους βελτιώνει το εισόδημα. δ) Τους σπρώχνει, εξαιτίας αυτής της εισοδηματικής μεταχείρισης, σε ένταση της επίδοσής-τους για «άδηνες» εισπράξεις. ε) Υποχρεώνει, τους καλύτερους υπαλλήλους του δημοσίου, να το εγκαταλείψουν, για να βρουν καλύτερες αποδοχές στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας ή στο εξωτερικό.

Όλα αυτά καταλήγουν, ώστε, η μείωση της χρηματικής δαπάνης στο δημόσιο τομέα, να μην πετυχαίνει και άνοδο της παραγωγικότητάς του, αλλά το αντίθετο. Αυταπόδεικτη αντίφαση στις επιδιώξεις των μέτρων. Αν ληφθεί υπόψη και η κυβερνητική πρόθεση για διεύρυνση του κρατικοποιημένου τομέα — αν αυτό, τελικά, σημαίνει ο όρος «κοινωνικοποιήσεις» — τότε, συντελείται το, κάθε άλλο παρά ενθαρρυντικό της οικονομικής-μας εξυγίανσης, γεγονός: να επεκτείνεται το τμήμα του εθνικού συστήματος πλουτοπαραγωγής — ο κρατικός τομέας που έχει τη μικρότερη παραγωγικότητα, σε βάρος του άλλου τμήματος, του ιδιωτικού τομέα, με τη, συγκριτικά, μεγαλύτερη παραγωγικότητα.

Σε ό,τι αφορά τώρα, τα εισοδήματα στην περιοχή της ιδιωτικής, επιχειρηματικής δραστηριότητας. Η κυβέρνηση, εξέφρασε την «προσδοκία» ότι τα διαιτητικά δικαστήρια θα διαμορφώσουν συλλογικές

συμβάσεις μεταξύ εργαζομένων-εργοδοτών, στα πλαίσια των ρυθμίσεων του δημόσιου τομέα.

Εδώ, τα πράγματα, θα εμφανιστούν με τις δικές-τους εσωτερικές αντιφάσεις. Διότι:

- Το πλήθος των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, που απασχολεί συνήθως, χαμηλόμισθους και ελάχιστους τεχνίτες, θα επιβαρυνθεί με το μεγαλύτερο ποσοστό εισοδηματικής βελτίωσης, που προβλέπουν τα μέτρα, αυξημένο κατά τις πρόσθετες παροχές — πενήνήμερα, τέσσερις βδομάδες άδεια το χρόνο κτλ. Χωρίς και να λυθεί το θέμα της αμοιβής με ωρομίσθιο, που θα επιτρέπουν έκτακτες απασχολήσεις με χαμηλή δαπάνη, και που θα εμποδίζουν τον περιορισμό του χρόνου λειτουργίας — άρα, την παραγωγικότητα — των επιχειρήσεων αυτής της κατηγορίας.

- Επειδή οι μεγάλες παραγωγικές μονάδες έχουν τη δυνατότητα βελτιώσεων στον αυτοματισμό της παραγωγής-τους, που δεν έχουν οι μικρές, η άνοδος του κόστους λειτουργίας των τελευταίων θα επιπέσει ολόκληρη στις τιμές των προϊόντων. Θα επιταχυνθεί, συνεπώς, ο πληθωρισμός, ενώ, κυβερνητική επιδίωξη είναι η συγκράτησή-του ως το 20%.

- Για να μην οδηγήσει η ανατίμηση του κόστους παραγωγής-τους, σε μείωση της ζήτησης των εγχώριων προϊόντων, είναι πολύ πιθανό, ότι, η κυβέρνηση, θα καταφύγει στη μέθοδο της υποτίμησης της

δραχμής έναντι των ξένων νομισμάτων για να κάνει λιγότερο ανταγωνιστικά τα εισαγόμενα προϊόντα. Αυτό, όμως, θά 'χει σαν αναπόδραστη συνέπεια την επιτάχυνση του πληθωρισμού, αφού, θα λείψει ο ανταγωνισμός. Και πράγμα που είναι και το σπουδαιότερο — θα ακριβήνουν οι εισαγωγές πρώτων και ημικατεργασμένων υλών. Αυτές που χρησιμοποιεί η μικρομεσαία — κυρίως — βιομηχανική δραστηριότητα. Η φροντίδα, συνεπώς, για προστασία της εγχώριας παραγωγής θα καταλήξει σε πρόσθετες ανατιμήσεις, σε μείωση, άρα, της ζήτησης των ελληνικών προϊόντων.

Αν, στις ανατιμήσεις που θα προέλθουν από την εισοδηματική πολιτική προστεθούν και όσες αποφασίστηκαν ή θα εξαγγελθούν αργότερα, για αναπροσαρμογές στα τιμολόγια των επιχειρήσεων του δημόσιου — νερό, ηλεκτρικό, συγκοινωνία, τηλέφωνο, βενζίνη κτλ. — τότε, γίνεται φανερό ότι δε θα μείνουν και πολλά στα χέρια των χαμηλόμισθων από τις «διορθωτικές» αναπροσαρμογές των αποδοχών-τους. Οπωσδήποτε, ο πληθωρισμός θα τους αναγκάσει σε χειροτέρευση του επιπέδου ζωής-τους, για να εξασφαλιστεί η δυνατότητα στο δημόσιο τομέα να καρπωθεί ένα μεγαλύτερο τμήμα του πληθωριστικού εθνικού εισοδήματος, και να αντιμετωπίσει, έτσι, τις δαπάνες της μειωμένης παραγωγικότητάς-του!

Η κοινωνική έμπνευση των μέτρων της εισοδηματικής πολιτικής, εξαιτίας των πο-

λύ δύσκολων καταστάσεων που αντιμετωπίζει η εθνική οικονομία, δε φαίνεται πως θα συμφιλιωθεί με τους άλλους στόχους της κυβερνητικής πολιτικής. Τη συμπίεση του ρυθμού του πληθωρισμού, την αποφυγή ανεργίας, την άνοδο του εθνικού εισοδήματος, τον περιορισμό της αρνητικής συμμετοχής του δημόσιου τομέα στη λειτουργία του εθνικού οικονομικού μηχανισμού, και τη μετατροπή-του σε θετικό παράγοντα για την ανάπτυξη.

Η μόνη συμβολή για την επιτυχία της εισοδηματικής κυβερνητικής πολιτικής, προέρχεται από τη «συναίνεση» των εργαζομένων, που εμπνέεται από πολιτικά, καθαρά κριτήρια, και εκδηλώνεται με αποφυγή μαχητικών αντιδράσεων σε ό,τι θεωρείται — και είναι — αντίθετο με τις εισοδηματικές προσδοκίες-τους. Αλλά, διότι, η στάση όσων θίγονται από τα κυβερνητικά μέτρα υπαγορεύεται από πολιτικές, κομματικές σκοπιμότητες, και όχι από θετικές παροχές, είναι πολύ αμφίβολο αν θα διαρκέσει για πολύ ακόμα. Εκτός, αν, το κλίμα της οικονομικής ζωής του τόπου αλλάξει αισθητά, και αποδειχθεί στην πράξη ότι, το 1982, είναι πραγματικά «στενωπός», ένα δύσκολο πέρασμα, που οδηγεί, πάντως σε προόδους από τον επόμενο χρόνο. Θα χρειαστεί, όμως, γι' αυτό να γίνουν γνωστά και τα άλλα μέτρα της κυβερνητικής πολιτικής. Εκείνα, που αναφέρονται στο πολύ πιο κρίσιμο πρόβλημα, πώς θ' ανασυρθεί, δηλαδή, από τον «πάτο του βαρελιού» η ελληνική οικονομία!

ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΟΙ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΕΝΩΘΕΙΤΕ!

Οκτώβρης

ΜΗΝΙΑΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ Κ.Ε. ΤΗΣ Σ.Α.Κ.Ε.

ΝΑΙ ΜΕΝ, ΑΛΛΑ...

ΝΑΙ ΜΕΝ

υπάρχουν κι άλλα έντυπα για Συλλέκτες
ΑΛΛΑ

ένα είναι τό πιο υπεύθυνο!

ή Συλλεκτική

'Επιθεώρηση

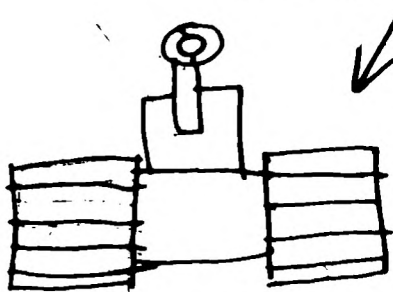
ΠΥΡΑΚΑΝΘΟΣ PUB

● Βαρελίσια μύρα ● κοκτέιλς ● κρύο πιάτο ● απαλή μουσική
● φιλικό περιβάλλον

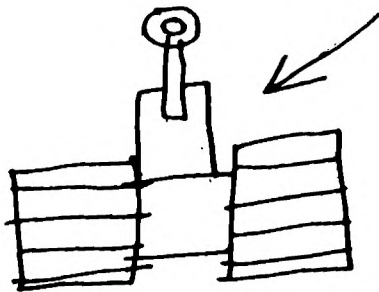
● Κασταλίας 35 και Καυκάσου - Κυψέλη. Τηλ. 88.30.670

ΤΙ ΕΙΔΟΥΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟ ΘΑ ΚΑΝΟΥΝ ΟΙΚΝΙΤΕΣ ΑΝ ΕΡΘΟΥΝ ΣΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑ;;

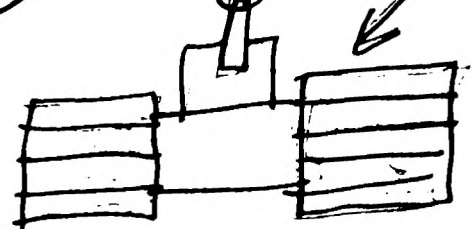
ΑΥΓΚΑΡΕΖΙΚΟ;

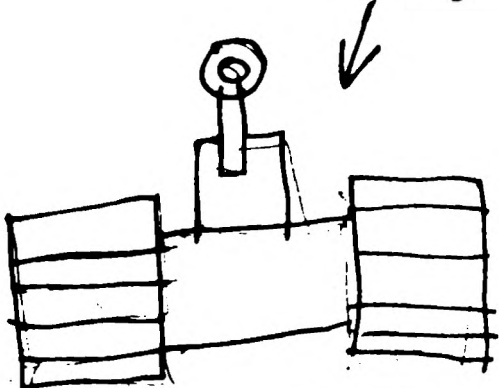
ΤΣΕΧΟΣΛΑΒΑΚΙΚΟ;

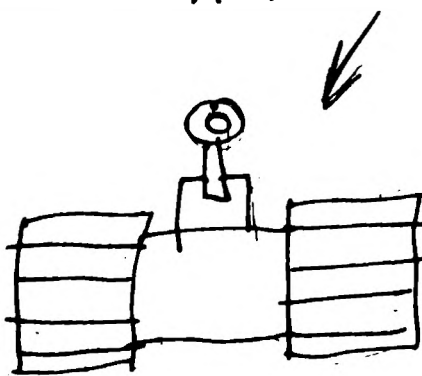
ΓΕΡΜΑΝΙΚΟ;

ΑΦΓΑΝΙΚΟ;

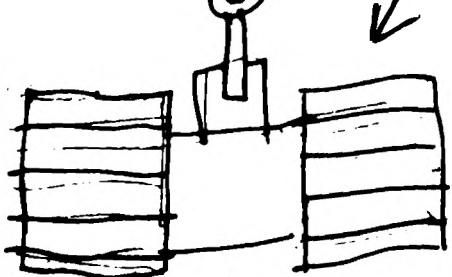

ΠΟΛΩΝΕΖΙΚΟ;

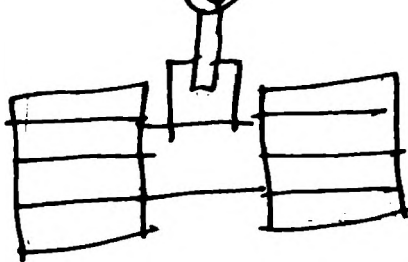

ΥΠΑΡΧΕΙ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ
ΝΑ ΦΤΙΑΞΟΥΜ
ΕΜΑΔΙΚΟ ΤΟΥΣ
ΜΟΝΤΕΛΟ;

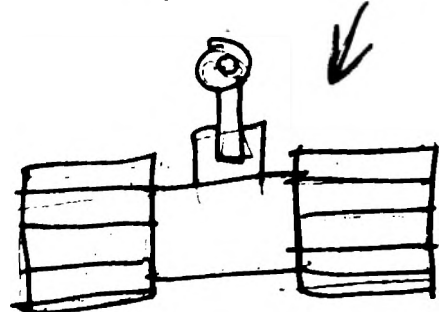
ΑΣ ΠΟΥΜΕ
ΣΑΝ ΑΥΤΟ;

Ή ΣΑΝ
ΑΥΤΟ;

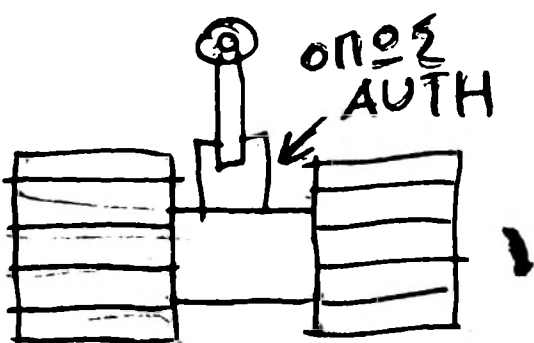
Ή ΣΑΝ ΑΥΤΟ;

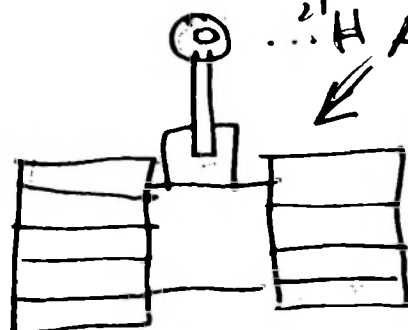
ΑΠΟΚΛΕΙΕΤΑΙ!!!

ΤΟ ΠΡΟΘΑΝΟΤΕΡΟ ΕΙΝΑΙ ΝΑ ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΟΥΝ ΜΙΑ ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ
ΤΟΥ ΣΟΒΙΕΤΙΚΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ

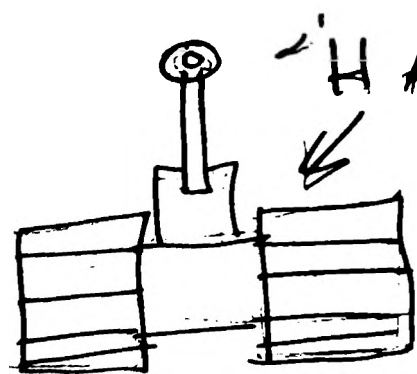
ΟΠΩΣ
ΑΥΤΗ

...Ή ΑΥΤΗ

Ή ΑΥΤΗ

ΤΙ ΕΙΔΟΥΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟ ΘΑ ΚΑΝΟΥΝ ΟΙ ΚΝΙΤΕΣ ΑΝ ΕΡΘΟΥΝ ΣΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑ;

ΠΟΛΩΝΙΑ

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ
ΙΟΥΛΗΣ '80 - ΔΕΚΕΜΒΡΗΣ '81

Ιούλης 1980: Μετά την απόφαση της κυβέρνησης ν' αυξησε την τιμή του κρέατος, ξεσπούν οι πρώτες απεργίες, κυρίως στο εργοστάσιο τρακτέρ Ούρσους.

Οι αρχές ματαιώνουν την επιβολή των αυξήσεων, αλλά μετά από λίγο επανέρχονται στις απόψεις-τους. Δεύτερο κύμα απεργιών. Γενική απεργία στο Λιούμπλιν και πρώτες απεργίες στην Βαλτική. Συλλαμβάνονται μέλη του KOR.

14 Αυγούστου: Απεργία στο Γκντανσκ 17.000 εργατών των ναυπηγείων Λένιν, με αφορμή την απόλυση της συνδικαλίστριας του μικρού (τότε) ελεύθερου συνδικάτου, Άννας Βαλεντινοβίτς.

ΤΟ ΓΚΝΤΑΝΣΚ ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

16 Αυγούστου: Η απεργία εξαπλώνεται σ' όλη την περιοχή. Οι απεργοί δημιουργούν μια διεργοστασιακή επιτροπή απεργίας, που προβάλλει έναν κατάλογο 21 διεκδικήσεων, ζητώντας ανάμεσα στ' άλλα: κατοχύρωση του δικαιώματος της απεργίας, ελεύθερα συνδικάτα, κατάργηση της λογοκρισίας και απελευθέρωση των πολιτικών κρατούμενων.

18 Αυγούστου: Ο γ.γ. του κομμουνιστικού κόμματος, Γκιέρεκ ανακοινώνει αυξήσεις μισθών για τους απεργούς, αλλά αρνείται κάθε πολιτική διαπραγμάτευση. Στο Γκντανσκ ο κυβερνητικός εκπρόσωπος αρνείται να μιλήσει με τη διεργοστασιακή επιτροπή και προωθεί ξεχωριστές συνομιλίες με αντιπροσώπους από ορισμένα εργοστάσια. Οι εργάτες αρνούνται να συμμετάσχουν.

20 Αυγούστου: Καινούριες διεργοστασιακές επιτροπές σ' άλλες περιοχές. Συλλαμβάνονται 18 μέλη του KOR μεταξύ των οποίων, ο Κουρόν και ο Μίχνικ.

22 Αυγούστου: Οι διανομείς του Τύπου αρχίζουν απεργία. Συμπαραστέκονται φοιτητές, διανοούμενοι και αγρότες.

24 Αυγούστου: Καθαίρεται ο πρωθυπουργός Μπαμπιούχ και ο Γκιέρεκ ανακοινώνει αλλαγές στην οικονομική πολιτική, υποσχεται ελεύθερες εκλογές στα υπάρχοντα συνδικάτα, αλλά αρνείται πάντα τη σύσταση νέων.

26 Αυγούστου: Ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησης Γιαγκέλτσκι, διαπραγματεύεται με τους απεργούς του Γκντανσκ και υποσχεται την κατοχύρωση του δικαιώματος της απεργίας. Τις διαπραγματεύσεις παρακολουθούν από μεγάφωνα οι εργάτες.

31 Αυγούστου: Υπογραφή συμφωνίας ανάμεσα σε Γιαγκέλτσκι και Βαλέσα όπου γίνονται δεκτά πολλά απεργιακά αιτήματα. Τα ελεύθερα συνδικάτα κάνουν την εμφάνισή-τους για πρώτη φορά επίσημα. Σταματούν οι απεργίες.

Η ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΑΝΘΙΖΕΙ

5 Σεπτέμβρη: Ανοιχτή πολιτική κρίση. Στο Κοινοβούλιο επερωτήσεις και κριτικές από πολλούς βουλευτές, γεγονός εντελώς ασυνήθιστο. Τη μεθεπομένη ο Γκιέρεκ νοσηλεύεται σε νοσοκομείο και αντικαθίσταται από τον άγνωστο Στανισλάβ Κάνια που εμφανίζεται να υποστηρίζει τις συμφωνίες. Απελευθερώνονται οι πολιτικοί κρατούμενοι. Διανοούμενοι και ηθοποιοί αρχίζουν να συγκροτούν ανεξάρτητα συνδικάτα.

27 Σεπτέμβρη: 100 περίπου αντιπρόσωποι 37 ανεξάρτητων συνδικάτων, αποφασίζουν στο Γκντανσκ, τη συγκρότηση της «Αλληλεγγύης» και εκλέγουν μια Εθνική Επιτροπή. Η Πολωνία ανθίζει: συνδικάτα ξεφυτρώνουν παντού σαν μανιτάρια.

30 Σεπτέμβρη: Η Αλληλεγγύη αποφασίζει

απεργία μιας ώρας και αργότερα 24ωρη, εάν η κυβέρνηση δεν αυξήσει τους μισθούς και δεν εγγυηθεί την προβολή του συνδικάτου στα μέσα ενημέρωσης, με βάση τη συμφωνία του Γκντανσκ.

3 Οκτώβρη: Η απεργία σημειώνει καθολική επιτυχία. Κριτικές και αυτοκριτικές τις επόμενες μέρες στην Κεντρική Επιτροπή του κόμματος. Επιθέσεις από τα «αδελφά κόμματα» κατά της «εξεγερμένης Πολωνίας». Ο Κάνια δηλώνει ότι είναι ανυποχώρητα υπέρ της διαδικασίας της αλλαγής. Διαμάχες στο κόμμα μπροστά στην επίσημη νομική κατοχύρωση της Αλληλεγγύης. Το συνδικάτο απειλεί με μια γενική απεργία για τις 4 Νοέμβρη, εάν αυτό δεν γίνει μέχρι τις 29 Οκτώβρη.

10 Νοέμβρη: Τελικά αναγνωρίζεται επίσημα η Αλληλεγγύη. Η περιφερειακή οργάνωση της Αλληλεγγύης στο Ζβεντσόλοβα ζητάει την απομάκρυνση του πρώτου γραμματέα του κόμματος της περιοχής που τη μέρα της επίσημης αναγνώρισης του Συνδικάτου, έδινε οδηγίες για την εγκαθίδρυση κατάστασης εκτάκτου ανάγκης στην πόλη. Στις 19 του ίδιου μήνα οι υπεύθυνοι του κόμματος παραιτούνται.

24 Νοέμβρη: Ξεκινάει απεργία διαρκείας στο εργοστάσιο Ούρσους για την απελευθέρωση του Γ. Ναρότσιακ, συνδικαλιστικού στέλεχους που κατηγορείται για υπεξαίρεση δημόσιου έγγραφου.

Κι άλλα εργοστάσια στη Βαρσοβία κατεβαίνουν σ' απεργίες τις επόμενες μέρες. Απειλείται γενική απεργία σ' ολόκληρη τη χώρα, που αποτρέπεται με την απελευθέρωση του Ναρότσιακ στις 27 Νοέμβρη.

Δεκέμβρης '80: Ο Γκιέρεκ και πολλοί συνεργάτες-του διαγράφονται από το κόμμα, ενώ πλησιάζει η επέτειος της αιματοχυσίας του Γκντανσκ το 1970. Οι «αδελ-

φές χώρες» δηλώνουν, όλο και πιο συχνά την ανησυχία-τους για τις εξελίξεις.

Η ΠΡΩΤΗ ΑΠΕΙΛΗ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ

3 Δεκέμβρη: Σ' όλο τον κόσμο συζητιέται η πιθανότητα μιας σοβιετικής επέμβασης. Πριν από 2 μέρες ο σοβιετικός στρατιωτικός διοικητής στην Λ.Δ. της Γερμανίας είχε απαγορεύσει την παρουσία ξένων σε μια ακτίνα 40 χιλιομέτρων στα γερμανο-πολωνικά σύνορα.

Οι ΗΠΑ «ανησυχούν» για την προετοιμασία σοβιετικών ασκήσεων στα πολωνικά σύνορα. Την ίδια νύκτα το πολωνικό πρακτορείο ειδήσεων ανακοινώνει δήλωση της ΚΕ του ΚΚ για τη «δυναμική υπεράσπιση της χώρας» και ζητάει να σταματήσουν οι απεργίες.

Τις επόμενες μέρες συνεχίζονται οι επιθέσεις ενάντια στο ΚΟΡ από τα σοβιετικά και πολωνικά μέσα ενημέρωσης. Σε μια συνέντευξη Τύπου ο Λεχ Βαλέσα διαφοροποιείται για πρώτη φορά από το ΚΟΡ, με αποτέλεσμα μια ανοιχτή διένεξη μέσα στο συνδικάτο ανάμεσα στους υποστηρικτές-του και τους οπαδούς του ΚΟΡ.

16 Δεκέμβρη: Εγκαινιάζεται το μνημείο για τα θύματα του Γκντανσκ και της Γδύνιας το 1970, με την παρουσία επίσημων, του στρατού και της Αλληλεγγύης. Ενώ πλησιάζουν τα Χριστούγεννα, η οικονομική κρίση μεγαλώνει και οι αρχές καθιερώνουν το δελτίο για ορισμένα είδη πρώτης ανάγκης.

ΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΣΑΒΒΑΤΑ ΚΑΙ Η ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

Γενάρης 81: Νέες διαμάχες για το ελεύθερο Σάββατο και την αναγνώριση από τις αρχές, του συνδικάτου «Αγροτική Αλληλεγγύη» με αφορμή μια αγροτική κατάληψη.

10 Γενάρη: Η Αλληλεγγύη καθιερώνει στην πράξη την αργία του Σαββάτου, καλώντας την ίδια μέρα σε απεργία, που σημειώνει 100% επιτυχία.

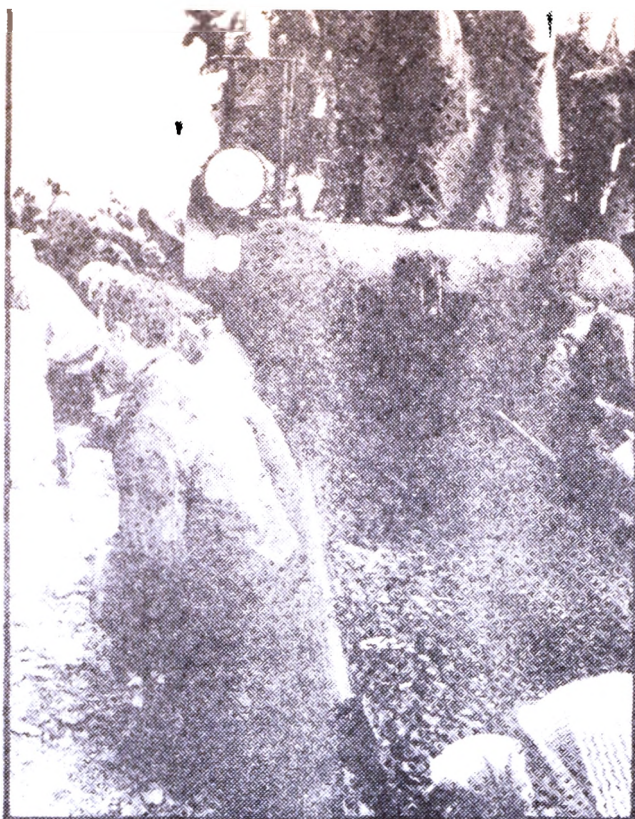
21 Γενάρη: Οι διαπραγματεύσεις για τα ελεύθερα Σάββατα αποτυγχάνουν, ενώ πολλαπλασιάζονται οι προειδοποιητικές απεργίες.

31 Γενάρη: Τελικά αποφασίζεται: 3 Σάββατα ελεύθερα το μήνα, η δυνατότητα της Αλληλεγγύης να εκδίδει έναν περιορισμένο αριθμό εφημερίδων και η υπόσχεση της καθημερινής ισότιμης πληροφόρησης από τα μέσα ενημέρωσης. Καμιά συμφωνία για το συνδικάτο των αγροτών.

10 Φλεβάρη: Ο στρατηγός Γιαρουζέλσκι γίνεται πρωθυπουργός, διατηρώντας και τη θέση του υπουργού Αμύνης. Με την ανάληψη των καθηκόντων-του ζητάει το σταμάτημα των απεργιών για τρία χρόνια, σαν προϋπόθεση για την ανόρθωση της οικονομίας. Ο Κουρόν κατηγορείται ξανά από τις αρχές.

Η «ΥΠΟΘΕΣΗ ΜΠΥΝΓΚΤΟΣ»

19 Μάρτη: 200 αστυνομικοί επιτίθενται στο Μπύνγκτος σε μέλη της Αλληλεγγύης και τραυματίζουν σοβαρά τρία άτομα και αρκετούς άλλους ελαφρότερα. Η Εθνική

Λειτουργία, στη διάρκεια της απεργίας, των ανθρακωρύχων στο Μπρεσλάου.

Επιτροπή καλεί τα μέλη του συνδικάτου να προετοιμαστούν για γενική απεργία. Το πολιτικό γραφείο κατηγορεί το συνδικάτο ότι «προωθεί ένα κράτος αναρχίας», ενώ για πρώτη φορά ο σοβιετικός Τύπος κατηγορεί ονομαστικά τον Λεχ Βαλέσα.

Διαμάχες ξεσπούν στο εσωτερικό της Αλληλεγγύης ανάμεσα στους «μετριοπαθείς» και τους «ριζοσπάστες». Τελικά αποφασίζεται από την Εθνική Επιτροπή απεργία 4 ωρών με προοπτική γενική απεργία και κατάληψη των εργοστασίων επ' αόριστον, που θ' αρχίσει στις 31 Μάρτη. Αιτήματα: παραίτηση και τιμωρία των υπεύθυνων για την επίθεση, αναγνώριση της Αγροτικής Αλληλεγγύης, πρόσβαση στα μέσα ενημέρωσης και απελευθέρωση των «κρατούμενων γνώμης». Η 4ωρη απεργία πραγματοποιείται με μεγάλη επιτυχία και χωρίς επεισόδια. Οι «Φιλελεύθεροι» του κόμματος υποστηρίζουν την Αλληλεγγύη και η Κεντρική Επιτροπή συνεδριάζει σε ολομέλεια, χωρίς αποτέλεσμα.

Την παραμονή της απεργίας ο Βαλέσα υπογράφει με δικιά-του πρωτοβουλία, συμφωνία με την κυβέρνηση και αναγγέλλει τη ματαίωση της απεργίας.

Ο Λεχ Βαλέσα κατηγορείται στην Εθνική Επιτροπή για παραβίαση της απόφασης του συνδικάτου και της εσωτερικής-του δημοκρατίας. Σε ένδειξη διαμαρτυρίας παραιτείται ο υπεύθυνος δημόσιων σχέσεων της Αλληλεγγύης, γνωστός αντικαθεστωτικός Κάρολ Μοτζελέφσκι.

10 Απρίλη: Ο Γιαρουζέλσκι δηλώνει την πρόθεσή-του για την ψήφιση από το Κοινοβούλιο νόμου που «παγώνει» για δύο μήνες το δικαίωμα της απεργίας, απειλώντας ότι διαφορετικά θα παραιτηθεί. Από την πλευρά-της η Αλληλεγγύη κρατάει στάση αναμονής, εν όψει του συνεδρίου του Πολωνικού Κόμματος, αποφεύγοντας ενέργειες που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν στον ενδοκομματικό αγώνα από τους «σκληρούς».

ΒΑΘΙΑ ΚΡΙΣΗ ΣΤΟ ΚΚ

15 Απρίλη: Πραγματοποιείται η διάσκεψη του Τορούν από μέλη του Κ. Κόμματος, που αντιπροσωπεύουν τις «οριζόντιες δο-

μές» που δημιουργούνται στις οργανώσεις βάσης σ' όλη την χώρα. Τα μέλη των οριζόντιων δομών αγωνίζονται για την ανανέωση του κόμματος και πολλά από αυτά είναι και μέλη της Αλληλεγγύης. Ο Σουσλώφ πραγματοποιεί επίσκεψη στην Βαρσοβία και μετά τη συνάντησή-του με τους Πολωνούς επίσημους εκδίδεται ανακοινωθέν που τονίζει ότι «δεν πρέπει να ξεπεραστούν τα όρια». Ο χρόνος της έναρξης του συνεδρίου δεν αναγγέλεται. Η ολομέλεια της ΚΕ αποφασίζει νεοτερισμούς στην κομματική λειτουργία όπως: μυστική ψηφοφορία, μείωση του αριθμού των επαγγελματικών στελεχών και όχι συγκέντρωση αρμοδιοτήτων στα χέρια ενός ανθρώπου.

5 Ιούνη: Γράμμα του ΚΚΣΕ στο Κομμουνιστικό Κόμμα Πολωνίας κατηγορεί ανοιχτά το κόμμα και τους Κάνια και Γιαρουζέλσκι ότι «δεν έχουν αντιταχθεί στους εχθρούς του σοσιαλισμού».

9 Ιούνη: Η ολομέλεια της Κεντρικής Επιτροπής δεν υποστηρίζει το σοβιετικό γράμμα, ο Κάνια γίνεται αντικείμενο επίθεσης ανοιχτά από τους «συντηρητικούς».

14 Ιούλη: Τελικά αρχίζει το συνέδριο, με διαδικασίες ασυνήθιστες για τα «υπαρκτά κόμματα» των χωρών του «υπαρκτού σοσιαλισμού». Η μυστική ψηφοφορία επιτρέπει μόνο σε 19 μέλη της παλιάς ΚΕ και σε 4 μέλη του ΠΓ να επανεκλεγούν στην Κεντρική Επιτροπή. Η θέση του Κάνια ισχυροποιείται.

Η ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΩΝ ΣΥΖΗΤΗΣΕΩΝ

Τις ίδιες μέρες αρχίζουν οι συζητήσεις για την αυτοδιαχείριση, που θα διαρκέσουν όλο το καλοκαίρι. Αφορμή ή άρνηση των αρχών να νομιμοποιήσουν το διευθυντή μιας επιχείρησης που εκλέχτηκε από τους εργαζόμενους.

Ξεκινούν οι πρώτες «πορείες πείνας» μπροστά στη νέα όξυνση της οικονομικής κρίσης και την αδυναμία των αρχών να εφοδιάσουν με τα απαραίτητα είδη διατροφής τον πληθυσμό: «πεινασμένοι όλων των χωρών ενωθείτε», το σύνθημα γυναικών και παιδιών που διαδηλώνουν στο Λότζ.

3 Αυγούστου: Απεργία δύο ημερών των τυπογραφείων και του Τύπου όπου ξαναδικείται το αίτημα της πρόσβασης της

Ο Βαλέσα συζητά με τους εργάτες, τον Αύγουστο του '80, στην αίθουσα συνεδριάσεων στο Γκντανσκ.

Αλληλεγγύης στα μέσα ενημέρωσης. Το κλίμα γίνεται βαρύτερο. Από την μια πλευρά οι συζητήσεις στην Αλληλεγγύη πολιτικοποιούνται και ριζοσπαστικοποιούνται. Αμέτρητες προτάσεις για την αυτοδιαχείριση. Από την άλλη πλευρά η παραλυμένη εξουσία απειλεί και κατηγορεί συνδικαλιστές.

ΕΝΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ

5 Σεπτέμβρη: Αρχίζει το συνέδριο της Αλληλεγγύης, την ίδια ώρα που ο σοβιετικός στόλος κάνει γυμνάσια στη Βαλτική. Πραγματικό δημοκρατικό κοινοβούλιο, το συνέδριο ζητάει δημοψήφισμα για την αυτοδιαχείριση, ελεύθερες εκλογές για την Βουλή και στέλνει ψήφισμα στους εργάτες της ανατολικής Ευρώπης. Το KOR αναγγέλλει την αυτοδιάλυσή-του. Το κόμμα κατηγορεί την Αλληλεγγύη για το / πολιτικό, αντιπολιτευτικό-της πρόγραμμα / και η ΕΣΣΔ ορίεται για τα / όργανα / με αφορμή το «κάλεσμα». Ο Βαλέσα παρότι κατηγορείται από πολλούς για την πολιτική-του, επανεκλέγεται πρόεδρος με το 54% των ψήφων.

25 Οκτώβρη: Διακυρήξεις στα λόγια, στρατιωτικοποίηση της κοινωνίας στην πράξη. Μετά τον στρατηγό - γραμματέα του κόμματος, ομάδες στρατιωτών στέλνονται στην επαρχία για τη «διανομή των τροφών, τη διευκόλυνση των μεταφορών και το διακανονισμό των τοπικών φιλονικιών».

ΣΤΡΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Η βαθιά κρίση του Κομμουνιστικού Κόμματος Πολωνίας εκδηλώνεται με την αποπομπή του Κάνια από τη θέση του πρώτου γραμματέα και την αντικατάστασή-του απ' τον Γιαρουζέλσκι που είναι επίσης στρατηγός, πρωθυπουργός, υπουργός Άμυνας (λίγο αργότερα και πρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου Σωτηρίας — σας θυμίζει τίποτα;). Ο νέος γραμματέας προτείνει μια πολιτική συμφωνία με την Αλληλεγγύη στην βάση μιας «πλατοφόρμας εθνικής ομοψυχίας». Αρχίζουν συζητήσεις και προτάσεις για την υλοποίηση της πρότασης του Γιαρουζέλσκι.

28 Οκτώβρη: Γενική πανεθνική απεργία

μιας ώρας που σημειώνει μεγάλη επιτυχία μετά από πρόταση της Αλληλεγγύης. Μεμονωμένες απεργίες γίνονται σ' όλη τη χώρα.

18 Νοέμβρη: Απεργίες στα Ανώτατα Ιδρύματα.

4 Νοέμβρη: Συζήτηση Βαλέσα - Γιαρουζέλσκι και του πριμάτου της εκκλησίας Κλέμπ για την υλοποίηση της «εθνικής ομοψυχίας».

22 Νοέμβρη: Επιδρομή στο σπίτι του Κουρόν, με την κατηγορία ότι επεδίωξε την ίδρυση πολιτικής οργάνωσης.

23 Νοέμβρη: Παραίτηση του Αντρέι Γκιάβζντα και άλλων 15 μελών του προεδρείου της περιφερειακής οργάνωσης του Γκντανσκ σαν διαμαρτυρία για τη συμβιβαστική πολιτική του Βαλέσα.

25 Νοέμβρη: Δίνεται στη δημοσιότητα το πρόγραμμα του Κουρόν για μια αυτοδιαχειριζόμενη δημοκρατία της Πολωνίας.

Ο όρκος της «Αλληλεγγύης».

ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ

28-29 Νοέμβρη: Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚ Πολωνίας. Παρ' όλο που η βαθιά παράλυση του κόμματος ομολογείται επίσημα, αποφασίζεται η πρόταση νόμου στη Βουλή για την απαγόρευση της απεργίας. Ερωτηματικά αν οι βουλευτές μέλη του κόμματος θα ψηφίσουν τον νόμο.

2 Δεκέμβρη: Επίθεση της αστυνομίας σ' έ-

ΠΟΙΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΠΕΜΠΟΝΤΑΙ ΣΕ ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΕΙΟ

- Οι ενώσεις της Αυτοδιοικούμενης Δημοκρατίας που δημιουργήθηκαν το Νοέμβρη από πρώην μέλη του KOR με πρωτοβουλία του Γιασέκ Κουρόν.
- Το κίνημα για την «Υπεράσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του πολίτη (ROPCIO)», που έχει ιδρυθεί το 1977.
- Η «Συννομοσπονδία της Ανεξάρτητης Πολωνίας» (KPN) Εθνικιστική οργάνωση που είχε καλέσει για γενική απεργία στις 10 του Δεκέμβρη. Τα τρία κυριότερα στελέχη-της, βρίσκονταν στη φυλακή πριν από το πραξικόπημα.
- Η «Επιτροπή για την Αυτοάμυνα των Πιστών»
- Η «Επιτροπή για την Αυτοάμυνα των Αγροτών»
- Η «Επιτροπή για το Σεβασμό των Συμφωνιών του Ελσίνκι»
- Η οργάνωση της Διεθνούς Αμνηστίας

να κατειλημένο πανεπιστήμιο σπουδαστών της Πυροσβεστικής. Διαδηλώσεις σπουδαστών και ξανά συζητήσεις για γενική απεργία. Ο Βαλέσα μιλώντας στους διαδηλωτές «τονίζει πως δεν πρέπει να δώσουμε την μάχη εκεί που συμφέρει την κυβέρνηση».

4 Δεκέμβρη: Πανεθνική σύσκεψη της Αλληλεγγύης στο Ράντομ όπου αποφασίζεται, παρά την αντίθετη άποψη του Βαλέσα, γενική απεργία 24 ωρών σε περίπτωση που ψηφιστεί ο νόμος και απεργία επ' αόριστον, αν εφαρμοστεί.

8 Δεκέμβρη: Πολωνικό Γουστεργκέιτ. Πλατιά δημοσιότητα στις δηλώσεις του Βαλέσα στη σύσκεψη του Ράντομ σύμφωνα με τις οποίες διατείνεται ότι «καμιά αλλαγή στο σύστημα δεν μπορεί να γίνει χωρίς ρήξη», αφού προηγούμενα παραδέχεται ότι «κατάλαβε πως η τακτική-του δεν οδηγεί πουθενά». Το λόγο έχει μαγνητοφωνήσει μυστικός αστυνομικός. Παρ' όλα αυτά ο Βαλέσα επιμένει στην μη κήρυξη γενικής απεργίας και προτείνει ηπιότερες μορφές δράσης στην περίπτωση ψήφισης του νόμου.

9 Δεκέμβρη: Γράμμα του πριμάτου Κλέμπ σ' όλους τους βουλευτές που ζητάει να μην ψηφιστεί ο νόμος για τις απεργίες. Το μικρό Δημοκρατικό Κόμμα (37 έδρες στις 480 της Βουλής) τάσσεται και αυτό ενάντια στο νόμο. Το ΚΚ είναι ολοκληρωτικά απομονωμένο.

10 Δεκέμβρη: Σύμφωνα με το ΤΑΣ, η κατάσταση στην Πολωνία είναι «προεπαναστατική».

11 Δεκέμβρη: Σύσκεψη της Εθνικής Επιτροπής της Αλληλεγγύης στο Γκντανσκ. Η ριζοσπαστικοποίηση του συνδικάτου είναι φανερή. Συζητιέται ξανά η πρόταση για ελεύθερες βουλευτικές εκλογές. Τελικά μόνο με 5 ψήφους κατά, και 4 αποχές, αποφασίζεται η πρόταση για διενέργεια δημοψηφίσματος πάνω στις μέθοδες της εξουσίας και γενική απεργία σε περίπτωση ψήφισης του νόμου. Ήταν 12 παρά 5 στο Γκντανσκ. Σε λίγο θα φανούν τα τάνκς των στρατηγών. Για άλλη μια φορά το μέλλον του «υπαρκτού σοσιαλισμού» αυτοπροσδιορίζεται και αυτοκτονεί. Οι προοδευτικοί άνθρωποι όλου του κόσμου παρατηρούν με κομένη ανάσα το τέλος άλλης μιας «Ανοιξης».

Σ.Κ.

ΕΙΜΑΣΤΕ ΟΛΟΙ ΠΟΛΩΝΟΙ

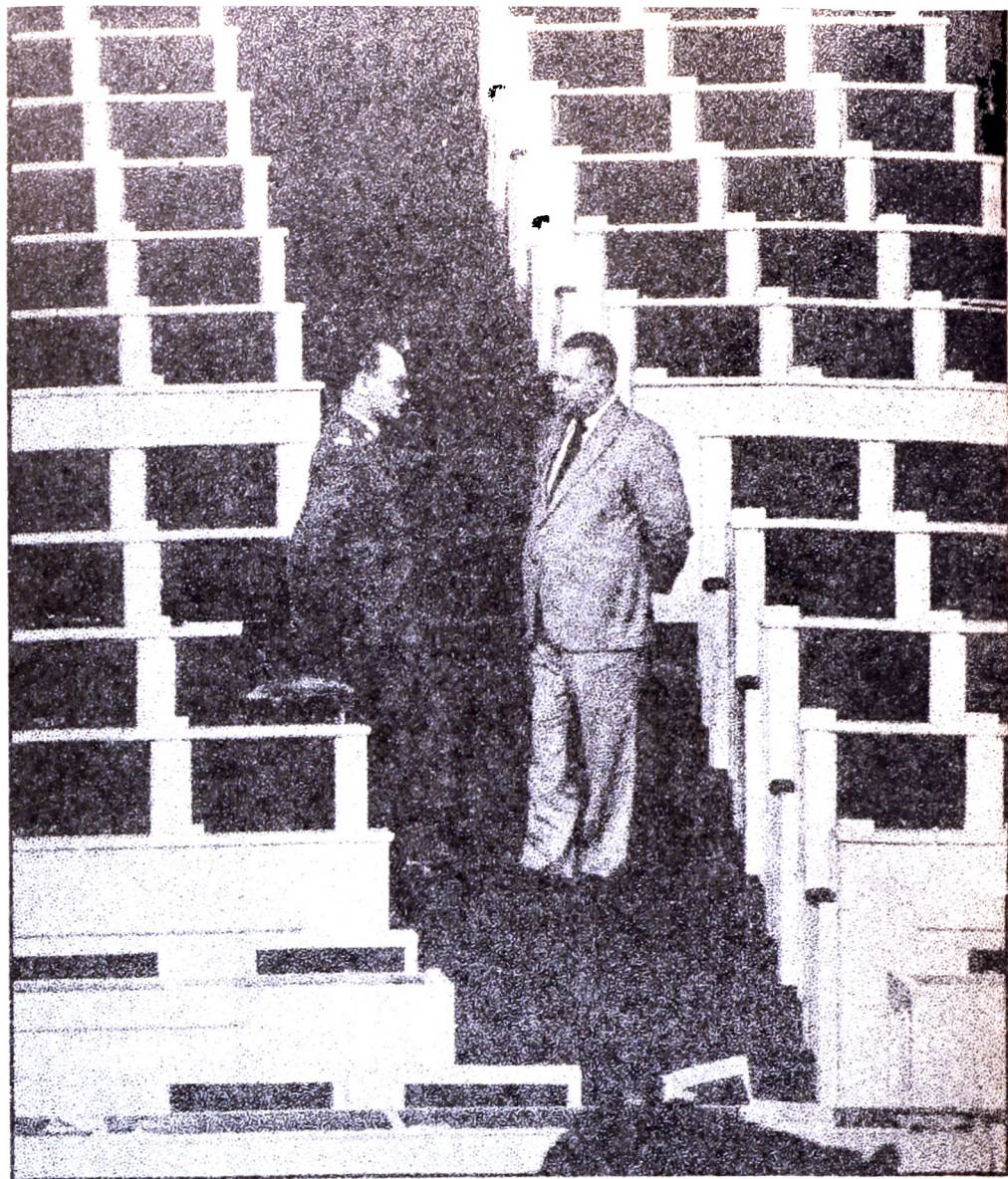
Του Δημ. Ραυτόπουλου

Κάθε άνθρωπος που δεν έχει ταριχεύσει, υποθηκεύσει, ή πουλήσει τη συνειδήσή-του, πολύ περισσότερο κάθε αριστερός, αισθάνεται την τραγωδία του πολωνικού λαού σαν δική-του υπόθεση. Από το πρωί της Κυριακής 13 Δεκέμβρη η ζωντανή ανθρωπότητα παρακολουθεί εμβρόντητη τη φασιστική υποτροπή του «υπαρκτού σοσιαλισμού» σε μια άτυχη χώρα που τον ξερνάει αδιάκοπα από το 1956 και της τον επιβάλλουν με σφαγές εργατών, με τρομοκρατία και φίμωση της κοινωνίας.

Αυτή τη φορά το προσωπείο έπεσε και αποκαλύφθηκε το στυγνό εγκληματικό ρύγχος της θεσμοποιημένης αντεπαναστασης, που έχει καταχραστεί όχι μόνο την εξουσία του προλεταριάτου αλλά και την ιδεολογία-του, τις λέξεις, τα σύμβολα του σοσιαλισμού για να εξαπατά τους λαούς, όπως έκανε ο «εθνικοσοσιαλισμός». Χωρίς τον παραμικρό δισταγμό το κόμμα της εξουσίας — της δικτατορίας και του προλεταριάτου — ομολογώντας την πλήρη χρεωκοπία-του στη διεύθυνση της κοινωνίας, ακόμα και στη διαχείριση του κράτους, εξαπολύει τα τανκς κατά των εργατών, φοιτητών, διανοούμενων.

«Δολοφόνοι» και «κλέφτες» των εργατών. Έτσι τους χαρακτηρίζει το πανώ στην κεντρική πύλη των ναυπηγείων «Λένιν» στο Γκντανσκ, που το προστάτευαν οδοφράγματα, μέχρι πριν λίγες μέρες τουλάχιστον: «Ένα λαϊκό δικαστήριο είναι η εγγύηση για την τιμωρία των δολοφόνων και των κλεφτών του πολωνικού λαού». Αυτό είναι το κατάντημα της νομενκλατούρας, της λαθραίας εκμεταλλεύτριας τάξης που διατηρεί την εξουσία μεταβάλλοντας την κοινωνία σε στρατόπεδο συγκέντρωσης και που θα σαρωνόταν παντού με μιας βδομάδας έστω δημοκρατία, Δυτικού τύπου έστω. Τα αποκαλυπτήριά-της θα είναι η τιμωρία-της, γιατί θεμέλιο της εξουσίας-της είναι η απόκρυψη της παρανομίας-της, η μεταμφίεση των φοβερών ταξικών προνομίων-της κάτω από τα κρατικά και κομματικά αξιώματα.

Συγκλονιστικά είναι τη φορά αυτή τα αποκαλυπτήρια. Όση συσκότιση κι αν επιβάλλουν οι αιμοσταγείς στρατοκράτες της Βαρσοβίας και τα αφεντικά-τους, όσο ψηλό και να είναι το συνικό τείχος της σιωπής με τη συνενοχή του καπιταλισμού, οι συνωμότες της πολωνικής νύχτας έχουν πιαστεί επ' αυτοφώρω. Τα κίνητρα του ζητήματος είναι πασιδήλα: σε λίγες βδομάδες η νομενκλατουρία θα έχανε οριστικά τα ταξικά-της προνόμια και τη δικτατορία που τα επιτρέπει. Σύμφωνα με όσα προβλέπονταν από την οικονομική μεταρρύθμιση, το Γενάρη του '82 θα εγκαινιάζοταν η εργατική αυτοδιαχείριση. Στα εργοστάσια και τις επιχειρήσεις η διεύθυνση θα περνούσε από τη νομενκλατουρία στα εργατικά συμβούλια, θα σταματούσε ο στενός έλεγχος της κεντρικής γραφειοκρατίας και οι αφαιμάξεις υπέρ χρυσοκανθάρων και παρασίτων. Θα εξασφαλιζονταν έτσι οι προϋποθέσεις για τον κοινωνικό έλεγχο της οικονομικής πολιτικής της παραγωγής-διανομής και για την εξυγίανση της οικονομίας. Κάτι παραπάνω: θα παρακολουθούσαμε την πιο τολμηρή επαναστατική εμπειρία της εποχής-μας, που θα έφερνε πραγματικά την εργατική τάξη στην εξουσία, δηλαδή το πρώτο σοσιαλιστικό πρότυπο κοινωνίας, με δημοκρατία. Γιατί ταυτόχρονα διαμορφώνονταν οι προϋποθέσεις για ελεύθερες εκλογές στα τοπικά κοινοβούλια την άνοιξη. Ο δρόμος για το σοσιαλισμό — τον πραγματικό χωρίς εισαγωγικά — άνοιγε στην Πολωνία.

Γιανουζέλσκι-Κάνια στο διάλειμμα μιας συνεδρίασης του 9ου συνέδριου.

Το υπό διάλυση κόμμα των νομενκλατόρων, τα επιτελεία του κρατικού μηχανισμού, οι στρατοκράτες και οι αφέντες-τους έβλεπαν με αγωνία να προχωρούν οι διαδικασίες αυτές που άρχιζαν δειλά-δειλά να βρίσκουν απήχηση στις άλλες χώρες του «υπαρκτού». Η αντίδραση του καθεστώτος είχε αρχίσει ένα χρόνο πριν. Μεθοδικά παραβίαζαν τις κοινωνικές συμφωνίες του Αυγούστου 1980, οργάνωναν προβοκάτσιας, έκαναν συλλήψεις, έσπαζαν κεφάλια, φασκέλωναν. Το Νοέμβρη, η κυβέρνηση Γιανουζέλσκι και το κόμμα (κάτω από ποιές πιέσεις;) εγκατέλειψαν το σχέδιο οικονομικής μεταρρύθμισης που είχαν υιοθετήσει κι άρχισαν ολοταχώς υποχώρηση επιχειρώντας καταστολή του εργατικού κινήματος και ακόμα μεγαλύτερη συγκέντρωση της οικονομικής εξουσίας στο γραφειοκρατικό μηχανισμό. Ταυτόχρονα παρασκεύαζαν συνωμοτικά και προπαγανδιστικά το στρατιωτικό πραξικόπημα, αφού η επιχείρησή-τους δεν περνούσε χωρίς σθεναρή αντίσταση των εργατών - διανοούμενων.

Σ' αυτές τις συνθήκες η αναμέτρηση λαού-Κράτους ήταν αναπόφευκτη. Οι εργάτες, οι περισσότεροι ηγέτες της Αλληλεγγύης δεν είχαν αυταπάτες. Στα μεγάλα εργοστάσια είχε αρχίσει η προεργασία για γενική απεργία και για την έκφραση του μεγάλου λαϊκού κινήματος που θα επέβαλε από τα κάτω την οικονομική μεταρρύθμιση. Τη νύχτα του Σαββάτου 12 Δεκέμβρη, λίγες ώρες πριν χτυπήσουν τα τανκς, η Εθνική Επιτροπή της Αλληλεγγύης που συνεδρίαζε, πολιορκημένη, στο Γκντανσκ, έπαιρνε απόφαση για αντίσταση. Εκεί αναγγέλθηκε και η συγκρότηση του κοινωνικού συμβουλίου για την Εθνική οικονομία, με τη συμμετοχή 25 εκπροσώπων της επιστήμης και του πολιτισμού. Η απόφαση που πρότεινε ο Γιαν Ρουλέβσκι πρόβλεπε ότι ως τις 15 Φλεβάρη η Αλληλεγγύη θα οργάνωνε δημοψήφισμα στους τόπους δουλειάς με ερωτήματα για τις μεθόδους διακυβέρνησης, για τα μέσα αντιμετώπισης της οικονομικής κρίσης και για την ανανέωση των αντιπροσωπευτικών σωμάτων (αν δηλαδή οι Πολωνοί ήθελαν ή όχι γενικές εκλογές με κομματικό πλουραλισμό και με ίσους όρους).

Αυτός ο Γιαν Ρουλέβσκι είχε γίνει ο στόχος, στις αρχές Νοέμβρη, της «Λιτερατούρναγια Γκαζέτα» (εβδομαδιαίο όργανο της Ένωσης Σοβιετικών Συγγραφέων), που τον παρουσίαζε περίπου σαν το διάβολο. Νά τι του καταλόγιζε, μεταξύ άλλων: «Ο Γιαν Ρουλέβσκι γεννήθηκε για να εξαπολύσει στην κατάλληλη στιγμή τη λαϊκή εξέγερση...» (φράση ιστορική, που αξίζει τον κόπο ν' αναλυθεί μια μέρα).

Τας, σοβιετικός, ανατολικογερμανικός, τσέχικος Τύπος είχαν πυκνώσει τα πυρά κατά της Αλληλεγγύης και τις ανοιχτές απειλές, προετοιμάζοντας το έδαφος. Και τα ανδρείκελα της Βαρσοβίας, όπως όλοι οι πινοςέτ, δεν παράλειψαν να δικαιολογήσουν — πριν και μετά — το πραξικόπημά-τους με τα κλασικά επιχειρήματα της κινδυνολογίας, που τόσο εύκολα αναγνωρίζουμε εμείς οι Έλληνες. Η ιδεολογική-τους κατάπτωση είναι τέτοια ώστε όχι μόνο μεταχειρίζονται την αντεπαναστατική φρασεολογία της «Λιτερατούρναγια Γκαζέτα» αλλά περιμαζεύουν από τις χωματερές της ιστορίας κάθε βρωμερό ιδεολογικό σκουπίδι ακόμα και το λυσσαλέο αντισημιτισμό. Το ραδιόφωνο της Βαρσοβίας μετά το πραξικόπημα έχει ξαναπιάσει το τροπάρι του αντισημιτισμού («σοσιαλισμού των ηλιθίων» όπως τον έλεγε ο Ένγκελς), που αναζωπυρώθηκε το 1981 σαν αντίδραση στην Αλληλεγγύη και στο KOR. Διευθυντής «εθνικιστικής» επιθεώρησης — απ' αυτές που φύονται εσχάτως στην Πολωνία — συνεντευξιαζόμενος στο ραδιόφωνο της Βαρσοβίας πριν λίγες μέρες «αποκάλυπτε» σαν έγκλημα ή προπατορικό αμάρτημα την εβραϊκή καταγωγή του Μπρονισλάβ Γκέρεμεκ, από τους — μετριοπαθείς μάλιστα — ηγέτες της Αλληλεγγύης. Είναι, είπε, γόνος οικογένειας Εβραίων που εξοντώθηκε στο γκέτο της Βαρσοβίας!

Μπορούν να κρύψουν για λίγες μέρες το μέγεθος του εγκλήματός-τους, την έκταση της σφαγής και της ομηρίας οι σκοταδιστές, οι στρατοκράτες, οι χοντροί σβέρκοι της νομενκλατούρας, ελπίζοντας στη συνενοχή του καπιταλισμού, αλλά το έγκλημά-τους γίνεται γι' αυτό ακόμα πιο ειδεχθές. Η Δύση καμουφλάρει πράγματι τη συνενοχή-της με υποκριτικές δηλώσεις ηθικής συμπαράστασης και διακηρύξεις μη επέμβασης στο εσωτερικά μιας δήθεν ανεξάρτητης χώρας. (Τόσο ανεξάρτητης που το ύστατο επιχείρημα των πραξικοπηματιών είναι ότι το έκαναν για να προλάβουν τη σοβιετική επέμβαση, που άλλωστε έγινε, σε μικρογραφία και ετοιμάζεται σε μεγάλη κλίμακα σε περίπτωση αποτυχίας των ντόπιων Πεταίν). Στο βάθος, τα κέντρα και οι κυβερνήσεις του καπιταλιστικού κόσμου αισθάνονται βαθιά ανακούφιση και εύχονται να κατασταλεί η εργατική επανάσταση στην Πολωνία. Ο «πραγματικός σοσιαλισμός» αρκεί, είναι μάλιστα ό,τι χρειάζεται για σκιάχτρο του λαού. Είναι το απροσδόκητο, ουρανοκατέβατο δώρο της ιστορίας στην αστική ιδεολογία και στον καπιταλισμό για την παράταση της βασιλείας-του. Από κει και πέρα, με την ισορροπία του τρόμου οι δυο ιμπεριαλισμοί μοιράζονται τον κόσμο και κρατούν υποτελείς τους λαούς με ανοιχτές και καμουφλαρισμένες επεμβάσεις.

Νά γιατί το αίμα των εργατών που βάφει τους δρόμους του Γκντανσκ, του Κατοβίτσε, της Βαρσοβίας το νιώθουμε σαν δικό-μας αίμα και τα κατεχόμενα πανεπιστήμια που τις πύλες-τους παραβιάζουν τα τανκς είναι για μας Πολυτεχνεία. Για μια φορά θα συμφωνήσουμε με τα παιδιά της ΚΝΕ που θύμωσαν στους φοιτητικούς συλλόγους και απείλησαν ότι «θα γίνει κι εδώ Πολωνία» («σ' έναν άλλο συσχετισμό δυνάμεων», όπως λέει το κόμμα-τους). Η Πολωνία είναι σήμερα παντού, πώς δεν θα ήταν στην Ελλάδα; Είμαστε όλοι Πολωνοί. Πλην Λακεδαιμονίων...

Το «πολωνικό» δεν τέλειωσε. Μέσα στη νύχτα του «υπαρκτού σοσιαλισμού» ανατέλλει.

«Πέρασα τέσσερεις μήνες στην 'Αμερική. Ήταν λίγο για μιά τόσο απέραντη χώρα. Ήταν ταξίδι αναψυχής και πήγα να όπου τ'όφερνε ή τύχη. Τελικά, νομίζω ότι είδα και έζησα πολλά στη χώρα του νέου κόσμου, για να μπορέσω να την περιγράψω «από μέρα σε μέρα». Χρησιμοποίησα τον τύπο ενός ημερολογίου, σεβάστηκα απόλυτα τις ημερομηνίες των εκπλήξεων, των θαυμασμών, της όργης και των λαθών μου. Έδω λοιπόν είναι ό,τι είδα και πώς ακριβώς τό είδα. Δεν θά πω τίποτε πάρα πάνω».

— Σιμόν ντέ Μπωβουάρ

Η ΑΜΕΡΙΚΗ ΑΠΟ ΜΕΡΑ ΣΕ ΜΕΡΑ

ΣΙΜΟΝ
ΝΤΕ
ΜΠΩΒΟΥΑΡ

Εκδόσεις Γλάρος

Κεντρική διάθεση

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ 31 • ΑΘΗΝΑ 141 • ΤΗΛ. 36 18 457

ΕΚΔΟΣΕΙΣ **ΘΥΤΘΠΙΑ**

προς την ελευθερία
στον εργάτη

ΚΑΡΘΛΩΣ ΦΟΥΡΙΕ

ΘΥΤΘΠΙΑ

ΔΩΡΑ

Για το σκεπτόμενο άνθρωπο:

BIBLIA

Για τα παιδιά:

ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

ΜΠΑΜΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΥΛΟΣ

Θεμιστοκλέους 54 τηλ.: 36:15.567

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

ΚΩΣΤΑΣ

ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΟΣ

Η ανανεωμένη

παράδοση

από τη σειρά

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΟΚΟΛΗ

Γραβιάς 10-12 τηλ.36.05.520

του Χρ. Κυριαζή

ΠΟΛΩΝΙΚΑ: Μια περιδιάβαση στον αθηναϊκό Τύπο

ΤΑ «ΠΟΛΩΝΙΚΑ» αποτελούν οπωσδήποτε μια πολύπλευρη δοκιμασία του σοσιαλιστικού ιδεώδους, της ευρωπαϊκής αριστεράς, της ύφεσης, ίσως και της ειρήνης. Αποτέλεσαν — και αποτελούν — όμως και ένα επώδυνο «τέστ» για τη λειτουργία του αθηναϊκού Τύπου. Οι αθηναϊκές εφημερίδες στην πλειοψηφία τους και κατά περίπτωση, φρόντισαν να απεμπολήσουν κάθε στοιχείο που προσομοιάζει στην «τέταρτη» εξουσία. Για άλλη μια φορά ο Τύπος φρόντισε να υποταγεί πειθήνια στις άλλες εξουσίες, κρατικές κομματικές, ενδεχομένως και διεθνιστικές.

ΤΙ ΟΜΩΣ θά 'πρεπε να περιμένει κανείς από τον Τύπο για τα πολωνικά; Μά να δείξει πόσο σοβαρά είναι — δηλαδή να τα καλύψει με πληρότητα. Πράγμα που σημαίνει ότι ο Τύπος, αδέσμευτος από σκοπιμότητες, ανεπηρέαστος από προκαταλήψεις, απαλλαγμένος από κομματικές προτιμήσεις, ανεξάρτητος από τις κυβερνητικές επιθυμίες θα κάλυπτε τα γεγονότα αντικειμενικά, σε βάθος και έκταση αντάξια της σοβαρότητάς τους.

ΕΠΕΙΔΗ όμως ακριβώς τα γεγονότα είναι τόσο σοβαρά, ο Τύπος αναλογίστηκε όχι την ευθύνη του ως προς αυτά και τους αναγνώστες του, αλλά τις υποχρεώσεις του προς πολυποικίλες εξουσίες και κατευθύνσεις, που τα «πολωνικά» επίσης έθιγαν.

ΕΝΑ λοιπόν γενικό σύμπτωμα του αθηναϊκού Τύπου είναι η αρχική (τουλάχιστον) υποτίμηση των πολωνικών, που είχε μάλιστα διπλή όψη: οι εφημερίδες της συμπολίτευσης με μια υποβάθμιση στους τίτλους κτλ. οι εφημερίδες της Δεξιάς με μια τέτοια υπερπροβολή ορισμένων μόνον πλευρών των γεγονότων, που μηδένιζε τις υπόλοιπες. Χαρακτηριστικό απ' αυτή την άποψη το «κοντράστ» της Δευτέρας 14 Δεκεμβρίου, πρώτης μέρας παρουσίας των «πολωνικών» μια και όπως ήταν φυσικό οι εφημερίδες της Κυριακής δεν πρόλαβαν τη νυχτερινή έξοδο των τανκς του σοσιαλισμού το Σάββατο:

ΤΑ «ΝΕΑ» έχουν πρώτο θέμα με οχτάστηλο γιγαντότιτλο «ΑΥΞΗΣΕΙΣ ΜΙΣΘΩΝ — ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ — ΤΙΜΑΡΙΘΜΙΚΗ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ». Δεύτερο θέμα, με πεντάστηλο τίτλο αλλά με πεζά γράμματα και μονόστηλη συνέχεια

είναι η είδηση: «Κάτω από το στρατιωτικό νόμο κινούνται γι' απεργία οι Πολωνοί». Την ίδια τεχνική αλλ' αντεστραμμένη, εφάρμοσε και το «ΕΘΝΟΣ»: Τυπικά, πρώτο θέμα, στην κορυφή της σελίδας είναι η Πολωνία, αλλά με πεζά, και μονόστηλη κατάληψη. Νά ο τίτλος: «Η παρέμβαση στην Πολωνία διχάζει τη Δύση. Απειλείται σύγκρουση σήμερα με την Αλληλεγγύη». Ο γιγαντότιτλος και το κέντρο βάρους της πρώτης σελίδας βρίσκεται και εδώ στα οικονομικά: «ΟΧΙ ΠΛΕΟΝ ΜΙΣΘΟΙ ΠΕΙΝΑΣ» που καταλαμβάνει τις 5 από τις 6 στήλες αυτής της εφημερίδας. Εύρημα του αρχισυντάκτη εδώ, ο μυστηριώδης υπότιτλος ή πρότιτλος «Η ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΕ ΕΦΑΡΜΟΓΗ», που δεν ξέρει κανείς αν είναι σχόλιο κάτω από τη φωτογραφία του Γιαρουζέλσκι, ή πρότιτλος της εξαγγελίας των οικονομικών μέτρων. Η «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ», τέλος, ήταν πιο προσεκτική και ισορροπη, ανάμεσα στα μικρά και στα μεγάλα γράμματα. Έτσι, πρώτο θέμα είναι η Πολωνία με οχτάστηλο τίτλο: «Αγωνία στην Πολωνία, ο στρατός ανέλαβε την εξουσία, ο Βαλέσα ανακοινώθηκε ότι συνομιλεί» ενώ αμέσως μετά εξισορροπείται η πρώτη σελίδα (αλλά και η πολιτική της εφημερίδας) με οχτάστηλο γιγαντότιτλο: «ΑΝΔΡΕΑΣ: ΣΤΟΥΣ ΜΙΚΡΟΥΣ ΟΙ ΑΥΞΗΣΕΙΣ».

ΑΝΤΙΘΕΤΑ τώρα, οι εφημερίδες της Δεξιάς βρήκαν τη «Χρυσή» ευκαιρία να πάρουν τη «ρεβάνς». Μια ζωή να απολογείσαι και να «μπαλώνεις» και ξαφνικά να ξιφουλκείς στο έδαφος του αντιπάλου, δεν είναι απλά ευκαιρία είναι ηδονή. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η «ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗ» που επέδειξε την πιο καλαισθητή φροντίδα για την πολωνική υπόθεση και ήταν η πιο πολιτική εφημερίδα εκείνης της μέρας: ο οχτάστιλος τίτλος «Ωμή βία στην Πολωνία» με τους υπότιτλους «συνελήφθησαν οι εργατικοί ηγέτες — η Βαρσοβία υπό τις ερπύστριες», συνοδευόταν από πολιτικό άρθρο - ανάλυση, και από φωτογραφία της διαδήλωσης συμπαραστάσης στον πολωνικό λαό που είχε οργανωθεί την προηγούμενη μέρα στην Αθήνα.

ΚΑΙ ΤΙΣ επόμενες μέρες, τα πολωνικά, έχουν μια μεταχείριση όχι ανάλογη με τη σοβαρότητα τους καθαυτή, αλλά

Η παρέμβαση στην Πολωνία διχάζει τη Δύση
Αναμένεται συγκρούση σήμερα με την Αλληλεγγύη.

ΟΧΙ ΠΛΕΟΝ ΜΙΣΘΟΙ ΠΕΙΝΑΣ

ανάλογη με την κίνηση των διαφόρων βαρομέτρων που συμβουλευόταν κάθε εφημερίδα: για παράδειγμα η «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» επαναφέρει την Πολωνία σε οχτάστηλο την Τετάρτη ως εξής: «ΠΑ-ΣΟΚ: ΑΝΗΣΥΧΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΩΝΙΑ». Πρόκειται για την πιο γενναία παρουσίαση της αναιμικής πρώτης δήλωσης του εκτελεστικού Γραφείου του ΠΑΣΟΚ, που λύτρωσε όμως την κίνηση της εφημερίδας.

ΑΠΟ ΤΗΝ Τρίτη όμως, 15 Δεκέμβρη, στο μέτωπο της δημοσιογραφικής πρωτοπορίας, στη μάχη της αλήθειας και της αντικειμενικής πληροφόρησης εισβάλλει ο «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ»: «ΜΕΤΡΑ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗΣ ΤΟΥ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΛΩΝΙΑ» ο οχτάστηλος τίτλος-του, και ανάλογου πνεύματος και γράμματος οι πολλές στήλες που αφιερώνει τη μέρα αυτή στα πολωνικά. Μια τραγική νότα: καθώς ξεφυλλίζεις την εφημερίδα βρίσκεσαι στην σελίδα 5 στον τίτλο: «Προτάσεις του ΚΚΕ για τις συνδικαλιστικές ελευθερίες» με υπότιτλο: «Μ. Σαχίνης: να διασφαλιστεί το δικαίωμα της απεργίας». Δεν πρόκειται όμως για την Πολωνία αλλά για την Ελλάδα, γι' αυτό και ο κ. Σαχίνης, βουλευτής του ΚΚΕ, ζητάει από την κυβέρνηση να θεσπίσει νόμο όπου: «προβλέπονται ακόμα ποινικές κυρώσεις απεργιών, εναντίον οποιουδήποτε και με οποιοδήποτε τρόπο παρεμποδίζει ή παρεμβαίνει στη ζωή και στη δράση του σωματείου, είτε στη φάση της συστάσεώς του, είτε κατά τη λειτουργία-του, είτε κατά την ανάπτυξη οποιασδήποτε συνδικαλιστικής δραστηριότητας». Μα προσοχή, τα ίδια ακριβώς ζητούσαν οι εργάτες της «Αλληλεγγύης» κ. Σαχίνη και έγινε στρατιωτικός νόμος. Τι θέλετε λοιπόν, να γίνει η Ελλάδα Πολωνία;

Η «ΑΥΓΗ», τώρα, της ίδιας μέρας έχει ένα τίτλο που προσπαθεί να «τα πει όλα»: πάνω αριστερά «ΠΟΛΩΝΙΑ: δραματική στροφή» με διευκρινίσεις της «στροφής»: «Στρατιωτικός νόμος, στρατοδικεία, ομαδικές συλλήψεις, λογοκρισία». Ο κύριος τίτλος: «ΞΕΣΗΚΩΜΑ στην ΕΥΡΩΠΗ» με διευκρινιστικό υπότιτλο: «Τα ΚΚ Ιταλίας, Ισπανίας, Σουηδίας, Ολλανδίας, Γιουγκοσλαβίας κατα-

δικάζουν τη "λύση"». Πρόσθετοι υπότιτλοι: «Συνελήφθη ο Βαλέσα» «Αρχισαν οι απεργίες». Πάνω δεξιά στην πρώτη σελίδα, η κομματική ανακοίνωση: «ΚΚΕ εσωτερικού: Αλληλεγγύη στην εργατική τάξη και τους κομμουνιστές που παλεύουν για δημοκρατικό σοσιαλισμό στην Πολωνία». Με λίγα λόγια απ' τη σκοπιά-της η «ΑΥΓΗ» είδε τα «πολωνικά» σαν μια δραματική στροφή, όπου δικαιώνονται οι Ευρωκομμουνιστικές συλλήψεις, γι' αυτό άλλωστε προστρέχει στο κύρος της «ξεσηκωμένης Ευρώπης, δηλαδή των άνωθι ΚΚ.

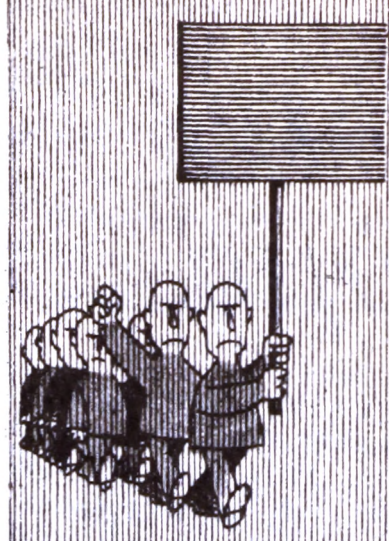
Την Τετάρτη 16 Δεκέμβρη ο «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ» αναπνέει. Νόμος και τάξη φαίνεται να βασιλεύουν στην Πολωνία. Σε τριστηλο αριστερά, υποβαθμισμένο, υπάρχει: «ΠΟΛΩΝΙΑ: αποκρούονται οι προκλήσεις της αντίδρασης» όπου πληροφορούμαστε πως: «Γενικά ήρεμη ατμόσφαιρα φυσιολογικός ρυθμός κοινωνικής ζωής και ομαλή λειτουργία των εργοστασίων χαρακτηρίζαν χθες την κατάσταση στην Πολωνία», και ότι «τα καταστήματα της πολωνικής πρωτεύουσας παρέλαβαν 20 τόνους ψωμί περισσότερο απ' το συνηθισμένο».

ΤΗΝ ΙΔΙΑ μέρα η «ΑΥΓΗ» σε οχτάστηλο τιτλοφορεί: «ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ — ΕΠΕΜΒΑΣΗ ΣΤΡΑΤΟΥ», με υπέρτιτλο «Αντίσταση οργανώνεται στην Πολωνία» και υπότιτλο «Πληροφορίες για χρήση όπλων και νεκρούς στην Κρακοβία». Για την ιστορία (αν έχει σημασία), η ΑΥΓΗ ήταν μέσα στα γεγονότα, όπως αποδείχτηκε, αλλά όχι και για τον «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ», που επιμένει και την Πέμπτη 17, πάλι σε τριστηλο, υποβαθμισμένο: «Κλίμα ηρεμίας επικρατεί στη Βαρσοβία», με επεξήγηση: «Κλίμα ηρεμίας και εργασιακής πειθαρχίας επικρατεί γενικά στην Πολωνία... Ταυτόχρονα, η εξάλειψη της φυσικής και ηθικής τρομοκρατίας που ασκούσαν ενάντια στις υγιείς πατριωτικές δυνάμεις οι εξτρεμιστές της «Αλληλεγγύης» και άλλα αντισοσιαλιστικά στοιχεία, δημιουργεί τις προϋποθέσεις άμεσης παρέμβασης των δυνάμεων αυτών στο πλευρό του στρατού και της πολιτοφυλακής για την εξομάλυνση της κατάστασης στη χώρα».

ΤΗΝ ΙΔΙΑ μέρα Πέμπτη, η «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ» με γιγάντιους τίτλους ανακοινώνει: «Ο ΣΤΡΑΤΟΣ ΧΤΥΠΑ, Νεκροί — τραυματίες». Την άλλη μέρα, η πολωνική ραδιοφωνία επιβεβαιώνει τους πρώτους εφτά νεκρούς. Ποιός ρίχνει λοιπόν νερό στους μύλους της αντίδρασης; Να ένα ερώτημα που περιμένει απάντηση, και όχι μόνο από το «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ».

Κατά τα άλλα «είμαστε όλοι Πολωνοί» Αλλά από ποιά μεριά;

δαδελ

ένα περιοδικό κομικς
(κι όχι μόνο)

ΚΑΘΕ ΠΡΟΙ

αφραζε

διαβαζε

διαδιδε

την ΑΥΓΗ

τη δίκη 68

ΦΩΝΗ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

Μ.Γ. ΜΕΡΑΚΛΗΣ

Ρομαντικοί -
Εποχή Παλαμά
Μεταπαλαμικοί
ποιητές

από τη σειρά
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΟΚΟΛΗ

Γραβιάς 10 - 12 τηλ. 36.05.520

«Η Πολωνία δεν πέθανε ακόμα...»

Τη στιγμή που γράφονται οι αράδες αυτές είναι πια βέβαιο και αναμφισβήτητο ότι η τάξη δε βασιλεύει στην Πολωνία. Ήδη το ραδιόφωνο και η τηλεόραση της πολωνικής χούντας έχουν αναγκαστεί να ομολογήσουν τις συγκρούσεις λαού και πολιτοφυλάκων σε αρκετές πόλεις της χώρας, τη δολοφονία 21 ανθρακωρύχων (ποιός, άραγε, πιστεύει τους αριθμούς που δίνει η χούντα;), τη χρησιμοποίηση στρατού και τανκς για χτύπημα των καταλήψεων, τη σύλληψη του Λεχ Βαλέσα. Άλλες πηγές, πιο αξιόπιστες από τον Γιαρουζέλσκι, μιλάνε για πολύ περισσότερους νεκρούς και τραυματίες, για δεκάδες χιλιάδες συλλήψεις και εγκλεισμούς σε στρατόπεδα, για κάθε μορφής πράξεις αντίστασης που εξαπλώνονται σ' ολόκληρη τη χώρα, για την απόγνωση και την απόφαση των Πολωνών εργατών «να μη γίνουν ποτέ σκλάβοι».

Ήδη το Στάιτ Ντηπάρντμεντ κάλεσε τους Αμερικανούς υπηκόους που βρίσκονται στην Πολωνία να εγκαταλείψουν τη χώρα το ταχύτερο ενώ ο «καλός στρατιώτης» Βόϊτσεκ Γιαρουζέλσκι δηλώνει ότι «δε χάθηκε ακόμα κάθε ελπίδα» (για το καθεστώς-του, ασφαλώς). Την ίδια ώρα, ο Μπρέζνιεφ μαντρώνει τους επικεφαλής των χωρών του Συμφώνου της Βαρσοβίας στο Κρεμλίνο με την ευκαιρία των γενεθλίων-του!

Μέχρι στιγμής η χούντα δεν έχει δείξει πως εμπιστεύεται τους φαντάρους-της, δε δίνει σ' αυτούς διαταγή να πυροβολήσουν στο φαχνό αλλά στους πολιτοφύλακες, όπως έγινε στο Κατόβιτσε. Και κανείς δεν έχει την παραμικρή αμφιβολία για το νόημα της παρουσίας του Κουλίκοφ στη Βαρσοβία, ούτε για τις προθέσεις του Κρεμλίνο στην περίπτωση που οι Πολωνοί δεν θα κατορθώσουν «να λύσουν οι ίδιοι τα προβλήματά-τους». Ίσως τη στιγμή που θα κυκλοφορεί το «ΑΝΤΙ», «η αδελφική βοήθεια των σοσιαλιστικών χωρών» να παρέχεται στους Πολωνούς εργάτες με το γνώριμο πια τρόπο της ωμής εισβολής. Άλλωστε, το Κρεμλίνο έχει μια προδιάθεση για εισβολές στην περίοδο των γιορτών. Ας μην ξεχνάμε πότε μπήκανε στο Αφγανιστάν.

Ωστόσο, το πνεύμα θυσίας και ο ηρωισμός, αντάξιος των καλύτερων στιγμών του πολωνικού ρομαντισμού, που δείχνει αυτή τη στιγμή ο λαός και ιδιαίτερα η ερ-

γατική τάξη της Πολωνίας δεν πρέπει να κρυφούν το γεγονός ότι το πραξικόπημα της νομενκλατούρας τους αιφνιδίασε και σε μεγάλο βαθμό βρήκε την Αλληλεγγύη απροετοίμαστη. Παρά την ύπαρξη κάποιων σχεδίων για την αντιμετώπιση του ενδεχόμενου στρατιωτικού νόμου, παρά τη διάβρωση του συστήματος επικοινωνίας των πολωνικών ενόπλων δυνάμεων (εξού και η χούντα χρησιμοποίησε το δίκτυο επικοινωνίας του Συμφώνου της Βαρσοβίας), παρ' ότι ο αντιπρόεδρος της Αλληλεγγύης Μιροσλάβ Κρουπίνσκι δήλωσε τρεις μόλις μέρες πριν το πραξικόπημα ότι ενδεχόμενη κήρυξη κατάστασης έκτακτης ανάγκης θα προκαλούσε γενική απεργία επί αοριστο, το ανεξάρτητο συνδικάτο και το κίνημα γενικότερα αιφνιδιάστηκε. Ορισμένα γεγονότα είναι χαρακτηριστικά: η χούντα κατορθωσε να συλλάβει όλα σχεδόν τα μέλη της Εθνικής Επιτροπής της Αλληλεγγύης αμέσως μετά τον τερματισμό της έκτακτης συνόδου της Επιτροπής που έγινε στα Ναυπηγεία «Λένιν» του Γκντανσκ στις 11 και στις 12 Δεκεμβρίου.

Όπως αναφέρει ο ανταποκριτής της εφημερίδας «LE MONDE» στην Πολωνία, λίγο πριν από τα μεσάνυχτα του Σαββάτου, 12 Δεκεμβρίου, «μια φήμη διατρέχει ξαφνικά την αίθουσα όπου συνεδριάζει η Εθνική Επιτροπή: το ναυπηγείο έχει αποκοπεί. Ούτε τα τηλέφωνα, ούτε τα τηλέτυπα λειτουργούν. Ελαφρά νευρικότητα. Σε λίγο, η πληροφορία γίνεται πιο συγκεκριμένη: ολόκληρο το Γκντανσκ είναι αποκομμένο από τον υπόλοιπο κόσμο. Εντούτοις, η συζήτηση συνεχίζεται. Ο Γιαν Ρουλέβσκι και ο Κάρολ Μοντζελέφσκι έχουν ετοιμάσει ένα σχέδιο απόφασης και μια μακροσκελή πολιτική διακήρυξη.

Πρόκειται για κείμενα αιχμηρά. Η απόφαση λέει ότι σε περίπτωση που η Διέτα θα παραχωρούσε απεριόριστες εξουσίες στην κυβέρνηση, θα άρχιζε την επόμενη κιόλας μέρα γενική απεργία. Αναφέρει ειδικότερα ότι «σε περίπτωση κατά την οποία τα ηγετικά όργανα του συνδικάτου θα εμποδιζόνταν να δράσουν, οι εργάτες θα έπρεπε ν' αρχίσουν την απεργία αυτομάτως χωρίς να περιμένουν εντολές».

Λίγο πριν τις 1 μετά τα μεσάνυχτα, η συνεδρίαση της Επιτροπής έχει τελειώσει και οι αντιπρόσωποι φεύγουν, άλλοι για

«Η απεργιακή επιτροπή της Χούτα Βαρσάβα, ύστερα από συνεννόηση με το προσωπικό το οποίο τάχτηκε κατά 80% υπέρ της απεργίας, αποφάσισε να κηρύξει απεργία και κατάληψη στο χαλυβουργείο, από σήμερα στις 9 τοπική ώρα. Εμείς οι απεργοί της χαλυβουργίας ζητάμε την άρση της κατάστασης πολιορκίας στην Πολωνία και την απελευθέρωση των φυλακισμένων μελών της Αλληλεγγύης. Δηλώνουμε με κάθε αποφασιστικότητα ότι είμαστε εργάτες και δε θα γίνουμε ποτέ σκλάβοι, έστω κι αν θέλουν να μας περάσουν χειροπέδες και να μας φिमώσουν. Απεργούμε μαζί με όλη την εργατική Πολωνία, μαζί με όλο το έθνος ενωμένο, για να υπερασπίσουμε το συνδικάτο που είναι η μόνη-μας ελπίδα. Όσο είμαστε ζωντανοί θα είναι ζωντανή και η Πολωνία».

Προκήρυξη της Απεργιακής Επιτροπής των χαλυβουργιών της Χούτα Βαρσάβα με ημερομηνία Τρίτη, 15 Δεκεμβρίου 1981.

τα σπίτια-τους στο Γκντανσκ κι άλλοι για τα ξενοδοχεία όπου μένουν. «Ωστόσο», προσθέτει «από τ' απόγευμα έφταναν στα ναυπηγεία Λένιν ανησυχητικά τηλεγραφήματα απ' όλα τα σημεία της χώρας. Οι συνδικαλιστές ειδοποιούσαν την ηγεσία τους για μετακινήσεις στρατιωτικών μονάδων ενισχυμένων με εφέδρους για αναγκαστική επιστράτευση νεαρών χωρικών». Στις 2 μετά τα μεσάνυχτα, τα μέλη της Εθνικής Επιτροπής, στη συντριπτική τους πλειοψηφία, έχουν πέσει στα χέρια της χούντας, ενώ σ' ολόκληρη τη χώρα οι συλλήψεις γίνονται κατά χιλιάδες.

Ωστόσο, είναι γνωστό ότι εδώ και πολλούς μήνες ορισμένοι τουλάχιστον τοπικοί κλάδοι της Αλληλεγγύης, όπως, π.χ. του Βροκλάβ, είχαν εξετάσει την περίπτωση στρατιωτικού πραξικοπήματος και είχαν δώσει σχετικές οδηγίες. Ακόμα, η όξυνση της κατάστασης κατά το δεκάημερο που προηγήθηκε της κήρυξης του στρατιωτικού νόμου δεν άφηνε καμιά αμφιβολία για τον επικείμενο χαρακτήρα ενός νέου σκληρότερου γύρου αναμέτρησης του ανεξάρτητου συνδικάτου με τις αρχές, αλλά και για τον καθαρά πολιτικό χαρακτήρα που έπαιρναν αναγκαστικά οι διεκδικήσεις και οι πρωτοβουλίες της Αλληλεγγύης. Μπροστά στην πλήρη ανικανότητα της κυρίαρχης τάξης να διαχειριστεί, έστω και στοιχειωδώς, την οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας, η εργατική τάξη, μέσω του ανεξάρτητου συνδικάτου προχωρούσε αποφασιστικά προς την απόσπαση ενός ακόμα μέρους της πολιτικής εξουσίας. Μετά την αποτελμάτωση των λεγόμενων συνομιλιών για «εθνική συνεννόηση» και την απότομη διακοπή τους ύστερα από τη βίαιη επέμβαση της αστυνομίας στη Σχολή του Πυροσβεστικού Σώματος στις 2 Δεκεμβρίου, οι αυταπάτες για τη δυνατότητα να βρεθεί κοινή γλώσσα με τις αρχές διαλύθηκαν. Είναι ενδεικτικό ότι και αυτός ακόμα ο «μετριοπαθής» και συμβιβαστικός Λεχ Βαλέσα έφτασε στο σημείο να πει, κατά τη διάρκεια της σύσκεψης του Προεδρείου της Αλληλεγγύης που έγινε στο Ράντομ στις 3 Δεκεμβρίου, ότι «η σύγκρουση είναι αναπόφευκτη και στο εξής πρέπει να δώσουμε στον κόσμο να το καταλάβει».

Πράγματι, με την επέμβαση της αστυνομίας στη Σχολή Πυροσβεστών και τις θέσεις που συζητήσε την επόμενη μέρα

Έκκληση στους εργάτες

Οι αντιπρόσωποι που συγκεντρώθηκαν στο Γκντανσκ για το 1ο Εθνικό Συνέδριο του ανεξάρτητου αυτοδιαχειριζόμενου συνδικάτου Αλληλεγγύη χαιρετίζουν και εκφράζουν την υποστήριξή-τους σε όλους τους εργάτες της Αλβανίας, της Βουλγαρίας, της Τσεχοσλοβακίας, της Λαϊκής Δημοκρατίας της Γερμανίας, της Ρουμανίας, της Ουγγαρίας και όλων των εθνотήτων που αποτελούν τη Σοβιετική Ένωση.

Σαν πρώτο ανεξάρτητο συνδικάτο στη μεταπολεμική-μας ιστορία, είμαστε βαθιά πεισμένοι για το κοινό μέλλον που μας ενώνει. Σας διαβεβαιώνουμε ότι αντίθετα από τα ψέματα που

της Ανατολικής Ευρώπης

διαδίδονται στις χώρες-σας, είμαστε η αυθεντική έκφραση των εργαζόμενων, με δύναμη δέκα εκατομμύρια μέλη, που ιδρύθηκε μετά από εργατικές απεργίες. Ο στόχος-μας είναι ο αγώνας για τη βελτίωση των συνθηκών ζωής όλων των εργαζομένων.

Υποστηρίζουμε εκείνους από σας που στρατεύτηκαν στο δύσκολο δρόμο της πάλης για ένα ελεύθερο συνδικαλιστικό κίνημα. Ελπίζουμε ότι, σύντομα, οι αντιπρόσωποί-σας και οι δικοί-μας θα μπορέσουν να συναντηθούν για να ανταλλάξουν τις συνδικαλιστικές-τους εμπειρίες.

στο Ράντομ, το Προεδρείο του ανεξάρτητου συνδικάτου, η χώρα μπήκε στην τελική ευθεία για το πραξικόπημα. Το τί ειπώθηκε στη σύσκεψη του Ράντομ δεν είναι ακριβώς γνωστό αλλά από τα μαγνητοφωνημένα αποσπάσματα της ομιλίας του Βαλέσα που μετέδωσε στις 7 Δεκεμβρίου το πολωνικό ραδιόφωνο προκύπτει το συμπέρασμα αβίαστα: και η πιο συμβιβαστική τάση της Αλληλεγγύης συνειδητοποιούσε, την αναγκαιότητα της πολιτικής ανατροπής και της συγκρότησης και λειτουργίας των δομών της εργατικής εξουσίας που θα αναλάμβαναν τη διαχείριση της πολωνικής οικονομίας. «Υπολόγισα λάθος», παραδέχτηκε ο Βαλέσα. «Νόμισα πως θα μπορούσαμε ν' αντισταθούμε αλλά με την ως τώρα τακτική δε μπορούμε ν' αντισταθούμε άλλο. Πρέπει ν' αναμετρηθούμε με τις αρχές σε όλα τα επίπεδα πριν προχωρήσουμε σ' ελεύθερες εκλογές. Δε μπορεί κανείς να νικήσει χωρίς συνέπειες αλλά πρέπει να πληρώσουμε το χαμηλότερο δυνατό τίμημα».

Ο Γιαουζέλσκι απάντησε ζητώντας από τη Διέτα να του «παραχωρήσει» έκτακτες εξουσίες, δηλ. να προσδώσει μια νομιμοφάνεια (δεδομένου ότι το ΠΕΕΚ διατηρεί την απόλυτη πλειοψηφία των εδρών στο Πολωνικό Κοινοβούλιο) στην κήρυξη του στρατιωτικού νόμου. Αλλά νά που η «εκ φύσεως πειθήνια Διέτα αρνείται να νομιμοποιήσει τα έκτακτα μέτρα, λυγίζοντας μπροστά στην απειλή της Αλληλεγγύης για κήρυξη γενικής απεργίας, και στην έκκληση του Πριμάτου. Η κυρίαρχη τάξη φαίνεται να χάνει και τα τελευταία ίχνη συνοχής: η Διέτα δεν υπακούει στο Κόμ-

μα!

Δεν της απομένουν παρά οι μπαγιονέτες και τα πηλίκια.

Την ίδια στιγμή, η Αλληλεγγύη αποφασίζει να προχωρήσει σε δημοψήφισμα, εγκρίνοντας τη σχετική απόφαση κατά τη σύνοδο της Εθνικής Επιτροπής στο Γκντανσκ, την παραμονή του πραξικοπήματος. Νά τι λέει σχετικά ο ανταποκριτής του «LE MONDE»: «Η απόφαση προβλέπει ότι η Αλληλεγγύη θα οργανώσει, πριν τις 15 Φεβρουαρίου, δημοψήφισμα στους χώρους δουλειάς προκειμένου ο πληθυσμός ν' αποφανθεί για τις «μεθόδους διακυβέρνησης», για τους τρόπους καταπολέμησης της κρίσης και, τέλος, για «ανανεώση όλων των αντιπροσωπευτικών σωμάτων». Το τελευταίο ερώτημα σημαίνει σαφώς: θέλετε ή όχι ελεύθερες και πρόωρες εκλογές για την ανάδειξη νέου Κοινοβουλίου;».

Την Παρασκευή 11 Δεκεμβρίου, ο «Ρότζερς» του Κρεμλίνου, δηλαδή ο Κουλίκοφ, φτάνει στη Βαρσοβία. Ο απαραίτητος άνθρωπος την κατάλληλη ώρα.

Όταν, λοιπόν, βγήκε ο Γιαουζέλσκι στην τηλεόραση ν' ανακοινώσει το πραξικόπημα και είπε ότι «μόλις πρόλαβε να σώσει τη χώρα από το χάος», είχε εν μέρει δίκιο: μόλις προλάβαινε. Αλλά είναι αμφίβολο το αν και τί θα σώσει.

Ήδη έχουν περάσει κάμποσες μέρες μετά το πραξικόπημα. Από τις ως τώρα εξελίξεις και με βάση τις αποσπασματικές πληροφορίες που διαπερνάνε το φράγμα της σιωπής, προκύπτουν ορισμένα στοιχεία της νέας δυναμικής που δημιουργήσε η προσφύγη στο στρατιωτικό νόμο:

1. Η αντίσταση στη χούντα, αλλού ενεργητική, αλλού παθητική, συνεχίζεται παρά την ωμή καταστολή. Κορμός της αντίστασης είναι ασφαλώς η εργατική τάξη που επανδρώνει τη βαριά βιομηχανία και τα ορυχεία. Οι πρώτες διαταγές της χούντας για εντατικοποίηση της εργασίας δεν είναι ασφαλώς από τα μέτρα εκείνα που θα έπειθαν τους εργάτες «να κάτσουν φρόνιμα».

Τις προθέσεις των εργατών εκφράζει το κάλεσμα σε γενική απεργία που εκδόθηκε από 5 μέλη της Εθνικής Επιτροπής της Αλληλεγγύης, τη Δευτέρα 14 Δεκεμβρίου: «Αρχίζοντας αυτή την απεργία, διευκρινίζουμε ότι δε θα τερματιστεί παρά μόνο με τους εξής όρους: απελευθέρωση όλων των κρατούμενων, άρση του στρατιωτικού νόμου. Όπλα-μας είναι η νηφαλιότητα, η εντιμότητα και η οργάνωση μέσα στους χώρους δουλειάς. Οι ελπίδες-μας στηρίζονται στην ενότητα και την αλληλεγγύη ανάμεσα σε όλους του Πολωνούς εργαζόμενους».

Παρά τη χρησιμοποίηση στρατού για το σπάσιμο των απεργιών και των καταλήψεων στις μεγάλες βιομηχανικές μονάδες, το εργατικό κίνημα έχει κι άλλους τρόπους αντίστασης:

«Σε περίπτωση που θα γινόταν χρήση βίας ενάντια στους απεργούς, η αντίσταση πρέπει να είναι παθητική», διευκρινίζει η σχετική οδηγία του κλάδου της Αλληλεγγύης στο Βροκλάβ. «Αν μας αναγκάσουν δια της βίας να πιάσουμε δουλειά, πρέπει αν επιβραδύνουμε τους ρυθμούς, να καθυστερήσουμε την παραγωγή...».

Αλλά η αντίσταση ενάντια στο καθε-

**ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ
ΣΕ ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΑΝΤΩΝΗ ΜΠΡΙΛΑΚΗ
ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ**
● Ιστορική διαδρομή ● Κρίση ●
Προοπτικές

ΔΙΑΘΕΣΗ: «ΠΟΛΥΤΥΠΟ»
Δεινοκράτους 131 - τηλ. 729.237 - 732.819

στώς εξαπλώνεται, όπως είναι φυσικό, και σε άλλα κοινωνικά στρώματα και κυρίως ανάμεσα στον πληθυσμό της ακαδημαϊκής κοινότητας. Εξού και οι μαζικές συλλήψεις φοιτητών και καθηγητών.

2. Η Καθολική Εκκλησία, αφού την πρώτη μέρα έσπευσε δια στόματος Γκλεμπ ν' αποτρέψει τις αυθόρμητες εκδηλώσεις αντίστασης στη χούντα, εν συνεχεία, «γύρισε το φύλλο» κι αποδοκίμασε την επιβολή στρατιωτικού νόμου, δηλώνοντας πως ο πολωνικός λαός δε θα παραιτηθεί από τις κερκτιμένες ελευθερίες-του. Είναι φανερό ότι η Εκκλησία σύρθηκε στην αποδοκιμασία αυτή, μπροστά στην έκταση της αντίστασης και τη βαναυσότητα της καταστολής, καθώς και μπροστά στον κίνδυνο να ταυτιστεί απροσημάτιστα με τη χούντα.

3. Στη Δύση, επίσης, η αρχική επιφυλακτικότητα και η ευδιάκριτη ανακούφιση για την επιβολή του νόμου και της τάξης, έδωσε τη θέση-της στην έκφραση ανησυχιών. Οι Δυτικοευρωπαίοι, και ιδιαίτερα οι Γερμανοί, βρίσκονται μεταξύ σφύρας και άκμονος, καθώς μόνη ελπίδα να ξαναπάρουν πίσω τα λεφτά-τους είναι η σταθεροποίηση του αυταρχισμού στην Πολωνία.

4. Το Κρεμλίνο εύχεται ασφαλώς να τα καταφέρει ο Γιαρουζέλσκι για να μη χρειαστεί η αντικατάστασή-του από κανέναν «Κάρμαλ». Μέχρι τώρα πάντως η Μόσχα περιορίζεται σε απειλές για επέμβαση.

Η «πικρή αλήθεια» είναι, βέβαια, ότι και στην περίπτωση της Πολωνικής Επανάστασης, όπως και όλων των άλλων επαναστάσεων, για την τελική έκβαση της ανα-

μέτρησης θα αποφανθεί «η κριτική των ό-πλων». Αν αυτό χτές ίσχυε για την Πολωνία μια φορά, σήμερα ισχύει δέκα. Γιατί είναι φανερό ότι, με την επιβολή του στρατιωτικού νόμου, η νομενκλατούρα πήρε ένα δρόμο χωρίς επιστροφή: βάσισε την προσπάθειά-της για αποκατάσταση της κοινωνικής συνοχής στην αποκάλυπτη χρήση της ένοπλης βίας, έσχατου μέσου για να περιφρουρήσει την εξουσία-της. Έτσι, κάθε απόπειρα «συνεννόησης» με την εργατική τάξη υπο νέους, ευμενέστερους για το καθεστώς όρους, κάθε απόπειρα να επιτευχθεί κάποιου είδους «συναίνεση» που ν' αφήνει άθικτα τα βασικά συμφέροντα της κυρίαρχης τάξης, είναι καταδικασμένη σε αποτυχία, τουλάχιστον στο ορατό μέλλον. Ποιός αμφιβάλει ότι αν ο Γιαρουζέλσκι αποφάσιζε να χαλαρώσει τα μέτρα καταστολής, το καθεστώς θα σαρωνόταν από τη μια στιγμή στην άλλη; Τίποτα δεν αποκαλύπτει πληρέστερα την τρομακτική απομόνωση της πολωνικής χούντας όσο η υπαναχώρηση της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας, του κατεξοχήν συναινετικού παράγοντα, από την αρχική-της, μάλλον ανεκτική, στάση.

Μεσα, λοιπόν, σε μια τέτοια απομόνωση, αν η κοινωνική εξέγερση δεν κατασταλεί γρήγορα και αποτελεσματικά, αν η παραγωγή δεν ξαναμπει σύντομα σε «ομαλή» λειτουργία, καθώς η χώρα απειλείται κυριολεκτικά από λιμό, κανένας δε μπορεί να εγγυηθεί την υπακοή του στρατού στις διαταγές της χούντας. Δεν πρέπει να υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι αν, όπως είναι

πιθανό, η κοινωνική αναταραχή εξακολουθήσει, ο Γιαρουζέλσκι δε θα διστάσει να μιμηθεί τον Πινοςέτ. Το καιριο πρόβλημα είναι κατά πόσο ο Πολωνός φαντάρος μπορεί να παίξει αυτό το ρόλο και κατά συνέπεια, πόση εμπιστοσύνη μπορεί να του έχει η χούντα αλλά και το Κρεμλίνο. Άλλωστε, είναι νωπές ακόμα οι μνήμες της ανατροπής του Σάχη χάρη στη μεταστροφή του στρατού.

Κι ακριβώς, τον κίνδυνο πιθανής μεταστροφής ενός μέρους του πολωνικού στρατού υπό την επίδραση μιας παρατεταμένης εξεγερσιακής κατάστασης, τρέμουν οι κρατούντες στη Βαρσοβία, στη Μόσχα αλλά και στη Βόννη και στην Ουάσινγκτον. Εξού κι επισείουν διαρκώς το φόβητρο του εμφύλιου πολέμου και της σοβιετικής εισβολής, που κατ' ανάγκην θα επισύρει.

Αλλά σοβιετική εισβολή μπορεί να πραγματοποιηθεί πριν ακόμα ξεσπάσει ανοιχτός εμφύλιος, με σκοπό ακριβώς να προλάβει μια τέτοια εξέλιξη που θα είχε ολέθριες συνέπειες για το impetium του Κρεμλίνου. Σε τέτοια περίπτωση, οι εξελίξεις είναι πιθανότερο ν' αναπαράγουν το αφγανικό παρα το τσεχοσλοβάκικο προηγούμενο.

Τα διλήμματα που αντιμετωπίζει η πολωνική εργατική τάξη αλλά και τα στρατευμένα αδέρφια-της είναι τραγικά. Ανταποκρίνονται, όμως, στις διαστάσεις της σπάνιας ιστορίας αυτού του έθνους που ο ύμνος-του αρχίζει με την εκπληκτική φράση: «Η Πολωνία δεν πέθανε ακόμα». □

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΤΟΧΑΣΤΗΣ

Στη σειρά

Σύγχρονη Σκέψη

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ Ο Ε' ΤΟΜΟΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥ

ANTONIO ΓΚΡΑΜΣΙ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗ ΖΩΗ

Από τα περιεχόμενα

Προβλήματα λογοτεχνικής κριτικής

Οι λαϊκίστικες τάσεις

Κριτήρια της κριτικής της λογοτεχνίας

Το θέατρο του Πιραντέλο

Λαϊκή λογοτεχνία

Για τα θεωρητικά ζητήματα

Οι φουτουριστές

Το λεγόμενο «γλωσσικό ζήτημα»

Τα λαϊκά τραγούδια

Για το αστυνομικό μυθιστόρημα

ΣΤΟΧΑΣΤΗΣ

Αθήνα: Ιπποκράτους 6
Ε' όροφος, τηλ. 36.01.956

ΦΕΝΤΕΡΙΚΟ ΓΚΑΡΘΙΑ ΛΟΡΚΑ ΤΟ ΚΟΙΝΟ

Δράμα σε έξι σκηνές

ΚΩΜΩΔΙΑ ΧΩΡΙΣ ΤΙΤΛΟ

Μονόπρακτο

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΚΟΣΜΑΣ ΞΕΝΑΚΗΣ

«Τολμηρότατο και με μια έντελώς νέα τεχνική. Είναι το καλύτερο που έχω γράψει για το θέατρο. (...) Δεν αντιλήφτηκαν τίποτα ή τρόμαξαν — το καταλαβαίνω. Το έργο είναι πολύ δύσκολο και για την ώρα δεν μπορεί να παιχτεί. Έχουν δίκιο. Αλλά σε δέκα ή είκοσι χρόνια θα γίνει τρομερή επιτυχία. Θά το δείξω».

Αυτά είναι τα λόγια του Λόρκα, μετά την πρώτη ανάγνωση του έργου ΤΟ ΚΟΙΝΟ σε φίλους του, το φθινόπωρο του 1931. Από τότε το έργο ξαναδουλεύτηκε αλλά δεν εκδόθηκε ποτέ ολόκληρο. Μια μορφή του χειρογράφου παραδόθηκε στον R. M. Nadal που για χρόνια πολλά έψαχνε άλλες εκδοχές του έργου και την χαμένη 5η σκηνή του χειρογράφου. Εκδόθηκε για πρώτη φορά το 1978 στην Ισπανία μαζί με το μονόπρακτο ΚΩΜΩΔΙΑ ΧΩΡΙΣ ΤΙΤΛΟ, που

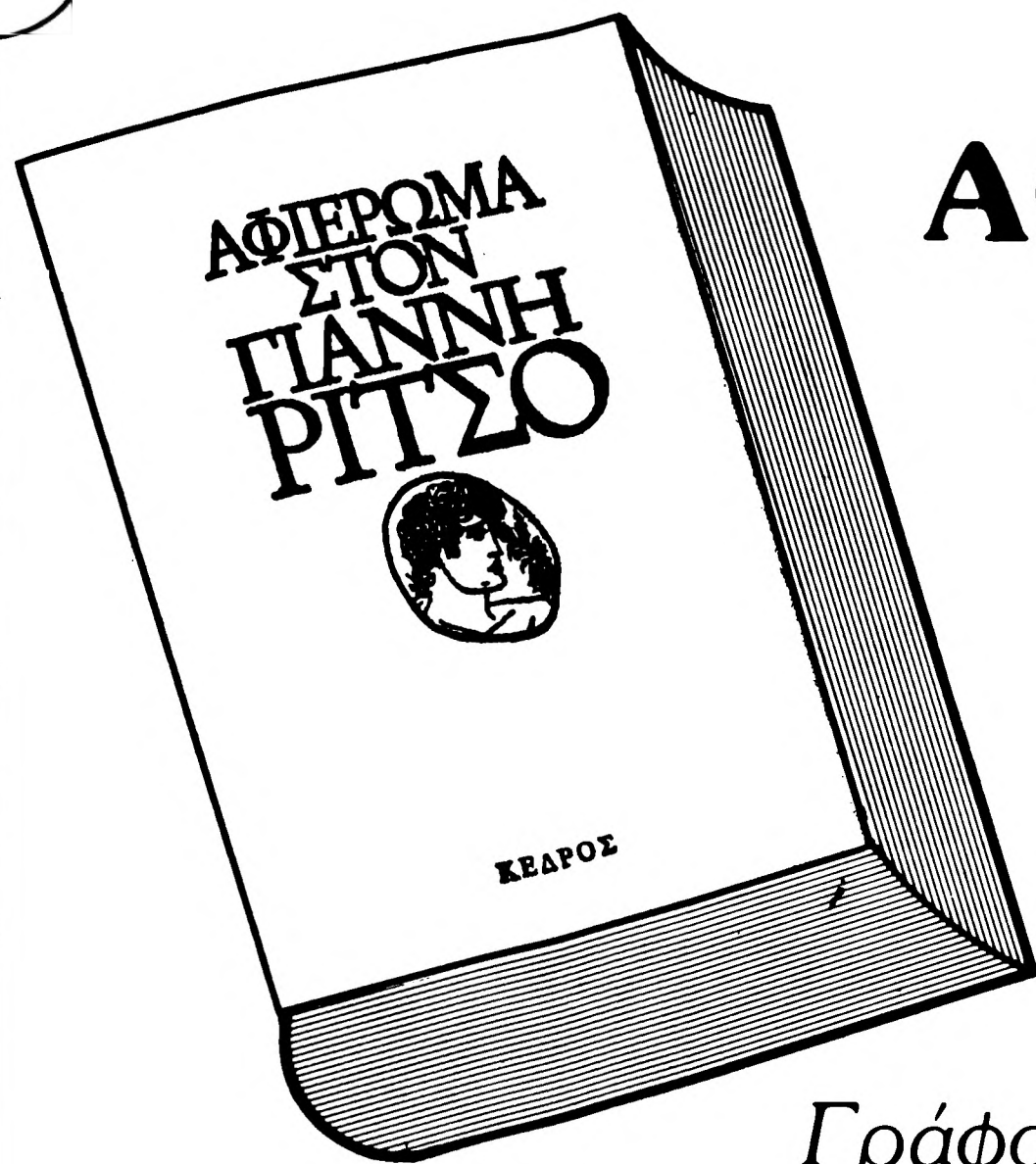
αρχικά νόμισαν ότι πρόκειται για την περίφημη χαμένη 5η σκηνή.

Το ΚΟΙΝΟ, δράμα υπερρεαλιστικό, δίνει μια άλλη εικόνα για το έργο του Λόρκα. Τολμηρή αναζήτηση ενός ονειρικού θεάτρου με ποιητικές εκλάμψεις, όπου μέσα από τεχνικές και μοτίβα που πολύ αργότερα θα χρησιμοποιηθούν από την πρωτοπορία του θεάτρου (Pirandello, Cocteau, Genet, Beckett κ.ά.), μιλάει για τον όμοφλόφιλο έρωτα, το θάνατο, την αδυναμία και το τυχαίο στον έρωτα, προβληματίζεται πάνω στη φύση του θεάτρου, στις σχέσεις συγγραφέα-έργου-θεατή.

Η ΚΩΜΩΔΙΑ ΧΩΡΙΣ ΤΙΤΛΟ, απόηχος των ταραγμένων χρόνων 1935-36, κινείται σε ένα κλίμα ανησυχιακό κι απειλητικό, κι έχει σαν θέμα της την τέχνη, το θέατρο και την επανάσταση.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΡΑ

Πλατεία Σταδίου 5, Αθήνα 501 - τηλ. 728.263
Διάθεση στην Αθήνα: Σόλωνος 114 - τηλ. 36.30.214

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ ΓΙΑΝΝΗ ΡΙΤΣΟ

Γράφουν για τόν ποιητή:

- ΜΗΤΣΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ
- ΕΛΛΗ ΑΛΕΞΙΟΥ
- ΜΑΝΟΛΗΣ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ
- ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ
- Γ.Θ. ΒΑΦΟΠΟΥΛΟΣ
- ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΕΛΟΥΔΗΣ
- ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΒΟΡΝΙΝΓΚ (Δανία)
- ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ
- ΓΙΩΡΓΗΣ ΓΙΑΤΡΟΜΑΝΩΛΑΚΗΣ
- ΝΤΟΡΑ ΓΚΑΜΠΕ (Βουλγαρία)
- ΝΙΚΟΛΑΣ ΓΚΙΛΛΙΕΝ (Κούβα)
- ΝΤΟΜΙΝΙΚ ΓΚΡΑΜΟΝ (Γαλλία)
- ΑΝΤΩΝΗΣ ΔΕΚΑΒΑΛΛΕΣ (Η.Π.Α.)
- ΚΩΣΤΑΣ ΔΕΣΠΟΤΟΠΟΥΛΟΣ
- ΜΑΡΩ ΔΟΥΚΑ
- ΡΕΜΟΝ ΖΑΝ (Γαλλία)
- ΕΟΥΤΖΕΝ ΖΕΜΠΕΛΕΑΝΟΥ (Ρουμανία)
- ΠΑΝΟΣ ΘΑΣΙΤΗΣ
- ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ
- ΣΟΝΙΑ ΙΛΙΝΣΚΑΓΙΑ (Ε.Σ.Σ.Δ.)
- ΟΖΝΤΕΜΙΡ ΙΝΤΖΕ (Τουρκία)
- ΡΟΥΛΑ ΚΑΚΛΑΜΑΝΑΚΗ
- ΝΙΝΑ ΚΑΣΙΑΝ (Ρουμανία)
- ΕΝΤΜΟΥΝΤ ΚΗΛΥ (Η.Π.Α.)
- Ξ.Α. ΚΟΚΟΛΗΣ
- ΖΑΚ ΛΑΚΑΡΙΕΡ (Γαλλία)
- ΖΕΡΑΡ-ΖΩΡΖ ΛΕΜΑΙΡ (Γαλλία)
- ΠΗΤΕΡ ΛΗΒΙ (Αγγλία)
- ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΜΑΚΡΥΝΙΚΟΛΑ
- Δ.Ν. ΜΑΡΩΝΙΤΗΣ
- ΠΑΒΕΛ ΜΑΤΕΦ (Βουλγαρία)
- Μ.Γ. ΜΕΡΑΚΛΗΣ
- ΠΩΛ ΜΕΡΤΣΑΝΤ (Αγγλία)
- ΤΑΤΙΑΝΑ ΓΚΡΙΤΣΗ-ΜΙΛΛΙΕ
- ΡΟΖΕ ΜΙΛΛΙΕ (Γαλλία)
- ΚΩΣΤΗΣ ΜΟΣΚΩΦ
- ΜΑΡΙΑ ΜΠΑΝΟΥΣ (Ρουμανία)
- ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΠΕΛΕΤΣΚΗ (Ε.Σ.Σ.Δ.)
- ΤΖΕΟ ΜΠΟΓΚΖΑ (Ρουμανία)
- ΜΠΟΖΙΝΤΑΡ ΜΠΟΛΙΖΩΦ (Βουλγαρία)
- ΑΛΑΙΝ ΜΠΟΣΚΕ (Γαλλία)
- ΚΩΣΤΑΣ ΜΥΡΣΙΑΔΗΣ (Η.Π.Α.)
- ΑΖΙΖ ΝΕΣΙΝ (Τουρκία)
- ΜΙΓΚΕΛ ΚΑΣΤΙΓΙΟ ΝΤΙΝΤΙΕΡ (Χιλή)
- ΖΗΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
- ΑΡΠΑΝΤ ΠΑΠ (Ούγγαρία)
- ΚΩΣΤΑΣ Γ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
- ΜΑΣΙΜΟ ΠΕΡΙ (Ιταλία)
- ΜΠΟΡΙΣ ΠΟΛΕΒΟΪ (Ε.Σ.Σ.Δ.)
- ΛΙΝΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ
- ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΠΡΕΒΕΛΑΚΗΣ
- ΧΡΥΣΑ ΠΡΟΚΟΠΑΚΗ
- ΒΙΝΤΣΕΝΤΣΟ ΡΟΤΟΛΟ (Ιταλία)
- ΜΗΝΑΣ ΣΑΒΒΑΣ (Η.Π.Α.)
- Γ.Π. ΣΑΒΒΙΔΗΣ
- ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΑΜΑΡΑΚΗΣ
- ΚΑΛΜΑΝ ΣΑΜΠΟ (Ούγγαρία)
- ΚΡΕΣΕΝΤΣΙΟ ΣΑΝΤΖΙΛΙΟ (Ιταλία)
- ΤΙΝΟ ΣΑΝΤΖΙΛΙΟ (Ιταλία)
- ΒΙΤΟΡΙΟ ΣΕΡΕΝΙ (Ιταλία)
- ΝΤΙΝΟΣ ΣΙΩΤΗΣ (Η.Π.Α.)
- ΑΡΙΣΤΟΞΕΝΟΣ Δ. ΣΚΙΑΔΑΣ
- ΒΙΚΤΟΡ ΣΟΚΟΛΙΟΥΚ (Ε.Σ.Σ.Δ.)
- ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ
- ΑΡΓΥΡΗΣ ΣΦΟΥΝΤΟΥΡΗΣ
- ΠΙΕΡ ΤΑΜΠΑΡ (Γαλλία)
- ΚΩΣΤΑΣ ΤΟΠΟΥΖΗΣ
- ΡΕΝΕ ΤΡΥΣ (Γαλλία)
- ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΣΑΡΟΥΧΗΣ
- ΤΑΤΙΑΝΑ ΤΣΕΡΝΙΣΟΒΑ (Ε.Σ.Σ.Δ.)
- Θ.Δ. ΦΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ
- ΚΙΜΩΝ ΦΡΑΪΕΡ (Η.Π.Α.)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΕΔΡΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 6 (Πάροδος Ἀκαδημίας) Τηλ. 36.15.783

ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ: Ρεύματα και τάσεις πριν από το πραξικόπημα

του Στέλιου Κούλογλου

Ενα παιδάκι ενός χρόνου που στα ρούχα-του φοράει το σήμα της Αλληλεγγύης: το σύμβολο του συνεδρίου του πολωνικού εργατικού συνδικάτου. Ένα παιδάκι ομολογούμενως λίγο «υπερτροφικό»: με 10 εκατομμύρια μέλη με εξασφαλισμένη την υποστήριξη της εργατικής τάξης και του πολωνικού λαού, με τα μάτια όλου του κόσμου στραμμένα επάνω-του.

Τα γενέθλια του παιδιού γιορτάστηκαν επίσης λίγο παράξενα: 896 άνθρωποι που αντιπροσωπεύουν ο καθένας 11.000 εργάτες και έχουν εκλεγεί απ' αυτούς δουλεύουν επί 18 μέρες (από 5 μέχρι 10 Σεπτέμβρη και από 26 Σεπτέμβρη μέχρι 7 Οκτώβρη), συμμετέχουν σε επιτροπές για την επεξεργασία εισηγήσεων και αποφάσεων, εκδίδουν μια καθημερινή εφημερίδα του συνδικάτου κι ένα χιουμοριστικό έντυπο κάθε βδομάδα.

Το συνέδριο παρακολουθούν χιλιάδες άλλοι εργάτες που κ α θ ε π ρ ω ί γ ρ α φ ο υ ν στους τοίχους της πόλης Γκντανσκ διάφορα συνθήματα: «ποιός φοβάται ένα ελεύθερο συνδικάτο» ή, «θέλουμε πρόσβαση στα μέσα ενημέρωσης». Κ α θ ε β ρ α δ υ οι αστυνομικοί της περιοχής σβύνουν στα κρυφά τα συνθήματα.

Ενώ δε το παιδάκι όταν γεννήθηκε δήλωσε πως όταν μεγαλώσει θα γίνει συνδικαλιστής (και έτσι ορισμένοι το άφησαν να ζησει) μετά από ένα χρόνο το «έριξε στην πολιτική». Αφού πρώτα δήλωσε πως μπορεί να αυτοδιαχειρίζεται τα προβλήματά-του και να ευχαριστεί αυτούς που θέλουν να το βοηθήσουν, αλλά δεν «είναι ανάγκη», ζήτησε ελεύθερες βουλευτικές εκλογές, αντάλλαξε πολιτικές απόψεις και φιλονίκησε για τον τρόπο αντιμετώπισης της «διεφθαρμένης» εξουσίας. Επηρεασμένο μάλιστα από τα αναρχοκομμουνιστικά συνθήματα, όπως το «προλετάριοι όλων των χωρών ενωθείτε», έστειλε μήνυμα ενότητας στους εργάτες άλλων χωρών, που αυτοαποκαλούνται «υπαρκτοσοσιαλιστικές», πράγμα που προκάλεσε μεγάλο θυμό ίσως και πανικό. Μα τι παιδί είναι αυτό; Είναι η Πολωνική επανάσταση.

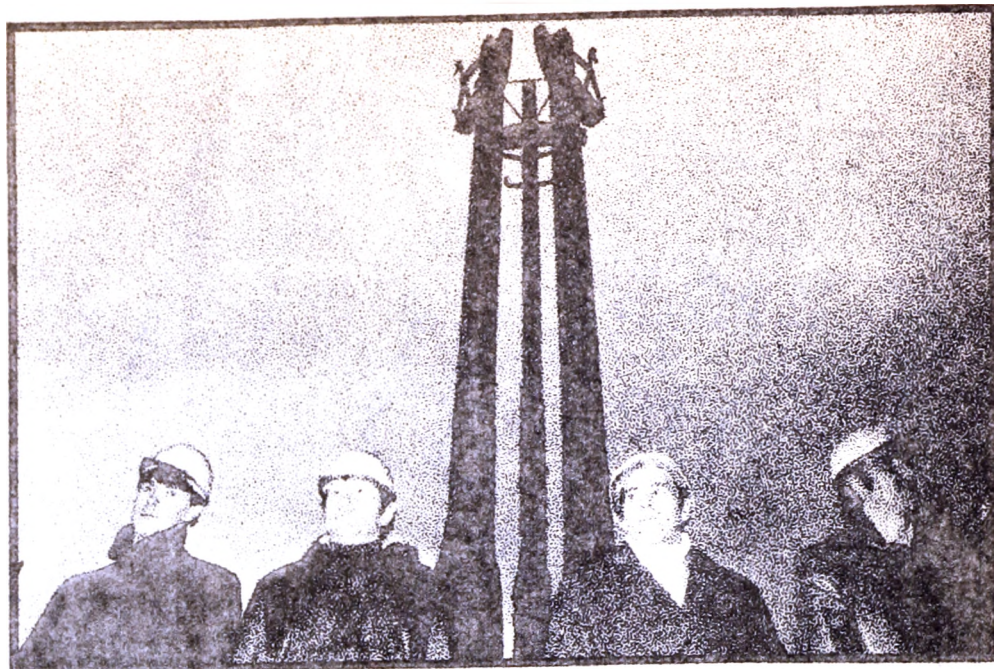
★ ★ ★

Η ανύψωση, μόλις σ' ένα χρόνο της Αλληλεγγύης σε μια εξαιρετικά σοβαρή πολιτική δύναμη είναι κάτι που δεν αμφισβητούν τους τελευταίους μήνες ούτε οι κυβερνήτες της Πολωνίας, ούτε αυτοί της μεγάλης «αδελφής χώρας».

Οι μεν πρώτοι προτείνοντας μια «εθνική λύση» στη βάση μιας συμφωνίας κόμματος-συνδικάτου-εκκλησίας, οι δε δεύτεροι κινδυνολογώντας ότι η Αλληλεγγύη θα έπαιρνε την εξουσία.

Αυτό που ίσως και οι μεν και οι δε δεν παραδέχονται είναι πως το εργατικό συνδικάτο εκφράζει σήμερα το πολωνικό έθνος: Στις γραμμές-του συσπειρώνονται με δεδομένη πάντα την σχηματικότητα των «δυτικών» ορισμών αριστεροί, κεντρώοι, εθνικιστές, θρησκευόμενοι, ακόμα και το 1/3 των μελών του κόμματος και πολλά μέλη των — ασήμαντων — σύμμαχων κομμάτων της «πολυκομματικής» λαϊκοδημοκρατικής καρικατούρας.

Έτσι, η Αλληλεγγύη δεν είναι ένα κόμμα ή ένα εργατικό συνδικάτο, δεν διαθέτει μια ορισμένη ιδεολογία, αλλά ούτε και μόνο ένα στενά συνδικαλιστικό πρόγραμμα. Είναι η μαζική έκφραση της συνείδησης ενός λαού που παίρνοντας το μέλλον στα χέρια-του, αγωνίζεται ενάντια στη διαφθορά, το ψέμα και την υποκρισία, για τη δημοκρατία, την εθνική ανεξαρτησία και την κοινωνική δικαιο-

σύνη. Από δω και πέρα μπορεί να συναντήσει κανείς στους κόλπους-της σημαντικές ιδεολογικές και πολιτικές διαφοροποιήσεις, που αφορούν τους στρατηγικούς-της στόχους και τον τρόπο αντιμετώπισης της εξουσίας.

ΤΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

Είναι εξαιρετικά ενδιαφέρον και χαρακτηριστικό το γεγονός ότι — αντίθετα από την επίσημη προπαγάνδα των σοβιετικών και των φερέφωνών-τους καμιά σχεδόν πολιτική τάση δεν επαγγέλεται την επιστροφή στον καπιταλισμό και τις σχέσεις παραγωγής που τον συνοδεύουν.

Για την ακρίβεια συμβαίνει εντελώς το αντίθετο: οι πλέον «συντηρητικές» δυνάμεις του κινήματος της Πολωνίας, οι πιο θρησκευόμενες τάσεις στην Αλληλεγγύη ή και η ίδια η εκκλησία αναζητούν ένα συμβιβασμό στα πλαίσια του υπάρχοντος κοινωνικού συστήματος, με ορισμένες βέβαια εντελώς απαραίτητες μεταρρυθμίσεις. Και αντίθετα οι πιο μαρξιστικές και ριζοσπαστικές τάσεις που έχουν δεσμούς με την ιστορία του κομμουνιστικού κινήματος της χώρας ή που εκφράζουν την εργατική βάση του συνδικάτου (που ως γνωστόν αντίθετα π.χ. με την εκκλησία που έχει προνομία «δεν έχουν να χάσουν παρά τις αλυσίδες-τους»), αναζητούν πιο προχωρημένες μορφές κοινωνικής οργάνωσης.

Η ΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Από τους πρωτοδιατυπώσαντες πρόταση για την αυτοδιαχείριση, θεωρείται ο Ζ. Μιλέφσκι, μέλος της περιφερειακής επιτροπής της Αλληλεγγύης του Γκντανσκ και καθηγητής στην εκεί Πολυτεχνική σχολή. Ο Μιλέφσκι ίδρυσε πρόσφατα το Πολωνικό Κόμμα Εργασίας για την υπεράσπιση του προγράμματός-του. Σύμφωνα μ' αυτό, οι εργάτες διοικούν τα εργοστάσια, και εκλέγουν τους διευθυντές, που παύουν έτσι να διορίζονται και είναι ανακλητοί.

Δεν χρειάζεται να υπογραμμιστεί ότι μια τέτοια πρόταση βάζει σε ολοκληρωτική αμφισβήτηση την εξουσία του κόμματος εργασίας της Πολωνίας, που η κοινωνική βάση που διαθέτει (σήμερα και αυτή εξαιρετικά περιορισμένη) εξασφαλίζεται και αναπαράγεται μέσα από τον έλεγχο της πολιτικής και οικονομικής εξουσίας.

Αντίστοιχες μορφές αυτοοργάνωσης των μαζών δημιουργούνται σ' όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής και συμμετέχουν έτσι στον έλεγχο της εξουσίας. Το «δίκτυο», μια συνάντηση που γίνεται τακτικά από εκπρόσωπους των μεγαλύτερων εργοστασίων της Πολωνίας, προχώρησε την ιδέα μέχρι τη δημιουργία μιας «Δεύτερης Βουλής».

Η Βουλή αυτή θα αποτελείται από «εκλεγμένους αντιπρόσωπους των οργάνων εργατικής αυτοδιαχείρισης, των οργανώσεων καταναλωτών, των επιστημονικών και τεχνικών ενώσεων, του οικολογικού κινήματος, των εθνικών επιτροπών και του συνδικάτου».

Αυτό το πραγματικό εργατικό κοινοβούλιο θα λειτουργεί σαν «αυθεντικός κοινωνικός ιδιοκτήτης των μέσων παραγωγής όλης της χώρας» και θα «συντονίζει τις δραστηριότητες των οργάνων αυτοδιαχείρισης σε εθνική κλίμακα. Θα σχεδιάζει τους βασικούς προσανατολισμούς της εθνικής οικονομίας στη βάση ενός

μακρόχρονου πλάνου» και θα είναι «ο ανώτατος κοινωνικός ελεγκτής»¹.

Μια ανάλογη οπτική έχει υιοθετηθεί από τις οργανώσεις της Αλληλεγγύης στο Λοτζ και το Λιούμπλιν, που ονομάζεται «τακτική της ενεργητικής απεργίας». Θεωρώντας αναπόφευκτη μια σύγκρουση με την εξουσία, οι οπαδοί της άποψης αυτής πιστεύουν ότι «πρέπει να είμαστε έτοιμοι να περάσουμε απ' την παθητική απεργία-κατάληψη στην ενεργητική απεργία-κατάληψη». Σε μια τέτοια περίπτωση, εξηγεί ο εκπρόσωπος αυτής της τάσης Ζ. Κοβαλέφσκι, «θ' αρχίσουμε παραδίδοντας τα βασικά μέσα παραγωγής στην κοινωνία και δημιουργώντας κοινωνικές επιχειρήσεις... Αν η Αλληλεγγύη αναγκαστεί να καταφύγει στο τελευταίο όπλο της μαζικής απεργίας, τότε ας καλέσει σε μια απεργία που θα επιταχύνει τη διαδικασία αυτοοργάνωσης της κοινωνίας σαν ιδιοκτήτη και θ' ανοίξει το δρόμο για να βγει η χώρα από την κρίση»².

Την άποψη επίσης του εργατικού ελέγχου, μ' ένα πιο «πρωτόγονο» τρόπο σαν κεντρική κατεύθυνση δράσης, προωθεί η ομάδα του ιδρυτή των ελεύθερων συνδικάτων στην Βαλτική το '78 και αντιπροέδρου της Αλληλεγγύης Αντρέι Γκβιάζντα.

Ο τελευταίος, υποψήφιος για τη θέση του προέδρου και αντιπάλος του Βαλέσα στο συνέδριο του συνδικάτου (πήρε 9% των ψήφων), αντιπαρατέθηκε βίαια στον υπ' αριθμ. 1 της Αλληλεγγύης στην υπόθεση του Μπίντγκος³, κατηγορώντας-τον για καταπάτηση των δημοκρατικών κανόνων λειτουργίας του συνδικάτου, και για υποχωρητική τακτική. «Θα χτυπήσουμε το κεφάλι-μας στον τοίχο αν δοκιμάσουμε να καλμάρουμε τις αρχές», είπε ο Γκβιάζντα υποστηρίζοντας την υποψηφιότητά-του. «Κάνοντας βήματα προς τα πίσω ερχόμαστε πιο κοντά στη γενική σύγκρουση κάτω από τις χειρότερες συνθήκες. Πρέπει να πάρουμε τον έλεγχο στα χέρια-μας. Αυτή είναι μια κατεύθυνση δημοφιλής, κυρίως γιατί απαιτεί μια συστηματική και όχι θεαματική δουλειά για όλα τα μέλη του συνδικάτου»⁴.

Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΚΟΡ

Το ΚΟΡ παρά την τυπική διάλυσή-του που ανακοινώθηκε στο συνέδριο της Αλληλεγγύης, εξακολουθεί να επηρεάζει ένα σημαντικό μέρος του Πολωνικού κινήματος. Ένας από τους λόγους της αυτοδιάλυσης του ΚΟΡ είναι ίσως η διαίρεσή-του σε δύο τάσεις, μια πιο ριζοσπαστική και αριστερή και μια δεύτερη θρησκευόμενη και πιό συντηρητική. Εκφραστές της πρώτης είναι ο Γιασέκ Κουρόν και ο Άνταμ Μίχνικ, πρώην μέλη του Κομμουνιστικού Κόμματος της Πολωνίας και «πνευματικοί πατέρες» του εργατικού κινήματος. Ο Κουρόν διατύπωσε τη θέση της «αυτοπεριοριζόμενης επανάστασης» για την οποία κατηγορήθηκε, στη Δύση κυρίως, για δεξιές τάσεις. Είναι αλήθεια πως ο Κουρόν συμπαρατάχτηκε ορισμένες φορές με τον Βαλέσα, ενώ σε άλλες ήρθε σε

σύγκρουση με την πολιτική-του, όπως π.χ. στην υπόθεση του Μπίντγκος. Γνώμη-μας πάντως είναι, πως ο Κουρόν με πολλά χρόνια εμπειρίας στο μαζικό κίνημα της Πολωνίας, διατύπωσε την ανάγκη της «*αυτοσυγκράτησης*» του κινήματος, σε μια στρατηγική συμμετοχής και ίσως σταδιακά κατάληψης ολόκληρης της εξουσίας, που ο ίδιος αποκάλεσε στρατηγική της «*εθνικής ομόνοιας*».

Ο Κουρόν προτείνει κάτι τέτοιο βέβαιος για μια επέμβαση των Σοβιετικών αν το ΚΚ έχανε ολόκληρη την εξουσία και παίρνοντας ακόμα υπόψη-του την έλλειψη ενός εναλλακτικού κοινωνικού προγράμματος, υιοθετημένου από τον Πολωνικό λαό: «Ακόμα κι αν η πραγματοποίηση ενός προγράμματος αλλαγών από τη βάση αποδειχτεί αδύνατη, θα έπρεπε να ενώσουμε όλη την κοινωνία γύρω από αυτό το πρόγραμμα, γιατί μόνο σ' αυτή την περίπτωση όλος ο κόσμος θα θεωρήσει υπεύθυνη την εξουσία για την αναμέτρηση. Και αν αυτή έρθει, η κυβέρνηση θα χάσει γρήγορα». Σε μια τέτοια περίπτωση θα μπορούσε να σχηματιστεί μια κυβέρνηση «εθνικής ομόνοιας που θα αποφάσιζε εκλογές και θα εισήγαγε μεταρρυθμίσεις. Η ΕΣΣΔ θα ήταν υποχρεωμένη να αποδεχτεί μια τέτοια συμφωνία». Μεγάλο μέρος της δραστηριότητας των ηγετών του ΚΟΡ φαίνεται ν' αφιερώθηκε στην επεξεργασία ενός προγράμματος τέτοιου είδους. Την επόμενη της σύλληψης-του στα τέλη του Νοέμβρη από την Πολωνική αστυνομία, ο Κουρόν έδωσε στην δημοσιότητα το πρόγραμμά-του για μια «Αυτοδιαχειριζόμενη Δημοκρατία». Σύμφωνα με το σχέδιο αυτό, προτείνεται ένα σύστημα «που δεν ισχύει πουθενά στον κόσμο» αλλά στηρίζεται στην «εθνική κουλτούρα» των Πολωνών, που στοιχεία-της αδιαχώριστα είναι, «ο χριστιανισμός, το εργατικό κίνημα για την απελευθέρωση της εργασίας, όπως και οι δημοκρατικές παραδόσεις μαζί με την ανοχή». Η οργάνωση της «αυτοδιαχειριζόμενης Πολωνίας», «στηρίζεται σε ομάδες που δημιουργούνται στους χώρους εργασίας και κατοικίας», οι οποίες «συνενώνονται σ' ένα εθνικό κέντρο κοινωνικού προβληματισμού». Στην κοινωνία αυτή «ο κάθε πολίτης συμμετέχει στην παραγωγή και διανομή των προϊόντων και στην πολιτική και κοινωνική ζωή. Είναι μια χώρα ελεύθερων ατόμων που οργανώνει την κοινωνική ζωή σεβόμενη τη δικαιοσύνη και τα ανθρώπινα δικαιώματα» ενώ οι σχέσεις με την ΕΣΣΔ διέπονται από μια καινούρια συμφωνία «βασισμένη στην αρχή της εθνικής κυριαρχίας»⁵.

Η δεύτερη τάση του KOR χαρακτηρίζεται σαν «κοινωνική χριστιανική» και συσπειρώνει την πλειοψηφία των μη μαρξιστών μελών του KOR. Στις γραμμές-της βρίσκονται ορισμένοι πολύ γνωστοί καθολικοί διανοούμενοι όπως ο Σ. Κουρόφσκι, που θεωρείται ένας από τους καλύτερους Πολωνούς οικονομολόγους ή οι διευθυντές του βδομαδιατικού περιοδικού της Αλληλεγγύης, (τιράζ 500.000 φύλλα). Αυτή η τάση συμμαχεί τις περισσότερες φορές με την πολιτική του Βαλέσα.

ΒΡΑΚ ΖΑΚΚ ΤΖΟΥΜ ΤΖΖΖ
ΠΑΡΑ ΤΑ ΤΖΟΥΜ ΣΚΡΑΚ

ΑΝ ΔΕΝ ΕΧΕΤΕ
ΑΚΟΜΑ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΝΑ
ΔΙΑΛΕΓΕΤΕ ΜΟΝΟΙ ΣΑΣ
ΤΗΝ ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΟΥ ΘΕΛΕΤΕ Ν' ΑΚΟΥΤΕ...

ΘΥΜΗΘΕΙΤΕ ΤΗ ΣΟΦΙΑ
ΛΑΪΚΗ ΠΑΡΟΙΜΙΑ

**ΚΑΛΙΟ
ΠΑΡΑ ΔΥΣΑ
ΠΟΥΡΕ®**

ΚΑΙ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝΤΑΣ ΤΟΝ
ΜΥΣΤΙΚΟ ΧΑΡΤΗ

MISTICOS HARTIS
ΟΜΦΑΛΟΣ ΤΟΥ COSMΟΥ

LONDON PARIS MOSKOW

ADINA - ΣΑΡΑΡΕΙΑ

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ
ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 76

ΘΑ ΦΤΑΣΙΤΕ ΕΔΩ ΟΠΟΥ

ΕΝΑΣ ΦΥΣΙΚΟΣ - ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ
ΚΙ ΕΝΑΣ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΟΣ -
- ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΣΑΣ
ΠΕΡΙΜΕΜΟΥΝ ΓΙΑ ΝΑ
ΔΙΑΛΕΞΕΤΕ ΜΑΖΙ ΤΟ
ΚΑΛΙΤΕΡΟ ΣΤΕΡΕΟΦΩ-
ΝΙΚΟ ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙΤΕ
ΝΑ ΑΠΟΚΤΗΣΕΤΕ ΚΑΙ
ΤΑ ΛΕΦΤΑ ΣΑΣ ΝΑ
ΠΙΑΣΟΥΝ ΤΟΠΟ

MUGAVOX
SCASHOS
STEREOPLATS
I.O.

ΣΤΟ ΜΑΓΑΖΙ ΜΑΣ
ΘΑ ΒΡΗΤΕ

- * ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΜΑΡΚΕΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ
- * ΕΥΚΟΛΕΣ ΠΛΗΡΗΡΧΕΙΣ
- * ΤΙΣ ΧΑΜΗΛΟΤΕΡΕΣ ΔΥΝΑΤΕΙΣ ΤΙΜΕΣ

ΚΑΙ ΤΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟ
ΤΟΙΣ ΚΑΛΙΤΕΡΟΥΣ ΣΥΝΔΙΑΣΜΟΥΣ ΣΤΟ
ΠΟΣΟ ΠΟΥ ΔΙΑΒΕΒΕΤΕ

ΑΝ ΜΗΔΕΝ Σ' ΕΛΑΓΚΑ ΓΡΑΨΤΕ ΜΑΣ - ΘΑ ΣΑΣ
ΣΤΕΛΟΥΜΕ ΤΙΜΕΣ ΚΑΙ ΕΝΤΥΛΑ...

STUDIO HI FI ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 76-ΑΘΗΝΑ 706 ΤΗΛ 3627858-3602697

Ο τελευταίος, είναι η πιο αμφιλεγόμενη, αλλά και χαρισματική προσωπικότητα του εργατικού κινήματος. Ανεξάρτητα από τις κριτικές για την πολλές φορές υποχωρητική-του στάση, ο καθολικός και φίλος των εκάστοτε πριμάτων Βαλέσα, εκφράζει ίσως περισσότερο από κάθε άλλον την εθνική συνείδηση των μελών της Αλληλεγγύης και είχε κατορθώσει να συμβιβάσει στο πρόσωπό-του τις διάφορες πτέρυγες του συνδικάτου. Στον Βαλέσα εξα-σκούσαν μεγάλη επιρροή οι καρδινάλιοι της εκκλησίας, ο Πάπας και ορισμένοι σύμβουλοί-του. Παρότι και ο ίδιος είχε περάσει πα-λιότερα από το σχολείο του KOR, δεν δίστασε να κρατήσει τις α-ποστάσεις απ' τον Κουρόν με τον οποίο συμμάχησε ξανά μόλις πρόσφατα.

Τους τελευταίους 6 μήνες με την ανάπτυξη και την ριζοσπαστι-κοποίηση του Συνδικάτου και ιδιαίτερα με την εκλογή οργάνων σ' όλη τη χώρα πριν το συνέδριο, ο Βαλέσα φάνηκε να χάνει έδαφος (όπως εξάλλου και η εκκλησία) και να κερδίζει έδαφος η «μη χρι-στιανική αριστερά» της Αλληλεγγύης.

Ο Βαλέσα, άλλοτε υποστηρίχτηκε και άλλοτε επικρίθηκε από το «Κίνημα Νέα Πολωνία», μια οργάνωση εθνικιστών που όμως δεν υποστηρίζουν μια γενική επαναφορά στο καθεστώς της ατο-μικής ιδιοκτησίας και τάσσονται υπέρ της πολυκομματικής δημο-κρατίας. Γέννημα των ιδιόμορφων συνθηκών της Πολωνίας, η Νέα Πολωνία δεν είναι εντελώς ομοιογενής, και πολλά μέλη-της πρότειναν στο συνέδριο της Αλληλεγγύης, τις ελεύθερες εκλο-γές για τη Βουλή, ενώ άλλοι προκρίνουν μια πιο μετριοπαθή πολι-τική.

Τέλος, η «Συνομοσπονδία της Ελεύθερης Πολωνίας» συσπει-ρώνει σε μια υπερεθνικιστική βάση χωρίς να διαθέτει ένα συγκεκριμένο πολιτικό πρόγραμμα. Η οργάνωση αυτή, που οι ηγέτες-της βρίσκονταν στη φυλακή, πρόβαλε θέσεις άμεσης αναμέτρη-σης με την εξουσία και μια μέρα πριν το πραξικόπημα κάλεσε σε γενική απεργία⁶.

Η ΤΕΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Η τελική απόφαση του συνέδριου θα ενώσει αυτές τις τάσεις, γύρω από ένα πρόγραμμα που αποτελείται από 37 θέσεις.

Η Αλληλεγγύη χαρακτηρίζεται σαν μια «οργάνωση που συνε-νώνει τα χαρακτηριστικά ενός συνδικάτου με αυτά ενός πλατιού κοινωνικού κινήματος» που αγωνίζεται για τη δημιουργία μιας «αυτοδιαχειριζόμενης Πολωνίας». Ακολουθούν μια σειρά στόχοι και διεκδικήσεις γύρω από όλα τα κοινωνικά ζητήματα, με επίκεν-τρο τρία σημεία: την αυτοδιαχείριση, την οικονομική ανόρθωση και την πραγματοποίηση ενός νέου «κοινωνικού συμβόλαιου». Για τη δημοκρατία στη χώρα, το συνδικάτο «θα υποστηρίξει και θα υπερασπίσει τις δραστηριότητες των πολιτών που στοχεύουν να παρουσιάσουν στην κοινωνία διαφορετικά, πολιτικά, οικονο-μικά και κοινωνικά προγράμματα, όπως και την αυτοοργάνωση που θα επιτρέψει την πραγματοποίηση αυτών των προγραμμά-των».

Δεν είναι μυστικό ότι αν ~~δεν υπήρχε η Αλληλεγγύη~~, το «αδελφό» Πολωνικό κόμμα θα είχε χάσει προ πολλού την εξου-σία: «η υπευθυνότητα μας υποχρεώνει να πάρουμε υπόψη-μας, τους συσχετισμούς των δυνάμεων που δημιουργήθηκαν στην Ευ-ρώπη μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο πόλεμο» αναφέρεται στο προ-γραμμα, αλλά «η Πολωνία δεν μπορεί να είναι ένας αξιότιμος ε-ταίρος, παρά μόνο από τη στιγμή που καθορίζει μόνη και συνει-δητά τις υποχρεώσεις-της».

Η ΑΝΤΙΘΕΣΗ ΕΡΓΑΤΩΝ — ΔΙΑΝΟΟΥΜΕΝΩΝ

Η προηγούμενη ανάλυση των ρευμάτων της Αλληλεγγύης θα ήταν ελλειπής αν δεν υπογραμμίζονταν η αυτόνομη δυναμική της βάσης του συνδικάτου. Σε πολλές περιπτώσεις, ιδιαίτερα τους τε-λευταίους μήνες, οι εργατικές οργανώσεις, ξεπέρασαν την ηγε-σία, προχώρησαν σε αυθόρμητες κινητοποιήσεις και απεργίες και ανάγκασαν, ιδιαίτερα τον Λεχ Βαλέσα, να αφιερώσει μεγάλο μέ-ρος του ωφέλιμου χρόνου-του για να τους πείσει να εναρμονι-στούν με την κεντρική τακτική της Αλληλεγγύης.

Η ριζοσπαστικοποίηση αυτή επιβεβαιώθηκε και μέσα στο ίδιο το συνέδριο, ιδιαίτερα στα θέματα της αυτοδιαχείρισης και των ε-λεύθερων εκλογών για το πολωνικό κοινοβούλιο, σε ζητήματα δηλαδή που οι εργάτες μπορούσαν να εκφέρουν άποψη ξεκινών-τας από την εμπειρία-τους ή το μέσο πολιτικό τους επίπεδο. Ένα ίσως από τα τιμήματα που αναγκάστηκε να πληρώσει, το πολωνι-κό εργατικό κίνημα για να συνδιάσει την μόλις ενός χρόνου ζωή-του με τα τεράστια πολιτικά καθήκοντα που είχε να εκπληρώσει, ήταν η αναζήτηση βοήθειας από τους «ειδικούς» δηλαδή τους διανοούμενους. Όπως είναι γνωστό, τόσο στις διαπραγματεύ-σεις με την εξουσία, όσο και στην επεξεργασία προγραμμάτων για την οικονομία, τη διεύθυνση των προπαγανδιστικών δραστη-ριοτήτων της Αλληλεγγύης κτλ., χρησιμοποιήθηκαν Πολωνοί δια-νοούμενοι που αντιπολιτεύονταν επίσης το καθεστώς. Ο σύνε-δρος Ζαρόφσκι θα πει χαρακτηριστικά: «Είμαι ένας εργάτης μέ-λος της Εθνικής Επιτροπής από το Σεπτέμβρη του '80. Εκείνη την εποχή ή το Δεκέμβρη μπορούσα να μιλήσω σαν εργάτης. Μετά υ-πάρχει αυτή η συρροή των νέων φιλοσόφων, διανοούμενων που μονοπωλούν το λόγο. Πού είναι οι εργάτες που ξεκινήσαμε; Δεν είναι ούτε καν αντιπρόσωποι σ' αυτό το Συνέδριο»

«Όλος ο κόσμος θέλει ν' αλλάξει τον κόσμο, θα πει κάποιος άλλος, αλλά κανείς δεν ξέρει πως να βοηθήσει τον εργάτη στον καθημερινό-του αγώνα... Πώς θα έχουμε μια μεγαλύτερη ασφάλεια στη δουλειά; Πώς θ' αλλάξουμε την καθημερινή-μας ζωή; Μιλάμε πολύ λίγο για όλα αυτά». Οι τρεις αντίπαλοι του Βαλέσα για την προεδρία στο Συνδικάτο, θα τονίσουν κριτικάροντας την μέχρι τώρα πρακτική της ηγεσίας, τους κινδύνους της γραφειο-κρατίας. «Όλοι οι συνδικαλιστές, σ' οποιοδήποτε επίπεδο και ι-διαίτερα εκείνοι που βρίσκονται στο ψηλότερο, πρέπει να διατη-ρήσουν τους δεσμούς-τους με τους εργάτες».

Εξάντας / Λογοτεχνία

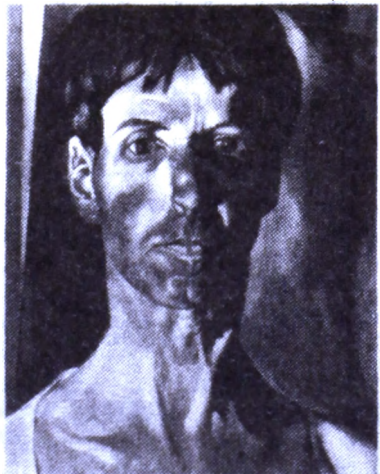
Λία Μεγάλου-Σεφεριάδου

«Εξάλλου ο Λένιν ήτο
πολύ καλής οικογενείας»

Εξάντας

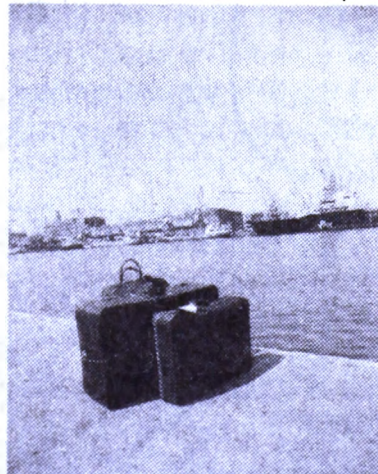
Εξάντας / Ελληνική Λογοτεχνία
Κωστούλα Μητροπούλου

Ό ενοχος

Εξάντας / Ελληνική Λογοτεχνία
Βασίλης Άλεξάκης

Τάλγκο

Εξάντας / Λογοτεχνία
Αισά Λεμσίν

Ή χρυσαλίδα, αλγερινά
χρονικά

Κεντρική διάθεση: Κωλέττη 11 τηλ. 36.04.885

Η ΜΑΧΗ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Η διάσταση ανάμεσα στη βάση και την ηγεσία, θα εκφραστεί στο νόμο για την αυτοδιαχείριση.

Την παραμονή της έναρξης του δεύτερου μέρους του συνεδρίου, το προεδρείο του εθνικού συμβουλίου της Αλληλεγγύης θα καταλήξει σ' ένα συμβιβασμό εγκρίνοντας τη σχετική πρόταση νόμου. Σύμφωνα με αυτήν, που ψηφίστηκε αμέσως από το Κοινοβούλιο, οι διευθυντές των αυτοδιοικούμενων επιχειρήσεων, θα εκλέγονται και θα ανακαλούνται από το συμβούλιο αυτοδιαχείρισης και από την ιδρυτική επιτροπή της επιχείρησης (όπου έχουν την πλειοψηφία το κόμμα και το υπουργείο).

Επίσης ο κατάλογος των επιχειρήσεων που θα αυτοδιαχειριστούν ήταν διαπραγματεύσιμος. Η απόφαση του πρώτου μέρους του Συνεδρίου για την πραγματοποίηση ενός δημοψηφίσματος πάνω στην αυτοδιαχείριση δεν παίρνεται υπόψη. Παρότι αρκετοί ηγέτες θα υποστηρίξουν τον συμβιβασμό, η μεγάλη πλειοψηφία του Συνεδρίου θα τον καταψηφίσει κάνοντας αποδεκτή την παρέμβαση 3 μελών που θ' αναλύσουν ως εξής την κατάσταση:

«... Οι διευθυντές των επιχειρήσεων στέλνουν υπηρεσιακά σημειώματα με τα οποία στήνουν επιτροπές οργάνωσης των εκλογών των εργατικών συμβουλίων με πρόεδρο τον πρώτο γραμματέα της επιτροπής επιχείρησης του ΚΚ. Η ύπαρξη ιδρυτικών επιτροπών αυτοδιαχείρισης που δημιουργήθηκαν με πρωτοβουλία των εργαζομένων, αγνοήθηκε. Αυτή η ενέργεια έγινε με την υπόδειξη της κυβέρνησης.

Το συνέδριο θεωρεί ότι οι νόμοι για την αυτοδιαχείριση και τις κρατικές επιχειρήσεις δεν δίνουν το δικαίωμα στους διευθυντές να παρεμβάλλονται στη διαδικασία συγκρότησης των οργάνων αυτοδιαχείρισης. Τα υπηρεσιακά σημειώματα που αναφέρθηκαν πιο πάνω συγκρούονται μετωπικά με τις στοιχειώδεις αρχές της εργατικής αυτοδιαχείρισης...». Και το συνέδριο θ' αποφασίσει: «δημοψήφισμα στο εσωτερικό των εργοστάσιων για τα άρθρα των δύο αυτών νόμων (εννοείται που ψηφίσε το κοινοβούλιο σ.σ.) που απομακρύνονται από τη θέση του Συνδικάτου και βάζουν σε κίνδυνο την αυτοδιαχείριση και την αυτονομία των επιχειρήσεων».

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ

Στο θέμα της οικονομικής μεταρρύθμισης, η μάχη θα διεξαχθεί κυρίως ανάμεσα στους ειδικούς, ενώ οι εργάτες θα επιμείνουν κυρίως στην προβολή συγκεκριμένων διεκδικήσεων.

Η πρώτη πρόταση είναι περισσότερο «τεχνοκρατική» και υποστηρίζεται από τον καθηγητή Κουρόφσκι (της μη μαρξιστικής πτέρυγας του ΚΟΡ) και έναν εκπρόσωπο της «Συνομοσπονδίας της Ελεύθερης Πολωνίας». Σύμφωνα μ' αυτήν πραγματοποιείται μια συνολική μεταρρύθμιση που στηρίζεται στη μείωση των επενδύσεων, σε μεταβολές της υπάρχουσας δομής των επιχειρήσεων, σε μια ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα και της ελεύθερης αγοράς, που εγγυώνται μια γρήγορη ανάπτυξη της οικονομίας παράλληλα μ' ένα αναπροσανατολισμό της κρατικής αγροτικής πο-

λιτικής. Σε αυτή την αντίληψη, η αυτοδιαχείριση «χρησιμοποιείται» περισσότερο για την οικονομική και εμπορική αυτονομία των επιχειρήσεων.

«Πρέπει να ξεκινήσουμε από το παρακάτω ερώτημα, θα τονίσει η δεύτερη άποψη που τελικά θα υιοθετηθεί από την πλειοψηφία: Ποιός πρέπει να πληρώσει για την κρίση; οι προνομιούχες κοινωνικές ομάδες». Θα προταθούν έτσι μέτρα που διασφαλίζουν τα εργατικά εισοδήματα (έλεγχος τιμών κτλ.), ενώ η πρόταση για μια συνολική οικονομική μεταρρύθμιση αναβάλλεται, για να εξασφαλισθεί πρώτα ο εργατικός έλεγχος με όπλο την αυτοδιαχείριση.

ΑΝΑΜΕΤΡΗΣΗ ΕΔΩ ΚΑΙ ΤΩΡΑ;

Το ερώτημα θ' απασχολήσει αρκετά το Συνέδριο. Οι «ρεαλιστές» θα προτείνουν μια πολιτική που παίρνει υπόψη της τις γεωπολιτικές συνθήκες της χώρας και αποσκοπεί στην επίτευξη ενός νέου κοινωνικού συμβόλαιου με την εξουσία:

«Το συνδικάτο-μας πρέπει να αγωνιστεί για το ψωμί και όχι για την εξουσία. Πρέπει γι' αυτό να χρησιμοποιήσει και να υποστηρίξει όλες τις νέες μορφές οργάνωσης και αυτοδιαχείρισης, που επιτρέπουν στους εργαζόμενους να πάρουν στα χέρια-τους την παραγωγή και τη διανομή των αγαθών».

Στην άποψη αυτή που εμμένει λίγο-πολύ στις συμφωνίες του Γκντανσκ, θα συμπαραταχθούν τάσεις και άτομα που διαφωνούν ριζικά σε ό,τι αφορά την τακτική απέναντι στην εξουσία. Από τον Βαλέσα, τις δύο πτέρυγες του ΚΟΡ μέχρι και τον Α. Γκβιάζντα. Μια μειοψηφία αντιπρόσωπων και ειδικών θα αντιπροτείνει μια άμεση επίθεση:

«Είναι αδύνατο να εμπιστευθούμε αυτό τον κρατικό μηχανισμό. Η δύναμη του συνδικάτου-μας βρίσκεται στην ανάδειξη και την καταπολέμηση των αιτίων της σημερινής κρίσης. Δεν πρέπει να περιορίζεται στα συμπτώματα». Παρ' ό,τι θα μειοψηφήσει, η άποψη αυτή που αποτελείται κυρίως από συνδικαλιστές με εθνικιστικές και συντηρητικές-καθολικές αντιλήψεις και μια μεγάλη εχθρότητα απέναντι στο ΚΚ, θα καταφέρει να περάσει την πρόταση των ελεύθερων εκλογών, που οι ρεαλιστές θεωρούν «πρώρη».

Ο Βαλέσα εκφραστής της «ρεαλιστικής» γραμμής και της ενότητας του συνδικάτου θα επανεκλεγεί με το 55% των ψήφων πρόεδρος. Το 45% θα φανερώσει μια ογκούμενη εσωτερική αντιπολίτευση, που όμως θεωρεί την ενότητα σαν «λυδία λίθο» για την πραγματοποίηση των στόχων της Αλληλεγγύης.

Θα εκπληρωθούν (;).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- (1) Monde Diplomatique, Αύγουστος 1981.
- (2) Στο ίδιο και στο «Μαρξιστικό Δελτίο», αρ. 11.
- (3) Δες σ' αυτό το τεύχος το χρονικό (περίοδος Μάρτη 1981).
- (4) L' Alternatif, Νοέμβρης-Δεκέμβρης 1981. Από το ίδιο φύλλο προέρχονται πολλά στοιχεία και τα αποσπάσματα του άρθρου που αναφέρονται στο Συνέδριο.
- (5) Όλα τα αποσπάσματα από την «Liberation» Νοέμβρης 1981.
- (6) Monde Diplomatique, Οκτώβρης 1981.

Τα καινούρια βιβλία της Νεφέλης

Μαρσέλ Σβόρμπ

Τό βιβλίο
της Μονέλ

Μετάφραση
ΜΑΙΔΑ ΟΙΚΑΛΩΤΟΥ

νεφέλη

Ζώρζ Μπατάιγ

Τό γαλάζιο
του ουρανού

Μετάφραση
ΒΟΥΛΑ ΧΑΤΖΗΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

νεφέλη

Εκδόσεις ΝΕΦΕΛΗ

Μαυρομιχάλη 9 Αθήνα 143

τηλ. 3607744 - 3604793

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΘΥΤΘΠΙΑ

ΟΜΟΦΥΛΟΦΙΛΙΑ
ΚΑΤΑΠΙΕΣΗ ΚΑΙ
ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ

ΕΥΤΟΧΙΑ

Ντενις Αλτμαν

Ντενις Αλτμαν
ΟΜΟΦΥΛΟΦΙΛΙΑ ΚΑΤΑΠΙΕΣΗ
ΚΑΙ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ

Νικηταρά 8-10, 1ος όροφος
ΑΘΗΝΑ, τηλ.36.38.696

Εξόρμηση

ΒΔΟΜΑΔΙΑΤΙΚΗ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΟ

ΤΟ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ
ΤΟΥ
Ε Α Μ

ΓΙΑ ΤΗΝ Γ' & Δ' ΤΑΞΗ

τῶ αετόπουλα

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ
ΑΓ. ΜΕΛΕΤΙΟΥ 106 ΤΗΛ. 8613338

του Αστέρη Στάγκου

Δεν χωρά η παραμικρή πια αμφιβολία: η ανάληψη της εξουσίας απ' τη χούντα του στρατηγού Γιαρουζέλσκι και τα τραγικά (αιματηρά) γεγονότα των τελευταίων ημερών μας έβαλαν κιόλας σε μια φοβερή, θανάσιμη, θα λέγαμε, περιπέτεια. Μια περιπέτεια που θα έχει τρομακτικές συνέπειες όχι μόνο για τη διεθνή ύφεση και την ειρήνη, αλλά και για τον ιδεολογικοπολιτικό χώρο και ιδιαίτερα γιά το διεθνές κομμουνιστικό και εργατικό κίνημα. Συνέπειες όπως π.χ. η ραγδαία και επικίνδυνη επιδείνωση των σχέσεων ανάμεσα στις δυο Υπερδυνάμεις, ιδιαίτερα αν τελικά γίνει αναπόφευκτη και η στρατιωτική επέμβαση της ΕΣΣΔ και μερικών τουλάχιστον απ' τους άλλους συμμάχους-της. Ή η κατάρρευση και των τελευταίων μύθων που έθρεψαν — αλλά κι αποπροσανατόλισαν — τρεις ολόκληρες γενιές. Καθώς, φυσικά και η οριστική και τελεσίδικη πια ρήξη ανάμεσα στο ρεύμα του ευρωκομμουνισμού και στον «υπαρκτό σοσιαλισμό».

Όπως, ακόμη, και μια κατακόρυφη πτώση του κύρους που απέμεινε στη Μόσχα μετά τις περιπέτειες της Ουγγαρίας (το 1956), τις προηγούμενες περιπέτειες της Πολωνίας (1956-1965-1970-1976-1980), την κατάπνιξη της Άνοιξης της Τσεχοσλοβακίας (το 1968) και την εισβολή στο Αφγανιστάν (τέλος του 1979). Ή, τέλος, τον κατεξυτελισμό του επίσημου δόγματος, δηλαδή του σταλινικού ή και νεοσταλινικού «μαρξισμού-λενινισμού» που για δεκαετίες χρησιμοποιούνταν και χρησιμοποιείται και τώρα ακόμα για να καλυφθεί «θεωρητικά» η διαιώνιση της ηγεμονίας του

Το πάντρεμα του νερού με τη φωτιά

Συμπεράσματα από μια
εισήγηση του διευθυντή
του Ινστιτούτου
Μαρξισμού-Λενινισμού
του ΠΕΕΚ

για τη δυνατότητα εθνικής
συμφιλίωσης στην Πολωνία

ΚΚΣΕ και της ΕΣΣΔ πάνω στο διεθνές κομμουνιστικό και εργατικό κίνημα, αλλά και η μονοκομματική και καταπιεστική εξουσία σ' ολόκληρο το χώρο του «υπαρκτού σοσιαλισμού».

Κι όλα αυτά ενώ υπάρχει, θα μπορούσε κάλλιστα να υπάρξει διέξοδος απ' την κρίση και να αποτραπεί η σημερινή θανάσιμη περιπέτεια — υπό τον όρο, βέβαια, ότι θα την επέτρεπαν το ΚΚΣΕ και τα ΚΚ της Ανατολικής Γερμανίας του Χάνεκερ και της Τσεχοσλοβακίας του Χούζακ και του Μπίλακ. Τρία ΚΚ που τρέμουν και αντιμάχονται κάθε ουσιαστική αλλαγή και είναι κύριοι εκφραστές της θεσμοποίησης της συλλογικής ανενεργούς απελπισίας που τείνει να γίνει κύριο χαρακτηριστικό των λαών και ιδιαίτερα της νεολαίας των «σοσιαλιστικών χωρών».

Και το πιο σημαντικό: τη διέξοδο αυτή την προτείνει όχι, βέβαια, κάποιος ύποπτος δυτικός αντικομμουνιστής, ή ακόμα και αυτός ο Μπερλιγκουέρ, ή κάποιος άλλος απ' τους ηγέτες του ευρωκομμουνισμού, που κατά τους «Νέους Καιρούς» της Μόσχας και τον Μπίλακ της Τσεχοσλοβακίας ή και τον Ζίβκωφ της Βουλγαρίας αποτελεί το «τελευταίο αντικομμουνιστικό εφεύρημα της Δύσης», αλλά ένας επίσημος και πολύ υπεύθυνος ηγέτης του ΠΕΕΚ, όπως αποκαλείται μεταπολεμικά το Πολωνικό ΚΚ, ο καθηγητής Γιέζυ Βιάτρ. Δηλαδή, ο νεοδιορισμένος διευθυντής του «Ινστιτούτου Μαρξισμού-Λενινισμού» της ΚΕ αυτού του ίδιου του ΠΕΕΚ που σήμερα βρίσκεται υπό κατηγορία και διωγμό όχι μόνο απ' το μεγάλο όγκο των Πολωνών εργατών, αλλά και από

την ίδια τη στρατιωτική χούντα του Γιαρουζέλσκι.

Και πιο συγκεκριμένα: μια περίπου εβδομάδα πριν να κηρυχτεί σ' ολόκληρη τη χώρα «κατάσταση ανάγκης» απ' τον Πρώτο Γραμματέα του ΠΕΕΚ και αρχηγό της χούντας, στρατηγό Γιαρουζέλσκι, ο καθηγητής Βιάτρ έκανε μια βαρυσήμαντη ομιλία στη Λέσχη κομμουνιστών διανοουμένων της Κρακοβίας «Κούζνικα». Ομιλία, το κείμενο της οποίας δημοσιεύτηκε, στη συνέχεια, σε μια πλήρη σελίδα της εφημερίδας «Γκαζέτα Κρακόβσκα» κι αποτελεί τώρα αντικείμενο αυτού του σημειώματος. Και ομιλία πράγματι βαρυσήμαντη, αφού στη βάση της βρίσκεται η «βέβηλη», για παραδοσιακούς κομμουνιστές, πρόταση να αποδεχτεί επιτέλους η ηγεσία του ΠΕΕΚ την ανάγκη να «εγκαταλείψει την μονοπωλιακή άσκηση της πολιτικής εξουσίας», και να ανοίξει έτσι το δρόμο για μια πρώτη και σωτήρια θεσμοποίηση του πολιτικού πλουραλισμού των κοινωνιών του «υπαρκτού σοσιαλισμού».

Όμως, ας δούμε τώρα κάπως λεπτομερειακά την ομιλία και την πρόταση του Βιάτρ. Ομιλία στην οποίαν ο διευθυντής του πιο έγκυρου θεωρητικού Ινστιτούτου του ΠΕΕΚ υπογραμμίζει ότι στη φοβερή κρίση που συγκλονίζει εδώ και μερικές εβδομάδες την Πολωνία, υπάρχουν τέσσερις πιθανές διέξοδοι.

- Η επιστροφή στην κατάσταση που επικρατούσε πριν απ' τον Αύγουστο του '80 — πριν, δηλαδή, απ' την έκρηξη της εργατικής τάξης στο καλούμενο «τρίγωνο της Βαλτικής» — που οδήγησε στην ίδρυση της «Αλληλεγγύης» και στη γνωστή συμφωνία (του Γκντανσκ και του Στετίνου) μεταξύ απ' τη μια της «Αλληλεγγύης» κι απ' την άλλη του ΠΕΕΚ και της Κυβέρνησης της Βαρσοβίας. Επιστροφή, κατά τον Βιάτρ αδύνατη, γιατί δεν θα την επέτρεπε η κινητοποιημένη και σε εγρήγορση εργατική τάξη της χώρας και γενικά η κοινή γνώμη της Πολωνίας.

- Η επικράτηση της «Αλληλεγγύης» και η επακόλουθη απομάκρυνση του ΠΕΕΚ απ' την εξουσία. Η διέξοδος, αυτή, περισσότερο πιθανή, αλλά εξίσου απευκαία, αφού θα οδηγούσε (κατά τον Βιάτρ πάντα) στη σίγουρη επέμβαση της ΕΣΣΔ και των άλλων «αδελφών» χωρών και, τελικά, στην εγκαθίδρυση στην Πολωνία ενός ακόμα πιο σκληρού και πρωτόγονου κομμουνιστικού καθεστώτος.

- Μια διακυβέρνηση της χώρας από τους στρατιωτικούς που θα ήταν, βέβαια, αποτέλεσμα της ανικανότητας ή και απροθυμίας ΠΕΕΚ και «Αλληλεγγύης» να βρουν ένα λογικό μεταξύ-τους συμβιβασμό ή και θα οφείλονταν στην αδυναμία τους να επιβληθούν το πρώτο πάνω στη δεύτερη ή το αντίθετο. Διακυβέρνηση, ακόμα, που βρίσκεται μέσα στις πολιτικές παραδόσεις του πολωνικού λαού κι επομένως θα γίνονταν δεκτή με σχετική ανοχή ή και ικανοποίηση ενός μεγάλου μέρους του λαού — δηλαδή, τους αγρότες και τους υπαλλήλους, γενικά τη γραφειοκρατία. Διακυβέρνηση, ακόμα, που θα

διαρκούσε κάμποσα χρόνια, ίσως και πάνω από δέκα χρόνια, θα επέβαλε ένα πατερναλιστικό αυταρχικό καθεστώς και θα πραγματοποιούσε μια βαθιά οικονομική μεταρρύθμιση (παρόμοια με την Ουγγρική, όπως φαίνεται), ενώ παράλληλα θα καταργούσε το μέγιστο μέρος των δημοκρατικών δικαιωμάτων και των ελευθεριών του λαού και σίγουρα δεν θα αποτελούσε την καλύτερη δυνατή λύση για τη χώρα και για το μέλλον του σοσιαλισμού.

- Τελευταία, πολύ δύσκολη, αλλά και αποτελεσματική λύση είναι αυτό που ο καθηγητής Βιάτρ αποκαλεί «πάντρεμα του νερού με τη φωτιά» και έχει στη βάση του την εγκατάλειψη απ' το ΠΕΕΚ του μονοπωλίου της εξουσίας. Εγκατάλειψη, λέει, απαραίτητη για να οδηγηθεί η χώρα στη σωτήρια εκείνη «Εθνική συνεννόηση». «Συνεννόηση» για την οποία είναι σήμερα αδύνατο να μιλάμε, μα το ΠΕΕΚ επιμένει, «είμαι υπέρ μιας συμφωνίας, αλλά αρνούμαι να παραδώσω έστω και τμήμα της εξουσίας» κι η «Αλληλεγγύη» απ' τη μεριά της, απαντά: «Είμαστε και μεις υπέρ μιας συμφωνίας, αλλά το ποιός θα κυβερνήσει θα αποφασιστεί από πραγματικές εκλογές». Αλλά και Εθνική συνεννόηση, χωρίς την οποία δεν υπάρχει βιώσιμη κι εποικοδομητική διέξοδος και λύση.

Απαιτείται, λοιπόν, συνεχίζει ο Βιάτρ, να ξεπεραστούν αυτές οι «στάσεις» — πράγμα που επιβάλλει και η βασική αρχή του «μαρξισμού-λενινισμού» για την «αναγκαία αρμονία ανάμεσα στις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες και στο πολιτικό εποικοδόμημα» — και να προχωρήσουμε προς τη δημιουργία των καινούριων εκείνων πολιτικών θεσμών και προς εκείνες τις ολότελα καινούριες σχέσεις ανάμεσα στο Κόμμα και τις πολιτικές δυνάμεις που αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για να πραγματοποιήσουμε μια αποκεντρωμένη και αυτοδιαχειριζόμενη οικονομία.

Με άλλα λόγια, οφείλουμε, καταλήγει ο

καθηγητής Βιάτρ, να προχωρήσουμε σε μια συμφωνία για τη «δημιουργία μιας Βουλής, όπου το ΠΕΕΚ θα έχει τη σχετική και όχι την απόλυτη πλειοψηφία και όπου θα μετέχουν και όλες οι άλλες πολιτικές δυνάμεις — μιας Βουλής, η πολιτική της οποίας θα «αποφασίζεται γύρω από ένα τραπέζι» και όχι από πραγματικά ελεύθερες εκλογές που τούτη τη στιγμή θα οδηγούσαν στη νίκη της «Αλληλεγγύης» κι έτσι στην επέμβαση της ΕΣΣΔ και των συμμάχων.

Ένα τέτοιο (δύσκολο κι ασυνήθιστο) πάντρεμα «του νερού με τη φωτιά», καταλήγει ο Βιάτρ, θα επιτρέψει σ' όλες τις πολιτικές δυνάμεις της χώρας να οδηγήσουν σιγά σιγά την Πολωνία έξω απ' το σημερινό θανάσιμα επικίνδυνο αδιέξοδο και στη δημιουργία, τελικά, της πλουραλιστικής κοινωνίας, όσο θα υπάρχει αντιστοιχία οικονομικοκοινωνικών συνθηκών και πολιτικού εποικοδομήματος. Μιας κοινωνίας όπου ύστερα από πολλά χρόνια, 15-20 ή και περισσότερα, «θα είναι, επιτέλους, δυνατόν να διεξαχθούν ελεύθερες εκλογές που το ΠΕΕΚ θα μπορεί να είναι βέβαιο ότι δεν θα τις χάσει».

Υπήρχε, λοιπόν, διέξοδος, και λύση και μάλιστα διέξοδος και λύση που θα οδηγούσε τελικά στην ταύτιση σοσιαλισμού και δημοκρατίας. Μόνο που δυστυχώς τη λύση αυτή ήθελαν να την αποφύγουν με κάθε τρόπο το ΚΚΣΕ και τα ΚΚ τουλάχιστον Αν. Γερμανίας και Τσεχοσλοβακίας, γιατί η ταύτιση δημοκρατίας και σοσιαλισμού είναι ασυμβίβαστη με τις ταξικές δομές των κοινωνιών και με τα συμφέροντα και προνόμια των κυρίαρχων σ' αυτές τάξεων ή ομάδων.

Με αναπόφευχτο έτσι αποτέλεσμα την τελεσίδικη ρήξη ανάμεσα στον «υπαρκτό σοσιαλισμό», όπως τον ξέρουμε σήμερα και στους ευρωκομμουνιστές, που ευαγγελίζονται ένα σοσιαλισμό πλουραλιστικό μέσα σε δημοκρατία και ελευθερία. ●

ΤΑ ΔΩΡΑ ΣΑΣ στό Βιβλιοπωλείο τῶν ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΘΕΜΕΛΙΟ

ΛΕΣΧΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΣΟΛΩΝΟΣ 84, ΤΗΛ. 36 08 180, 36 02 646

ὅλες οἱ ἑλληνικές ἐκδόσεις

**Βιβλία ἐπιστημονικά ● λογοτεχνικά
● ἱστορικά ● πολιτικά ● ἐκδόσεις
τέχνης ● βιβλία καὶ δῶρα γιὰ
τό παιδί ● κάρτες καὶ ἄλλα πολλά.**

ΛΕΣΧΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΘΕΜΕΛΙΟ

ΣΟΛΩΝΟΣ 84 ΤΗΛ. 36 08 180, 36 02 246

το καθημερινό θρίλερ

ΔΙΟΝΥΣΗ ΓΡΗΓΟΡΑΤΟΥ

ΣΥΝΑΝΤΗΣΑ ΤΟ ΔΡΑΚΟ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΟΥ

ΚΕΔΡΟΣ

SIC TRANSIT POLONIA

του Νίκου Φραγκάκη

Ακόμα μια χαμένη άνοιξη. Άλλο ένα θερμό καλοκαίρι που συνθλίβεται κάτω από τις ερπύστριες. Τί τελειώνει και τί αρχίζει το ξημέρωμα της Κυριακής 13 Δεκέμβρη 1981 στην Πολωνία; Στην Πολωνία που σήμερα πεινάει και κρυώνει. Πονάει και αιμορραγεί.

Ενάμιση σχεδόν χρόνο κράτησε το «πολωνικό καλοκαίρι». Στο διάστημα αυτό η εργατική τάξη επιχείρησε να δώσει μιαν άλλη — αλλιώς ωραία — διάσταση στον υπαρκτό σοσιαλισμό, να του επιστρέψει το ανθρωπινό-του πρόσωπο. Σε μια χώρα τριανταέξι εκατομμυρίων πολιτών η Αλληλεγγύη σύναξε δέκα εκατομμύρια εργάτες (χώρια οι αγρότες, οι σπουδαστές κ.ά.), την ώρα που το Κόμμα έβλεπε τα μέλη-του να διαρρέουν (400.000 έφυγαν ή διώχτηκαν, σε σύνολο 3 εκ.). Ποιός άλλος μαζικός φορέας — οπουδήποτε — έχει δικούς-του, μέλη-του, όχι απλούς οπαδούς ή υποστηρικτές, το 30% ολόκληρου του λαού; Η Αλληλεγγύη είναι η εργατική τάξη της Πολωνίας. Είναι η πιο αυθεντική πολιτική έκφραση της πολωνικής κοινωνίας.

Αυτή η εργατική τάξη αντιπαράταθηκε στο Κόμμα των εργατών και του ζήτησε να επιστρέψει την εξουσία στους εργάτες. Και κέρδισε την πρώτη φάση.

Το πρωτόκολλο του Γκντανσκ της 31.8.80 οριοθέτησε μια πρωτοφανή για κομμουνιστική χώρα μεταβολή στις σχέσεις κόμματος-εργατικής τάξης. Η βιαστική αλλαγή στην κομματική ηγεσία που επακολούθησε τότε, σε συνδυασμό με την άρνηση της Μόσχας ν' αναγνωρίσει το κύρος των συμφωνιών, έδινε το στίγμα της επόμενης φάσης των εξελίξεων: Η Κυβέρνηση και το Κόμμα έπρεπε να ξαναπάρουν από τους εργάτες εκείνα που είχαν αποσπάσει. Πώς όμως και με τί μέσα, όταν τα ίδια τα γεγονότα είχαν πια αποκαλύψει τη γυμνότητα και την ανικανότητα των μηχανισμών του καθεστώτος όχι μόνο να εξουσιάσει αλλά και απλά να διευθύνει τη χώρα και να διαχειριστεί την οικονομία-της; Η «ελεγχόμενη ανανέωση» που επιχείρησε ο Σ. Κάνια ήταν αδιέξοδη και, σύμφωνα με την κομματική λογική, αδύνατη, αφού αποδεχόταν το δικαίωμα εξωκομματικών παραγόντων ν' αμφισβητούν (και τελικά ν' ανατρέπουν) την ορθότητα κομματικών αποφάσεων.

Η ανάληψη της πρωθυπουργίας, τον περασμένο Φεβρουάριο, από το στρατηγό Γιαρουζέλσκι σήμαινε την επίσημη παραδοχή ότι η χρεωκοπία του κόμματος ήταν πια αθεράπευτη. Χρεωκοπία που εκδηλώθηκε με την αδυναμία-του να προσφέρει αξιοπιστα πολιτικά στελέχη για τις ανώτατες θέσεις και εφαρμόσιμο κι αποτελεσματικό προγραμματισμό που να γεφυρώνει τις απαιτήσεις του δόγματος μ' εκείνες της πραγματικότητας.

Το Κόμμα δεν μπορούσε πια να κυβερνήσει μόνο-του. Ζήτησε λοιπόν τη σύμπραξη του στρατού, δηλαδή του θεσμού εκείνου που παρόλη την, ως τώρα αναμφισβήτητη πίστη-του στο καθεστώς, διατηρούσε σε σημαντικό βαθμό το χαρακτήρα του «εθνικού εγγυητή». Η παρουσία, όμως, ενός πρωθυπουργού με στολή

ήταν και η πρώτη σοβαρή προειδοποίηση για το ενδεχόμενο δυναμικών λύσεων.

Την ίδια περίοδο οι ελεύθερες εργατικές ενώσεις, μέσα από τις εύλογες αμφιταλαντεύσεις και τα διλήμματα που εκτείνονται από την αυτοπεποίθηση των πρώτων επιτυχιών μέχρι τους δισταγμούς και τους φόβους που γεννά η ιστορική πείρα του λαού, οδηγούνται νομοτελειακά προς την καθαρή επαναστατική σύγκρουση μ' ένα καθεστώς που δεν είναι πια παρά σκιά εξουσίας μέσα σ' ένα κράτος που οδηγείται σε πρωτοφανή για τη μεταπολεμική Ευρώπη οικονομική κατάρρευση: Η χώρα γνωρίζει τις χειρότερες ελλείψεις βιοτικών αγαθών των 30 τελευταίων χρόνων, ενώ η μείωση του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος (- 15%) είναι η χειρότερη στον κόσμο. (Μερικοί χαρακτηριστικοί δείκτες: εθνικό εισόδημα - 12½%, βιομηχανική παραγωγή - 13%, κάρβουνο - 20%, κρέας - 70%, ψάρια - 60%). Υπολογίζεται πως η θεραπεία επείγουσών αναγκών του πληθυσμού απαιτεί άμεση βοήθεια 2 δις δολαρίων, χωρίς να μπαίνουν στο λογαριασμό τα 700 εκ. των τοκοχρεολυτικών ληξηπρόθεσμων οφειλών προς τη Δύση. Κάτω από τέτοιες συνθήκες κακοδιαχείρισης προβάλλει αυτονόητο το αίτημα δομικών μεταβολών που συνδέονται αναγκαία με το δραστικό περιορισμό (διάβαζε: την αναίρεση) του καθοδηγητικού ρόλου του Κόμματος και την αντικατάστασή-του από την εργατική αυτοδιαχείριση και την ευρύτερη συμμετοχή του λαού στις διαδικασίες λήψης και ελέγχου των αποφάσεων. Είναι φανερό ότι οι μετριοπαθείς του Βαλέσα δεν θα μπορούν να ελέγχουν για πολύ ακόμα τις επαναστατικές τάσεις των συναγωνιστών-τους. Οι «προχωρημένες» διεκδικήσεις και η αυστηρή κριτική της διστακτικής ηγεσίας χρωματίζουν το πρώτο συνέδριο της Αλληλεγγύης το Σεπτέμβριο. Το ΤΑΣ μιλάει πάλι για αντισοσιαλιστικό και αντισοβιετικό όργιο, ενώ η ίδια η σοβιετική κυβέρνηση ζητάει από τη Βαρσοβία να πάρει ενεργητικά και ριζικά μέτρα κατά των αντισοβιετικών εκδηλώσεων. Οι καιροί ου μενετοί στους κόλπους του πολωνικού καθεστώτος. Ένα μήνα αργότερα οι εξελίξεις μπαίνουν σ' αυτό που τώρα φαίνεται καθαρά σαν τελική ευθεία. Ο Μ. Γιαρουζέλσκι, αρχηγός του στρατού, υπουργός άμυνας, πρωθυπουργός, γίνεται πρώτος γραμματέας του Κόμματος. Ο πρώτος εν ενεργεία στρατιωτικός που αναλαμβάνει την πολιτική ηγεσία σε χώρα της Α. Ευρώπης. Η ώρα της στρατιωτικής επέμβασης πλησιάζει.

Τί μπορούσε ν' αποτρέψει την επιβολή του στρατιωτικού νόμου, στις δώδεκα παρά πέντε; Θεωρητικά, η παραίτηση των εργατικών ενώσεων από την επομένη φάση των διεκδικήσεών-τους για τη δημιουργία πολιτικά ανεξάρτητου Οικονομικού Συμβουλίου (με τη συμμετοχή εκπροσώπων-τους με δικαίωμα veto στη λήψη των αποφάσεων), για τη διενέργεια ελεύθερων τοπικών εκλογών τον Ιανουάριο, για την άμεση και ουσιαστική εφαρμογή του πρόσφατου νόμου αυτοδιαχείρισης. Και ταυτόχρονα η παραίτηση από το πιο ισχυρό όπλο των εργατών, το δικαίωμα της ελεύθερης απεργίας. Αλλά μια τέτοια ολομέτωπη υποχώρηση της Αλληλεγγύης θα σήμαινε την πιο απαράδεκτη προδοσία του προηγούμενου αγώνα-της. Θα ήταν όμως και μια πράξη ακατανόητη κι

αστήριχτη. Ο βαθμός της αποσύνθεσης του πολωνικού κράτους και της οικονομίας δεν επιτρέπει ούτε καν σαν τακτικό ελιγμό τη διατήρηση στη ζωή των σημερινών εξουσιαστικών δομών. Οι αλλαγές πρέπει να γίνουν γρήγορα, αν η χώρα θέλει να επιβιώσει. Αν η Αλληλεγγύη δεν υπήρχε, θά 'πρεπε να εφευρεθεί.

Τη σκέψη αυτή δεν αποκλείεται να συμμερίζεται και το αντίπαλο δέος. Γιατι αν σήμερα οι εργατικές ενώσεις υποχωρούσαν κι αποτραβιόντουσαν από την πολιτική σκηνή είναι φανερό ότι το αναξιόπιστο, και αποθαρρημένο Κόμμα θα ήταν αδύνατο να κυβερνήσει. Έπρεπε λοιπόν να υπάρξει ο αποδιοπομπαίος τράγος για να πέσουν σ' αυτόν οι αμαρτίες του Κόμματος (και οι κομματικοί τράγοι είχαν ήδη αποπεμφθεί). Η Αλληλεγγύη ήταν απαραίτητη για να δικαιολογήσει τη στρατιωτική επέμβαση και η στρατιωτική επέμβαση αναγκαία για να εξηγηθεί το χάος που θα την ακολουθήσει. Αυτό το χάος που έχει παραγάγει μια δεκαετία τουλάχιστο λεθεμένων χειρισμών.

Ο Μ. Γιαρουζέλσκι πρόσθεσε στους άλλους τίτλους-του κι εκείνον του προέδρου του Στρατιωτικού Συμβουλίου Εθνικής Σωτηρίας. Το όργανο αυτό που σύμφωνα με ρητή δήλωση του αρχηγού-του δεν αντικαθιστά τη συνταγματική κυβέρνηση, αποτελείται από τη στρατιωτική ηγεσία που τώρα ταυτίζεται με την πολιτική. Ο στρατιωτικός νόμος «κατάσταση πολέμου» κηρύχτηκε σύμφωνα με το σύνταγμα από το Συμβούλιο της Επικρατείας (συλλογικό προεδρείο της Δημοκρατίας). Έτσι η νέα κατάσταση είναι τουλάχιστον νομιμοφανής. Όλα τα συντεταγμένα όργανα του κράτους εξακολουθούν να λειτουργούν και η εξουσία βρίσκεται στα ίδια χέρια που την κατείχαν μέχρι την παραμονή. Δεν είναι όμως γι' αυτό λιγότερο αξιοσημείωτο το χωρίς προηγούμενο γεγονός ότι σε μια χώρα της Α. Ευρώπης η πολιτική - κομματική εξουσία παθαίνει ολική έκλειψη. Η ηγεσία του Κόμματος και της κυβέρνησης ασκούνται από τον ίδιο στρατιωτικό και οι πολιτικοί μηχανισμοί έχουν αντικατασταθεί από τους στρατιωτικούς. Δηλαδή έχουν δρομολογηθεί οι διαδικασίες της ένοπλης καταστολής και καταπίεσης. Μ' αυτούς τους όρους η δήλωση του στρατηγού ότι «κανένα πρόβλημα της Πολωνίας δεν μπορεί να λυθεί με τη βία» αποτελεί ταυτόχρονα μελαγχολικό ευφημισμό και εξοργιστική αντίφαση. Άλλωστε το αίμα τρέχει κιόλας στα εργαστήρια και οι ερπύστριες επιδίδονται μεθοδικά στις θλιβερές-τους δραστηριότητες.

Υπάρχει ένας άλλος, ακόμα πιο πικρός, ευφημισμός. Είναι η δήλωση του καθεστώτος ότι η Πολωνία σαν ανεξάρτητο κράτος θα λύσει μόνη-της και χωρίς εξωτερικές επεμβάσεις τα προβλήματά-της. Η ανάληψη όμως της εξουσίας από το στρατό οδηγεί αυτόματα στη φαλκίδευση — και τυπικά ακόμα — της ήδη ουσιαστικά δέσμιας εθνικής ανεξαρτησίας. Κι αυτό γιατί ο πολωνικός στρατός είναι απόλυτα ενοποιημένος, αφομοιωμένος θα λέγαμε, λειτουργικά και επιχειρησιακά, στο σύστημα του Σύμφωνου της Βαρσοβίας. Ανώτατος αρχηγός-του δεν είναι ο στρατηγός Γιαρουζέλσκι αλλά ο στρατάρχης Κούλικωφ που άλλωστε βρισκόταν στη Βαρσοβία τον ύποπτο χρόνο. Όπως φαίνεται λοιπόν η συζήτηση για το αν θα επέμβουν (και άλλα) στρατεύματα του Σύμφωνου της Βαρσοβίας, σοβιετικά ή και των υπόλοιπων συμμάχων, αφορά δευτερεύον πρόβλημα, αφού στην ουσία ο στρατός που κυβερνά σήμερα την Πολωνία υπάγεται σε σοβιετική διοίκηση. Και πάντως — για να μην γίνουν παρανοήσεις — ρωσικές μεραρχίες σταθμεύουν από χρόνια μόνιμα και σε επαρκείς αριθμούς στη χώρα, για να επιβλέπουν την αδιατάρακτη διαχείριση της γεωγραφικής-της ομηρίας.

Κι όμως ο πολωνικός στρατός είχε τη δυνατότητα να επιτελέσει πραγματικό πατριωτικό καθήκον, ακόμα και σε συνδυασμό με την επιβολή του στρατιωτικού νόμου. Έπρεπε, αντί να εξαπολύσει τη βία και τον τρόμο, να δώσει το χέρι στην Αλληλεγγύη και τις άλλες έναρθρες ομάδες του πολωνικού λαού και να προχωρήσει μαζί-τους στις αναγκαίες δομικές αλλαγές της σοσιαλιστικής κοινωνίας, εξασφαλίζοντάς-του, στην ανάγκη και με τα όπλα, την εθνική-του ανεξαρτησία και την πολιτική-του ελευθερία. Η στάση αυτή θα μπορούσε φυσικά να επισύρει την αιματηρή σοβιετική οργή. Όμως έτσι κι αλλιώς ο θάνατος θα πάρει το μερτικό-του σ' αυτή τη φάση της τραγωδίας. Στη μια περίπτωση Πολωνοί θα σκοτώσουν Πολωνούς. Στην άλλη Πολωνοί θα σκοτώσουν Ρώσους. Κανένας αληθινός πατριώτης δεν θα δίσταζε να διαλέξει...

Σιμόν ντέ Μπωβουάρ ΑΠΑΝΤΑ

Μυθιστορήματα-Νουβέλες:

Οί Μανδαρίνοι

Η καλεσμένη

Προδομένη γυναίκα

Ωραίες εικόνες

Τό αίμα των άλλων

Όλοι οί άνθρωποι είναι θνητοί

Ο μονόλογος μιᾶς γυναίκας

Όταν τό πνεῦμα κυριαρχεί

Μελέτες-δοκίμια:

Τό δεύτερο φύλο

Τά γηρατειά

Μήπως πρέπει νά κάψουμε τόν μαρκήσιο ντέ Σάντ

Γιά μία ήθική τῆς ἀμφισβήτησης

Ταξιδιωτικά-χρονικά:

Η Ἀμερική ἀπό μέρα σέ μέρα

Η μεγάλη πορεία

Ένας πολύ γλυκός θάνατος

Μπροστά στό φακό

Ημερολόγια:

Οί ἀναμνήσεις μιᾶς καθωσπρέπει κόρης

Η δύναμη τῆς ζωῆς

Η δύναμη τῶν πραγμάτων

Όσα εἶπαμε κι ὅσα κάναμε

Εκδόσεις Γλάρος

Η μοναδικότητα της πολωνικής επανάστασης

του Γιώργου Μητραλιά

«Η τάξη βασιλεύει στη Βαρσοβία!» Ω ηλίθιοι δήμιοι! Η «τάξη»-σας έχει κτιστεί πάνω στην άμμο. Η επανάσταση θα ορθώσει αύριο το αναστημά-της με πάταγο, και προκαλώντας τον τρόμο-σας θα διαλαλήσει με τις σάλπιγγές-της: **ΗΜΟΥΝ, ΕΙΜΑΙ, ΘΑ ΕΙΜΑΙ!**

Ρόζα Λούξεμπουργκ

Σύσσωμοι οι λάτρες της «τάξης» με κάθε μέσον, τρίβουν τα χέρια-τους. Η τάξη βασιλεύει στη Βαρσοβία, στο Γκντανσκ, στο Λοτζ, στη Σιλεσία. Η τάξη των νεκροταφείων. Τι κι αν μιλάνε οι ασφαλίτες, τα τάνκς και οι χούντες; Το βασικό είναι πως δεν διαταράσσονται οι «παγκόσμιες ισορροπίες»! Πως τα πολωνικά παραμένουν «εσωτερική υπόθεση» των Πολωνών! Η υποκρισία των δημίων στην αποθέωσή-της.

Σε τελευταία ανάλυση, δεν υπάρχει καν «υποκρισία». Οι άρχοντες του Κρεμλίνου θα διατηρήσουν τη γεροντοκρατοριά-τους, οι καπιταλιστικές τράπεζες της Δύσης θα πάρουν τους τόκους-τους, και το πολωνικό μικρόβιο δεν θα μιάνει άλλους εργαζόμενους σ' Ανατολή και Δύση. Το «ούφ» της ανακούφισης δεν κρύβεται καλά πίσω από τις καθιερωμένες εκδηλώσεις συμπόνοιας για τους «δύστυχους» Πολωνούς που πάσχουν εξάλλου, από αθεράπευτο ρομαντισμό. Για προλετάριους θα μιλάμε τώρα;...

Αν τραγωδία υπάρχει, αυτή δεν είναι των Πολωνών εργαζόμενων. Πέρα από το ότι τίποτα δεν έχει ακόμα κριθεί μέσα στην ίδια την Πολωνία και δεν προβλέπεται «ομαλοποίηση» μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα, η τραγωδία είναι έξω από αυτή τη χώρα. Για ενάμιση ολόκληρο χρόνο η Αλληλεγγύη που εμφανίστηκε τελείως απρόσκλητη και απρόβλεπτη στο διεθνές προσκήνιο, έμεινε τραγικά μόνη, αβοήθητη και ακατανόητη. Το μόνο που δέχτηκε από τις αξιότιμες ηγεσίες των πολιτικών και συνδικαλιστικών οργανώσεων των δυτικών εργαζόμενων ήταν μια διαρκής πίεση να δείξει σωφροσύνη, υπευθυνότητα, σεβασμό στη Ρεάλπολιτική, και στα κελεύσματα της Γιάλτας. Στην αρχή, ενόσω τα αιτήματα περιορίζονταν σε κάποιες αυξήσεις μισθών ή κάποιες μειώσεις των τιμών των τροφίμων, οι Πολωνοί εργαζόμενοι είχαν την απεριόριστη συμπάθεια των «ρεαλιστών»-μας. Αργότερα, όταν άρχιζαν να εμφανίζονται ορισμένες διεκδικήσεις στοιχειωδών δημοκρατικών δικαιωμάτων, τους εφιστούσαν την προσοχή να μην παρατραβήξουν το σκοινί. Εδώ όμως, και μερικούς μήνες όταν οι Πολωνοί εργαζόμενοι αποφάσιζαν να πάρουν στα χέρια-τους τις τύχες-τους, να επιβάλουν τον εργατικό έλεγχο, να επιβάλουν την αυτοδιαχείριση και την αυθεντική συμβουλευτική εργατική δημοκρατία, τότε το θράσος-τους πήγαινε πολύ. Εργατικές επαναστάσεις δεν γίνονται στον καιρό-μας, σκέφτονταν οι υπεύθυνοι

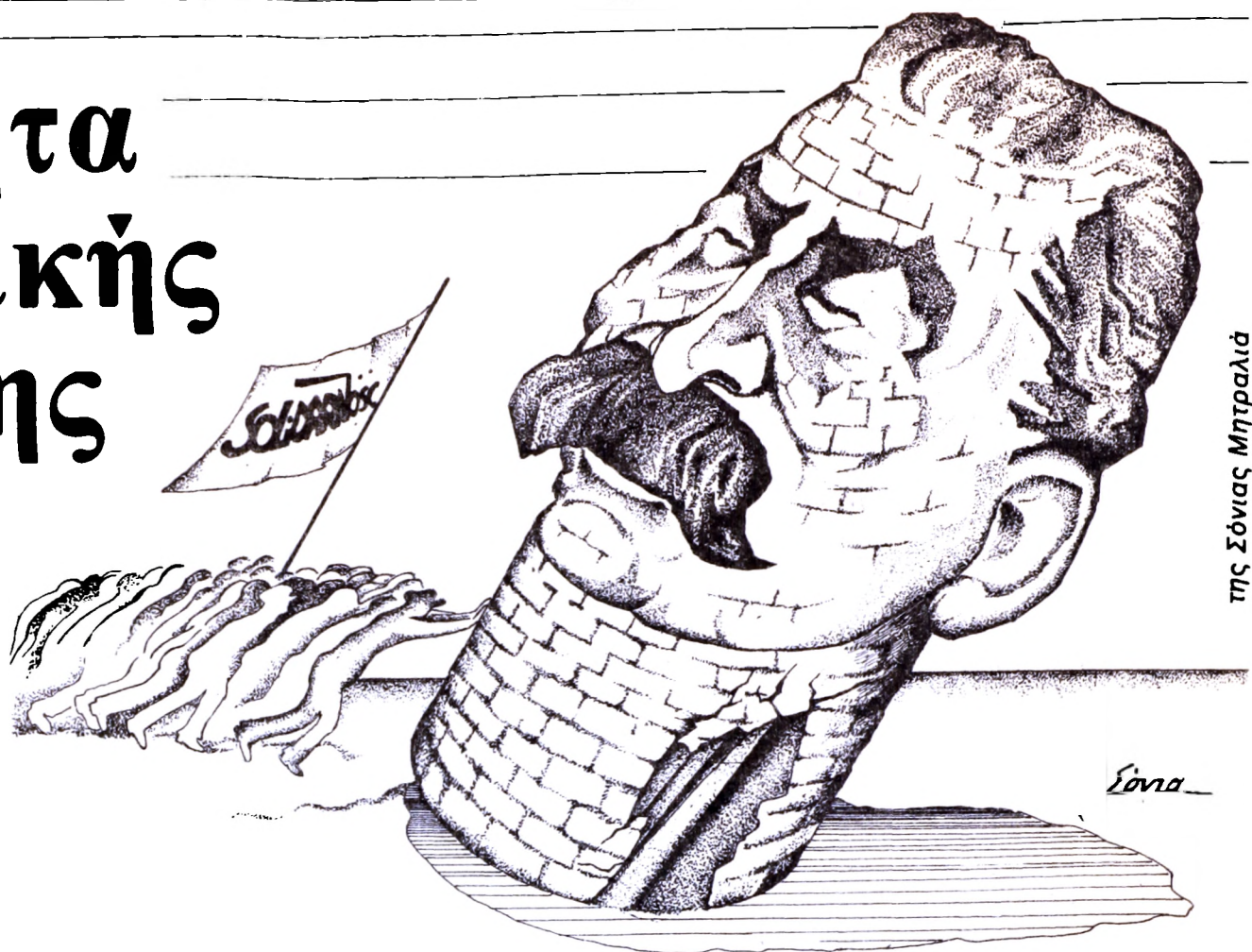
διαχειριστές των δικών-μας τυχών... και τους γύριζαν την πλάτη. Η πολωνική επανάσταση έμοιαζε με κακό πνεύμα ενός μακρινού πια παρελθόντος, τότε που η εργατική δημοκρατία δεν λεγόταν «ανευθυνότητα» και ο εργατικός έλεγχος «θράσος». Βαράτε-τους λοιπόν...

Μα τι θέλουν επιτέλους αυτοί οι Πολωνοί;

Έστω και καθυστερημένα, ας μπει επιτέλους το ερώτημα «τί θέλουν και πού το πάνε οι Πολωνοί εργαζόμενοι;». Μια καλύτερη ζωή, μια δημοκρατικότερη κοινωνία, τρόφιμα για να ικανοποιήσουν την πείνα-τους, ελευθερία να εκφράζουν τη γνώμη-τους, εθνική ανεξαρτησία, δικαιοσύνη... Οι πάντες έχουν δώσει κατά καιρούς μια από τις παραπάνω απαντήσεις στο καυτό ερώτημα. Όλες αυτές οι απαντήσεις είναι σωστές ή έχουν μια δόση αλήθειας. Όμως, δεν είναι η αλήθεια, ακριβώς επειδή η αλήθεια είναι έννοια δυναμική.

Στην πραγματικότητα, οι Πολωνοί εργαζόμενοι, ξεκινώντας ακόμα και από τη στοιχειώδη θρησκευτική πίστη-τους, έφτασαν να θέλουν τα πάντα. Όχι ψίχουλα, αλλά όλο το γλυκό. Ας μην σοκαριστούν οι μεμψίμοιροι κριτές του αποστεωμένου μαρξισμού της τσιταλογίας, που δεν χάνουν ευκαιρία να αναρωτιούνται «αφελώς» τι είδους επαναστάτες μπορεί να είναι οι θρησκευόμενοι Πολωνοί. Ας μην ξεχνάνε πως τόπο στη θρησκεία άνοιξε η ίδια η «δικτατορία πάνω στο προλεταριάτο», πως και άλλη μια επανάσταση (το 1905) άρχισε έχοντας επικεφαλής-της κάποιον παπα-Γκαπόν χωρίς αυτό το γεγονός να σοκάρει έναν Λένιν ή τους Μπολσεβίκους της εποχής εκείνης. Σημασία δεν έχουν τα επιφανόμενα αλλά η βαθύτερη ουσία των κοινωνικών μετασχηματισμών.

Για να κατανοήσουμε τη ραγδαία μεταξέλιξη των πολωνικών κινητοποιήσεων από το απλό (και γνωστό-μας) οικονομικό επίπεδο στο επαναστατικό - πολιτικό όπου οι άσημοι του χθες μεταμορφώνονται σε πρωταγωνιστές της ιστορίας, πρέπει αναπόφευκτα να λάβουμε υπόψη-μας, τη διαφορά που υπάρχει ανάμεσα σε μια καπιταλιστική και σε μια μη καπιταλιστική κοινωνία. Φέρνοντας σε άμεση και χωρίς διαμεσολαβήσεις αντιπαράθεση τους εργαζόμενους με το Κράτος - κόμμα - εργοδότη, η μη καπιταλιστική κοινωνία έχει την αδυναμία να μεταβάλει την παραμικρή ασήμαντη οικονομική διεκδίκηση σε

της Σόνιας Μητραλιά

κεντρικό πολιτικό ζήτημα όπου διακυβεύεται η ίδια η νομιμότητα της εξουσίας. Βάζοντας το ζήτημα της κατάργησης των αυξήσεων των τιμών των τροφίμων, οι Πολωνοί εργαζόμενοι έβαζαν συγχρόνως στην ημερήσια διάταξη, το ζήτημα της συνδικαλιστικής-τους οργάνωσης. Έχοντας κερδίσει τη νομιμοποίηση της Αλληλεγγύης, έβαζαν — έστω κι αν δεν είχαν επίγνωση της κατάστασης, εκείνη τη στιγμή — το πρόβλημα του πολυκομματισμού μια και το συνδικάτο-τους ήταν αδύνατο να περιοριστεί σε καθαρά συνδικαλιστικά καθήκοντα, τουλάχιστον όπως τα γνωρίζουμε στη Δύση. Όμως, κάτι τέτοιο θα σήμαινε την κατάρρευση του μονοκομματικού καθεστώτος, δηλαδή την κατάρρευση της εξουσίας μιας μικρής σχετικά κάστας ατόμων που δεν μπορούσε να διαιωνίζεται παρά μόνον όσο η εργατική τάξη παρέμενε ατομικοποιημένη.

Μέσα σε διάστημα λίγων μηνών — σε σύγκριση με τις μακρόχρονες ανάλογες διαδικασίες στις καπιταλιστικές χώρες — το κίνημα της Αλληλεγγύης διεκδικούσε την ίδια την εξουσία!

Μπορεί οι Πολωνοί εργαζόμενοι να μην αποκάλεσαν ποτέ την επανάστασή-τους κομμουνιστική ή σοσιαλιστική. Μπορεί να μην της έδωσαν την ιδεολογική καθαρότητα που θα ήθελαν όσοι νοούν σύμφωνα με τις ετικέτες. Όμως, ποτέ δεν την είπαν αντισοσιαλιστική. Σε μια χώρα όπου ο μαρξισμός θα σκότωνε για δεύτερη φορά τον Μαρξ κι ο λενινισμός θα έκανε ν' ανατριχιάζει ο Λένιν, θα ήταν εξαιρετικά περίεργο αν οι επαναστατημένοι εργαζόμενοι υιοθετούσαν ως δια μαγείας την επίσημη ιδεολογία των δημίων-τους. Παρ' όλα αυτά όμως, κάτι σαν μικρό θαύμα έγινε: αντίθετα απ' ό,τι περίμεναν οι κάθε λογής καλοθελητές, οι Πολωνοί εργαζόμενοι, μέσα από τις αδυσώπητες ανάγκες της πάλης για την απλή επιβίωσή-τους, βρήκαν για μιαν ακόμα φορά, το μόνο δρόμο που θα μπορούσαν να συναντήσουν, το δρόμο της δικιάς-τους αυτοοργάνωσης τόσο γύρω από την Αλληλεγγύη, όσο και μέσα στο δίκτυο των εργατικών συμβουλίων, και των κάθε είδους επιτροπών. Έστω κι αν δεν βάφτισαν από τα πριν την κοινωνία που οικοδομούσαν, αυτή η κοινωνία ήταν αυθεντικά σοσιαλιστική και σοβιετική (συμβουλευτική)!

Πόσο μοιάζει το σχέδιο κοινωνίας των Πολωνών εργαζόμενων μ' εκείνο του «υπαρκτού σοσιαλισμού»; Είναι απλούστατα, η άρνησή-του! Στα κατ' όνομα «σοβιέτ» των επιγόνων του Στάλιν, οι Πολωνοί εργαζόμενοι ξαναδώσανε ζωή και περιεχόμενο. Στην ανυπαρξία δημοκρατίας, αντιπρόταξαν την ουσιαστική δημοκρατία της αυτοοργανωμένης κοινωνίας. Στον μονοκομματισμό του Πολιτικού Γραφείου, αντιπρότειναν τον πολυκομματισμό μέσα κι έξω από την εργατική τάξη. Ξανάδωσαν φωνή στους καταδικασμένους στη σιωπή και αναζωογόνησαν την έννοια της εργατικής δημοκρατίας που είναι πράγματι, «χίλιες φορές καλύτερη από την αστική» όταν γίνεται πράξη. Αποκατάστησαν μετά από δεκαετίες τον ίδιο το σοσιαλισμό!

Η μοναδικότητα της πολωνικής επανάστασης έγκειται στο ότι ξανάφερε στην επικαιρότητα, τουλάχιστον τόσο όσο και το 1917, τη ρήση του γνωστού «αναρχικού», «τροτσκιστή», κι «εξτρεμιστή» Καρλ Μαρξ ότι «η χειραφέτηση των εργαζόμενων θα είναι έργο των ιδίων των εργαζόμενων». Σπανιότατα είναι τα παραδείγματα σ' ολόκληρη την ιστορία του παγκόσμιου εργατικού κινήματος, όπου μια εργατική τάξη μπόρεσε να αποκτήσει μια παρόμοια πολιτική συνείδηση του ιστορικού ρόλου-της, του απελευθερωτικού ρόλου-της για όλη την κοινωνία των καταπιεσμένων. Ακόμα πιο σπάνιες είναι οι περιπτώσεις που μια εργατική τάξη μπόρεσε να συσπειρώσει γύρω-της τους φτωχούς αγρότες, τους φοιτητές, τους διανοούμενους και τις άλλες κοινωνικές κατηγορίες. Ποτέ ίσως άλλοτε στην ιστορία — συμπεριλαμβανόμενης και της Οκτωβριανής Επανά-

στασης — δεν υιοθετήθηκε με τόση θερμή κι από τόσους πολλούς το πρόγραμμα των «συνεταιρισμένων παραγωγών» όσα στην Πολωνία των αρχών της δεκαετίας του '80. Αυτό που τόσοι από εμάς ψάχνουμε στα βιβλία ή προσπαθούμε ν' ανιχνεύσουμε σε κάποιες μακρινές επαναστατικές εμπειρίες, γινόταν και γίνεται πράξη δίπλα-μας, στην καρδιά της Ευρώπης, στην Πολωνία της Αλληλεγγύης!

Αν λοιπόν, η σημερινή σφαγή των Πολωνών προλεταρίων αποδειχνει κάτι, αυτό δεν είναι σίγουρα, η χρεωκοπία της επικαιρότητας της χειραφέτησης των εργαζόμενων όπως φαίνεται να ισχυρίζεται ο γραμματέας του Ιταλικού Κομμουνιστικού Κόμματος. Δεν είναι οι απεριόριστες ικανότητες πρωτοβουλίας και φαντασίας των αυτοοργανωμένων εργαζόμενων της πόλης και της υπαίθρου. Είναι αντίθετα, η χρεωκοπία του αποστεωμένου και κατ' ευφημισμό «μαρξισμού - λενινισμού» των Γκουλάγκ και των ψυχιατρείων, για όσους επέμεναν ακόμα να έχουν «αυταπάτες»...

Στην περίπτωση της πολωνικής εργατικής επανάστασης και της σημερινής άγριας καταστολής-της δεν ταιριάζουν τα μισόλογα, τα ναι μεν αλλά. Τα πράγματα είναι ξεκάθαρα: όποιος δεν είναι με την Αλληλεγγύη, είναι με τους δήμιους-της. Και κάτι παραπάνω: είναι ξεγραμμένος για την υπόθεση του σοσιαλισμού. Γιατι οι Πολωνοί εργαζόμενοι δεν έχουν ανάγκη από μοιρολόγια και «συμβουλές» σ' αυτές τις δύσκολες στιγμές. Η ήττα-τους σήμερα, θα σήμαινε χωρίς καμιά αμφιβολία, μερικές δεκαετίες πεισοδρόμησης για το παγκόσμιο εργατικό κίνημα του οποίου νιώθουν αναπόσπαστο κομμάτι. Ας θυμηθούμε τα μαθήματα διεθνισμού που μας έδωσαν αυτοί οι «θρησκόληπτοι» απλοί εργάτες: έκκληση στους εργαζόμενους των άλλων χωρών του «υπαρκτού σοσιαλισμού» να ακολουθήσουν το παράδειγμά-τους, εκκλήσεις στα δυτικά συνδικάτα και εργατικά κόμματα να τους συμπαρασταθούν. Το τέστ και του δικού-μας εργατικού κινήματος είναι σήμερα η αλληλεγγύη στην Αλληλεγγύη! Νά τι θέλουν και που το πηγαίνουν οι Πολωνοί εργαζόμενοι, οι Πολωνοί επαναστάτες...

Αυτές τις δραματικές στιγμές, δεν μπορούμε να μην θυμηθούμε την πολιτική διαθήκη μιας μεγάλης Πολωνίδας επαναστάτριας, της Ρόζας Λούξεμπουργκ την ώρα που μακελευανε το γερμανικό Σπάρτακο. Τα τελευταία λόγια-της, δεν θα τ' αρνιόταν στους συντρόφους-της της Αλληλεγγύης.

«Η τάξη βασιλεύει στη Βαρσοβία!», «η τάξη βασιλεύει στο Παρίσι!», «η τάξη βασιλεύει στο Βερολίνο!». Νά πως διαδίδονται οι διακηρύξεις των φυλάκων της «Τάξης» μέσω των στρατών-τους, από το ένα στο άλλο κέντρο της παγκόσμιας ιστορικής πάλης. Και η αγαλλίαση των νικητών δεν προσέχει πως μια «Τάξη» που πρέπει να διατηρείται περιοδικά με αιματηρές σφαγές βαδίζει αναπόφευκτα προς την ιστορική-της μοίρα, προς το τέλος-της.

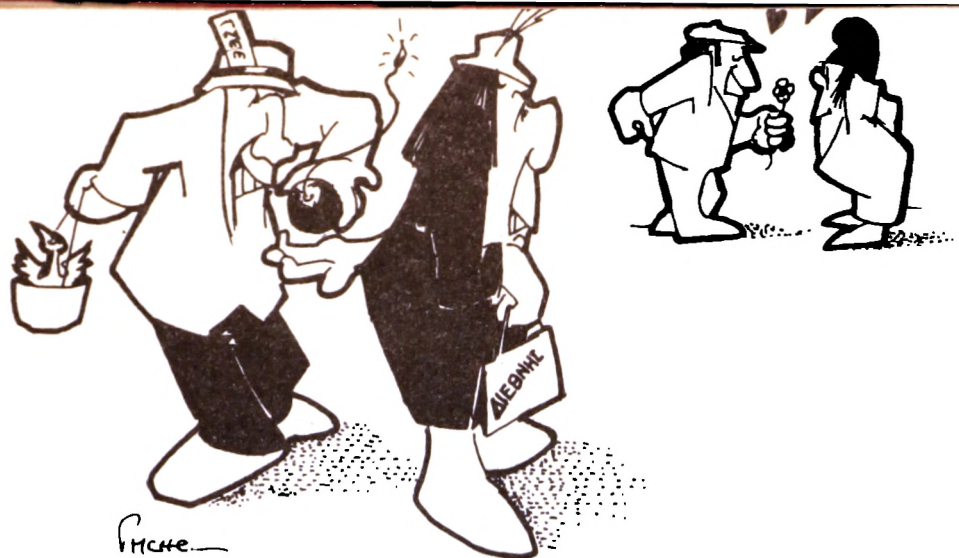
ΝΙΚΟΣ Γ. ΚΑΛΕΝΤΗΣ

Βιβλία - Έκδόσεις

Κολοκοτρώνη 15 - 1ος Όροφος

Τηλ. 3234270-3235241-3222573

ΑΘΗΝΑΙ (Τ.Τ. 125)

Όταν οι «θεματοφύλακες» συναγελάζονταν με τη Χούντα

Η ΑΜΑΡΤΩΛΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΟΠΑΤΕΡΙΣΜΟΥ

ΚΑΤΩ από το φάσμα της διάσπασης που προωθεί επίσημα πια η «Νέα Δημοκρατία» μπροστά στον «κίνδυνο» να χάσει τον έλεγχο της ΓΣΕΕ με τα κυβερνητικά μέτρα εκδημοκρατισμού — βρίσκεται το συνδικαλιστικό κίνημα, το οποίο δεν έπαψε να ταλανίζεται και από τις πολιτικές υστεροβουλίες των δυνάμεων της συνδικαλιστικής αντιπολίτευσης.

Η ΝΔ για πρώτη ίσως φορά «έδειξε τα χαρτιά»-της και «προειδοποίησε» ότι θα προχωρήσει ανοιχτά στον ιδεολογικό διαχωρισμό του κινήματος σε «απάντηση» της κυβερνητικής «παρεμβάσεως», όπως ονομάζει η πολιτική και συνδικαλιστική δεξιά την υλοποίηση του κυβερνητικού προγράμματος, για να αποκτήσει το κίνημα σε όλες τις βαθμίδες-του πραγματικά αντιπροσωπευτικές διοικήσεις. Από τις αντιδράσεις της ΝΔ και των συνδικαλιστικών εκπροσώπων-της διαφαίνεται καθαρά ότι το πρόβλημα που τις απασχολεί είναι η διαιώνιση του καθεστώτος που επέβαλε επί δεκαετίες η Δεξιά στο κίνημα για να το αποδυναμώσει και να το έχει — κατά το δυνατό — υποχείριο των οικονομικών και πολιτικών συμφερόντων-της.

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ όμως δεν φαίνεται να ταλαντεύεται και επεξεργάζεται ήδη το νομοθετικό πλαίσιο με το οποίο θα εξασφαλισθεί τόσο η μαζικοποίηση του κινήματος, όσο και η γνήσια ανάδειξη της ηγεσίας-του. Βασικές προϋποθέσεις για την επίτευξη των στόχων αυτών είναι η καθολική καθιέρωση της απλής αναλογικής για την εκλογή διοικητικών οργάνων και αντιπροσώπων για τα συνέδρια των υπερκειμένων οργανώσεων (ομοσπονδίες, εργατικά κέντρα, ΓΣΕΕ) και η εκκαθάριση των μητρώων από τα σωματεία - φαντάσματα, καθώς και η εγγραφή όλων των πραγματικών οργανώσεων, τις οποίες το σημερινό χουντοδεξιό συνδικαλιστικό κατεστημένο κρατά έξω από την επίσημη δομή του κινήματος. Σαν «μοντέλο» για τον εκδημοκρατισμό της δομής του κινήματος πριν κινηθεί η διαδικασία για την ανάδειξη των αντιπροσωπευτικών διοικητικών οργάνων θα χρησιμοποιηθεί ο μεταχουντικός νόμος 6/75 ο οποίος καθόριζε τη διαδικασία και τις προθεσμίες των αρχαιρεσιών (π.χ. διορισμός εφορευτικών επιτροπών σε όλες τις οργανώσεις που θα αναλάβουν το έργο του ελέγχου και της καθάρσεως των μητρώων με τις διοικήσεις των οργανώσεων περιορισμένες στα «γραφειοκρατικά»-τους καθήκοντα και υποχρεωμένες να παρέχουν κάθε διευκόλυνση στις επιτροπές για την επίτευξη της αποστολής-τους).

ΓΙΑ ΤΟΝ χουντοδεξιό όμως συνδικαλισμό που επιζή με τα πλαστά μητρώα και τις ουσιαστικά ανύπαρκτες οργανώσεις τα μέτρα αυτά σημαίνουν τη «θανατική καταδίκη»-του (απώλεια των σφραγίδων) και τον περιορισμό-του στις πραγματικές-του διαστάσεις.

Η ΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ για την απώλεια της συνδικαλιστικής παντοδυναμίας της Δεξιάς είναι το κίνητρο που οδηγεί σήμερα την ΝΔ στη διάσπαση του κινήματος ώστε να διατηρήσει τις σφραγίδες των «εθνικοφρόνων» οργανώσεων ή να δημιουργήσει νέες με την απόσχιση των δεξιών εργαζομένων από τις οργανώσεις που τελούν υπό τον — φυσιολογικό — έλεγχο των δημοκρατικών δυνάμεων.

Η ΗΓΕΤΙΚΗ ομάδα της ΓΣΕΕ δεν φαίνεται να μετέχει στις διεργασίες και τις προετοιμασίες της ΝΔ για τη διάσπαση και προτιμά να «κινδυνολογεί» προς την κυβέρνηση ότι η «παρέμβαση»-της στο κίνημα θα δώσει το πρόσχημα για τον ιδεολογικό διαχωρι-

σμό-του και ότι κινδυνεύει (η κυβέρνηση) να χάσει τον έλεγχο του συνδικαλισμού από την «ορθόδοξη» αριστερά, τόσο επειδή αυτή είναι πιο μεθοδική και αδιάτακτη, όσο γιατί το ΠΑΣΟΚ δεν έχει πείρα και στελέχη για να στηρίξει τον έλεγχό-του. Μάλιστα η (κεντρογενής) ηγετική ομάδα της ΓΣΕΕ αρέσκεται αυτάρεσκα να προβάλλεται ότι θα παίξει το ρόλο του συνδικαλιστικού Κιγκινά-του, που αποχώρησε από το κίνημα αφού «έπραξε το καθήκον-της» και περιμένει να κληθεί να το «σώσει» από τις «ανευθυνότητες» της κυβερνήσεως, τις ακρότητες της «δογματικής» αριστεράς και τις εξαλοσύνες της ακροδεξιάς...

ΣΤΟ πλαίσιο αυτό η ΓΣΕΕ αφήνει να εννοηθεί ότι δεν θα εφεσιβάλει τη δικαστική απόφαση για την ακύρωση του συνεδρίου-της — εάν αυτή θα είναι σε βάρος-της — για να δώσει την ευκαιρία στην κυβέρνηση να «πειραματισθεί» και να αποτύχει, ώστε να ανακαλέσει από την «εφεδρεία» την ηγετική ομάδα της ΓΣΕΕ για να «σώσει» το κίνημα...

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ όμως από τις απώτερες προθέσεις της ΓΣΕΕ και της ΝΔ είναι γεγονός ότι σήμερα έχει δημιουργηθεί μια πολωτική κατάσταση στο κίνημα με αφορμή τόσο ορισμένες «ακρότητες» δημοκρατικών ή «δημοκρατικών» δυνάμεων όσο και με την «ταξική αφύπνηση» οργανώσεων της Δεξιάς, οι οποίες άρχισαν ήδη εκστρατεία υπονομεύσεως της κυβερνήσεως με την προβολή αιτημάτων ή την καταγγελία υπαρκτών ή ακόμα και ανύπαρκτων πράξεων και αποφάσεων-της σε συνδικαλιστικό κυρίως επίπεδο.

ΤΑ ΠΡΟΣΧΗΜΑΤΑ στους εκπροσώπους του χουντοδεξιού συνδικαλισμού για να (αυτο)προβληθούν σαν φορείς της «συνδικαλιστικής νομιμότητας» είτε «ανακαλύφθηκαν» (περίπτωση ΔΕΗ) είτε δόθηκαν από ανεύθυνες και πολιτικά επικίνδυνες ενέργειες «συνεπούς» συνδικαλιστικής παρατάξεως (περίπτωση ΠΙΝΟ).

ΣΤΗΝ πρώτη περίπτωση η «ιερή αγανάκτηση» οφείλεται στο γεγονός ότι η ΔΕΗ και το υπουργείο Βιομηχανίας «νομιμοποίησαν» εύλογα την πραγματικά αντιπροσωπευτική ομοσπονδία του προσωπικού της ΔΕΗ (την ΓΕΝΟΠ-ΔΕΗ), η οποία ακριβώς επειδή είναι μαζική ελέγχεται από τις δημοκρατικές συνδικαλιστικές δυνάμεις, σε αντίθεση προς την «διαμαρτυρόμενη» ομοσπονδία (την ΠΟΠ-ΔΕΗ) η οποία ουσιαστικά είναι «σφραγίδα» και περιλαμβάνει διασπαστικούς αντισυνδέσμους. Η αναγνώριση της ΓΕΝΟΠ-ΔΕΗ από την κυβέρνηση χαρακτηρίστηκε από τη συνδικαλιστική δεξιά «ωμή επέμβαση», υποστηρίχθηκε δε ότι «η ΓΕΝΟΠ αντιπροσωπεύει τον κυβερνητικό και κομματικό συνδικαλισμό στο χώρο της ΔΕΗ...».

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ευλογοφανή προσχήματα — με αντικειμενικό στόχο τη διαβολή της γενικότερης προσπάθειας για την κάθαρση και τον εκδημοκρατισμό του συνδικαλιστικού κινήματος — βρήκε η Πανελλήνια Ναυτική Ομοσπονδία, η οποία «εξυπηρετήθηκε» σ' αυτό το σημείο από την «κατάληψη» των γραφείων από ομάδα ναυτικών.

Η «ΚΑΤΑΛΗΨΗ» αυτή υπήρξε ενέργεια που μπορεί να εξυπηρετούσε στενά παραταξιακά (κομματικά) συμφέροντα των καθοδηγητών-της αλλά οπωσδήποτε ήταν πράξη τουλάχιστον ανεύθυνη, που έδωσε τη δυνατότητα στο χουντοδεξιό συνδικαλισμό να εμφανιστεί σαν «θύμα» και να κινδυνολογήσει σε βάρος της εύλογης αξίωσης των εργαζομένων για την αποκατάσταση της νομιμότητας στο κίνημα. Η «κατάληψη» και η «ομηρεία» στελεχών της

ΠΝΟ έγινε με μια πολύ λεπτή καμπί της πορείας για τον εκδημοκρατισμό του κινήματος (εκκρεμεί η έκδοση δικαστικής απόφασης για τη νομιμότητα της διοικήσεως της ΓΣΕΕ, γενικός γραμματέας της οποίας είναι ο επικεφαλής της ΠΝΟ).

Η «ΕΠΙΛΟΓΗ» του χρόνου γι' αυτήν την «επαναστατική» ενέργεια («κατάληψη») γέννησε πολλά ερωτηματικά γύρω από την σκοπιμότητά-της και ως ένα βαθμό διέγραψε τις μακροπρόθεσμες προοπτικές μερίδας της παρατάξεως που καθοδήγησε την υπόθεση. Το γεγονός ότι η υπόθεση «κατεστάλη» με «εσωτερικό διακανονισμό» απέδειξε ότι σ' αυτόν τον ιδεολογικό (πολιτικό) χώρο επικράτησαν τελικά «μετριοπαθείς» απόψεις που δεν υιοθετούν την «μετωπική αναμέτρηση» με το χουντοδεξιό συνδικαλισμό, όταν μάλιστα υπάρχουν άλλοι τρόποι για την «αλλαγή» στην ηγεσία και τη διάρθρωση του συνδικαλιστικού κινήματος.

ΕΞ ΑΛΛΟΥ ο έλεγχος της ΠΝΟ από στελέχη που είχαν «λάβει» κατά την περίοδο της δικτατορίας σε καμιά περίπτωση δεν αποτελεί «ελαφρυντικό» για τους εμπνευστές και καθοδηγητές ενεργειών που έδωσαν την ευκαιρία στην ΠΝΟ να ομιλεί (δίκαια από την πλευρά-της) για «αναρχικά στοιχεία», «υπόπτα κέντρα λήψεως αποφάσεων», «πεζοδρομιακή αντιμετώπιση», «αναρχικές ενέργειες», «αναρχική ταυτότητα», «σκοτεινούς στόχους περιθωριακών πολιτικών ομάδων», «εξτρεμιστές», «άλωση σωματείων», «υπονόμευση του δημοκρατικού συνδικαλιστικού κινήματος» και «περιθωριακές ομάδες σκοτεινών σκοπών και ύποπτης προελεύσεως».

Η (ΑΝΕΥΘΥΝΗ) ενέργεια της «καταλήψεως» έγινε με πρόσχημα την προβολή δίκαιων — κατά τα άλλα — κλαδικών επαγγελματικών αιτημάτων. Στην πραγματικότητα όμως αποτελούσε «επίδειξη δύναμews» συγκεκριμένης «συνεπούς» συνδικαλιστικής παρατάξεως λόγω των εκλογών στο σύνδεσμο Μηχανικών και της δικαστικής αμφισβήτησεως του κύρους της σημερινής «συνεπούς» διοικήσεως του συνδέσμου. Οι δύο αυτοί λόγοι σε καμιά περίπτωση δεν αποδυναμώνουν τις «υποψίες» που διατυπώθηκαν σε συνδικαλιστικούς κύκλους σχετικά με την απόπειρα δημιουργίας κλίματος που θα δυσχεράνει τον πραγματικό εκδημοκρατισμό και θα πολώσει τις συνδικαλιστικές παρατάξεις.

ΜΕ ΤΗΝ «κατάληψη» όμως — ανεξάρτητα από τους λόγους που την υπαγόρευσαν — εμφανίστηκε — όπως προαναφέρθηκε — η ΠΝΟ σαν «προασπιστής» της «έννομης τάξης των συνταγματικών εγγυήσεων και των δημοκρατικών και συνδικαλιστικών ελευθεριών» (ανακοίνωση ΓΣΕΕ της 19-11-81).

ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ για την (σχεδόν) ίδια ΠΝΟ η οποία «διακήρυσσε» προς τους έλληνες ναυτικούς ότι... «ο ιδρυτής της νέας προεδρικής Δημοκρατίας κ. Γεώργιος Παπαδόπουλος ήνοιξε νέαν εποχήν εις την ιστορίαν του έθνους και εχάραξε την αφετηρίαν προς νέας πολιτικές και κοινωνικές εξελίξεις...».

Η ΠΝΟ καλούσε τότε (1973) τους ναυτικούς να ψηφίσουν «ναι» στο χουντικό σύνταγμα «ως γνήσια τέκνα της ελληνικής πατρίδος, και ως γνήσιοι δημοκράταις αποδειξωμεν ότι είμεθα οι θεματοφύλακες των εθνικών παραδόσεων...».

ΣΗΜΕΡΑ τα ίδια σχεδόν πρόσωπα αποτελούν τους «θεματοφύλακες» του «ελεύθερου δημοκρατικού συνδικαλισμού»... Είναι η ίδια οργάνωση — με τα ίδια περίπου πρόσωπα — η οποία το 1972 έκανε «αύξηση αποδοχών» στον εκπρόσωπό-της στη Νέα Υόρκη ο οποίος είχε συνοδεύσει το «διάβημά»-του για τη βελτίωση της οικονομικής-του θέσεως με το συντριπτικό «επιχείρημα» ότι «η ενταύθα ΠΝΟ δεν είναι μόνον δια την εξυπηρέτησιν των ναυτικών. Εξυπηρετεί και τα εθνικά συμφέροντα. Δηλαδή είναι και πληροφοριοδότης για το κάθε τι προς το Λιμεναρχείο, το ΑΖ και το προξενείον και είναι δέκα μόνο μέρες (σ.σ. η ΠΝΟ) όπου καταλήγουν και συλλέγονται πληροφορίες σχετικώς με τους Έλληνες εκείνους, οι οποίοι δρουν και εργάζονται αντεθνικώς εις τας Ηνωμένας Πολιτείας...».

ΤΟ 1970 όμως αποτέλεσε «σταθμό» στην «εθνική δράση» της ΠΝΟ, όταν με την ευκαιρία της επετείου της «Επαναστάσεως» (Απριλίου 1970) αποφασίστηκε στην Ιταλία κήρυξη απεργίας των λιμενεργατών στα ελληνικά πλοία, σ' ένδειξη διαμαρτυρίας για τη δικτατορία και σε συμπαράσταση στους Έλληνες.

ΑΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΟΥΜΕ όμως την εξέλιξη αυτής της υποθέσεως μέσω «άκρως απορρήτων» και «ειδικού χειρισμού» εγγράφων του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας προς τον υπουργό Εργασίας:

— 2 Απριλίου 1970:...«υπό του εν Γενούη Έλληνος προξένου παρεσχέθη η πληροφορία ότι μεταξύ παραρτήματος ΕΑΣΚΕΝ Γενούης (σ.σ. πρόκειται για την Ενιαία Αντιδικτατορική Συνδικαλιστική Κίνηση Ελλήνων Ναυτεργατών, που ήταν αντιδικτατορική οργάνωση στο χώρο της ναυτιλίας) — εκπρόσωπος Ραδιοτηλεγραφετής Ε.Ν. Μητρόπουλος Δημ. — και των ιταλικών συνδικαλιστικών οργανώσεων απεφασίσθη η κήρυξη απεργίας κατά της ελληνικής πλοιοκτησίας πλοίων εις λιμένα Γενούης, Λα Σπέτσια, Φαβόνα, Ιμπέρια, Λιβόρνο, δια το χρονικόν διάστημα από 19ης έως 21ης Απριλίου. Ως μέτρα αντιδράσεως κατά των ανωτέρω έχουν λάβη χώραν μέχρι τούδε αι εξής ενέργειαι:(...) β) απεστάλη ήδη πεπειραμένος πράκτωρ δια τριήμερον παραμονήν εις Γένοβαν προς διερεύνησιν της καταστάσεως και συλλογήν πάσης δυνατής πληροφορίας επί του θέματος, γ) ενημερώθη εγγράφως και προφορικώς η ΠΝΟ, η οποία ετέθη εις την διάθεσιν της Υπηρεσίας δια πάσαν επί του προκειμένου συνδρομήν(...) ε) εγένετο προπαρασκευή δι' αποστολήν αντιπροσώπων της ΠΝΟ, κατ' επιλογήν της Υπηρεσίας, οίτινες τιθέμενοι εις την διάθεσιν της προξενικής Αρχής θα ανέλθουν επί των ελληνικής πλοιοκτησίας πλοίων δια σχετικήν ενημέρωσιν».

— 7 Απριλίου: ... «παρέχονται συμπληρωματικώς αι κάτωθι πληροφορίες:... 1. Επανήλθεν εκ Γενούης την 6-4-70 ο αποσταλείς πράκτωρ μετά τριήμερον εκείσε παραμονήν(...) 3. Ο κομματικός αντιπρόσωπος της ΕΑΣΚΕΝ Μητρόπουλος Δημ. συνοδευόμενος υπό του αδελφού-του, όστις ανεμένετο να αφιχθεί εις Γένουαν εκ Λιβύης, επιχειρεί από 8ης τρέχοντος, κυκλικόν ταξίδιον ανά τους ιταλικούς λιμένας. Σκοπός-του, ως γνωστόν, αι επαφάι-του μετά των τοπικών συνδικαλιστικών οργανώσεων των λιμένων προς επιτυχίαν του μπούκοτάζ. 4. Εντός των προσέχων ημερών μεταβαίνουν εις Ιταλίαν οι επιλεγέντες ήδη αντιπρόσωποι της ΠΝΟ οίτινες και ενημερώθησαν λεπτομερώς επί της αποστολής-των».

— 13 Απριλίου: ... «έλαβον χώραν αι εξής συμπληρωματικαί υπηρεσιακαί ενέργειαι:(...) 5. Διετάχθη το Κεντρικόν Λιμεναρχείον Πειραιώς ίνα επιβιάση αξιωματικούς Λιμενικού Σώματος υπό ναυτικήν κάλυψιν (ναυτολόγησιν) επί των αποπλεόντων εκ λιμένος Πειραιώς ελληνικής πλοιοκτησίας πλοίων δι' ιταλικούς λιμένας κατά το χρονικόν διάστημα 14/4 — 21/4/70. Σκοπός των ως άνω ενεργειών η συλλογή πάσης δυνατής πληροφορίας ως και λόγοι ψυχολογικής και υπηρεσιακής σκοπιμότητος...»

— 16 Απριλίου: ... «την 13.30 ώραν της 16-4-70 το εις Γένουαν μεταβάν κλιμάκιον της ΠΝΟ ανέφερεν τηλεφωνικώς τα κάτωθι: 1. Την 09.30 ώραν της 16/4 επραγματοποιήθη επαφή κλιμακίου και Έλληνος προξένου εις το ελληνικό προξενείον Γενούης...».

— 17 Απριλίου: ... «την 13.15 ώραν της 17-4-1970 το εις Γένουαν μεταβάν κλιμάκιον της ΠΝΟ ανέφερε τηλεφωνικώς τα κάτωθι: α) ευρίσκονται εις Γένουαν από πολλών ημερών προς ενίσχυσιν της «Εβδομάδος Αγώνος» οι γνωστοί κομμουνισταί ναυτεργάται Εμμανουήλ Πυθαρούλης, πρόεδρος της ΕΑΣΚΕΝ, Δημήτριος Σουλιώτης, γενικός γραμματεύς της ΕΑΣΚΕΝ,(...) ε) η προσπάθεια του κλιμακίου κατατείνει εις την μη επιβίβασιν των Ιταλών απεργών επί των ελληνικών πλοίων κατά την διάρκειαν του μπούκοτάζ...».

— 18 Απριλίου: ... «την 13.15 ώραν της 18/4 το εις Γένουαν μεταβάν κλιμάκιον της ΠΝΟ ανέφερε τηλεφωνικώς τα κάτωθι: (...) ε) οι κομμουνισταί ναυτεργάται Πυθαρούλης - Σουλιώτης φαίνεται ότι συνεργάζονται στενώς εκ του αφανούς μετά του γενικού γραμματέως της Διεθνούς Ομοσπονδίας Μεταφορών, παρά το γεγονός ότι ούτος, κατά πληροφορίας, ηρνήθη να τους δεχθεί εις Λονδίνον ένθα μετέβησαν προς συνάντησίν-του, (...) η) ο επικεφαλής του ημετέρου κλιμακίου εις Γένουα γενικός γραμματεύς της ΠΝΟ προτείνει την σύγκλισιν των διοικήσεων των πάσης κατηγορίας εργατών Λιμένων Ελλάδος, μέσω της ΓΣΕΕ — και την έκδοσιν ψηφίσματος δι' ού να γνωστοποιείται ότι ελήφθη απόφαση πραγματοποιήσεως μπούκοτάζ εις ελληνικούς λιμένας κατά των ιταλικών πλοίων εφ' όσον ήθελε λάβει χώραν τοιούτον γεγονός εις ιταλικούς λιμένας. Το μέτρον τούτο αποσκοπεί εις την άσκησιν ψυχολογικής πιέσεως κατά των ιταλικών συνδικάτων και την πρόκλησιν επεμβάσεως προς ταύτα των ενδιαφερομένων και πληττομένων οικονομικώς, εκ της τυχόν ασκήσεως μπούκοτάζ εις Ελλάδα».

— 22 Απριλίου: ... «την 19.30 ώραν της 21/4 το εν Γενούη μεταβάν κλιμάκιον της ΠΝΟ ανέφερεν τηλεφωνικώς, ότι η εκδηλωθείσα απεργία από την πρωΐαν της 21/4 παρουσιάζει την κάτωθι εικόνα: α) η κατάσταση εις τον λιμένα είναι απολύτως ήρεμος, άνευ επεισοδίων ή διαδηλώσεων. Η στάσις των ελληνικών πληρωμάτων είναι εθνοπρεπής. Οι πλοίαρχοι των ελληνικών πλοίων ιστανται εις το ύψος της αποστολής-των, β) η λιμενική αρχή Γενούης, κατόπιν σχετικών παρ' αυτή ενεργειών,

γειών του ημετέρου κλιμακίου έλαβεν τα κατάλληλα μέτρα απαγορεύσεως πάσης διαδηλώσεως ή ασκήσεως απειλής κατά των ελληνικών πλοίων-πληρωμάτων».

ΣΗΜΕΡΑ η ΠΝΟ — με τα ίδια περίπου όπως και τότε πρόσωπα στην διοίκησή-της — (αυτο)προβάλλεται σαν εκπρόσωπος του «δημοκρατικού συνδικαλισμού» και «διαβεβαιώνει» τους ναυτικούς — επωφελούμενη και από την «κατάληψη» των γραφείων-της — ότι «είναι αποφασισμένη να μην επιτρέψει την άλωση των συλλογικών οργάνων των ναυτεργατών και να αποτρέψει έτσι την δημιουργία ενός προηγούμενου για την εκ του ασφαλούς υπονόμευση του δημοκρατικού συνδικαλιστικού κινήματος από περιθωριακές ομάδες σκοτεινών σκοπών και υπόπτου προελεύσεως...».

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ τυχαίο το γεγονός ότι το ρόλο του «σταυροφόρου»... του χουντοδεξιού συνδικαλισμού για την υπονόμευση του εκδημοκρατισμού του συνδικαλιστικού κινήματος έχουν αναλάβει οργανώσεις και πρόσωπα με έντονη φιλοχουντική δράση, η οποία φαίνεται ότι αποτελεί το καλύτερο ίσως «πιστοποιητικό» για να παίζουν σήμερα το ρόλο των «Ηρακλέων» του «ελεύθερου δημοκρατικού συνδικαλισμού».

Ανεξάρτητα από τους τυπικούς λόγους που έδωσαν το πρόσημα στις οργανώσεις αυτές να εμφανισθούν σαν... «υπερασπιστές της συνδικαλιστικής νομιμότητας» δεν μπορεί να περάσει απαρατήρητο το γεγονός ότι την «προστασία» της δημοκρατίας ανέλαβαν για λογαριασμό της ΝΔ φορείς που ηθικά δεν δικαιούνται να κάνουν κάτι τέτοιο.

ΕΤΣΙ ΣΤΟΝ χώρο της ΔΕΗ την αντικυβερνητική και υπονομευτική δραστηριότητα καθοδηγεί οργάνωση η οποία «διαβεβαιώνει» σήμερα ότι «η πίστη(της) στον ελεύθερο δημοκρατικό συνδικαλισμό είναι ακλόνητη και συνεχής» και ότι «δεν θα ανεχθεί επεμβάσεις και δεν θα υποκύψει σε οποιαδήποτε πολεμική εναντίον των αρχών του ελεύθερου συνδικαλισμού» και «απειλεί» ότι «δεν θα αρκεσθεί σε πλατωνικές καταγγελίες και έχει και τη θέληση και την απόφαση και τη δύναμη να αγωνισθεί για να χτυπήσει το κακό στη ρίζα-του...».

ΜΕΡΙΚΑ όμως χρόνια πριν (1967) η ίδια αυτή οργάνωση και το ίδιο πρόσωπο που υπογράφει τις προαναφερόμενες «διακηρύξεις» είχε θεωρήσει «υποχρέωσή-του να απευθυνθεί στη χούντα και να τη «διαβεβαιώσει» ότι... «υπήρξαμεν εκείνοι οι οποίοι επιζητούσαμε την Επανάστασιν της 21ης Απριλίου και οι πρωτεργάτες-της εδικαίωσαν τους αγώνες-μας...» (!) ... Αυτό το όραμα το οποίον η Επανάστασις της 21ης Απριλίου κατέστησε οδηγόν αστέρα εις την πορείαν του Έθνους είναι πηγή υπερηφανείας των Ελλήνων... Οι εργαζόμενοι εις την ΔΕΗ ακολουθούν τον αστέρα προς την ιεράν Φάτνην όπου γεννάται η νέα Μεγάλη Ελλάς... Ζήτω η Ελλάς ... Ζήτω η 21η Απριλίου 1967...».

Ο ΤΟΤΕ — και τώρα — πρόεδρος της οργάνωσης αυτής (ΠΟΠ - ΔΕΗ) είχε μεταξύ άλλων διορισθεί από τη χούντα επικεφαλής της ΓΣΕΕ και διακήρυσε το 1970 ότι... «ουδέποτε το ελληνικό εργατικό κίνημα ήτο τόσο ελεύθερον» (!), είχε δε υποστηρίξει τα συμφέροντα και τις απόψεις της δικτατορίας στο Διεθνές Γραφείο Εργασίας την εποχή που η χουντική Ελλάδα είχε εγγραφεί στο «μαύρο πίνακα» του ΔΓΕ για τις κραυγαλέες παραβιάσεις των συνδικαλιστικών και των ατομικών ελευθεριών...

Ο «ΘΕΤΙΚΟΣ» ρόλος του συνδικαλιστή αυτού υπέρ των συμφερόντων της «Επανάστασεως» γίνεται αυταπόδεικτος από το ακόλουθο απόσπασμα από απόρρητη έκθεση του τότε υπουργού Εργασίας της χούντας στο συμβούλιο κυβερνητικής πολιτικής σχετικά με τα αποτελέσματα των εργασιών του ΔΓΕ:

... «... το συμπέρασμα είναι ότι επεχειρήθη και δια της ΔΟΕ (σ.σ. Διεθνής Οργάνωση Εργασίας) πολιτικοποιήσις της υποθέσεως, την οποίαν απεκρούσαμεν αποτελεσματικώς... Ως προς την ουσίαν της ερεύνης (σ.σ. της ΔΟΕ για την καταπάτηση των συνδικαλιστικών ελευθεριών στην Ελλάδα) εξησθενήσαμεν τας αιτιάσεις αι οποίαι αναφέρονται εις την πρώτην περίοδον της Επανάστασεως...».

ΣΤΙΣ 5 Ιανουαρίου 1970 ο υπουργός Εργασίας της χούντας «ενημερώνει» τον Παπαδόπουλο για τα αποτελέσματα των «εθνικών» προσπαθειών στην ΔΟΕ να μην καταδικασθεί η δικτατορία:

...«... εχρηιάσθησαν πολλὰ προσπάθειαι και σθεναρά αντιμετώπισις της καταστάσεως δια να φθάσωμεν εις το μετριοπαθές αυτό αποτέλεσμα... στοιχεία εις βάρος-μας κατέθεσαν μόνον οι αυτοεξόριστοι... Ηρνήθησαν να παραστήμεν κατά την εξέτασιν αυτοεξοριστών και τούτο δια

λόγους αρχής, διότι δηλαδή δεν έχουν ιδιότητα επιτρέπουσαν την εξέτασιν-των...»

...Καταθέσεις υπέρ της Ελλάδος (σ.σ. δηλαδή της χούντας) είναι των συνδικαλιστών... και του ήδη γενικού γραμματέως της ΓΣΕΕ...» (πρόκειται για το ίδιο άτομο που «ανησυχεί» σήμερα για το μέλλον του «ελεύθερου δημοκρατικού συνδικαλισμού»...).

ΤΟ ΚΑΤΑ πόσο σήμερα «διακονεί» ο συνδικαλιστής αυτός τον «ελεύθερο δημοκρατικό συνδικαλισμό» αποδεικνύεται και από τα ακόλουθα απόρρητα έγγραφα διαφόρων υπηρεσιών της χούντας σχετικά με το «συνέδριο» της ΓΣΕΕ το 1970 το οποίο συγκλήθηκε όταν ήταν διορισμένος γενικός γραμματέας της ΓΣΕΕ.

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ έγγραφο του υπουργού εργασίας προς το υπουργείο Δημοσίας Τάξεως 12-3-1970/Α.Ε.Π. 194:... «έχομεν την τιμήν να γνωρίσωμεν υμίν ότι η απόφασις πεί συγκλήσεως του συνεδρίου οριστικοποιεθείσα υπό της προσφάτου συνόδου της διοικήσεως της ΓΣΕΕ — είναι πράγματι αξία εξάρσεως, διότι οδηγεί εις την ανάδειξιν αιρετής διοικήσεως της ΓΣΕΕ, τόσον απαιτητού δι' εσωτερικούς λόγους και προς απόκρουσιν αντεθνικών κατηγοριών. Συνεπώς, συνδικαλίσται αντιδρώντες εις τον σκοπόν τούτον δεν εξυπηρετούν την υπόθεσιν αλλ' αποβλέπουν εις άλλους σκοπούς...» (σ.σ. ο τότε γραμματέας της ΓΣΕΕ και σήμερα «ανησυχών» ήταν ο τυπικός οργανωτής του συνεδρίου).

Απόρρητο έγγραφο της ΓΔΕΑ προς τον υπουργό Εργασίας, 31-1-70 Α.Π.Γ.Α. 511/20819:

... «έχομεν την τιμήν να γνωρίσωμεν υμίν τας κάτωθι πληροφορίας της αρμοδίας υπηρεσίας ημών προς υμετέραν ενημέρωσιν: εν όψει του συνεδρίου της ΓΣΕΕ ο γενικός γραμματέας ταύτης επικοινωνεί μετ' αντιπροσώπων των επαρχιακών εργατικών κέντρων, συνιστών αυτοίς όπως αποστέλλουν τηλεγραφήματα προς τους αρμοδίους παράγοντας δι' ών εξαιρείται η απόφασίς-του περί πραγματοποιήσεως του εν λόγω συνεδρίου εις Δελφούς...»

Απόρρητο έγγραφο ΓΔΕΑ προς τον υπουργό Εργασίας Α.Π. 672101/167390:

...«έχομεν την τιμήν εις απάντησιν του υπερθεν σχετικού να γνωρίσωμεν υμίν ότι ο περί ου πρόκειται (σ.σ. ο τότε γενικός γραμματέας της ΓΣΕΕ) εμφορείται υπό υγιών κοινωνικών φρονημάτων και κέκτῃται ικανή συνδικαλιστικήν πείραν...

Πρακτικό της «εν τω υπουργείον Εσωτερικών πραγματοποιηθείσης συσκέψεως επί του συνδικαλιστικού στις 30-12-69 (στην σύσκεψη πήραν μέρος ο αντιπρόεδρος της χουντικής κυβερνήσεως, οι υπουργοί Εργασίας και Δημοσίας Τάξεως, οι αρχηγοί ΓΔΕΑ και ΚΥΠ και αντιπρόσωποι του Αρχηγείου Ενόπλων Δυνάμεων και της Γενικής Ασφαλείας Αθηνών...).

«ο υπουργός Εργασίας εκθέτει τας εξελίξεις από της αναλήψεως των καθηκόντων της προσωρινής διοικήσεως, αναφερόμενος εις την εξέτασιν του γενικού γραμματέως της ΓΣΕΕ εν Γενεύη, ..., την αποσαφήνισιν της ευμενούς θέσεως της προσωρινής διοικήσεως έναντι της ισχυούσης νομοθεσίας...

... Ανετέθη εις τον υπουργόν Εργασίας (σ.σ. εν όψει του «συνεδρίου της ΓΣΕΕ το 1970) να συγκεντρώσει στοιχεία περί των ονομάτων των συνέδρων και να επαναληφθεί η συνεδρίαση την 25ην Ιανουαρίου προς συνέχισιν της συζητήσεως...»

«Συμπεράσματα» της νέας συσκέψεως: ...«α) ο υπουργός Εργασίας να μελετήσει τον κατάλογον των 160 προσώπων, τα οποία υποδεικνύει η ΓΔΕΑ εκ καταλόγων συνέδρων χορηγηθέντων υπό του υπουργείου Εργασίας, προς περαιτέρω έλεγchon και επιλογήν των 35 (σ.σ. «αιρετών») μελών της διοικήσεως της ΓΣΕΕ... β) αί αρμόδιαι αρχαί να μελετήσουν και διερευνήσουν επί των παρατηρήσεων του υπουργού Εργασίας... — να συνεχισθεί ο έλεγχος συνέδρων εις όσας περιπτώσεις αναδεικνύονται νέοι... — να εξετασθεί μεταξύ των 35 ποίοι δύνανται να αποτελέσουν την ηγεσίαν».

ΣΗΜΕΡΑ ο συνδικαλιστής αυτός «ανησυχεί» για τις διακηρύξεις της κυβερνήσεως για την αποκατάσταση της δημοκρατικής νομιμότητας στο κίνημα — που καταπατείται ασύστολα και σχεδόν χωρίς διακοπή από το 1946 — «υπεραμύνεται» των ... δημοκρατικών αρχών και της ... «ανεξαρτησίας» του κινήματος και βάλλει κατά της πραγματικής ομοσπονδίας της ΔΕΗ, την οποία κατηγορεί σαν αντιπρόσωπο... του κυβερνητικού και κομματικού συνδικαλισμού στη ΔΕΗ.

Τις ίδιες «ανησυχίες» εκφράζει και προσυπογράφει και άλλος

συνδικαλιστής της ΔΕΗ ο οποίος το 1971 είχε «ανακαλύψει»... ότι... «η επανάσταση υπήρξε ιστορική αναγκαιότητα δια το μέλλον της ελληνικής πατρίδος...» προφανώς για τον λόγο αυτό «ο νους των πανελλήνων στρέφεται προς τους πρωτεργάτες της Επαναστάσεως και τους ευγνωμονούν ολοψύχως (οι πανέλληνες...) δια το τεράστιον ανορθωτικόν έργον όπερ επετέλεσαν...».

ΣΤΟΥΣ «ανησυχούντες» για τις προθέσεις της κυβερνήσεως να προχωρήσει στον «εκδημοκρατισμό του συνδικαλιστικού κινήματος» ανήκει και ο πρόεδρος της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Υπαλληλικού Προσωπικού Αυτοκινήτων (ΠΟΥΠΑ) η οποία αν και εκπροσωπεί διασπαστικές «σφραγίδες» του κλάδου είναι μέλος της ΓΣΕΕ και καθορίζει έτσι τις «τύχες» των ελλήνων εργαζομένων (η ΠΟΥΠΑ αποτελούσε διασπαστική «σφραγίδα» από την προχουντική περίοδο όταν διαγράφηκε από την ΓΣΕΕ η μοναδική τότε ομοσπονδία ΟΥΠΑΕ και αντικαταστάθηκε στην ΓΣΕΕ από την «σφραγίδα», που συστήθηκε γι' αυτό το σκοπό. Όπως ήταν «φυσικό» η δικτατορία διέλυσε την ΟΥΠΑΕ και έτσι έμεινε η ΠΟΥΠΑ να «μονοπωλεί» την εκπροσώπηση του κλάδου. Μετά την μεταπολίτευση η ΟΥΠΑΕ επαναλειτούργησε και ανδρώθηκε για να περιορισθεί έτσι η ΠΟΥΠΑ σε ρόλο μόνιμου απεργοσπάστη των κινητοποιήσεων των εργαζομένων στη μεταφορά).

Ο συνδικαλιστής της ΠΟΥΠΑ που υπογράφει τηλεγράφημα προς την κυβέρνηση με το οποίο κατηγορεί τη διοίκηση της επιχείρησης Αστικών Συγκοινωνιών ότι... «καθαίρεσε παράνομα και εσθιαρικά εργαζόμενους με μοναδικό κριτήριο την κομματική τους τοποθέτηση»... υπήρξε ένας από τους πιο κρυαγαλέους υποστηρικτές της χούντας ο οποίος συνέχισε τη «δράση»-του μέχρι σήμερα στεγαζόμενος στον περίγυρο του (μόνιμου) υπουργού Εργασίας της ΝΔ. (Σχετικά με τις «εσθιαρικές καθαίρεσεις» της ΕΑΣ θα πρέπει να αναφερθεί ότι πρόκειται περί επαναφοράς 91 οδηγών στα καθήκοντά-τους — να οδηγούν, δηλαδή, λεωφορεία — από ανύπαρκτες — και αργόμισθες — θέσεις «ελεγκτών» στις οποίες τους είχε τοποθετήσει η ΝΔ σαν «ανταμοιβή» για τον απεργοσπαστικό-τους ρόλο).

Τώρα ο συνδικαλιστής αυτός απειλεί «θεούς και δαίμονες» γιατί θίχτηκαν τα συνδικαλιστικά-του συμφέροντα και κατηγορεί την ΕΑΣ ότι προβαίνει... σε αντεργατικές ενέργειες (!). Έτσι φαίνεται χαρακτηρίζει την υποχρέωση μισθωτών να εργάζονται και όχι να «ελέγχουν» τους συναδέλφους-τους...

Για το «ποιόν» του συνδικαλιστή αυτού ομιλεί από μόνο-του το τηλεγράφημα που είχε στείλει στη χούντα μετά τη σφαγή του Πολυτεχνείου το 1973: ...«καταδικάζομεν τας ανατρεπτικές καταστρεπτικές ενεργείας των εχθρών της εννόμου τάξεως και της κοινωνικής ειρήνης εξυφανθείσας εις τα γνωστά κομματικά εργαστήρια και σκοπούσας εις την ανακοπήν της κοινής δημιουργικής εθνικής πορείας. Νύν υπέρ όλων η Ελλάς...»!

Οι θέσεις αυτές βρίσκονται σε «αρμονία» με την άποψη που είχε διατυπώσει στις 27 Μαρτίου 1970 σύμφωνα με την οποία «η επανάσταση της 21ης Απριλίου κατέστη πλέον φάρος ελπίδος δι' όλους τους Έλληνες εκ των οποίων ήδη αντλεί την ζωογόνο πνοήν εις την οδόν της εγκαθιδρύσεως μιας πραγματικής και αυτοαμυνομένης δημοκρατίας εγγυωμένης την δημιουργικήν πνοήν και πρόοδον του ελληνικού έθνους». Και με τη «θέση» της 2ας Απριλίου 1970 ότι: «η Επανάσταση της 21ης Απριλίου υπήρξε καρπός μιας υπερτάτης εθνικής αναγκαιότητας και έκφρασις υπερασπίσεως των εθνικών ιδεωδών, απετέλεσε δε το κρηπίδωμα της τάξεως δια τον λαόν και την εγγύησιν της ασφαλείας και της προόδου δια την χώραν...».

Η «εθνική φυσιογνωμία» του συνδικαλιστή αυτού αναγνωρίστηκε και «υπηρεσιακώς», όπως αποδεικνύεται από τα στοιχεία που παρέχει η ΓΔΕΑ στο υπουργείο Εργασίας με το υπ' αριθμ. 518614/30823 της 25ης Φεβρουαρίου 1970 έγγραφό-της:

...«εν συνεχεία του υπερθεν σχετικού έχομεν την τιμήν να γνωρίσωμεν υμίν ότι εξ ενεργηθείσης ερεύνης προέκυψαν τα ακόλουθα: ο ανωτέρω εμφορείται υπό εθνικών κοινωνικών φρονημάτων και ανέκαθεν είναι σφόδρα αντικομμουνιστής. Ουδέποτε μετέσχε «Μαραθωνείου Πορείας Ειρήνης» και ως συνδικαλιστής υπεστήριξεν απροκαλύπτως αντικομμουνιστικές θέσεις εντός του κλάδου των εργαζομένων».

Ο ίδιος ήταν ο κεντρικός ομιλητής στη συγκέντρωση που οργάνωσε η ΓΣΕΕ στην Ομόνοια τον Ιούνιο του 1973 για να «γιορτα-

οδυσσεας

ΜΙΛΑΝ ΚΟΥΝΤΕΡΑ

Η ζωή είναι άλλο

ΜΙΛΑΝ ΚΟΥΝΤΕΡΑ

Τό βάλς τού άποχαιρετισμού

ΝΤΟΡΙΣ ΛΕΣΙΝΓΚ

Τό χρυσό σημειωματάριο

ΝΤΟΡΙΣ ΛΕΣΙΝΓΚ

Μάρθα Κουέστ

ΟΥΙΛΙΑΜ ΦΩΚΝΕΡ

Άβεσσαλώμ, Άβεσσαλώμ!

ΜΑΡΓΚΕΡΙΤ ΝΤΥΡΑΣ

Δέκα και μισή καλοκαίρι βράδυ

ΒΙΡΤΖΙΝΙΑ ΓΟΥΛΦ

Μέχρι τό φάρο

ΛΟΥΓΚΟΥΣΤΟ ΡΟΑ

ΜΠΑΣΤΟΣ

Ο γιός τού ανθρώπου

ΙΤΑΛΟ ΚΑΛΒΙΝΟ

Ο διχασμένος ύποκόμης

ΑΛΜΠΕΡΤΟ ΜΟΡΑΒΙΑ

Άγκοστίνιο

ΛΟΥΙ ΑΡΑΓΚΟΝ

Οί καμπάνες τής Βασιλείας

ΤΖΩΝ ΝΤΟΣ ΠΑΣΟΣ

U.S.A. Ο 42ος παράλληλος

ΓΟΥΝΤΥ ΑΛΛΕΝ

Χωρίς Φτερά

ΓΟΥΝΤΥ ΑΛΛΕΝ

Παρενέργειες

ΤΣΑΡΛΣ ΜΠΟΥΚΟΦΣΚΙ

Άνθρωπος

για όλες τίσ δουλειές

ΤΣΑΡΛΣ ΜΠΟΥΚΟΦΣΚΙ

Έρωτικές ιστορίες

καθημερινής τρέλας

ΠΙΟΖΕΦ ΡΟΤ

Ο βουβός προφήτης

ΧΑΝΣ ΜΑΓΚΝΟΥΣ

ΕΝΤΣΕΝΣΜΠΕΡΓΚΕΡ

Τό σύντομο καλοκαίρι

τής άναρχίας

ΜΟΛΙΣ
ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ

ΝΤΟΡΙΣ ΛΕΣΙΝΓΚ

ΜΑΡΘΑ ΚΟΥΕΣΤ

Η αποικιοκρατούμενη νότια Αφρική τής δεκαετίας πριν απ' τόν πόλεμο, οι ταξικές και φυλετικές προκαταλήψεις της, τό πέραςμα τής νεαρής ηρωίδας από την εφηβεία στην ενηλικίωση, οι βίαιες συγκρούσεις της με τό οικογενειακό και κοινωνικό κατεστημένο είναι μερικά απ' τά θέματα αυτού τού πρώτου βιβλίου τής γνωστής πενταλογίας *Τά παιδιά τής βίας*.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΧΡΟΝΑΣ

ΤΕΛΕΤΕΣ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΑΣ

Τι είναι τό βιβλίο *Τελετές Μοτοσυκλέτας*; Τό σενάριο ενός έργου ελληνικού πού δέ γυρίστηκε ακόμα; Δημοσιογραφία αντοχής για τά μηχανάκια και τό θόρυβό τους; Η ζωή τών μοτοσυκλετών στην Ελλάδα σήμερα; Όνειρο για αγόρια σέ σπίτια εκτός σχεδίου πόλεως ή μιά πρώτη προσπάθεια νά αποτυπωθεί μιά νεοελληνική μυθολογία και ένα μνημείον σημερινών καιρών;

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΟΔΥΣΣΕΑΣ

ΣΟΛΩΝΟΣ 116 - ΑΘΗΝΑ - 145 - ΤΗΛ. 36.19.724

σθει» η «πρωτοβουλία του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Γ. Παπαδοπούλου να επαναφέρει τον Χρυσούν Αιώνα της Δημοκρατίας του Περικλέους» (!)

ΠΕΡΙΠΟΥ ανάλογη με της ΠΟΥΠΑ είναι και η περίπτωση του Πανελλήνιου Συλλόγου Υπαλληλικού Προσωπικού ΟΤΕ (ΠΣΥΠ-ΟΤΕ), ο οποίος «ανησύχησε» για μεταθέσεις υπαλλήλων του οργανισμού και με τηλεγράφημά-του στην κυβέρνηση «αποκαλύπτει» ότι... «οι μεταθέσεις (διώξεις) εισηγούνται από ομάδα κομισαρίων οι οποίοι προκειμένου ικανοποιήσουν εμπάθεια-των και κομματικών φανατισμών αδιαφορούν δια διαλύσεις οικογενειών, αλληλοφάγωμα και καταστροφή ΟΤΕ... Ζητάμε άμεση παρέμβασή-σας προκειμένου αποφευχθούν διάλυση ΟΤΕ, έκτροπα και δυναμικές αντιδράσεις...».

ΤΟ «απειλητικό» αυτό τηλεγράφημα υπογράφεται από τον πρόεδρο και το γενικό γραμματέα του ΠΣΥΠ-ΟΤΕ. Είναι δε τα ίδια πρόσωπα τα οποία τον Ιούλιο του 1971 είχαν στείλει στον αρχιπραξικοπηματία το ακόλουθο τηλεγράφημα:

...«Εξοχώτατον Γεώργιον Παπαδόπουλον, πρόεδρον Εθνικής Κυβερνήσεως... ερμηνεύοντες αισθήματα συναδέλφων-μας υποβάλλομεν θερμά συγχαρητήρια δι' ελληνοπρεπή θέσιν υμών έναντι αποπείρας επεμβάσεως ξένων δυνάμεων προς ανακοπήν αναγεννητικής πορείας Έθνους-μας. Ελεύθερος ελληνικός λαός οδηγούμενος εις πρόοδον και ευημερίαν υπό εμνευσμένου ηγέτου 21ης Απριλίου 1967 ουδέποτε θα ανεχθεί εξαγοράν εθνικού συμφέροντος δι' οιοδήποτε ποσού και πιέσεις οποθενδήποτε προερχομένης δι' επάνοδον χώρας εις φαύλον παρελθόν. Διαδηλώμεν άπαξ έτι θερμήν συμπαράστασιν όλων-μας προς Εθνικήν Κυβέρνησιν-μας έτοιμοι δια θυσίας προς το συμφέρον Πατρίδος-μας...».

ΟΙ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΕΣ αυτοί υπήρξαν μετά τη χούντα τα «χαϊδεμένα παιδιά» της ΝΔ και κατάφεραν να «επικαθήσουν» στο σύλλογο μετά από όργια κυβερνητικών παρεμβάσεων και πιέσεων, σήμερα δε έχουν το «ανάστημα» να μιλούν για «λαϊκά δικαστήρια» στον ΟΤΕ και να απειλούν την κυβέρνηση με απεργίες. Αυτοί που υπήρξαν επί ΝΔ οι μόνιμοι απεργοσπάστες όταν οι εργαζόμενοι του ΟΤΕ διεκδικούσαν αγωνιστικά την ικανοποίηση των αιτημάτων-τους.

Για την «ιστορία» πρέπει να αναφερθεί ότι ο πρόεδρος του ΠΣΥΠ - ΟΤΕ ήταν μάρτυρας υπεράσπισης της χούντας στο Διεθνές Γραφείο Εργασίας το 1970, και όπως αποκαλύπτει έκθεση του τότε υπουργού Εργασίας προς τη χούντα «κατέθεσε αξιόλογα στοιχεία»... (σ.σ. προφανώς υπέρ της χούντας...).

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ γραμματέας του συλλόγου είναι σήμερα αντιπρόεδρος του Εργατικού Κέντρου Αθήνας και πρόεδρος της κλαδικής υπαλλήλων ΟΤΕ της ΝΔ.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ «ταξικής αδιαλλαξίας» — ή ανακαλύψεως των προβλημάτων του κλάδου-του μόνο μετά την εκλογική ήττα της ΝΔ — αποτελεί και η περίπτωση της Πανελλήνιας Ένωσης τεχνικών ΟΤΕ (ΠΕΤ-ΟΤΕ), η διοίκηση της οποίας ελέγχεται από συνδικαλιστές της λεγόμενης δημοκρατικής πλευράς. Η αντιπολίτευση εκφράζεται από μια «σύνθεση» χουντικών και δεξιών συνδικαλιστών με επικεφαλής κομματικό μέλος της ΝΔ. Το στέλεχος αυτό στην τελευταία συνέλευση του συλλόγου «βγήκε από τα αριστερά» και προώθησε πρόταση για δυναμική διεκδίκηση των αιτημάτων του κλάδου, τα οποία φυσικά εκκρεμούσαν από την περίοδο της ΝΔ και για τα οποία πριν από τις εκλογές δεν επιδείκνυε το ίδιο «ενδιαφέρον».

ΟΨΙΜΟ «ενδιαφέρον» για τις «ταξικές διεκδικήσεις» του κλάδου επέδειξε και η (λεγόμενη) Πανελλήνια Ομοσπονδία Εργατοϋπαλλήλων Μετάλλου, η οποία μάλιστα με «εισαγγελικό ύφος» ζητεί «από τη νέα σοσιαλιστική κυβέρνηση να υλοποιήσει τις προεκλογικές εξαγγελίες-της και να δώσει λύση στα καυτά προβλήματα που απασχολούν την εργατική τάξη»!

Η ΠΟΕΜ αποτελεί ίσως το πιο «κλασικό μοντέλο» του χουντοδεξιού συνδικαλισμού των σωματείων-σφραγίδων γιατί διατηρεί έξω από τη δύναμή-του δεκάδες μαζικές και αντιπροσωπευτικές οργανώσεις ενώ από την άλλη πλευρά παρουσιάζει σαν μέλη-του διασπαστικούς και μη μαζικούς αντισυνδέσμους. Ο πρόεδρος της ομοσπονδίας — και μέλος της διοίκησης της ΓΣΕΕ — κατείχε και επί χούντας την ίδια θέση, καταργήθηκε το 1974 με τα μέτρα «εκδημοκρατισμού» του συνδικαλιστικού κινήματος και ξαναδιορίστηκε (!), προφανώς για να υλοποιήσει την κάθαρση του συνδικα-

λισμού από τους εγκάθετους της δικτατορίας, που είχε επαγγελθεί τότε από τη ΝΔ...

Την προσήλωσή-του στις «αρχές της Επανάστασεως» την επιβεβαιώνει ο ίδιος με την εμπιστευτική αναφορά της ΠΟΕΜ προς τον «γνωστό» Παττακό στις 21 Μαρτίου 1970: «η διοίκησης της Ομοσπονδίας-μας ως απαρτίζεται αύτη σήμερα αποτελείται από πρόσωπα εμφορούμενα υπό υγικών εθνικών ιδεωδών, άτινα ευθύς εξ αρχής ετάχθησαν παρά το πλευρόν της Εθνικής Επαναστατικής Κυβερνήσεως, επικροτήσαντα ως σωτήρια τα υπ' αυτής ληφθέντα μέτρα...».

Για την «επαγγελματική αποκατάστασή»-του η τελευταία ολομέλεια της ΠΟΕΜ αποφάσισε να τον προσλάβει (!) σαν επαγγελματικό στέλεχος.

ΩΣΤΟΣΟ γι' αυτό φαίνεται ότι είχαν «φροντίσει» και τα ναυπηγεία Σκαρामαγκά από το 1977. Από την χρονιά αυτή, όπως κατάγγειλε πρόσφατα η ουσιαστικά «παράνομη» εργοστασιακή επιτροπή, τα ναυπηγεία εμφάνιζαν στις μισθολογικές καταστάσεις-τους τον συνδικαλιστή αυτόν, χωρίς αυτός να είχε εργαστεί ποτέ στην επιχείρηση. Το γεγονός ότι η ΠΟΕΜ «καλύπτει» την καταδίωξη του συνδικαλισμού στα ναυπηγεία και είχε καταφύγει ακόμα στα δικαστήρια για να πετύχει απαγόρευση συστάσεως συνδικαλιστικών οργανώσεων στο «γκέττο» του Σκαρामαγκά, είναι μάλλον «συμπτωματικό»... Μέλος της ΠΟΕΜ είναι το σωματείο που έχει συστήσει η εργοδοσία στα ναυπηγεία, το οποίο ασχολείται περισσότερο με τη συλλογή υπογραφών «ευγνωμοσύνης» των εργαζομένων προς τον Νιάρχο και καθόλου με τα δικαιώματα του προσωπικού και τις μεσαιωνικές συνθήκες εργασίας. Οι υποχρεωτικές υπογραφές των εργαζομένων συγκεντρώθηκαν από το σωματείο και εκδόθηκαν σε δερματόδετο πολυτελή τόμο με το βαρύγδουπο τίτλο τυπωμένο με χρυσά γράμματα (!): «Το σωματείο εργατοτεχνιτών και υπαλλήλων Ναυπηγείων Σκαρामαγκά προς τη γενικήν διεύθυνσιν της ΑΕ Ελληνικά Ναυπηγεία».

ΑΝΤΙ προλόγου στον τόμο αυτό δημοσιεύεται ανακοίνωση του σωματείου, στην οποία εξαιρείται η «φιλεργατική πολιτική» της επιχειρήσεως και διερμνεύεται η «επιθυμία» του προσωπικού «να εκφράσει προς τη διεύθυνση τις πιο θερμές και ειλικρινείς ευχαριστίες-του»! Η ανακοίνωση αυτή καταλήγει με την «επωδό»:

...«άλλοι μαζεύουν υπογραφές για σκληρούς αγώνες με άγνωστα τα αποτελέσματα και άλλοι προσφέρονται αυθόρμητα δια της υπογραφής-τους να εκφράσουν την ικανοποίησή-τους και τις ευχαριστίες-τους για την ειρηνική επίλυση των αιτημάτων που τους απασχολούν...».

ΠΕΡΑΝ όμως από την — με διάφορα προσχήματα — «δραστηριοποίηση» της συνδικαλιστικής ακροδεξιάς, για την άσκηση πιέσεων προς την κυβέρνηση, «πιέσεις» ασκεί και η διοίκηση της ΓΣΕΕ με πιο «κομψούς» όμως τρόπους.

ΕΤΣΙ η ΓΣΕΕ στην προσπάθειά-της να «επιβιώσει» επιστράτευσε για την υποστήριξη-της την Διεθνή των Ελευθέρων Συνδικάτων της οποίας είναι ιδρυτικό μέλος από την εποχή του εμφύλιου πολέμου, όταν στη διοίκηση της συνομοσπονδίας είχαν διορισθεί εκπρόσωποι της ακροδεξιάς μετά την καθαίρεση και τον διωγμό των αιρετών συνδικαλιστών.

ΑΥΤΟ είχε σαν αποτέλεσμα, εκπρόσωπος της Διεθνούς — η οποία έχει «παράδοση» παρεμβάσεων στο ελληνικό κίνημα για τη δημιουργία και τη στήριξη διοικήσεων που δεν αντιπροσωπεύουν τους εργαζομένους — εμφανίστηκε στην Αθήνα με την ευκαιρία της εκδίκασης της αγωγής κατά της ΓΣΕΕ για να δηλώσει — όπως τουλάχιστο ανακοίνωσε η ΓΣΕΕ — ότι η οργάνωσή-του «εκφράζει την αλληλεγγύη-της προς την ΓΣΕΕ» και καταδικάζει έμμεσα τις «εξωτερικές παρεμβάσεις» είτε αυτές γίνονται από τα δικαστήρια είτε «με άλλο τρόπο»...

ΠΡΟΦΑΝΩΣ όμως «διέφυγε» από τον ξένο συνδικαλιστή — ο οποίος κατά τα άλλα θεώρησε — την αγωγή κατά της ΓΣΕΕ «καθαρά εσωτερική υπόθεση του ελληνικού κινήματος» — ότι η έκφραση «αλληλεγγύης» προς την «υπό αίρεση» διοίκηση της συνομοσπονδίας και η ουσιαστική αμφισβήτηση του κύρους και του δικαιώματος της ελληνικής δικαιοσύνης να επεμβαίνει και να επιλύει τις διαφορές αποτελεί άμεση και εν πολλοίς ανοίκεια επέμβαση της Διεθνούς στις εσωτερικές υποθέσεις του κινήματος. Βέβαια η ΓΣΕΕ επιθυμεί να «μονοπωλεί» τις σχέσεις και την ενημέρωση των ξένων συνδικαλιστών με το ελληνικό κίνημα και όταν η «συνδικαλιστική αντιπολίτευση» ανέλαβε προ διμήνου μια τέτοια

πρωτοβουλία, κατηγορήθηκε από την ΓΣΕΕ για... «ανθελληνική δραστηριότητα»!

ΚΑΙ όμως το 1964 τα πρόσωπα της σημερινής ΓΣΕΕ που αποτελούσαν τότε την αντιπολίτευση είχαν ανακοινώσει ότι θα ενημερώσουν την Διεθνή «με πλήρη και αποδεδειγμένα στοιχεία ως προς τα αίτια της δημιουργίας της σημερινής εξοργιστικής καταστάσεως εις την οποίαν οδήγησε το συνδικαλιστικό κίνημα η σημερινή ηγεσία της ΓΣΕΕ...». (Η «εξοργιστική κατάσταση» ήταν η παραμονή στην ΓΣΕΕ του ακροδεξιού Μακρηκού κατεστημένου εναντίον του οποίου εμάχετο η τότε αντιπολίτευση — και σημερινή ηγετική ομάδα της ΓΣΕΕ — η οποία ζητούσε την κυβερνητική παρέμβαση για την κάθαρση και τον εκδημοκρατισμό του κινήματος...).

ΤΗΝ ΙΔΙΑ εποχή η Δημοκρατική Συνδικαλιστική Αλλαγή — που εξέφραζε τότε τις «ανανεωτικές δυνάμεις» του κινήματος και επιζητούσε κυβερνητική παρέμβαση για την κάθαρσή-του με ανακοίνωσή-της τόνιζε:

...«Θεωρούμεν ένοχον την διοίκειν της ΓΣΕΕ δια την μέχρι τούδε τακτικήν-της και κρίνομεν ως επιβεβλημένην την άμεσον απομάκρυνσίν-της, δια να επιτευχθεί η αποκατάστασις της Δημοκρατίας και εις τον χώρον του ελληνικού συνδικαλισμού... Η ΔΣΑ καλεί την διοίκειν της ΓΣΕΕ να αντιληφθεί ότι δεν πρόκειται να διατηρηθεί εις την αρχήν δια των μεθόδων τας οποίας μέχρι σήμεραν εφήρμοζεν, εφ' όσον έχει αποξενωθεί πλήρως από το σύνολον των εργαζομένων αξιούντων την άμεσον απομάκρυνσίν-της... εντός της ημέρας η διοικήσις της ΓΣΕΕ οφείλει να υποβάλει την παραίτησίν-της καθ' όσον η δικαιολογημένη οργή των εργαζομένων δεν είναι εύκολον να συγκρατηθεί...».

ΣΤΙΣ 20 Ιουλίου 1964 η ΔΣΑ με προκήρυξή-της προς τους εργαζόμενους τους «διαβεβαίωνε» ότι... «σήμεραν υπάρχουν όλες οι προϋποθέσεις δια τον τερματισμόν της υφισταμένης ανωμαλίας... οι έλληνες εργαζόμενοι μπορούν να είναι βέβαιοι ότι η Δημοκρατία θα αποκατασταθεί και εις τον χώρον του ελληνικού συνδικαλισμού... η ένοχος ηγεσία της ΓΣΕΕ απεδύθη σε μια πρωτοφανή προσπάθεια συσκοτίσεως της αληθείας και κατασυκοφαντήσεως των πάντων για να διατηρηθεί εις την αρχήν και προς τούτο χρησιμοποιεί κάθε μέσον... οι έλληνες εργαζόμενοι όμως και ιδία τα τίμια συνδικαλιστικά στελέχη δεν πτοούνται από τας απειλάς και τας συκοφαντίας της ανικάνου ηγεσίας. Είναι αποφασισμένα να γκρεμίσουν το φαύλο καθεστώς που καθίδρυσεν αυτή εις τον συνδικαλισμόν και να εξυγιάνουν τα εργατικά σωματεία, ώστε να δυνηθούν αυτά να εκπληρώσουν την αποστολήν-των και να προστατεύσουν τα συμφέροντα των εργαζομένων...». (Τα ηγετικά στελέχη της ΔΣΑ και η σημερινή «υπό εκκαθάριση» ηγετική ομάδα, της ΓΣΕΕ είναι τα ίδια πρόσωπα!).

ΑΠΟ ΤΗΝ σύγκριση της στάσεως της ΔΣΑ και της σημερινής ΓΣΕΕ σχετικά με την ανάγκη, τους τρόπους και τους στόχους — «ενημερώσεως» του ξένου συνδικαλιστικού παράγοντα συνάγεται ότι ο χαρακτηρισμός της ενημερώσεως (ανθελληνική ενέργεια, παρέμβαση, κτλ.) της Διεθνούς, ποικίλει ανάλογα με τη θέση (συμπολίτευση ή αντιπολίτευση) στην οποία βρίσκονται τα στελέχη της σημερινής διοικήσεως της ΓΣΕΕ...

Η ΔΙΕΘΝΗΣ πάντως το 1964 είχε υποστηρίξει την νόθα δεξιά διοίκηση της ΓΣΕΕ και «έβλεπε με βαθειάν ανησυχίαν και τρόμον τας εξελίξεις εις το ελληνικόν συνδικαλιστικόν κίνημα, επέμεινε όπως αποκατασταθούν τα δικαιώματα του ελεύθερου δημοκρατικού συνδικαλισμού, προειδοποιούσε τα αληθώς δημοκρατικά στοιχεία του κινήματος για τον κίνδυνο από την συνέχισιν των αδελφοκτόνων διαμαχών-των και συνιστούσε κοινή προσπάθεια για να εξασφαλιστεί η ανεξαρτησία του κινήματος έναντι πάσης εξωτερικής επεμβάσεως και της κομμουνιστικής διεισδύσεως...». Η υποστήριξη της Διεθνούς, προς τη (δεξιά) ΓΣΕΕ συνεχίστηκε μέχρι το 1967, αλλά με την επιβολή της δικτατορίας υπέβαλε τον Μάιο εκείνου του χρόνου καταγγελία κατά της χούντας για παραβίαση των συνδικαλιστικών ελευθεριών. Η καταγγελία αυτή οδήγησε το 1970 στην έκδοση αποφάσεως του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας για καταδίκη της Χούντας. Από τότε περίπου χρονολογείται και η «σχέση» της Διεθνούς με τα στελέχη της σημερινής ΓΣΕΕ. Η «σχέση» ήταν τόσο «στενή», ώστε να φθάσει η Διεθνής στο σημείο τον Μάρτιο του 1974 — δηλαδή στην σκληρότερη περίοδο της δικτατορίας — να στείλει εγκύκλιο στα μέλη-της και να «καρφώνει την ΕΣΑΚ και το ΑΕΜ ότι είναι «κομμουνιστικές οργα-

νώσεις που λαμβάνουν ουσιαστικήν ενίσχυσιν από την Παγκόσμια Συνδικαλιστική Ομοσπονδία» και ότι «με το πρόσχημα της ενοποιήσεως των ελληνικών συνδικαλιστικών δημοκρατικών δυνάμεων έρχονται σε επαφή με συνδικάτα της Διεθνούς με σκοπό να κερδίσουν τη συμπάθεια-τους και να λάβουν οικονομική ενίσχυση». Η Διεθνής «εφιστούσε την προσοχή» των οργανώσεών-της «επί της άκρως πολυπλόκου και απατηλής καταστάσεως την οποίαν αντιμετωπίζει η ελευθέρα συνδικαλιστική κινήσις από της πάσης τάσεως και προελεύσεως κινήσεις οι οποίες ισχυρίζονται ότι δήθεν αγωνίζονται για την ελευθερία και την δημοκρατία στην Ελλάδα...».

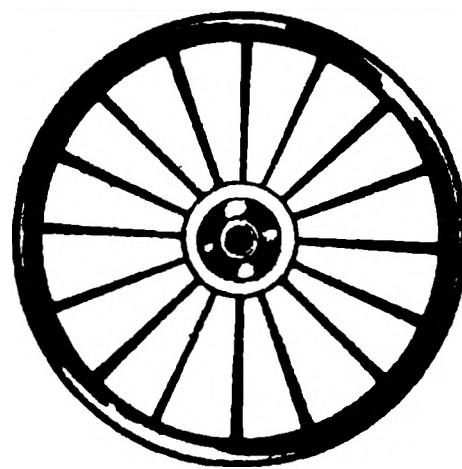
Η ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΑ της εγκυκλίου αυτής ήταν «υπόδειξη» προς τις οργανώσεις της Διεθνούς να «αναγνωρίσουν» και να συνεργασθούν για την αποκατάσταση της δημοκρατίας στην Ελλάδα μόνο με τη συνδικαλιστική κίνηση στην οποία ανήκαν τα στελέχη της σημερινής διοικήσεως της ΓΣΕΕ.

ΑΠΟ ΤΟ 1974 και μετά ο ρόλος της Διεθνούς για τη συγκρότηση και τη στήριξη της διοικήσεως της ΓΣΕΕ και του «κυβερνητικού συνδικαλισμού» της εποχής αυτής είναι γνωστός και δεδομένος. Άλλωστε η υποστήριξη αυτή προβάλλεται από τη ΓΣΕΕ ότι συνεχίζεται και σήμερα με στόχο την υπονόμευση του εκδημοκρατισμού του κινήματος.

ΕΤΣΙ σέ πρόσφατη συνέντευξη ο πρόεδρος της ΓΣΕΕ εμφάνισε ότι έχει τη συμπαράσταση και την υποστήριξη των διεθνών συνδικαλιστικών οργανώσεων (Διεθνής των Ελευθέρων Συνδικάτων και Συνομοσπονδία Ευρωπαϊκών Συνδικάτων) για την αντιμετώπιση της «επιβουλής» της συνδικαλιστικής αντιπολιτεύσεως, επικαλούμενος τηλεγράφημα που στάλθηκε από τις Βρεξέλλες στον πρωθυπουργό.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ της ΓΣΕΕ άφησε να εννοηθεί ότι το τηλεγράφημα αυτό «καλύπτει» τη συνομοσπονδία και «προειδοποιεί» την κυβέρνηση να αποφύγει κάθε είδους παρέμβαση στο συνδικαλιστικό κίνημα. Στην πραγματικότητα όμως το τηλεγράφημα αυτό δεν χαρακτήρισε «απαράδεκτες» τις μεθόδους επιλύσεως συνδικαλιστικών διαφορών με δικαστικές αποφάσεις ή άλλου είδους επεμβάσεις στα εσωτερικά του κινήματος, όπως «διοχέτευσε» ο πρόεδρος της ΓΣΕΕ, αλλά απλώς εξέφραζε αποδοκιμασία της γνωστής καταλήψεως των γραφείων της ΠΝΟ. Κατά τα άλλα το τηλεγράφημα ήταν «εθιμοτυπικό» και εξέφραζε διάθεση συνεργασίας της Διεθνούς με την κυβέρνηση!

ΣΑΠΟΡ

PUB

Θεμιστοκλέους και Δερβενίων
ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΤΗΛ. 36.02.796

Ο ισόγειος χώρος της Pub έχει ειδικά διαμορφωθεί και διατίθεται για οποιαδήποτε ατομική ή συλλογική καλλιτεχνική εκδήλωση.

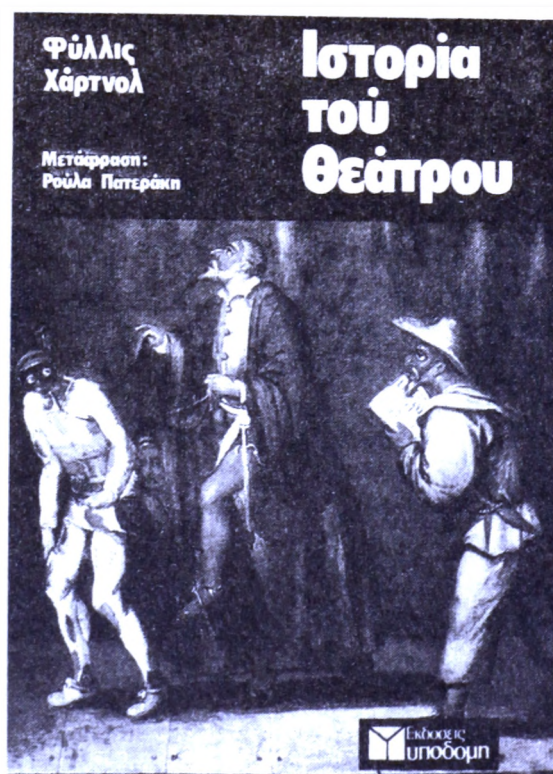
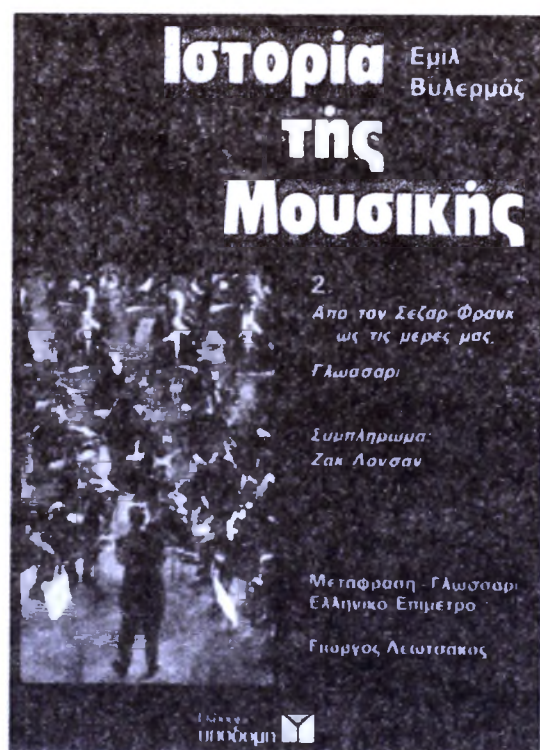
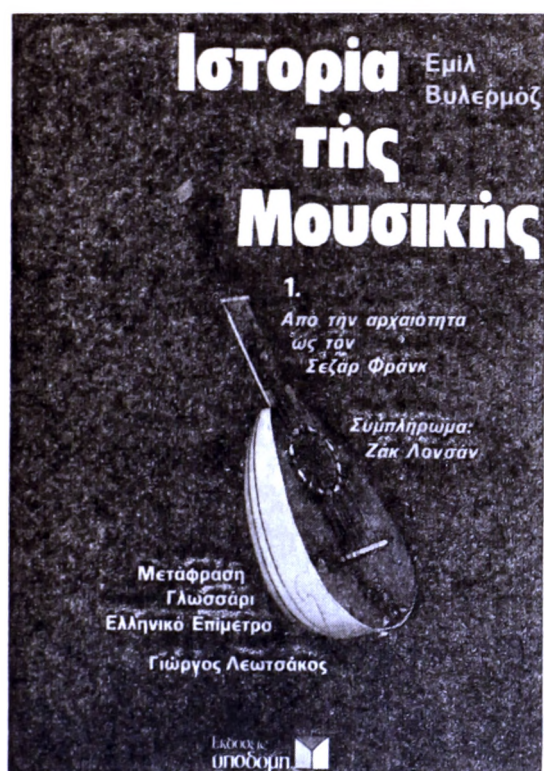
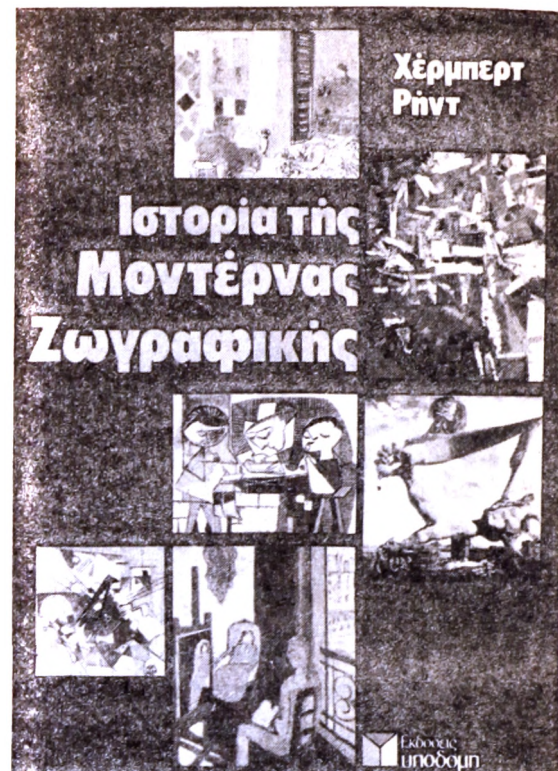
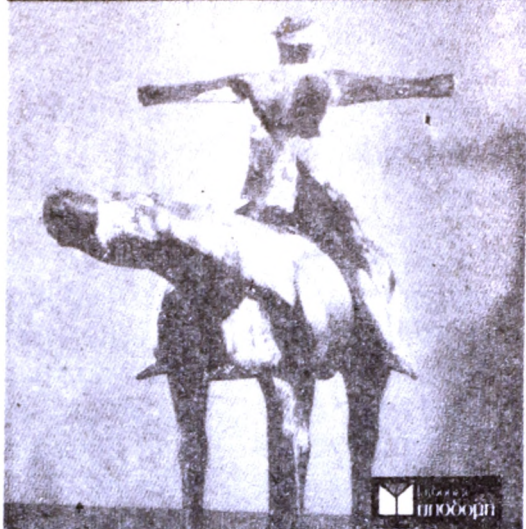
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΥΠΟΔΟΜΗ — ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΥΠΟΔΟΜΗ

Κυκλοφορούν στη Σειρά Τέχνης

Ιζών Μπόρντμαν **Αρχαία
Ελληνική Τέχνη**

Χέρμπερτ Ρίντ **Ιστορία της
Μοντέρνας
Γλυπτικής**
Μετάφραση:
Μ. Λαμπράκη-Πλάκα

Κεντρική διάθεση:

Αθήνα: Εκδόσεις «Υποδομή», 3ης Σεπτεμβρίου 22, τηλ. 52.34.790

Θεσ/νίκη: Μ. Κοτζιά & Σια Ο.Ε., Τσιμισκή 78, τηλ. 279-720

ΤΑ ΣΠΙΤΙΑ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ

Το υλικό μέρος του πολιτισμού-μας, έτσι όπως ορίζεται από την αρχαιολογία, είναι όλο εκείνο το σύνολο των μνημείων και αντικειμένων, που συνθέτουν μια περίοδο της ιστορίας-μας. Και ζωντανεύει η ιστορία, όταν είναι αναγνωρίσιμη και μέσα στο χώρο που ζούμε.

Απ' αυτή την άποψη βλέποντας το έργο του Φώτου Λαμπρινού «Άρης Βελουχιώτης: το δίλημμα» είχαμε τη σπάνια ευκαιρία να περιπλανηθούμε μέσα στο περιβάλλον ανάπτυξης και δράσης του ΕΑΜ και του ΕΛΑΣ, να δούμε τα σπίτια και τα μνημεία της πρόσφατης ιστορίας-μας που η εμφυλιακή νοοτροπία είχε κρατήσει ως τώρα στη σκιά.

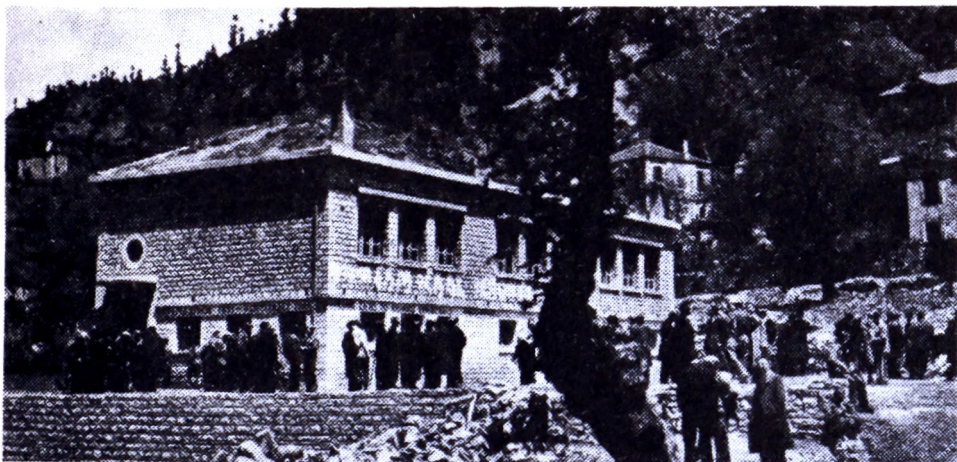
Θυμηθήκαμε το γκρέμισμα του σπιτιού του Άρη το 1980 και νομίζουμε πως είναι πια καιρός να επαναπροσδιορισθεί το περιεχόμενο της έννοιας του «διατηρητέου μνημείου». Η χρονολογική τομή που ως τώρα ισχύει και που ήταν αποτέλεσμα της πρόθεσης αποσιώπησης μιας ολόκληρης ιστορικής φάσης της νεότερης ιστορίας-μας, θα πρέπει να αρθρεί. Άλλωστε, η ιστορία δεν «τέμνεται»...

Κι αυτό το μάθημα ιστορίας θα πρέπει να είναι καθημερινά ορατό και συνειδητό. Για να μάθουμε όλοι, μέσα από την καθημερινή εμπειρία, πως είμαστε οι πρωταγωνιστές αυτής της ζωής, και πως εμείς φτιάχνουμε την ιστορία-μας.

Και ιστορία δεν είναι μόνο οι μεγάλες αποφάσεις, αλλά και οι καθημερινές πράξεις στο δρόμο, στο σπίτι, στην αγορά.

Και ιστορία δεν υπάρχει χωρίς μνήμη ζωντανή, έγκαιρη πληροφόρηση και άμεση παρέμβαση.

Ας σώσουμε τα σπίτια της Αντίστασης σ' όλη την Ελλάδα και ας τα ζωντανέψουμε με την αξιοποίησή-τους σαν χώρους παιδείας και πολιτισμού. Μικρές πολιτιστικές εστίες σ' όλη την Ελλάδα.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

- Μια καινούργια αίθουσα τέχνης άνοιξε στο Ηράκλειο (Ευρώπης 28). Στην πόλη αρχίζει να δημιουργείται σιγά-σιγά και με τις προσπάθειες των πνευματικών ανθρώπων μια ζωηρή πολιτιστική κίνηση. Στην

«Αίθουσα Τέχνης Ηρακλείου» διαμορφωμένο ένα παλιό παραδοσιακό σπίτι, υπάρχουν χώροι εκθεσιακοί, αλλά και για συγκεντρώσεις κλειστές ή σε υπαίθριο χώρο.

- Κυκλοφόρησε το πέμπτο τεύχος της «Σύγχρονης Εκπαίδευσης» με εξαιρετικά πλούσια και ενδιαφέρουσα ύλη.

Σ' αυτό το τεύχος περιέχεται το 2ο μέρος του αφιερώματος στον επαγγελματικό προσανατολισμό, καθώς και άρθρα που αναφέρονται στα αναλυτικά προγράμματα, στη διδακτική των μαθηματικών, φυσικής, έκθεσης, νεοελληνικών κειμένων κτλ.

Κύριο χαρακτηριστικό της ύλης του περιοδικού είναι οι προτάσεις που παρουσιάζονται σε πάρα πολλά άρθρα και η δυνατότητα έκφρασης που έχει προσφερθεί ώστε να ακουστούν απόψεις για πολλά θέματα και να δεχτούν τη δοκιμασία της κριτικής.

Η διεύθυνση του περιοδικού είναι: Ταχ. θυρ. 107, Ν. Σμύρνη, Αθήνα, τηλ: 88.23.762.

- Ευαίσθητη ελληνολάτρης εξ Αμαρουσίου μας γράφει σχετικά

με την ονομασία του Ολυμπιακού Σταδίου και μας εξηγεί το «ανεπιτρέπτο» της χρήσης του τοπωνύμιου Καλογρέζα. Μας λέει, λοιπόν, ότι «αν θέλουμε να απαλλάξουμε την ελληνική γλώσσα από τα κατάλοιπα της Τουρκοκρατίας, ή θα πρέπει να σβηστεί η αλβανόφωνη λέξη Καλογρέζα από τον τίτλο του Ολυμπιακού σταδίου ή θα πρέπει να μη διστάζουν οι ανάδοχοι-του, να το λένε, σταράτα, ελληνικά, Ολυμπιακό στάδιο της Καλογριάς!! Αλλά κάποτε πρέπει, να σταματήσει αυτό το κακό και το Ολυμπιακό στάδιο πρέπει να ονομαστεί Ολυμπιακό στάδιο Αμαρουσίου. Γιατί, η γη που κατασκευάζεται ανήκει στο Δήμο Αμαρουσίου, ο πρώτος ολυμπιονίκης ήταν ο Αμαρούσιος Σπύρος Λούης και είναι παγκόσμια γνωστός ο δεσμός του Αμαρουσίου με το Ολυμπιακό ιδεώδες».

Εμείς τι να προσθέσουμε στις «καθαρολογικές» διαθέσεις της κ. Σ.Π.-Π! Ίσως μόνο ότι ο κόσμος άλλαξε, καιρός ν' αλλάξουν κι οι νοοτροπίες-μας...

- «ΑΠΟΠΕΙΡΑ» λέγεται ο καινούριος δίσκος της Αφροδίτης Μάνου με μουσική Νίκου Καλλιότη και στίχους Γιάννη Κοντού και Αντώνη Κολύβα. Πρόκειται πραγματικά για μια απόπειρα στο χώρο του σύγχρονου ελληνικού τραγουδιού.

Φίδια στον Κολωνό

Οι εκδόσεις «Ανδρομέδα» εγκαινίασαν πρόσφατα μια καινούρια σειρά με τίτλο «Δυτικές συνοικίες». Και για πρώτο βιβλίο αυτής της σειράς διάλεξαν τη συλλογή διηγημάτων του Θανάση Σκρούμπελου: «τα φίδια στον Κολωνό». Εκλογή απόλυτα πετυχημένη γιατί μέσα από τα σύντομα — ορισμένες φορές σχεδόν επιγραμματικά — κομμάτια προβάλλει η ιδιαίτερη ματιά και αναβλύζει η καθημερινή ζωή κάποιων ανθρώπων βαθιά ριζωμένων στις δυτικές συνοικίες. «Τα φίδια είναι οι αχθοφόροι ενός παρελθόντος» (...) είναι οι ενήλικοι εφιάλτες της καινούριας γειτονιάς» σημειώνει στον πρόλογό-του ο Λ. Ξανθόπουλος. Και παρακολουθούν τα καινούρια «φίδια» που μεγαλώνουν όπως η μικρή

Σάντρα («κίτρινη, αδυνατισμένη, παγωμένη σαν φίδι, με τρυπημένο τ' αυτί και χρυσό κουμπάκι περασμένο στο λοβό-του»), ζούν και πάσχουν μαζί, διαμορφώνουν μια καινούρια αίσθηση, συγκροτούν ένα ιδιαίτερο ήθος, σμιλεύουν το πρόσωπό-τους, το δικό-τους.

πλην

Μου 'πες γύρισες πίσω κι άρχισες να μου μιλάς για κοκαίνες και ηρωίνες. Μου 'πες ακόμα πως γέρασα. Φυσικό είναι. Πως παίρνω τη βόλτα την κάτω της καμπύλης, σε λίγο κλείνω τον κύκλο κι σύ είσαι τώρα στην κορφή όπως ήμουν εγώ τότε που με γνώρισες. Σου 'πα πως ποτέ-μου όμως δεν μίλησα για κοκαίνες κι ηρωίνες. Ναι μου 'πες, μίλαγες για χρυσαφίες λαϊκές αγορές στη Χαβάη, για

δρόμους κυλιόμενους που φεύγεις γρήγορα, ξεκούραστους, για πράσινα τοπία και βιολιέτες, για κόκκινες παντιέρες στην Μπολώνια, για την Σιέρα Μάντρε ένα ηλιοβασίλεμα, για το μπιστόλι που καθαρίζει καλά με λάδι σίνγκερ, για την άνοιξη στο Σετούμπαλ κι άλλα πολλά σαν σε πρωτάγγιξα στο διαμέρισμα των δύο στο Λόφο Κολωνού.

«Εγώ στά 'πα αυτά;» σε ρώτησα και συ χαμογέλασες, μου 'δειξες τις κεραίες της TV, το γκρίζο του τσιμέντου, τη γιορτή που 'γινε παζάρι, τις αυλές που γίναν λεβητοστάσια και μου 'πες «δε στό 'πα, γέρασες πια και δε θυμάσαι» κι άρχισες να μου μιλάς πάλι για κοκαίνες κι ηρωίνες και μου πασάρισες κρυφά τη σύριγγα, «πάρ'τη», μου 'πες, «την έχεις ανάγκη όπως εγώ τότε τα λόγια-σου».

Να πάρει ο διάολος κι είχα συνέλευση επιτροπής.

Χασάν Καναφάνι: Ένας Παλαιστίνιος διανοούμενος και αγωνιστής

Της Κατερίνας Ραφτοπούλου

Μάης του '72. Το αίμα κυλάει στο αεροδρόμιο του Λουτ ενώ οι «τρομοκράτες» κτυπούν μέσα στην καρδιά του σιωνισμού. Ο κόσμος αναστατώνεται, ιδιαίτερα οι ήσυχες συνειδήσεις των Ευρωπαίων. Μετά την πρώτη κατάπληξη, τα αντίποινα. Είναι δύσκολο να φανούν πρωτότυποι οι Ισραηλινοί από τότε που τέτοιου είδους επιχειρήσεις διαδέχονται η μια την άλλη. Η φαντασία-τους αρχίζει να στερεύει. Αφού όμως το Λαϊκό Μέτωπο για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης διεκδικεί την ευθύνη του Λουτ γιατί να μην δολοφονηθεί ο εκπρόσωπός-του; Ακόμα περισσότερο που η Βηρυτός δεν είναι Τελ Αβίβ κι είναι εύκολο να δρα κανείς ατιμώρητα.

Έτσι χάθηκε ο Χασάν Καναφάνι, δημοσιογράφος, συγγραφέας, θεωρητικός του Παλαιστινιακού Αγώνα, ένα πρωί του Ιούλη του 1972, κομματιασμένος από την έκρηξη του παγιδευμένου αυτοκινήτου-του. Κι ενώ ο αραβικός Τύπος τόνιζε ότι το θύμα είχε επιλέξει να παλεύει με την πένα-του και όχι με τα όπλα, οι ισραηλινές εφημερίδες βεβαίωναν ότι ο Καναφάνι ήταν ανακατεμένος στην απόπειρα του αεροδρομίου. Ας μην ξεχνάμε ότι στις θεωρίες-τους για τη βία, οι Ισραηλινοί περηφανεύονται ότι δεν χτυπούν ποτέ κατά τύχη. Θεωρούμε λοιπόν ότι διάλεξαν τον Καναφάνι τιμώντας με τον τρόπο-τους τον Παλαιστίνιο διανοούμενο. «Τι μπορούμε να κάνουμε τώρα για έναν σύντροφο τόσο πολύτιμο, τόσο σοβαρό; Δεν υπάρχει παρά μια απάντηση: να δείξουμε κουράγιο σ' έναν πόνο που κανένας-μας δεν μπορεί να

αποφύγει. Και μετά να δουλέψουμε περισσότερο και καλύτερα, ν' αγωνιστούμε περισσότερο και καλύτερα». Γράφει ο ηγέτης του Λαϊκού Μετώπου Ζωρζ Χαμπάς στη γυναίκα του Καναφάνι.

Από το Ντεϊρ Γιασσίν (Deir Yassin) οι Ισραηλινοί έχουν κάνει στρατηγικό κανόνα να διατηρούν πάντα την πρωτοβουλία της βίας. Στις 9 του Απρίλη του 1948 οι τρομοκράτες της Ιργκούν με αρχηγό τον Μεναχέμ Μπέγκιν σκοτώνουν στο μαρτυρικό χωριό 254 γέρους και γυναικόπεδα. Την ίδια μέρα η οικογένεια του Καναφάνι φεύγει από την Άκκα για το Βορρά μέσα σ' ένα καμιόνι. Ρας - ελ - Νάκουρα και μετά Λίβανο.

Ακόμα τότε το πνεύμα των προσφύγων ήταν, όχι βέβαια η εγκατάλειψη των εδαφών-τους αλλά η σύντομη επιστροφή στη γη-τους. Γύρευαν ένα καταφύγιο περιμένοντας τον «ηρωικό αραβικό στρατό» νά 'ρθει να επιβάλλει το δικιο-τους. Μαζί με τους Καναφάνι έγιναν πρόσφυγες μέσα σε λίγες μέρες 800.000 Παλαιστίνιοι, ενώ 200.000 έμειναν για να καταντήσουν ξένοι στην ίδια-τους την πατρίδα. Ο νεαρός Καναφάνι μεγάλωσε σαν τους περισσότερους Παλαιστίνιους περιπλανώμενους. Από την Χάιφα στην Άκκα, μετά σ' ένα χωριό στα σύνορα του Λιβάνου κι αργότερα στη Δαμασκό. Εκεί τέλειωσε και τις σπουδές-του δουλεύοντας ταυτόχρονα για να ζήσει τ' άλλα πέντε αδέρφια-του. Παρακολούθησε από κοντά κάθε πολιτικό αγώνα της εποχής παρ' όλο που οι ασχολίες-του ήταν περισσότερο φιλολογικές και πήρε μέρος σ' όλα τα διανοουμενίστικα κινή-

ματα των φοιτητών. Αρχίζει να γράφει στην εφημερίδα Αλ - Ράι του Χάνι αλ - Χιντ και του Ζωρζ Χαμπάς — όπου πρωτοδημοσιεύονται τα διηγήματά-του — ενώ μιλάει στα σχολεία, στα πνευματικά κέντρα, σε κάθε λογής εκδηλώσεις για να καταγγείλει το δυτικό ιμπεριαλισμό και τους τοπικούς συμμάχους-του και για ν' αναλύσει τη σημασία του αραβικού αγώνα. Το 1956 σαν άλλους χιλιάδες Παλαιστίνιους (μεταξύ αυτών κι ο Αραφάτ) φεύγει για να δουλέψει στο Κουβέιτ. Το δράμα των ξενιτεμένων συμπατριωτών-του, τα μαρτύρια του Παλαιστινιακού λαού περιγράφει σε πολλά διηγήματά-του.

«Η ιστορική αξία μιας φιλοσοφικής θέσης βαραίνει από το πρακτικό αποτέλεσμα που πετυχαίνει» γράφει ο Γκράμσι. Αυτή ήταν η θεωρία του Καναφάνι που διατύπωσε στη συζήτηση στρογγυλής τράπεζας που έγινε 6 μήνες μετά τη σφαγή του Σεπτεμβρίου του '70 και 3 μήνες πριν από τη διάλυση του παλαιστινιακού στρατού στην Ιορδανία. Ήταν η εποχή που η Δεξιά και η Αριστερά έριχναν η μια στην άλλη την ευθύνη της αποτυχίας.

«Μερικοί θεωρούν ότι η FATH κι ο OLP είναι δεξιές οργανώσεις και τοποθετούν αριστερά το Λαϊκό Μέτωπο, τη Σάικα και το Δημοκρατικό Μέτωπο. Προσωπικά είμαι κατά αυτής της αντιμετώπισης των πραγμάτων που μας οδηγεί κατευθείαν σε θρησκευτικούς πολέμους... Αυτοί που θ' αποδειχθούν ικανοί να πάρουν το κίνημα στα χέρια-τους είναι αυτοί που έχουν δοκιμαστεί καθημερινά μέσα στις μάζες. Αυτό είναι ένα πρόβλημα που δεν θ' αποφασιστεί στο επίπεδο του Εθνικού Παλαιστινιακού Συμβουλίου, ούτε στις κεντρικές επιτροπές ή στα άρθρα και στις διακηρύξεις στον Τύπο.

Η πιο αντιπροσωπευτική δουλειά του Καναφάνι είναι τα διηγήματα «Ουμ Σάαντ» που ένα απ' αυτά δημοσιεύεται παρακάτω. Η Ουμ Σάαντ είναι η πραγματική γυναίκα, η μήτρα, η μάνα με την πιο βιολογική έννοια του όρου, η γεννήτρα. Η μόνη ελπίδα επιβίωσης για ένα λαό που απειλείται να εξαφανιστεί. «Εσύ είσαι το καταφύγιο που το παρελθόν βάζει τους σπόρους του μέλλοντος. Είσαι η γόνιμη μήτρα που τους κλωσάει και τους πολλαπλασιάζει, η μάνα όπου όλοι θέλουν να καταλήξουν»!

Είναι επίσης η χωριάτισσα, δηλαδή η ίδια η γη. Ένα από τα κεντρικά θέματα

ΑΝΤΙΔΕΣΕΙΣ

Κυκλοφόρησε τό τεύχος 7

● Κ. ΒΕΡΓΟΠΟΥΛΟΣ: Τό Έπιστημολογικό Πρόβλημα της Άξιας	ΦΑΚΕΛΟΣ: ΕΡΓΑΣΙΑ
● Γ. ΚΟΥΡΟΥΠΟΣ: Έλληνικότητα καί έλληνική μουσική	● Ρ. ΡΟΣΑΝΤΑ: Άπελευθέρωση της Έργασίας
● Ε. ΠΑΜΠΟΥΚΗ: Άλλαγή καί γυναικείο κίνημα	● Ν. ΧΟΛΣΤΡΟΜ: Γυναικεία Έργασία καί Καπιταλισμός
● Α. ΣΤΑΓΚΟΣ: Διλήμματα του Άνανεωτικού Χώρου	● Θ. ΚΑΛΟΜΑΛΟΣ: Η Έργασία σάν κατάρα
● Α. ΣΤΕΡΓΙΟΥ: Τρεις προοπτικές γιά τό ΚΚΕ.σ.	
● Κ. ΤΣΟΥΚΑΛΑΣ: Δημοκρατικός Σοσιαλισμός καί Άνανέωση	

Ζητήστε τίς **ΑΝΤΙΔΕΣΕΙΣ**
στά κεντρικά περίπτερα καί στά βιβλιοπωλεία.

των διηγημάτων του Καναφάνι, καθώς και όλης της παλαιστινιακής ποίησης είναι η γη. Ο Καναφάνι που συμμετέχει κι ο ίδιος στη σειρά αυτή των διηγημάτων αρνείται να είναι παραδοσιακός αριστερός διανοούμενος. Είναι ένας στρατευμένος, οργανικός διανοούμενος από την ίδια τάξη που ανήκει κι η ηρωίδα-του. Αυτή είναι η διαφορά-του με τους άλλους Παλαιστίνιους λογοτέχνες που μιλούν για την Παλαιστίνη με τον ναρκισστικό ιδεαλισμό του αποκομμένου από το λαό, διανοούμενου.

Το «εσωτερικό-τους δράμα» κι αν ακόμα καταφέρει να συγκινεί δεν προσφέρει τίποτα στη γνώση της ιστορίας όπου διαδραματίζεται - αν θέλουμε να δεχτούμε ότι δεν παίζεται στα σαλόνια της λιβανέζικης ιντελιγκέντσιας. Πέρα από κάθε συμβολικό πρώτο πλάνο ο Καναφάνι αγωνίζεται να μας αποκαλύψει την παλαιστινιακή πραγματικότητα. Κι από ποιόν αλήθεια περιμένουμε να μας δώσει έναν ορισμό για μια πραγματικότητα στη μέση Ανατολή; Από τη Δύση; Και γιατί όχι από το Ισραήλ; Έχουμε μια πραγματικότητα του '67, αυτή της οργάνωσης για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης ανίκανης να βάλει φραγμό στην επαναστατική βάση των Φενταγίν. Μια άλλη του '70, αυτή του σχεδίου Ρότζερς και των σφαγών του Σεπτέμβρη, πρώτη απόπειρα εξαφάνισης της αντίστασης. Και περνάμε στην πραγματικότητα του '73 αυτή του «περίφημου πολέμου της απελευθέρωσης» - όπου αναρωτιόμαστε από πού ήθελαν πράγματι ν' απελευθερωθούν. Και αυτή του '77, τέλος, αυτή των «εθνικών δικαιωμάτων» του παλαιστινιακού λαού που χωρίς να ξέρουμε τι θ' απογίνει, θεωρείται ένα αναμφισβήτητο βήμα.

Τι να πούμε για την πραγματικότητα του '81; Βρίσκεται άραγε στις αποφάσεις του Αραφάτ ή στις θέσεις των αραβικών κρατών; ...Βέβαια έχουμε μάθει να αναμασάμε ότι «βρίσκεται μόνο στο χέρι των ιδίων των παλαιστίνιων ν' αποφασίσουν για την τύχη-τους». Πάντως δεν είναι η κατάλληλη στιγμή να «φιλοσοφούμε» την ώρα που ο Αγώνας απειλείται απ' τον ιμπεριαλισμό και το μικροαστισμό. Το παιχνίδι που παίζεται σήμερα είναι πολύ δύσκολο και δεν αναβάλλεται για αργότερα στο όνομα της «λογικής» ή της «ευπρέπειας».

Η παλαιστινιακή αντίσταση δεν μπορούσε να είναι τίποτα άλλο απ' αυτό που ήταν πάντα στις αναλογίες της μεσανατολικής πραγματικότητας: αλλά δεν μπορούσε να μην υπάρξει, όπως λέει παρακάτω η Ουμ Σάαντ, έπρεπε οπωσδήποτε να περάσει τα σύνορα.

Ουμ Σάαντ

Ο πόλεμος που τελειώνει

του Χασάν Καναφάνι

Θλιβερό πρωινό. Πίσω απ' το παράθυρο, ο ήλιος: μια μπάλα από φωτιά στο διάστημα. Αγωνία. Και μεις, ανεμίζουμε σαν πένθιμες σημαίες. Ξαφνικά την είδα νά 'ρχεται απ' την άκρη του δρόμου σαν να ξεφύτρωσε από τη γη, μέσα σ' ένα φόντο μουντό απ' το κενό και τη σιωπή. Στάθηκα στο παράθυρο κοιτάζοντάς-την να πλησιάζει. Θεόρατη. Σα δόρυ που τινάζεται σε αβέβαιο πεπρωμένο. Η γυναίκα-μου λέει: *Είναι η Ουμ Σάαντ, νάτη που φτάνει*. Ερχόταν αλύγιστη. Σαν νά 'ταν κουρδισμένη σε μηχανισμό ρολογιού. Πεταγόταν από τα βάθη της γης μέχρι τα σκαλιά μιας ατέλειωτης σκάλας. «Αναρωτιέμαι πού να ήταν». Και γω καιγόμουν από περιέργεια να μάθω. Πίσω-μας, στοίβαζαν τους σκελετούς των θωρακισμένων πάνω στην άμμο. Ενώ ολόκληροι στρατοί δεν σταματούσαν να φεύγουν. Εγώ που όλο αυτό τον καιρό άκουγα ραδιόφωνο: ο πόλεμος, η σιωπή των στρατιωτών-μας... Το ραδιόφωνο... σαν δακρύβρεχτη χήρα. Σ' όλα είχε αποτυπωθεί αυτή η φωνή, η φωνή της ήττας, τίποτα πια δεν είχε σημασία. Μέσα στο δωμάτιο: το γραφείο, η καρέκλα, το φαγητό, η γυναίκα, τα παιδιά... Σχέδια για το μέλλον. Τίποτα. Τι μπορεί κανείς να γράψει σε παρόμοιες περιπτώσεις που να ξεφεύγει από το μάταιο.

«Απο την αρχή του πολέμου» μου λέει η γυναίκα-μου, «είναι η πρώτη φορά που έρχεται η Ουμ Σάαντ». Σαν να είχε κάποιο λόγο μέσα στην ήττα. Χτυπήθηκαν κι έχασαν. Αλλά αυτή... έχασε κι απ' τις δυο πλευρές. Τι μπορεί να κάνει; Τι να πει; Θά 'λεγε κανείς ότι έρχεται να μας φτύσει κατά πρόσωπο. Τι ν' αναμασούσε άραγε σήμερα το πρωί όταν άφηνε το στρατόπεδο; Όλες αυτές οι ερωτήσεις αιωρούνται στον αέρα, σαν τη σκόνη του δωματίου που η αχτίνα του ήλιου μας τη φωτίζει. Η Ουμ Σάαντ πλησίαζε. Μαζί με το αχώριστο δεματάκι-της, περπατούσε, ίσια σαν σημαία που κρατιέται από αόρατα σκοινιά. Μπήκε. Αυτή η μυρουδιά... Μαζί-της, όλη η εξοχή γέμισε το σπίτι. Έμοιαζε σαν να μην έχει καθόλου αλλάξει από την τελευταία φορά, πάνε δέκα μέρες. Κιόλας δέκα μέρες! Θέ-μου, πόσο τα πράγματα αλλάζουν μέσα σε δέκα μέρες. Κι όλες αυτές οι ελπίδες που χάθηκαν. Ακούμπησε το φτωχό δεματάκι-της σε μια γωνιά, τράβηξε ένα κομμάτι παλιό ξύλο και μου το έδειξε:

— Ένα κοτσάνι από αμπέλι. Το βρήκα στην άκρη του δρόμου. Θα το φυτέψω μπροστά στην πόρτα-σου και θα δεις, σε λίγα χρόνια θά 'χεις σταφύλια.

Γύριζα αυτό το κομμάτι ξύλου απ' όλες τις μεριές: ήταν φανερό ότι τίποτα δεν μπορούσε να βγάλει.

— Είναι η στιγμή Ουμ Σάαντ;

Έστρωσε το άσπρο σάλι στο κεφάλι-της, κίνηση αφηρημάδας.

— Σαν να μου φαίνεται ότι δεν καλοξέρης τι είναι τ' αμπέλι. Είναι ένα δέντρο που δίνει πολύ περισσότερα απ' όσα ζητάει, λίγο νερό όλο κι όλο, το πολύ βλάπτει... Βέβαια, δεν με πιστεύεις. Στην πραγματικότητα, είναι πολύ απλό: πάντα υπάρχει λίγη υγρασία στον αέρα και στο χώμα. Από κει παίρνει το νερό-του. Μετά δίνει χωρίς να μετράει.

— Μα είναι ψόφιο ξύλο!

— Ναι, έτσι μοιάζει είν' η αλήθεια, είναι όμως κλήμα.

— Κι έχει τόσο σημασία;

— Έχει πεθάνει — δεν είν' αλήθεια;

— Ναι, έχει πεθάνει.

— Εσύ το λες!

Βγήκε στο παλκόνι. Την ακολούθησα κάνοντας ότι μετρώ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΦΕΛΗ
Μαυρομichάλη 9. Τηλ. 3607.744

τα βήματά-μου: σκεφτόμουν αλλα πράγματα.

— Πώς ήταν σήμερα στο στρατόπεδο;

Με κοίταξε μέσα στα μάτια και στο μέτωπό-της, στο χρώμα της γης, είδα αποτυπωμένη όλη την ιστορία. Άνοιξε τα χέρια-της, σαν νά 'θελε να πει ότι δεν περιμένει πια τίποτα.

— Στο ραδιόφωνο άρχισε ο πόλεμος, στο ραδιόφωνο τέλειωσε. Όταν όλα είχαν τελειώσει σηκώθηκα για να το ξεφορτωθώ, αλλά ο Αμπου Σάαντ με σταμάτησε και μου τ' άρπαξε απ' τα χέρια. Καϊμένο-μου παιδί!

Στηριζόταν στα κάγκελα και κοίταζε μακριά, τα λιβάδια με τις ελιές κι ακόμα πιο μακριά, τους λόφους. Τεντώνοντας το χέρι-της στον ορίζοντα, πάνω απ' τις πεδιάδες, μου είπε:

— Η ελιά επίσης δεν έχει ανάγκη από νερό. Μόνο λίγη υγρασία που τη βρίσκει πολύ βαθιά στη γη. Και γυρίζοντας προς το μέρος-μου, πρόσθεσε:

— Ο Σάαντ έφυγε. Τον πιάσανε. Πάνε δυο μέρες. Και γω που νόμιζα πως πολεμούσε! Σήμερα το πρωί μου 'παν ότι τον συλλάβανε. Τώρα είναι στη φυλακή. Τι εξευτελισμός. Χίλιες φορές να πέθαινε.

— Πώς ξέρεις ότι είναι στη φυλακή;

— Τη Δευτέρα το πρωί ακούσαμε τα νέα στο ραδιόφωνο... Και μετά πήρε τα πράματά-του κι έφυγε. Μαζί με συντρόφους. Θα τους έχεις δει στο στρατόπεδο. Ήρθαν από παντού. Τους ακολούθησα και παίρνοντας ένα μονοπάτι μόλις πρόφτασα να τον δω για τελευταία φορά. Έβγαλα κάτι φωνές για να του πω «γεια, χαρά», γέλασε... Μετά δεν τον ξανάδα. Ακούς εκεί! Τον πιάσανε πριν να φτάσει.

— Και τώρα;

— Ο Μουχτάρ! πήγε να τον δει. Πέρασε από μένα το πρωί μόνο και μόνο για να μου πει «Μη φοβάσαι, θα στον ξαναφέρω» Τι ηλίθιος! Φαντάζεται ότι αυτό θέλω. Νομίζει ότι ο Σάαντ θα χαρεί! Ξέρεις, είμαι σίγουρη ότι θα γυρίσει το βράδυ, τον ακούω κιόλας: «ο γιός-σου είναι ένας αλήτης. Εγώ ξεσηκώθηκα να τον βγάλω από τη φυλακή κι αυτός μου γλίστρησε μέσα απ' τα χέρια. Έφυγε για τα βουνά, πέρασε τα σύνορα».

— Πέρασε τα σύνορα; Για να πάει πού;

Σηκώνοντας το χέρι φάνηκε σαν να δείχνει κάπου, σε μια αόριστη κατεύθυνση. Αλλά ξαφνικά γύρισε και με το δάχτυλο έδειξε ό,τι υπήρχε γύρω-μας: το γραφείο, την καρέκλα, τα παιδιά, τη γυναίκα, το φαγητό μέσα στα πιάτα και τελειώνοντας εμένα. Δεν πολυκαταλάβαινα πού ήθελε να καταλήξει. Αυτή η κίνηση, όσο κι αν είχε ένα νόημα, μου φαινόταν ότι παραήταν συμβολική για να πιάσει ένα τόσο απλοϊκό μυαλό. Γι' αυτό την ξαναρώτησα:

— Τα σύνορα να πάει πού;

Είδα ένα χαμόγελο στα χείλια-της, ένα μικρό χαμόγελο στην άκρη, που παρατηρούσα για πρώτη φορά μα που από τότε μου έχει μείνει, σαν σημάδι που σφραγίζει το πρόσωπό-της. Ένα είδος όπλου που το εκτοξεύει που και που, μ' όλη την πονηριά.

— Σαν να μην τό 'ξερες! ποιά σύνορα; Αυτό θέλεις να μάθεις; Αυτό θέλουν να μάθουν... Και το πρωινό-σου; δεν θα το φας;

Ξαφνιασμένος από την ερώτηση, έριξα ένα βλέμμα στο δίσκο με το φαγητό: περίμενε εδώ και δυο ώρες μια ανύπαρκτη όρεξη. Σαν μια κλειστή πόρτα με τις σιδεριές-της σκουριασμένες. Σκουριά... ήταν ή ήττα, η ταπεινώσή-μας.

— Γιατί δεν τρώς; Κι εγώ δεν έφαγα τίποτα το πρωί. Περιμένω μήπως κάτι μου ξαναδώσει την όρεξη. Θέλω να πω: την όρεξη να ζήσω. Καταλαβαίνεις; Κι αυτό δεν βλέπω ποιος άλλος εκτός απ' τον Σάαντ θα μπορούσε να το κάνει.

Σώπασε για λίγο και μετά ξανάρχισε μουρμουρίζοντας μέσ' από τα δόντια-της: Ξέρεις, αν ο Σάαντ γυρίσει στο σπίτι απόψε, αν γινόταν αυτό, νομίζω ότι δεν θα μπορούσα τίποτα να καταπιώ. Καταλαβαίνεις τώρα γιατί έπρεπε οπωσδήποτε να περάσει τα σύνορα;

Και πάλι σήκωσε το χέρι προς τα εκεί που χωρίς αμφιβολία αυτή νόμιζε ότι ήταν τα σύνορα, μετά το γύρισε πάνω απ' αυτά που μας περιτριγύριζαν — γραφείο, καρέκλα, φαγητό, γυναικά, παιδιά — σταμάτησε δείχνοντας προς το μέρος-μου.

— Και συ μικρέ; Τι λογαριάζεις να κάνεις; Πάνε είκοσι χρόνια τώρα... Χτες βράδυ σε σκεφτόμουνα, άκουσα ότι ο πόλεμος τέλειωσε κι είπα ότι θά 'πρεπε να σε δω. Αν ο Σάαντ ήταν εδώ θα μου 'λεγε: 'Όχι εσύ πάντα πηγαίνεις, αυτή τη φορά είναι η σειρά-του να μας επισκεφτεί. Τέλος πάντων, τι θα κάνεις;

Χωρίς ούτε ν' ακούσει την απάντησή-μου, μπήκε πάλι μέσα στο δωμάτιο και παίρνοντας το κοτσάνι του αμπελιού απ' το τραπέζι, άρχισε να το εξετάζει προσεχτικά σαν να τ'όβλεπε για πρώτη φορά. Μετά κατευθύνθηκε προς την εξώπορτα.

— Θα το φυτέψω. Θα δεις όλα τα σταφύλια που θα δώσει. Και χωρίς νερό.

Έτσι που στέκεται στο βάθος του διαδρόμου τη βλέπω ακόμα πιο ψηλή και λεπτή. Και δεν ξέρω γιατί μου ξανάρθαν ξαφνικά τ' ανακατώματά-της με τον Μουχτάρ.

— Σου 'πε ο Μουχτάρ πως θα βγει ο Σάαντ από τη φυλακή;

Στην άκρη της πόρτας, κόντρα στο φως με δυσκολία την ξεχώριζα: την άκουσα μόνο να λέει: Δεν τέλειωσες ακόμα μ' αυτή την ιστορία του Μουχτάρ;

— Εγώ σου τ'όπα!

Ήταν η πρώτη κουβέντα της Ουμ Σάαντ, την άλλη μέρα το πρωί. Ήρθε νωρίς όπως συνήθως. Είχα κοιμηθεί αργά την προηγούμενη γι' αυτό και με βρήκε στο κρεβάτι.

— Σου τ'όπα για τον Μουχτάρ, δεν έπρεπε να τον σκέφτεσαι. Ξέρεις τί έγινε; Πήγε να τους δει και να τους ζητήσει να υπογράψουν σ' ένα φύλλο χαρτί ότι υπόσχονται ότι θα συμμορφωθούν. Αυτοί αρνήθηκαν και τον πέταξαν έξω.

— Ποιοί «αυτοί»;

— Ο Σάαντ κι η παρέα. Κατά τον Μουχτάρ «αυτοί» τον κορόιδευαν, ο Σάαντ τον ρώτησε κιόλας: Τι εννοείς να συμμορφωθούμε; Ήταν όλοι στριμωγμένοι ο ένας πάνω στον άλλο. Άρχισαν να γελάνε κάτω από τη μύτη-μου. Ένας απ' αυτούς μου 'πε: «Λογικοί» σημαίνει «βολεμένοι» «ήσυχοι» δεν είν' έτσι; Κι ένας άλλος: «είναι να τρώμε χαστούκια και να λέμε φχαριστώ». Στο τέλος ο Σάαντ σηκώθηκε και μου 'πε: Άκου μάρμπα «λογικοί» όπως το λες θα πει ν' αγωνίζεσαι, αυτό είναι, ν' αγωνίζεσαι.

Κάθισε αφήνοντας να φανεί η μεγάλη χαρά που 'νιωθε.

— Είναι καταπληχτικό! ενώ ο Μουχτάρ μου διηγόταν την ιστορία, γελούσα σιγανά. Στο τέλος του 'πα: νά 'σαι φχαριστημένος που δεν σε δειράνε, μπορείς να ευχαριστήσεις τον καλό θεό που σε προφύλαξε καλά. Θύμωσε.

— Αρνήθηκαν να υπογράψουν;

— Και βέβαια αρνήθηκαν! Ξέρεις τί απάντησαν στον Μουχτάρ: «πολύ αργά γέρο-μου, τ'ό χάσες το τραίνο». Ήταν έξαλλος. Κι

ύστερα όταν τους ρώτησε αν είχαν ανάγκη από τίποτα ο Σάαντ του απάντησε: «Ευχαριστώ πιτσιρίκο, μια καλημέρα στην οικογένεια, τίποτα άλλο». Αυτό δεν μου άρεσε. Θα μπορούσε βλέπεις να ήταν πατέρας-του. Μου 'πε ότι ο Σάαντ δεν έδειξε σεβασμό απέναντί-του, ότι του είπε «πιτσιρίκο» κι ότι δεν είναι κανένα παλιόπαιδο για να του φέρονται έτσι.

— Και τί του απάντησες;

— Τού 'πα ότι ο Σάαντ είναι καλό παιδί κι ότι ασφαλώς δεν τ'όπε με κακία. Κι ότι χωρίς αμφιβολία θά 'θελε να πει ότι έφτασε και η δικιά-του σειρά.

— Ουμ Σάαντ. Χειροτέρεψες την κατάσταση.

— Εγώ; Μα αυτό ακριβώς ήθελα.

— Τι θ' απογίνει ο Σάαντ; δεν νομίζεις ότι θά 'ταν καλύτερα αν έβγαινε από τη φυλακή;

Της έκοψα τη φόρα. Με κοίταξε με το μικρό-της χαμόγελο στην άκρη των χειλιών.

— Άς το δεχτούμε. Αλλά εσύ νομίζεις ότι δεν είσαι στη φυλακή; Τι κάνεις περισσότερο;

Το ραδιόφωνο έδινε τις τελευταίες ειδήσεις. Το είχα κάτω με τις εφημερίδες: το είχα αφήσει ανοιχτό όλη τη νύχτα. Η Ουμ Σάαντ πότε κοίταζε μένα πότε αυτό. Είχε κάτι στα μάτια-της το αλύγιστο, το αδιάλλακτο. Σαν ατσάλι.

— Όστε πιστεύεις ότι δεν είμαστε στη φυλακή, εμείς, αυτή τη στιγμή; Τι κάνουμε περισσότερο σ' αυτά τα στρατόπεδα; Φυλακές υπάρχουν πολλών ειδών μικρές! Περισσότερες απ' ότι νομίζεις. Το στρατόπεδο είναι μια, το σπίτι-σου άλλη, η εφημερίδα, το ραδιόφωνο, το λεωφορείο, ο δρόμος, τα μάτια των περαστικών. Η ηλικία-μας. Τόσες φυλακές. Κι αυτά τα είκοσι τελευταία χρόνια που ζούμε... Ο Μουχτάρ. Κι άλλες φυλακές. και συ τολμάς να μιλάς για φυλακές! Μα όλη η ζωή δεν είναι παρά φυλακή... Μόνο που πήρες τα κάγκελά-σου γι' ανθοδέσμη. Φυλακή. Φυλακή. Εσύ είσαι η φυλακή... Ο Σάαντ φυλακισμένος; Φυλακισμένος γιατί δεν υπογράψε το κουρελόχαρτο βεβαιώνοντας ότι θα συμμορφωθεί. «Λογικοί» είσαστε σεις λογικοί; Όλοι έχεται υπογράψει, όσοι κι αν είστε, όλοι όλων των ειδών τα χαρτιά. Κι αυτό δεν εμπόδισε να είστε στη φυλακή.

Ποτέ δεν την είχα δει τόσο εξαγριωμένη. Έτρεμε σαν ένα φύλλο. Της είπα αφού σηκώθηκα.

— Ηρέμησε Ουμ Σάαντ. Δεν ήθελα να πω αυτό.

Είχε βρει όλη την ηρεμία-της όταν μου απάντησε:

— Είναι αυτό που λένε όλοι τώρα. «Δεν ήθελα να πω αυτό». Τουλάχιστον αφήστε αυτούς που έχουν να πουν κάτι να το πουν! Εσύ δηλαδή... Τι περιμένεις; Δεν έχεις τίποτα να πεις;

Με πλησίασε: — Άκου. Εγώ ξέρω ότι ο Σάαντ θα βγει από τη φυλακή, αλλά πρόσεξε! Από όλες τις φυλακές... κατάλαβες;

Μετάφρ : Κατερίνας Ραφτοπούλου

Ι. Μουχτάρ: δήμαρχος. Στους καταυλισμούς είναι ο διοικητικός υπεύθυνος για κάθε κοινότητα.

Παιδότοπος παιδικός σταθμός νηπιαγωγείο

Ένας χώρος στην αποκλειστική διάθεση τών παιδιών. Οί ανάγκες του παιδιού γιά επικοινωνία, παιδαγωγικό παιχνίδι, δημιουργική συλλογική δραστηριότητα, αντιμετώπιζονται μέ τήν αγάπη, τή ζεστασιά καί μέ ξεχωριστή ευθύνη από ανθρώπους ειδικούς.

Ντίνα Καψάλη

· Λ. Πεντέλης 53 · Χαλάνδρι Τηλ. 68.32.073

Atlantis

Τά πίο φίνα πουκάμισα,
στίς πίο χαμηλές τιμές θά τά βρείτε
στή βιοτεχνία μας

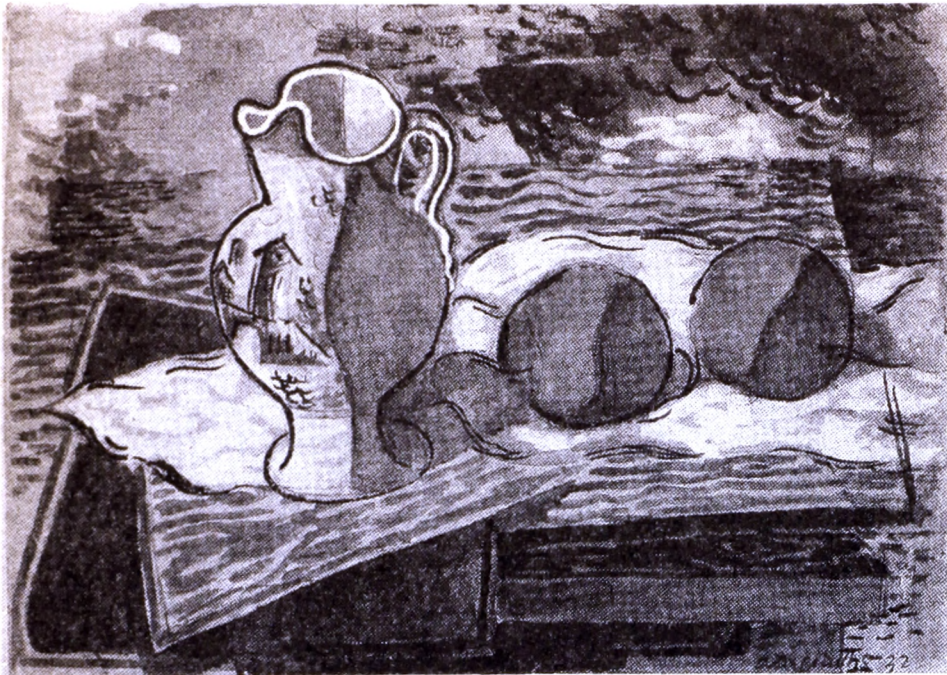
Ποιότητα καί καλό γούστο

ΠΑΡΑΣΙΟΥ 41-43 ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ

τηλ. 88.39.323

ΕΙΚΑΣΤΙΚΟ ΧΡΟΝΙΚΟ

της Ντόρας Ηλιοπούλου - Ρογκάν

Έκθεση Α. Αστεριάδη

Πολύ ενδιαφέρουσα είναι η έκθεση με 69 ακουαρέλες, τέμπρες και 13 σχέδια του Α. Αστεριάδη στο ΖΥΓΟ (Ιωφώντος 4). Η τωρινή παρουσίαση οργανωμένη 60 χρόνια από την πρώτη έκθεση του ζωγράφου στη Λάρισα, το 1921 προλογίζεται από τον Τάσο. Τα έργα που παρουσιάζονται χρονολογούνται από τα προπολεμικά χρόνια μέχρι λίγο πριν από το θάνατό-του το 1977.

Είναι τόσο γνωστή η ποιότητα της δουλειάς του καλλιτέχνη και, γενικότερα, η πολυσχιδής πολιτιστική προσφορά-του μέσα από τη διδασκαλία-του και τις εκδόσεις τομέα στον οποίο διακρίθηκε επανηλειμμένα με Ελληνικά και ξένα βραβεία — ώστε να περιττεύει μια παρουσίασή-του και πολύ περισσότερο μια κριτική. Στις τέμπρες και τις ακουαρέλες με τοπία από τη Ελλάδα και «νεκρές φύσεις», σκηνές από τους αγρούς και την υπαίθρο γενικότερα εντυπωσιάζει η ευαισθησία-του στα χρώματα και ιδιαίτερα, οι διάφορες λύσεις που δίνει διαφοροποιώντας — ανάλογα με την «ιδιοσυγκρασία» του θέματος — την ταυτότητα και τους τόνους των χρωμάτων. Υπάρχει ένα φως στις συνθέσεις αυτές και μια διαφάνεια που αξιοποιείται εύστοχα μέσα από

την τεχνική της ακουαρέλας. Υπάρχει ακόμη, μια συνέπεια και μια ειλικρίνεια σε ό,τι αφορά την αποκρυπτογράφηση του ερεθισματός-του. Μια συνεχής προσπάθεια για την εξεύρεση του καλύτερου δυνατού τρόπου προβολής της ατμόσφαιρας και του κλίματος μιας σκηνής, της ταυτότητας ενός αντικειμένου, της ιδιοσυγκρασίας μιας μορφής. Στα σχέδιά-του ο Αστεριάδης μας υπενθυμίζει το πολύ όριμο μετέωρο, τη μεγάλη ευχέρεια στη φορά της γραμμής, την αίσθηση του σχήματος και του περιεχομένου-του. Την αποκρυπτογράφηση του ψυχικού κόσμου στις ανθρώπινες μορφές. Μέσα από τις ακουαρέλες, τις τέμπρες και τα σχέδια που βλέπουμε, εδώ, ο Αστεριάδης έχει μια μεγαλύτερη ελευθερία να αξιοποιήσει τις δυνατότητές-του σε σύγκριση με την παρατακτική διεύθυνση των όγκων σε μερικά από τα λάδια-του. Γενικά, ξαναθυμόμαστε αυτή τη νευρώδη, παλμική πινελιά του δημιουργού που πιάνει το σφυγμό της ιδιοσυγκρασίας της κάθε παράστασης και του αντικειμένου που τον ενδιαφέρει για να μας κάνει να νιώσουμε και εμείς κάτι από την αγάπη που ένωσε για την πατρίδα-μας: αγάπη που την υπηρέτησε πολλαπλά.

Έκθεση Π. Κουτούζη

Πρωτότυπες και με ιδιομορφία στη σύλληψη και στην εκτέλεση είναι οι ζωγραφικές συνθέσεις του Π. Κουτούζη στο Ισπανικό Λατινο-Αμερικανικό Διδακτικό και Πνευματικό Κέντρο Άλ Αντάρ (Χαριλάου Τρικούπη 170α).

Εμπνευσμένες από την περιπέτεια του Χρ. Κολόμβου — όπως άλλωστε αποκαλύπτει και ο τίτλος «Ο Χ. Κολόμβος ανακάλυψε στην Αμερική ...» τα έργα του

Κουτούζη αποκαλύπτουν πάνω απ' όλα πλούσια φαντασία, ένα λεπτό «πνεύμα» και μια μεγάλη άνεση στο μετέωρο. Διαφοροποιώντας ευρηματικά τις «λύσεις»-του σε σχέση με το εκάστοτε επίμετρον θέμα κατορθώνει να προκαλεί και να ζωντανεύει διαρκώς το ενδιαφέρον του επισκέπτη. Το τελευταίο, πέρα από την αναγνώριση του σχεδιαστικού ταλέντου και της μεγάλης σε φάσμα εμπνευσσης του δημιουργού-τους ο-

ξύνεται από τις «σχέσεις» ανάμεσα στο εκάστοτε έργο του ζωγράφου και την παράθεση συνθέσεων γνωστών καλλιτεχνών πράγμα που ο Κουτούζης επεδίωξε με σκοπό την εύρυνση του προβληματισμού. Τέλος η υπογράμμιση με αποσπάσματα λογοτεχνικών

του προκαλεί, μονιμότερες εντυπώσεις. Παράλληλα, εξακριβώνουμε και τη βαθιά ποιητική-του αίσθηση: ποίηση υποβλημένη μέσα από τον τρόπο που ορίζεται η σύνθεση και, κυρίως, μέσα από τη φορά και την παλμικότητα του ίχνους.

κειμένων προικίζει με μια ακόμη διάσταση τα έργα.

Χαρακτηριστικό της δουλειάς του Κουτούζη, εδώ, στέκει η αρμονικότητα συνύπαρξης ενός ήρεμου και συγχρόνως κινητικού ύφους στον τρόπο της έκφρασης των ερεθισμάτων-του: συνήπαρξη εννορηστρωμένη με μιαν έντονη αίσθηση της αρμονίας. Υπάρχει μια πολύ προχωρημένη μουσική αίσθηση στις συνθέσεις του ζωγράφου που μεταφέρεται και στον θεατή με αποτέλεσμα να

Ο Κουτούζης γεννήθηκε το 1949 στο Σφαξ της Τυνησίας και πρωτοήρθε στην Ελλάδα το 1959. Άνοιξε πρώτα εδώ, το εργαστήρι χειροτεχνίας «Το Σύννεφο» και το 1979 ίδρυσε μαζί με άλλους την «Αφή», εταιρεία για την ανάπτυξη της χειροτεχνίας. Όμως είναι πάνω απ' όλα ζωγράφος καθώς αποδεικνύεται από την τωρινή-του δουλειά και από τον γενικότερο προβληματισμό-του, πέρα από τις δυνατότητες της εκάστοτε έκφρασής-του.

ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΓΙΑ ΜΙΚΡΟΥΣ (ΚΑΙ ΜΕΤΑΛΛΟΥΣ)

ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ ΤΗΣ
ΚΡΙΣΤΙΝΕ ΝΕΣΤΛΙΝΓΚΕΡ

ΠΡΟΣΟΧΗ Ο ΒΡΑΝΕΚ ΦΑΙΝΕΤΑΙ ΤΕΛΕΙΩΣ ΑΚΙΝΔΥΝΟΣ

αλλά αυτό δεν πρέπει να μας ξεγελάσει. Γιατί ο Βράνεκ έκανε την τρομερή ανακάλυψη του ΑΡΜ, της μηχανής που κάνει τα παιδιά φρόνιμα, υπάκουα και μελετηρά. Μπρος στο φοβερό κίνδυνο (κι αφού κανείς δεν τους ακούει) η Λέλε και η παρέα της αποφασίζουν να αντιμετωπίσουν τον κίνδυνο μόνοι τους και θ' αγωνιστούν να μη φτάσει ποτε η εφεύρεση στα χέρια του υπουργού Παιδείας...

Ένα βιβλίο με πολύ χιούμορ και φαντασία από την Αυστρία, εικονογραφημένο με πολύ κέφι.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΤΕΚΜΗΡΙΟ

ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 17 — ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 6448510

ΜΑΝΩΛΗ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΗΣ ΛΕΒΕΝΤΙΑΣ

Η Φιλαρμονική της Σόφιας και η Χορωδία «Σβετοσλάβ Ομπρετινκوف»

Απόλυτη Νύχτα, Εξόρμητο, Ραπσώδη

Μαέστρος: Βύρων Φιδετζής

Στή Συμφωνία της Λεβεντιάς (1920) και την Παλαμική Συμφωνία (1955) κλείνονται όλα τα όνειρα και τα πάθη της νεότερης Ελλάδας. Δεν μπορεί κανείς να έχει γνώμη ή τουλάχιστον αίσθηση γι' αυτόν τον τόπο αν δεν τις έχει ακούσει.

Ο δίσκος πουλιέται μόνο ταχυδρομικά. Μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου ισχύει η ειδική τιμή προεγγραφής των 650 δραχμών ενώ από την 1η Ιανουαρίου θα ισχύει η κανονική των 740 δραχμών. Στείλτε μια επιταγή, το όνομα και τη διεύθυνσή σας στην

● ● ● CONCERT ATHENS Ταχ. θυρίδα 2858 ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΑΘΗΝΑ

και ο ταχυδρόμος θα σας φέρει τον δίσκο στο σπίτι σας ή το γραφείο σας. Αν προτιμάται στείλτε μόνο την παραγγελία σας και θα πληρώσετε με αντικαταβολή. Μπορείτε να δώσετε την παραγγελία σας ακόμα και με το τηλέφωνο στους αριθμούς 22.85.585/80.20.925/

Στις αρχές του Νοέμβρη μια εξαιρετική ορχήστρα, η Φιλαρμονική της Σόφιας και μια από τις καλύτερες χορωδίες στον κόσμο, η Εθνική Χορωδία της Βουλγαρίας με μαέστρο τον Βύρωνα Φιδετζή, ηχογράφησαν τη Συμφωνία της Λεβεντιάς του Μανώλη Καλομοίρη. Η ηχογράφηση αυτή — καλλιτεχνικό, τεχνικό και επιχειρηματικό επίτευγμα — έγινε δίσκος στην Ελλάδα.

Η θρυλική επική δημιουργία του Μανώλη Καλομοίρη είναι εμπνευσμένη από τους μακεδονικούς αγώνες του 1917-18. Η Συμφωνία είναι αφιερωμένη στον Κωστή Παλαμά. Ο Καλομοίρης θέλησε ν' αποδώσει μουσικά τη συγκίνηση που ένιωθε μπρος στην ελληνική λεβεντιά σ' όλες-της τις εκδηλώσεις, τη χαρά της ζωής, τον πόλεμο, το χορό, την αγάπη, το θάνατο. Το πρώτο μέρος της Συμφωνίας τραγουδάει την ορμή της νιότης και τη χαρά του πάθους και της νίκης. Το δεύ-

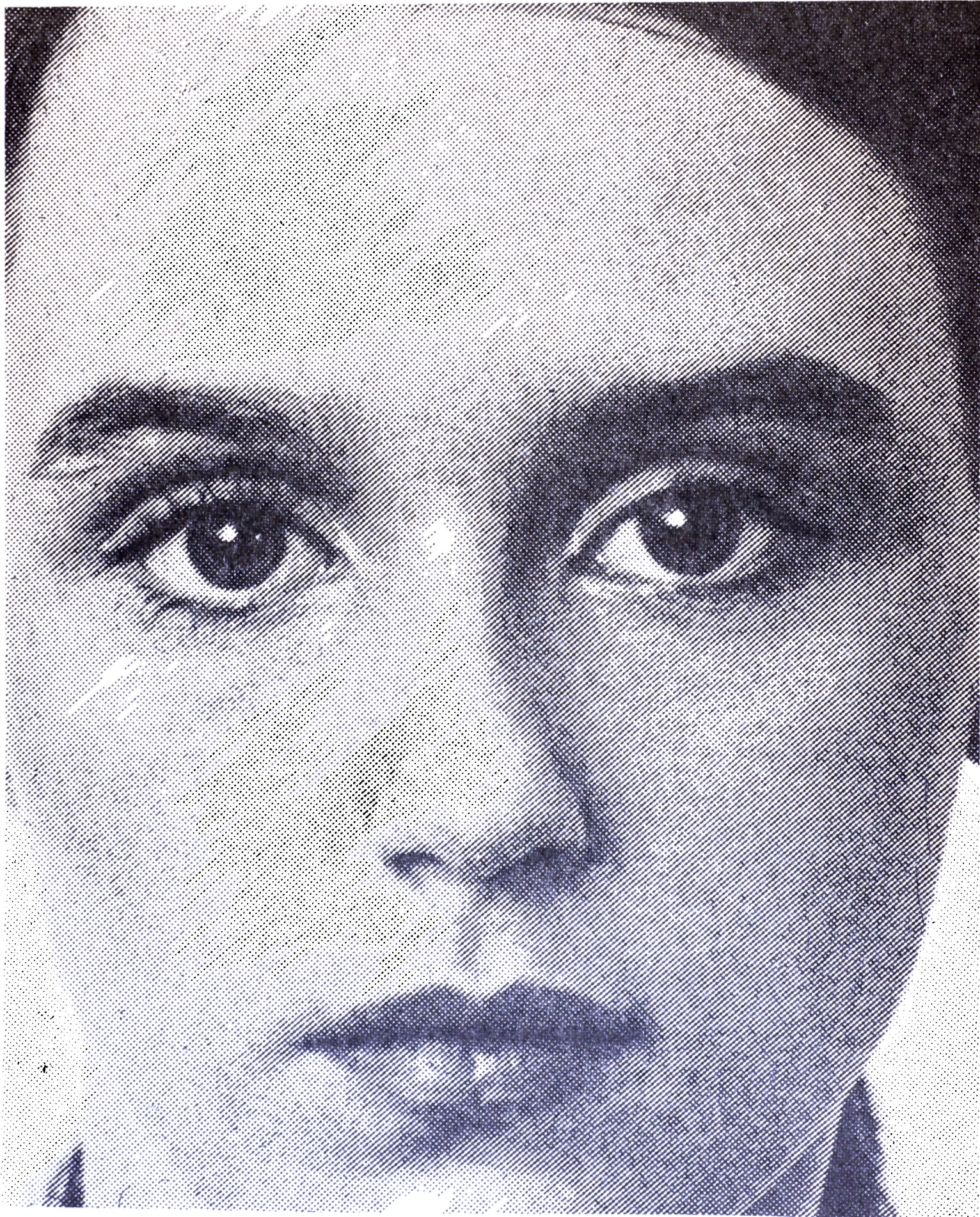
τερο μέρος μεταδίνει τη συγκίνηση που ένιωσε ο συνθέτης περνώντας μια νυχτιά από ένα απéritto στρατιωτικό κοιμητήριο. Το τρίτο μέρος δίνει την εικόνα ενός γλεντιού των παλικαριών, ενώ το τέταρτο «Τα Νικητήρια» βασίζεται στο βυζαντινό ύμνο «Τη Υπερμάχω». Η Συμφωνία της Λεβεντιάς παίχτηκε για πρώτη φορά το 1920, στις γιορτές της νίκης μπρος στον Ελευθέριο Βενιζέλο τον πολιτικό, εθνικό και ιδεολογικό ήρωα του Μανώλη Καλομοίρη.

Το έργο απαιτεί ένα σύνολο διακοσίων εκτελεστών και η ηχογράφησή-του θεωρούνταν ανέφικτη μέχρι σήμερα. Μ' αυτή την έννοια η ηχογράφηση αυτή αποτελεί επίτευγμα της CONCERT / ATHENS που ανέλαβε την ευθύνη για την πραγματοποίησή-της. Ο δίσκος είναι αναπόφευκτα ακριβός και δεν πουλιέται στα καταστήματα, αλλά μόνο με το ταχυδρομείο. Μπορεί έτσι να φτάσει σε κάθε ελληνικό σπίτι.

Έξάντας / Λογοτεχνία / Ντοκουμέντο

Κριστιάνε Φ.

Κριστιάνε Φ., 13,
πόρνη καί τοξικομανής

ΘΕΜΟΣ ΚΟΡΝΑΡΟΣ
Θεσσαλονίκη 9-11 του Μάη 1936
(Οι αγώνες του Λαού)
Εκδ.: Χρόνος, Αθήνα 1981

Το εξαντλημένο, από καιρό, βιβλίο του αγωνιστή λογοτέχνη Θέμου Κορνάρου, έρχεται πάλι για να μας θυμήσει τις μέρες του Μάη 1936, το χρονικό της εργατικής εξέγερσης. Με ζεστό και άμεσο τρόπο, αλλά και αποκαλυπτικό των χειρισμών του δικτάτορα Ι. Μεταξά, ένα βιβλίο χρήσιμο για τη γνώση της πρόσφατης ιστορίας-μας, αλλά και ηθικά σημαντικό, μια και δίνει το μέτρο του αγώνα και της θυσίας στους νεότερους για την κοινωνική απελευθέρωση.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΣΟΥΚΑΛΙΔΗΣ
Χρονικά του αγώνα και οι ήρωες αυτών των χρονικών.
Αθήνα 1980

Ένα μικρό βιβλίο-χρονικό, η εκκίνηση μιας σειράς, όπου ο σεμνός και τίμιος αγωνιστής Βασίλης Τσουκαλίδης καταθέτει για τους μεταγενέστερους τις αναμνήσεις-του, τα βιώματά-του από το Ελληνικό Κίνημα. Θυμάται εκείνες τις λεπτομέρειες που συνθέτουν την ιστορία και που εμπνέονται από τους αγώνες των ανώνυμων ηρώων. Ο πρώτος τόμος περιλαμβάνει τα χρόνια από το 1930 - 1936. Και οι υπόλοιποι απ' το 1936 ως το 1946. Ακολουθούν οι εμπειρίες από τη ζωή στη φυλακή.

Μια πράξη τιμής είναι περισσότερο αυτό το χρονικό, τιμής στους συναγωνιστές-του που έδωσαν τη ζωή-τους στον αγώνα και που δεν δικαιώθηκαν από την πορεία που πήρε το Κόμμα τα μεταγενέστερα χρόνια.

ΤΑΞΙΑΡΧΗΣ
Θ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
Οι σχιζοσυναισθηματικές και συναισθηματικές ψυχώσεις
Εκδ.: Κ. Καπόπουλος,
Αθήνα 1981.

Ένα πολύ αξιόλογο βιβλίο που προσπαθεί να συμβάλλει ουσιαστικά στην ενημέρωση γύρω από προβλήματα κλινικής ψυχοπαθολογίας και ψυχιατρικής έρευνας. Περιέχει τα αποτελέσματα μιας κλινικο-ψυχοπαθολογικής ανάλυσης των λεγόμενων άτυπων ενδογενών ψυχώσεων και των συγγενών μ' αυτές συναισθηματικών ψυχώσεων και σχιζοφρενικών κρίσεων.

Ο συγγραφέας της μελέτης αυτής, καθηγητής ψυχιατρικής, πραγματοποίησε μακρόχρονη έρευνα με άλλους ερευνητές συνεργάτες-του στο Ινστιτούτο Ψυχιατρικής της Ακαδημίας Ιατρικών Επιστημών της ΕΣΣΔ.

Το βιβλίο, βέβαια, είναι ειδικό και απευθύνεται κυρίως σε ψυχιάτρους και νευρολόγους, έχει

όμως μια τέτοια καθαρότητα στην περιγραφή που θα μπορούσε άνετα να διαβαστεί και από κοινό με ευρύτερο προβληματισμό.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΓΚΩΤΙΕ
Η νεκρή ερωμένη
Μετ.: Γ. Κ. Καραβασιλής
Εκδ.: Αιγόκερως, Αθήνα 1981.

Μια πολύ ενδιαφέρουσα επιλογή από τέσσερεις νουβέλες του Θεόφιλου Γκωτιέ: Η νεκρή ερωμένη, Η καφετιέρα, Δύο ηθοποιοί για ένα ρόλο, Το πόδι της μούμινας, όπου αναδειχνεται η πολυσήμαντη πεζογραφική-του ικανότητα στο χώρο του φανταστικού. Μέσα στο κλίμα του ρομαντισμού, η ονειρική διάσταση συγχέεται συνειδητά με φαντασιώσεις, φαντάσματα και πραγματικότητα. Όμως, το σύντομο αυτό βιβλίο διαγράφει και την άλλη διάσταση του συγγραφέα: το ξέπέρασμα του ρομαντισμού προς μια νατουραλιστική κατεύθυνση.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΙΩΤΑΚΗΣ
Πολιτικές θυέλλες
3. Ελληνικό αντιφασιστικό κίνημα στη Μέση Ανατολή
Αθήνα 1981

Ο συγγραφέας, απότακτος αξιωματικός του 1935 βρέθηκε, μετά τη μάχη της Κρήτης, στη Μέση Ανατολή, όπου και επανεντάχθηκε στο στρατό με το βαθμό του ταγματάρχη. Υπήρξε στέλεχος της Αντιφασιστικής Στρατιωτικής Οργάνωσης και διαδραμάτισε ενεργό και ηγετικό ρόλο στο κίνημα του 1943 και του 1944. Σε μια αναλυτική εξιστόρηση αυτών των γεγονότων αναφέρεται το ογκώδες βιβλίο-του.

Χωρίς να προσθέτει σημαντικά καινούρια στοιχεία, προσφέρει μια συνολική επισκόπηση μαζί με ορισμένα αυτοβιογραφικά δεδομένα.

Παραθέτει επίσης την κρίση και τις απόψεις-του για όσα συνέβησαν στη Μέση Ανατολή. Απόψεις που πηγάζουν από την άμεση συμμετοχή-του στα γεγονότα και τις αντιθέσεις που η συμμετοχή αυτή δημιούργησε (γράφει π.χ. ότι «πιστεύω πως στη θέση του Σαλά, με βοηθό έναν καλό οργανωτικό, θα τα κατάφερνα να καθοδηγήσω καλύτερα τον πλατύ αντιφασιστικό αγώνα») — και γι' αυτό έχουν ένα ιδιαίτερο και πρόσθετο ενδιαφέρον.

ΚΩΣΤΑΣ ΤΣΑΡΟΥΧΑΣ
Η Μασονία στην Ελλάδα
Εκδ.: Δωδώνη, Επικαιρότητα, Πλειάς, Φιλιππότη, Αθήνα 1981

Ο δημοσιογράφος Κ.Τ. συγκέντρωσε σ' αυτό τον τόμο όλα τα στοιχεία της πολυσυζητημένης έρευνάς-του στην «Ελευθεροτυπία» για τη μασονία, συμπλη-

NORBERTO BOBBIO

Γιά ποιόν Σοσιαλισμό;

Τό βιβλίο
πού δέν διστάζει
νά μιλήσει
άνοιχτά
πρός όλες
τίς κατευθύνσεις

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΥΡΩΠΗ

ΣΑΝΤΕ
ΝΟΤΑΡΝΙΚΟΛΑ

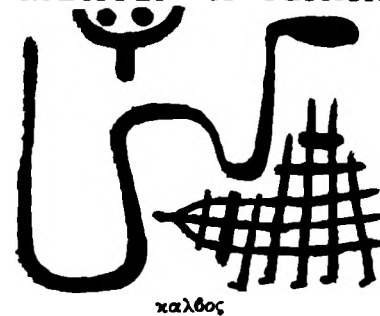
Η ΑΔΥΝΑΤΗ
ΑΠΟΔΡΑΣΗ

**ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ
ΤΥΠΟΣ**

Ζωοδ. Πηγής 17
τηλ. 36.39.980

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

**PAUL KLEE ΓΙΑ ΤΗ
ΜΟΝΤΕΡΝΑ ΤΕΧΝΗ**

«Ο Klee με ταπεινοφροσύνη συνειδητοποίησε ότι η τελική πηγή της δύναμης του καλλιτέχνη βρίσκεται στην κοινωνία».

H. Read

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΛΒΟΣ
Αναξαγόρα 1, Αθήνα 112
τηλ.: 52.46.241

ANNA ΔΑΜΙΑΝΙΔΗ

Οι ξυπόλητες

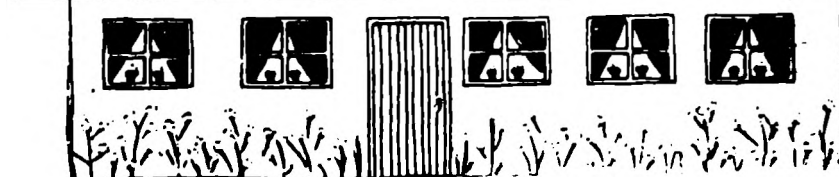
νουβέλα

Ελληνική Πεζογραφία

Διογένης, Αθήνα 1981

νηπιαγωγείο

το αστεράκι

● Κοντά στο σπίτι σας και δίπλα στο Λυκαβηττό λειτουργεί τό νηπιαγωγείο. «Τό αστεράκι».

- Μιά μικρή δασή μέσα στό τσιμέντο.
- Πρόγραμμα μελετημένο – Διδασκαλία και επίβλεψη από έμπειρο προσωπικό.
- Παιχνίδι και μάθηση σ' ένα περιβάλλον φροντίδας και αγάπης για τό παιδί.
- Έλατε νά γνωριστούμε και νά συζητήσουμε για τό παιδί σας.

Γκόλφω Π. Εύθυμιου

Βαλσαμώνος 4 και Άσκληπιού τηλ. 6447830 – 3635419.

ρώνοντας τον κατάλογο ονομάτων, καθώς και τις πληροφορίες τις σχετικές με τις θέσεις του καθένα στον κρατικό μηχανισμό.

Το πρώτο μέρος του βιβλίου έχει σαν κύριο θέμα την ελληνική μασονία και τα μυστήριά της. Στο δεύτερο, φανερώνονται οι διασυνδέσεις της ελληνικής μασονίας με την ιταλική Στοά Προπαγάντα Ντούε. Ακολουθεί το τρίτο μέρος με «την ομόφωνη» καταδίκη της μασονίας από τους εκπροσώπους διαφόρων τάξεων».

Η μασονία στην Κύπρο είναι το θέμα του τέταρτου μέρους και τέλος, στο πέμπτο μέρος, υπάρχουν όλα τα ονόματα των μασόνων κατά Στοά και μία σειρά από χαρακτηριστικές φωτογραφίες.

Το βιβλίο προλογίζει ο κ. Σ. Φυντανίδης που θεωρεί ότι η μασονία είναι ένας αναχρονισμός — το λιγότερο — μέσα σε μια δημοκρατική κοινωνία.

ΣΚΟΤ Ο'ΝΤΕΛ

Το μαύρο μαργαριτάρι

Εκδ.: Μετόπη, Αθήνα 1981

Σε μετάφραση της Κίρας Σίνου και εικονογράφηση Νίκου Πετρόπουλου διαβάσαμε ένα ωραίο παιδικό μυθιστόρημα που ξεκινά από έναν παλιό τοπικό μύθο του

Λα Παζ. Η σύγκρουση του ανθρώπου με τη φύση, του λογικού με τη δεισιδαιμονία και γενικά του καλού με το κακό δίνουν το «ηθικό» βάθος ανάπτυξης της δράσης.

ΝΙΚΟΣ ΜΑΡΑΓΚΟΣ

Φτερά σε ξόβεργες

Αθήνα 1981

Διηγήματα με ποικιλία θεματολογική ικανή να δείξει τους προβληματισμούς και τις δυνατότητες του συγγραφέα. Είναι φανερό πως ο Ν.Μ. κινείται μέσα στο χώρο της άμεσης και απλής επικοινωνίας με ήρωες που θέτουν ως βασικό στοιχείο της υπάρξεώς τους το ηθικό-τους είναι. Το μήνυμα της ειλικρίνειας και της κοινωνικής δικαιοσύνης είναι κυρίαρχο.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΡΤΕΡΗΣ

Αγαμάτων μεσιτείες

Εκδ.: Ίκαρος, Αθήνα 1981

Δείγμα γραφής: «Και η εκκλησία όσο μπορώ να θυμηθώ / Μικρή κι ασάλευτη πάνω απ' τους βράχους / Στις θαμμένες τοιχογραφίες / Κάτω απ' το λεκιασμένο ασβέστη / Οι άγιοι και οι αγέλοι λειτουργούν τα βράδια / Όταν πικρίζει ο νοτιάς απ' τ' ανοιχτό μπουγάζι / Αίμα αλάτι και νερό / Στ' ανοιγμένα χείλια της Παναγιάς / Όχι της γοργόνας / Μόνο της άλλης που τη συνηθί-

σαμε κοντά-μας / Σιάχνοντας τα σκεπάσματα / Στη βρεφική-μας κλίνη / Κι ακόμα τώρα που σ' αγαπούμε σεμνά / Σαν το φουσκωμένο ροδάκινο βυζαίνοντας / Νύχτες ατέλειωτες την ευτυχία».

ΓΙΩΡΓΟΣ ΧΙΟΝΙΔΗΣ

Συνοπτική ιστορία της Βέροιας (δύο ομιλίες)

Θεσσαλονίκη 1981

Τα κείμενα δύο ομιλιών που έδωσε, πριν από ένα χρόνο περίπου, ο συγγραφέας της πολύτομης «Ιστορίας της Βέροιας», προσφέρουν μια σύντομη αλλά διαφωτιστική ενημέρωση για το θέμα. Καλύπτουν τη χρονική περίοδο από την αρχαιότητα έως το 1912.

ΜΗΤΣΟΣ ΚΑΣΟΛΑΣ

Ο πρίγκιπας

Εκδ.: Κέδρος, Αθήνα 1981

Ένα ενδιαφέρον μυθιστόρημα όπου ο μύθος αναδεικνύεται σε ευρύτερη αναφορά στα ιστορικά γεγονότα του τόπου. Πρίγκιπας είναι το παρατσούκλι ενός λαϊκού ανθρώπου που για να γλιτώσει τα χρέη-του σκηνοθετεί το θάνατό-του. Ύστερα, όμως, από περιπέτειες, αποθεώσεις, μέσα από την «απάτη» της επανεμφάνισής-του στη ζωή, αποκαλύπτεται και πλέον αντιμετωπίζεται σαν ένας κοινός ψεύτης, για να αποθεωθεί αυτή τη φορά η «αλήθεια».

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΑΛΑΝΟΣ, *Διχασμένη συνείδηση*, Εκδ.: Καστανιώτη, Αθήνα 1981

ΧΡΗΣΤΟΣ Ν. ΜΑΡΚΟΓΙΑΝΝΗΣ, *Αρχή δεινών*, Β' έκδ., Αθήνα 1981

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΜΗΤΣΑΚΟΣ, *Ψυχοφθορά*, Εκδ.: Διογένης, Αθήνα 1981

ΚΩΣΤΗΣ ΖΕΡΒΑΣ, *Απόπειρα λόγου*, *Ιστορικές Εκδόσεις*, Αθήνα 1981

ΧΡΗΣΤΟΣ ΤΟΥΜΑΝΙΔΗΣ, *Απόπειρες*, Εκδ.: Διογένης, Αθήνα 1981

ΘΟΔΩΡΟΣ ΚΑΛΟΠΙΣΗΣ, *Ο ζήλος του οίκου-σου*, Εκδ.: Κάλβος, Αθήνα 1981

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ, *Αττική Λήκυθος*, Εκδ.: Δίφρος, Αθήνα

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΛΕΞΙΟΥ, *Εντεύθεν της Πλακιάνας*, Εκδ.: Διογένης, Αθήνα 1981.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΛΑΠΑΝΙΔΑΣ, *Παραστάσεις*, Αθήνα 1981.

ΘΟΔΩΡΗΣ ΒΛΑΧΟΔΗΜΗΤΡΗΣ, *Ο Γυρισμός του Τειρεσία*, Εκδ.: Σήμερα κι Αύριο, Αθήνα 1977.

ήλίας πετρόπουλος ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ // Η ΠΥΡΚΑΓΙΑ ΤΟΥ '17

Μπαμπουνάκης

ΑΝΤΩΝΗΣ ΛΙΒΑΝΗΣ ΚΑΙ ΣΙΑ «ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ»

Σόλωνος 94, τηλ. 36.10.589 — 36.00.398

Βιβλία, οι καλύτεροι σύντροφοι στις μέρες των διακοπών, στις ώρες τηςσχόλης...

Βιβλία που δημιουργούν καινούρια ερεθίσματα και προβληματισμούς.

Βιβλία στην πρωτοπορία της αμφισβήτησης και του στοχασμού.

Υπενθυμίζουμε δειγματολογικά, τίτλους και συγγραφείς, απ' τον μεγάλο κατάλογο των εκδόσεών-μας.

Η ΣΙΔΕΡΕΝΙΑ ΦΤΕΡΝΑ

Τζακ Λόντον

ΑΝΥΠΑΝΤΡΗ ΜΗΤΕΡΑ

Κύριλ Τοπαλόβ

ΦΩΣ ΣΤΟ ΣΚΟΤΑΔΙ

Χόρχε Αμάντο

(Α' Βραβείο Λένιν)

ΤΕΡΕΖΑ ΜΠΑΤΙΣΤΑ

Χόρχε Αμάντο

(Α' Βραβείο Ιταλολατινοαμερικανικής λογοτεχνίας)

100 ΧΡΟΝΙΑ ΜΟΝΑΞΙΑΣ

Εμ. Γκαρσία Μάρκεζ

ΑΦΗΣΤΕ-ΜΕ ΝΑ ΜΙΛΗΣΩ

Ντομιτίλα Μπάριος Ντε Ταουγκάρα

ΣΚΛΗΡΟΙ ΚΑΙΡΟΙ

Χόρχε Αμάντο

(Α' Βραβείο Λένιν)

ΝΥΧΤΑ ΑΓΩΝΙΑΣ

Χόρχε Αμάντο

(Α' Βραβείο Λένιν)

Κι' ακόμη από την ελληνική λογοτεχνία

ΤΟ ΣΥΝΕΦΟ ΔΕΝ ΕΦΕΡΕ ΒΡΟΧΗ

Γιώργου Μανιατάκου

Η ΖΩΗ

Του Τάκη Χατζηαναγνώστου

Επιπλέον δύο λευκώματα για δώρα

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Μινιατούρες της χειρογράφησης στη Ρουμανία του αθανάτου έργου του Βιτσέντζου Κορνάρου από τον «Λογοθέτη» Πετράκη.

Η ΕΛΛΑΔΑ ΠΟΥ ΦΕΥΓΕΙ

Κτίσματα, άνθρωποι, συνήθειες, παραδοσιακές ασχολίες.

Ο κόσμος ο ελληνικός που χάνεται, που φεύγει.

Φωτογραφικό υλικό του Δημ. Παπαδήμου.

Για παραγγελίες - πληροφορίες

Αντώνης Λιβάνης: Νέα Σύνορα Σόλωνος 94, Τηλ. 36.10.589 - 36.00.398

• Το ANTI κυριολεκτικά βομβαρδίστηκε από σημειώματα και επιστολές όλη την προηγούμενη βδομάδα, μόλις δηλαδή έγινε γνωστή η επιβολή του στρατιωτικού νόμου στην Πολωνία. Δημοσιεύουμε παρακάτω ορισμένες από τις επιστολές που πήραμε.

• Από τη Θεσσαλονίκη μας γράφουν οι Σπύρος Τσότρας και Θ.Κ. Κωνσταντινίδης:

Η Πολωνία δεν υπάρχει μόνο σήμερα... Η τρομερή έκρηξη των Πολωνικών τον τελευταίο καιρό δεν είναι ξεκομμένη από την όλη πορεία που ακολουθήθηκε στα τελευταία χρόνια και που σχετίζεται με τους αγώνες των εργατών και των φοιτητών, αλλά και γενικά την πορεία της Πολωνικής Επανάστασης. Θα προσπαθήσουμε εδώ να δούμε τα γεγονότα εκείνα, που οδήγησαν στην τωρινή κρίση.

Η κατάληψη της εξουσίας, μετά το Β' παγκόσμιο πόλεμο, έγινε με την προώθηση του ρωσικού στρατού που εγκαθιστούσε νόμιμα μια κυβέρνηση αντιπροσωπευτική, των σχημάτων της αντίστασης στο ναζισμό μέσα από ένα κράμα ποσοτικά διάφορο, που κατέλωνε και ενσωμάτωνε τα έμβρυα κρατικής οργάνωσης, τα δημιουργημένα από τα χρόνια της αντίστασης. Έτσι, μια κυβέρνηση λίγο-πολύ «εθνικής ενότητας» βρισκόταν στην εξουσία. Αλλά στην πραγματικότητα η χώρα εξουσιάζονταν από τους οργανισμούς που κατευθύνονταν ανοιχτά ή κρυφά, απ' το κομμουνιστικό κόμμα.

Τότε στην Πολωνία η παραδοσιακή δομή της ατομικής ιδιοκτησίας καταργήθηκε στους αποφασιστικούς τομείς της οικονομίας. Βιομηχανία, τράπεζες, μεταφορές, μεγάλο εμπόριο και γεωργία υπέστησαν βαθιές τροποποιήσεις. Παράλληλα, η παραδοσιακή αστική τάξη εξολοθρεύθηκε σαν κοινωνική κατηγορία κι η γραφειοκρατία την υποκατέστησε σταδιακά σαν κυρίαρχο στρώμα στην οικονομία, το κράτος και την κοινωνική ζωή. Ωστόσο, από βαθύτερη σκοπιά, οι σχέσεις παραγωγής παρέμεναν σχέσεις εκμετάλλευσης. Κατά γενικό κανόνα αυτή η εκμετάλλευση επιδεινώθηκε, εκ-

φραζόμενη σαν καθολική υποταγή των εργατών στα συμφέροντα ενός κυρίαρχου κοινωνικού στρώματος και σαν μονοπωλιακή κερδοσκοπία της υπεραξίας από τη γραφειοκρατία. Αυτή η εκμετάλλευση δεν είναι παρά μια πιο ανεπτυγμένη μορφή της κυριαρχίας του κεφαλαίου πάνω στην εργασία. Στο μέτρο αυτό, η κοινωνία που εγκαθιδρύθηκε στην Πολωνία, δεν ήταν παρά η νέα φάση προς την οποία τείνει ο παγκόσμιος καπιταλισμός: ο γραφειοκρατικός καπιταλισμός.

Πρώτο δείγμα της συνειδητοποίησης από τους εργάτες της κατάστασης αυτής, αποτελεί η Πολωνική κρίση του '56, όταν τον Ιούλη, στο Πόζναν, οι εργάτες του εργοστασίου Στάλιν δίνανε το σύνθημα μιας ανοιχτής εξέγερσης ενάντια στο σύστημα, αψηφώντας τα τανκς και με συνθήματα όπως: «Ψωμί», «Δημοκρατία», «Ελευθερία», «Αυτή είναι η επανάστασή-μας», «Κάτω οι μανδρινίνοι». Και τότε, όπως και σήμερα, η πολωνική και η ρώσικη γραφειοκρατία, προσπάθησαν να την παρουσιάσουν σαν ένα ξεσκήμα αντιδραστικών στοιχείων που υποστηρίζονταν απ' τους ιμπεριαλιστές. Απ' τον Ιούλη, ως τον Οκτώβρη, η Πολωνία έζησε μια κατάσταση εξαιρετικού αναβρασμού. Οι μάζες άρχισαν να εισβάλλουν στην πολιτική σκηνή. Ο σταλινικός γραφειοκρατικός μηχανισμός που είχε χάσει, με την αποσταλινοποίησή του, την εσωτερική-του συνοχή βρέθηκε απόλυτα ανίκανος να κυριαρχήσει στην κατάσταση. Οι συνεδριάσεις των εργατών διαδέχονταν η μία την άλλη, αντικρούοντας τα επίσημα συνθήματα, εκφράζοντας τη δυσπιστία των εργαζομένων απέναντι στην ικανότητα της ηγεσίας και ζητώντας πραγματικές αλλαγές. Η γραφειοκρατική βάση του συστήματος πιεζόμενη από την εργατική τάξη και διαπιστώνοντας πως ολόκληρη η ιδεολογία στην οποία είχε ζήσει για δεκαετίες κατέρρεε, γινόταν ευαίσθητη στις εργατικές διεκδικήσεις, και μετέδιδε αυτήν την πίεση στον πυρήνα του γραφειοκρατικού μηχανισμού.

Σαν αποτέλεσμα αυτής της πίεσης ήταν η ανάκληση του Γκομούλκα στην εξουσία, που οδήγησε στην εκκαθάριση του περισσότερο εκτεθειμένου τμήματος της σταλινικής ηγεσίας του κόμματος και την ανοικτή ρήξη με την ΕΣΣΔ. Η τελευταία, μπροστά στο μαζικό κίνημα που ετοιμαζόταν να αποκτήσει καταληκτικές διαστάσεις, πραγμα-

τοποίησε μια τακτική υποχώρηση.

Μετά τα γεγονότα του Δεκεμβρη του '70, που επικράτησε ο Γκιέρεκ, χρειάστηκε να γίνει κάποια κριτική απ' τη μεριά του ΠΕΕΚ απέναντι στην προηγούμενη ηγεσία-του. Η κριτική αυτή του Έντβαρντ Γκιέρεκ για τον Γκομούλκα γινόταν μονάχα στην οικονομική πολιτική-του. Έτσι ο Γκιέρεκ ήταν ο κύριος εκφραστής ενός τεχνοκρατικού εκσυγχρονισμού της πολωνικής οικονομίας, δίχως να θίγονται οι δομές-της, κι άρα κι η κατεστημένη γραφειοκρατία-της. Με κάποιες οικονομικές παροχές, λοιπόν, από τη μεριά της κυβέρνησης προς τους εργαζόμενους προσπάθησαν να αποφύγουν το πολιτικό ζήτημα του εκδημοκρατισμού και των αυτοδιαχειριστικών τάσεων που τότε πρωτοεκινήσαν οι εργάτες.

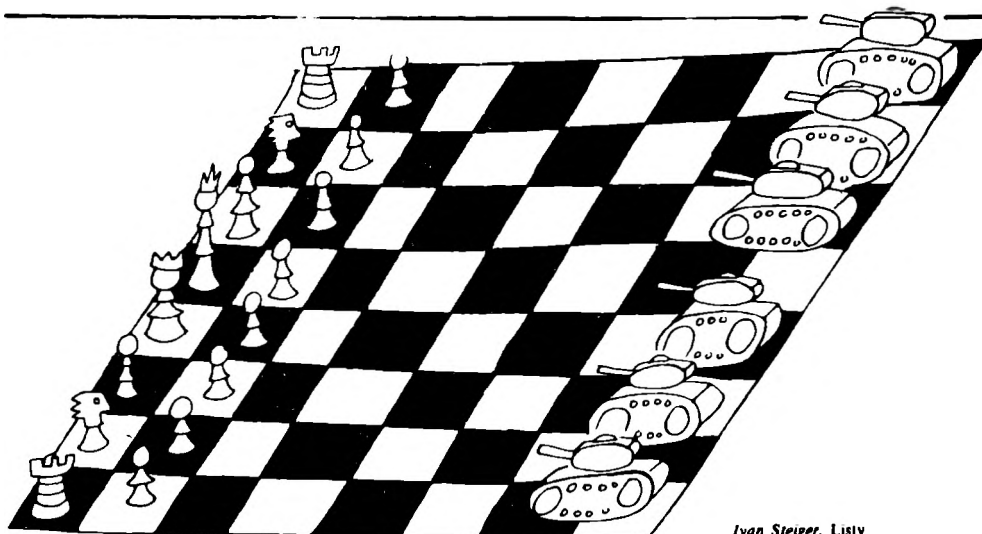
Η κατάσταση, όπως είχε διαμορφωθεί το '80 στην Πολωνία, ήταν σαφέστατα επαναστατική. Ο εκμεταλλευτικός και καταπιε-

του Γκιέρεκ απ' τον Κάνια, αποδείχθηκαν ανίκανες να σταματήσουν τη χιονοστιβάδα των πολιτικών εξελίξεων και καταδικάστηκαν απ' το Κρεμλίνο με την εναλλαγή του μετριοπαθούς Κάνια απ' τον σκληροπυρηνικό Γιαρουζέλσκι. Το σύστημα, λοιπόν, δεν είχε άλλη λύση από την επαναφορά στην αρχική γραφειοκρατική σταλινική δομή-του (απαγόρευση απεργιακών και συνδικαλιστικών κινητοποιήσεων και κριτικής) έστω και με την επιβολή βίας.

Έτσι, το πρόσφατο πραξικόπημα ήταν η αναπόφευκτη κατάληξη της πορείας των γεγονότων στην Πολωνία. Μιας πορείας που φάνηκε καθαρά πως απ' τη μεριά των εργατών έθετε την κρίση στην πολιτική-της διάσταση. Αυτό το μαρτυρεί η επιμονή που έδειξαν οι Πολωνοί εργάτες στα καθαρά πολιτικά-τους αιτήματα.

Ο πολωνικός λαός αντιμετώπιζε την κρίση στη χώρα-του σαν μια βαθιά δομική κρίση που δεν ήταν μονάχα οικονομική, μα και

Η ΠΟΛΩΝΙΑ ΣΤΡΑΤΟΚΡΑΤΕΙΤΑΙ

Ivan Steiger, Lisly

στικός χαρακτήρας της γραφειοκρατίας στην εξουσία, επί δεκα χρόνια, έγινε κοινή συνείδηση. Κάθε απόπειρα επιστροφής προς ένα καθεστώς έστω και σχετικά ανάλογο, αποκλειόταν. Οι ανανεωτικές τάσεις μεγιστοποιήθηκαν. Συνεδριάσεις εργατών και φοιτητών διεξάγονταν συνέχεια και κανένας δεν μπορούσε να τις απαγορεύσει. Διεκδικήσεις διατυπώνονταν διαρκώς πάνω στη μισθολογική ιεραρχία, την εργατική αυτοδιαχείριση, το σοσιαλισμό με δημοκρατία, και στόχο την κατάργηση των προνομίων πάνω στα οποία στηρίζονταν το σύστημα στο σύνολό-του.

Η κατάσταση, λοιπόν, ήταν εντελώς ρέουσα και το μέλλον του κόμματος το ίδιο. Από τη μια πλευρά η πολωνική επανάσταση οδηγούσε στην καταστροφή της κυριαρχίας του ρωσικού ιμπεριαλισμού στη χώρα και απ' την άλλη δημιουργούσε συνεχές πρόβλημα για το γραφειοκρατικό κόσμο. Μερικές συμβιβαστικές λύσεις, όπως η αντικατάσταση

πολιτική και κοινωνική. Ήταν δηλαδή τέτοια, όπως την προσδιόρισε ο Λένιν. Οι μάνες δεν θέλαν πια να ζουν όπως πριν, και οι κυβερνήτες δεν μπορούσαν πια να κυβερνούν όπως πριν... Η λύση, λοιπόν, ήταν μόνο μία: στρατοκρατούμενη «δημοκρατία». Αλλά αυτή η επιλογή σήμερα στην Πολωνία έχει μοναδικό υποστηρικτή-της τη βία.

Γιατί οι εργάτες μέσα απ' τις διαδικασίες που έχουν αναπτύξει έχουν συνειδητοποιηθεί πάνω στις αρχές της αυτοδιαχείρισης στα μέσα παραγωγής.

Γιατί ο πολωνικός λαός έχει συνειδητοποιήσει πως ο σοσιαλισμός δεν μπορεί να υπάρξει παρά μόνο με δημοκρατία και ελευθερία και ποτέ με τανκς.

Σπύρος Τσότρας
Θ.Κ. Κωνσταντινίδης

• Ο συνεργάτης-μας Κλεάνθης Γρίβας γράφει:

Το στρατιωτικό πραξικόπημα στην Πολωνία είναι γεγονός.

Ο πολωνικός λαός μπαίνει σε μια νέα φάση, της (υπό πολυσεβική έμπνευση και καθοδήγηση) πορείας-του προς τον Γολγοθά.

Η πρώτη οριοθετήθηκε με την αναγκαστική αποδοχή της ΕΞΩ-ΘΕΝ «ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ» όπως την έκφραζαν οι λόγχες του σοβιετικού στρατού που επέβαλαν το τοπικό κομμουνιστικό κόμμα σαν τη μοναδική καθοδηγούσα δύναμη της πολωνικής κοινωνίας. Για να σωθεί η χώρα από την αρπαγή του καπιταλισμού. Η δεύτερη οριοθετείται με την αναγκαστική αποδοχή της ΕΣΩ-ΘΕΝ ΑΝΤΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ, όπως εκφράζεται με τα τανκς του πολωνικού στρατού. Για να σώσει την Πολωνία από το λαό της. Ή για να περισώσει το αναξιώπι στο Πολωνικό Κομμουνιστικό Κόμμα από τον πολωνικό λαό...

Προστάτιδα δύναμη του χώρου επικράτειας του (αν)υπαρκτού σοσιαλισμού η ΕΣΣΔ, εφαρμόζει με συνέπεια το δόγμα. Το δόγμα της πλήρους καθυπόταξης των χωρών της νεοαποικιοκρατικής-της επιρροής. Τα ονόματα αλλάζουν με τις εποχές (δόγμα Χρουτσόφ, Μπρέζνιεφ, κ.ά.). Το ίδιο και τα σενάρια (εισβολή ξένων δυνάμεων ή πραξικόπημα του τοπικού βραχίονα του στρατιωτικού μηχανισμού της προστατίδας δύναμης). Μόνο η δικαιολογία παραμένει πάντα η ίδια (ο κίνδυνος της καπιταλιστικής παλινδρόμησης). Και φυσικά και το αποτέλεσμα (η Ευθυγράμμιση ή η Ομαλοποίηση)...

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΕΙΣΒΟΛΗ στην Ουγγαρία στα 1956. Με τη σύμφωνη γνώμη της (πραξικοπηματικά επιβεβλημένης) ηγετικής ομάδας υπό τον Κάνταρ και ενάντια στη θέληση του ουγγρικού λαού.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΕΙΣΒΟΛΗ στην Τσεχοσλοβακία στα 1968. Χωρίς τη σύμφωνη γνώμη κανενός και ενάντια στη θέληση και του Κομμουνιστικού Κόμματος και του Τσεχοσλοβακικού λαού.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΠΡΑΞΙΚΟ-ΠΗΜΑ στο Αφγανιστάν. Με ταυτόχρονη στρατιωτική επέμβαση, ενάντια στη θέληση του αφγανικού λαού.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΠΡΑΞΙΚΟ-ΠΗΜΑ στην Πολωνία, τώρα. Παρέμβαση του στρατού ενάντια στη θέληση του λαού.

Όλες οι παραλλαγές του βιασμού της θέλησης των λαών, αναφέρονται στον τρόπο παρέμβασης. Και όλες-τους έχουν ένα κοινό παρονομαστή: Τη δράση του στρατιωτικού ενάντια στο λαϊκό παράγοντα...

Με βάση τα παραπάνω γίνεται φανερό πως τα πάντα λειτουργούν στα πλαίσια της παράλογης (για τους λαούς) λογικής (για τις μεγάλες δυνάμεις) του στάτους κβο που πρόκυψε από το μεγάλο παζάρι της Γιάλτας του 1945: Ένα βήμα του αμερικανικού ιμπε-

ριαλισμού αντιστοιχεί σε ένα βήμα του σοβιετικού αντιστοιχού-του. Οι κινήσεις στη σκακιέρα είναι προσεκτικά υπολογισμένες. Μόνο που τα βήματα γίνονται στις πλάτες των λαών που αποτελούν και τα πιόνια της σκακιέρας.

Απ' τη στιγμή της ορμητικής εισβολής της Αλληλεγγύης στο πολωνικό και διεθνές προσκήνιο, εδώ και δεκαπέντε μήνες, έγινε φανερό πως στην Πολωνία λειτουργούσαν δύο παράλληλες και ανταγωνιστικές εξουσίες. Μια που εκφράζει τις μάζες των εργαζομένων και αντλεί δύναμη από και στους τόπους δουλειάς. Και μια που ελέγχει τους μηχανισμούς καταστολής και αντλεί δύναμη απ' τον έλεγχο των θέσεων-κλειδιών της κρατικής μηχανής και απ' τις σχέσεις-της με την «προστάτιδα» δύναμη.

Ποτέ στην ιστορία και πουθενά, ένα τέτοιο σύστημα Διπλής Εξουσίας δεν έζησε για πολύ. Η εμπεριεχόμενη σε κάθε εξουσία, μονοδιάστατη, μονοπωλιακή και επεκτατική τάση, κάνει γρήγορα τη ζυγαριά να γύρει προς τη μια ή την άλλη πλευρά.

Στην Πολωνία, η λειτουργία δύο παράλληλων μορφών εξουσίας κράτησε απρόσμενα πολύ. Η εμπλοκή της ΕΣΣΔ στο Αφγανιστάν και οι ανάγκες του διπλωματικού μετώπου των πυρηνικών εξοπλισμών, είναι ο ένας λόγος. Η στάση της Αλληλεγγύης είναι ο δεύτερος και βασικότερος.

Η Αλληλεγγύη διάβλεπε την αναμέτρηση. Κι έκανε ότι ήταν δυνατό για να τη μεταθέσει χρονικά. Παίζοντας έτσι το χαρτί των αντιπάλων-της. Έχοντας σαν δεδομένο τον πλήρη έλεγχο των εργατών σ' όλη την έκταση της παραγωγικής διαδικασίας, οδηγείται αβίαστα κανείς στο συμπέρασμα πως **μόνος κερδισμένος** από τη χρονική μετάθεση μιας σύγκρουσης που τελικά δεν θα αποφευχθεί, είναι η γραφειοκρατία του κομματικο-στρατιωτικού συμπλέγματος, που κέρδιζε χρόνο και εδραίωνε τον έλεγχό-της σε θέσεις-κλειδιά δύναμης, ενόψει της αναμέτρησης. Η Αλληλεγγύη χάρισε πολύτιμο (και πολύ) χρόνο στη γραφειοκρατική εξουσία. Πράγμα που επέτρεψε στην τελευταία να προσδιορίσει κυριαρχικά το ΕΔΑΦΟΣ και τη ΣΤΙΓΜΗ της σύγκρουσης...

Σαν αφορμή θα μπορούσε να θεωρηθεί ο,τιδήποτε. Από την εξύβριση του Μεγάλου Αδελφού μέχρι το στραβοκάπνισμα της πίπας από τον Βαλέσα. Στην προκειμένη περίπτωση ήταν η απόφαση της Αλληλεγγύης για διενέργεια δημοψηφίσματος (στις 15 του Γενάρη) που έθιγε τις δομές εξουσίας στη χώρα. Και δυο εικοσιτετράωρα αργότερα, παρεμβαίνει ο στρατός.

Το σκηνικό μας είναι γνωστό από το ανάλογο ανέβασμα του έργου στην ελληνική σκηνή το

1967: Κατάληψη δημοσίων κτιρίων, επιβολή λογοκρισίας σ' όλα τα μέσα ενημέρωσης και επικοινωνίας, απαγόρευση συγκεντρώσεων, κατάργηση των συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων του πολίτη, κ.ά. Με μια λέξη, ο εφιάλτης του στρατιωτικού νόμου, που το ιδεολογικό ντύσιμό-του δεν μετριάξει την αγριότητά-του.

Κλεάνθης Γρίβας

● Η αναγνώστριά-μας **Μαρία Δουλή** επισημαίνει μία πλευρά του προβλήματος, σχετικά με τις αντιδράσεις του ΙΚΚ και τις δηλώσεις Μπερλίγκουερ:

Αγαπητό ΑΝΤΙ,

Συγκλονισμένη απ' τα γεγονότα στην Πολωνία, από το άδοξο τέλος που ο στρατιωτικός νόμος έβαλε στη μοναδική ελπίδα που είχε ακόμη «ο υπαρκτός σοσιαλισμός», σας γράφω κυρίως για να αναφερθώ σε μια όψη του προβλήματος που εμφανίζει ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον: τη στάση

του Ιταλικού Κομμουνιστικού Κόμματος. Αρχικά πρέπει να πω ότι τους τιμά η ρήξη προς το στρατιωτικό καθεστώς της Πολωνίας. Αλλά, τι ειρωνεία! Οι δισταγμοί του ΙΚΚ ως πρόσφατα — και ίσως ακόμη και τώρα — ισχυροποιούσαν στον τόπο μας το δογματικό ΚΚ, αυτό το φερόφωνο της Σοβιετικής Ένωσης που δεν «κοκκινίζει» ποτέ, από ντροπή για τη δουλική-του συνείδηση.

Αλλά τώρα που οι Ιταλοί κομμουνιστές «κατάλαβαν» πια, ως φαίνεται, τι γίνεται, τι περιθώρια έχουν να μας πείσουν; Γιατί, τι θα έχουν να πουν αν σε κάποια συνάντησή-τους με τους «Έλληνες κομμουνιστές» βρεθούν αντιμέτωποι με τον Ευφραιμίδα, τον Αλαβάνο και τον Αδάμο, τους τρεις ευρωβουλευτές του ΚΚΕ που «αντέταξαν, μόνοι αυτοί, σθεναρή στάση» σ' όλη την υπόλοιπη πλειοψηφία του Ευρωκοινοβουλίου, για να μας πουν, όσα καθημερινά μας λέει ο «Ριζοσπάστης», όσα ταπεινωτικά για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, για τη δημοκρατία και το σοσιαλισμό μας λέει το ΚΚΣΕ ότι, δηλαδή, πρόκειται για αντεπαναστάση που ευτυχώς κατεστάλη.

Είναι αληθινά αδιανόητο ότι υπάρχουν άνθρωποι σ' αυτό τον πλανήτη που τολμούν να ονομάζουν έναν ολόκληρο λαό — γιατί αυτό ήταν η «Αλληλεγγύη» —

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ

νέα βιβλία

Τόδέντρο του σκατζόχοιρου (Εικονογραφημένα παιδικά παραμύθια του Α. Γκράμσι).

Τερρέ, Βιεβορκά: **Κριτική στή θεωρία του Κρατικο-μονοπωλιακού Καπιταλισμού.** (Κριτική στή θεωρία του Κ.Μ.Κ. όπως αυτή παρουσιάστηκε από τους οικονομολόγους της Γαλλίας).

Ντάριο Φό: **Ο εργάτης ξέρει 300 λέξεις, τό αφεντικό 1000 γι' αυτό είναι αφεντικό.**

Πασχαλίδης Β.: **Ποιήματα**

ΑΚΟΜΑ,

Α. ΜΠΕΜΠΕΛ: **Η γυναίκα και ο σοσιαλισμός**

Ντάριο Φό: **Ένα τυχαίο άτύχημα.**

Μπούμ μπούμ ποιός είναι;

Αστυνομία!

Όλοι ένωμένοι όλοι μαζί! Μά συγγνώμη αυτό δέν είναι τό αφεντικό.

Λά Τζουλαράτα

Κ. Βαλεντίνι: **Ιστορία του Ντάριο Φό.** (Τό θέατρο του Ντάριο Φό).

Β. Πισία: **Τά αδιέξοδα της αγροτικής πολιτικής**

Κ. Ζερβού: **Απόπειρα λόγου.**

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: Ιστορικές εκδόσεις

Αθήνα: Κωλλέτη 4 τηλ. 36.16.650

Θεσ/νίκη: Καμβουνίων 7 τηλ. 27.32.05.

ΤΑ ΦΥΛΛΑ: Σχόλια στην πνευματική επικαιρότητα. GIUSEPPE UNGARETTI: Καβάφης, ο τελευταίος 'Αλεξανδρινός. MICHEL BUTOR: Τό μυθιστόρημα ως έρευνα (Δοκίμιο· απόδοση: Σπ. Τσακνιάς) ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΟΥΡΟΥΝΗΣ: 'Ο τελευταίος του ρόλος (Διήγημα) ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΛΟΚΥΡΗΣ: 'Η προκυαία (Ποίημα) ΜΑΡΙΑ ΜΗΤΣΟΡΑ: 'Η σκόρπια δύναμη ('Απόσπασμα μυθιστορήματος) ΒΑΣΙΛΗΣ ΣΤΕΡΙΑΔΗΣ: Δύο ποιήματα. ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΝΤΟΣ: Τά όσα (Ποιήματα) ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΕΛΤΣΟΣ: 'Η σημειωτική της ελληνικότητας (Μελέτη). ΓΙΩΡΓΗΣ ΜΑΝΟΥΣΑΚΗΣ: Δύο ποιήματα. ΤΖΕΝΗ ΜΑΣΤΟΡΑΚΗ: Τά παλιά ποιήματα (Ποίημα) ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΓΓΕΛΑΚΗΣ: 'Η νύχτα (Ποίημα) ΓΙΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΕΡΗΣ: 'Ενα ποίημα. LUIS ARMSTRONG: 'Επιστολή (Μνήμη για τήν Τζάζ) ΜΑΝΟΛΗΣ ΞΕΣΑΚΗΣ: 'Η μουσική πού δέν άκουσε (Διήγημα) ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΡΑΠΤΟΠΟΥΛΟΣ: Κόντρα (Διήγημα) Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ: 'Ο Σουηδός Μεταφραστής του 'Ελύτη I. Rhedin μιλάει στο «Δέντρο», καί συζήτηση του PETER HANDKE μέ τόν E. Fillipini. ΓΡΑΦΟΥΝ ΑΠΟ: 'Ανταποκρίσεις από. Παρίσι, Ρώμη.

ΤΟ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΔΩΡΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ-ΣΑΣ

Θέμη Μοσχάτου

Η ΕΘΝΙΚΗ-ΜΑΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ Η ΠΡΟΔΟΜΕΝΗ

Το βιβλίο που δεν κρύβει τίποτα
Κυκλοφορεί ο πρώτος τόμος
Στα κεντρικά βιβλιοπωλεία. Δρχ. 400
Το βιβλίο που κάνει τόσο θόρυβο
Παραγγελίες: Θέμην Μοσχάτον, Μάνης 9,
Παλαιά Πεντέλη - Αθήνα. Τηλ. 80.43.433

περιοδικό
MANOVA
COMIX
...καί κάθε μήνα

Σόλωνος 47 Αθήνα τηλ: 3615078
Κυψέλης 90-Κυψέλη-Τ.Τ.801-τηλ: 8237795

κομικς·περιπέτεια·πεισμα
μυστηριο·ειδησεις·βιβλία
επιστημονικη φαντασία·ιστορικά
χιουμορ·κομικς·λογοτεχνία
κουλτούρα·ηρωϊκή φαντασία
σπασιμο·φλας·καρτες·παραξενα
διηγημα·μοναδικα·σεξ·νεα
κυριλε·φρηκς·τεχνη·σινεμα
χαρμα·κομικς·χιουμορ·σχολια
πολιτικη·απελευθερωση·βιβλια
αντεργκραουντ κομικς·κομικς·αυτα

το μεγάλο εικονογραφημένο
περιοδικό όλων των μεγάλων

αντεπαναστάτες. Και είναι πραγματικά απαράδεκτο το Ευρωκομμουνιστικό Κόμμα της Ιταλίας να περιμένει την καταστροφή για να κάνει τη «ρήξη» που θα έπρεπε να είχε κάνει από καιρό. Και περιμένουμε με επιφύλαξη — δεν το κρύβουμε — να δούμε ως πού θα προχωρήσει αυτή τη «ρήξη». Γιατί — ατυχώς — οι «κομμουνιστές» έχουν αναπτύξει την ικανότητα να εθελotuφλούν κατά τρόπο πραγματικά αξιοθαύμαστο.

Ίδωμεν.

Μαρία Δουλή

● *Σχετική με τα Πολωνικά είναι και η «έμμετρη επιστολή» του φαντάρου Π.Κ. που λάβαμε και δημοσιεύουμε:*

Κύριε διευθυντή,

Είμαι ένας νέος ποιητής, που μέχρι τώρα δεν μπόρεσα να δημοσιεύσω το έργο-μου. Παρ' όλα αυτά σας στέλνω ένα μικρό ποίημα που τα πολωνικά του έδωσαν μια επικαιρότητα:

Ο ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ

Είμουν στρατιώτης,
και σοσιαλιστής.
Είμουν στρατιώτης,
του σοσιαλισμού.
Έγινε τώρα και ο σοσιαλισμός
στρατιωτικός.
Είμαι λοιπόν ένας
στρατιωτικός σοσιαλιστής.
Αν ξαναγίνω απλώς σοσιαλιστής
θα πρέπει να πάσω
νά 'μαι στρατιώτης;
Αναμένω διαταγές.

Π.Κ.

Ένας αναγνώστης
φαντάρος

MKS

● ΑΠΟ ΤΗ ΡΟΥΜΑΝΙΑ

● *Από φοιτητή στη Ρουμανία, επώνυμο, πήραμε την παρακάτω επιστολή που θίγει το επώδυνο πρόβλημα του «υπαρκτού σοσιαλισμού» της Ρουμανίας:*

«Ο σοσιαλισμός ή θα είναι δημοκρατικός ή δεν θα υπάρχει καθόλου».

Μια μεγάλη σκέψη, πικρή όμως αλήθεια, εκφρασμένη από τον βαθυστόχαστο μελετητή της πολιτικής, με όλες τις μορφές που αυτή μπορεί να εκφραστεί. Και τούτη την πικρή αλήθεια καλούμαστε εμείς να επαληθεύσουμε. Υποχρεωμένοι από τη θέση μας, σαν άνθρωποι που σκέφτονται, σαν σπουδαστές σ' αυτό το χώρο, σαν νέοι κομμουνιστές, μαχητές της Ανάνεωσης, τόσο του Κομμουνιστικού Κινήματος, όσο και του ίδιου του Κόμματός μας, του ΚΚΕ εσωτ.

Η δραματική κατάσταση που επικρατεί στις λεγόμενες Σοσια-

λιστικές χώρες, μας ταραξε τη σκέψη. Όμως, μας εμπλούτισε τον προβληματισμό. Και αμέσως σκεφτήκαμε, αν ισχύει αυτό που είπε ο σ. Ν. Πουλαντζάς, τότε το πρόβλημα είναι να εξετάσουμε το πώς εφαρμόστηκε ο σοσιαλισμός σ' αυτές τις χώρες (αν έχει θετικά ή αρνητικά): 'Η να εξετάσουμε τα πράγματα πώς έχουν και να πάρουμε θέση στο καίριο και σοβαρό ερώτημα: «Υπάρχει ή δεν υπάρχει σοσιαλισμός σε αυτές τις χώρες»;

Εδώ χρειάζεται τρομερή ευαισθησία, μα και αίσθημα υψηλής ευθύνης, προκειμένου να δοθεί μια απάντηση. Και η απάντηση είναι ξεκάθαρη και ταυτόχρονα υπεύθυνη από την αρχή: ΟΧΙ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ. Δεν σταματούμε όμως εκεί θά 'ταν πολιτικό λάθος και ταυτόχρονα έγκλημα! Χρειάζεται να απαντήσουμε και στο δεύτερο ερώτημα: ΓΙΑΤΙ;

Γιατί δεν υπάρχει δημοκρατία, και δεν υπάρχει δημοκρατία, γιατί δεν υπάρχει ελευθερία.

Σε ένα τέτοιο, λοιπόν, καθεστώς, γεμάτο ανελευθερία, κυριαρχημένο από τον σκοταδισμό και τον αυταρχισμό, ο σοσιαλισμός δεν έχει θέση. Και θά 'ναι έγκλημα απάνθρωπο, διαστρέβλωση της ιστορίας αν συνεχίζουμε να δεχόμαστε ότι αυτές οι χώρες είναι σοσιαλιστικές.

Εμείς ιδιαίτερα που σπουδάζουμε σε μια από αυτές τις χώρες, είμαστε μπλοκαρισμένοι από όλες τις απόψεις. «'Ηρθαμε να σπουδάσουμε σε σοσιαλιστική χώρα». Αυτό ήταν, το επιχείρημα, που με περηφάνεια λέγαμε σε όποιον μας συναντούσε.

Ζήσαμε με αυτό το λαό. Τις ανησυχίες-του, τις αγωνίες-του, τις δυσκολίες-του, τις στέρσεις-του, την αδυναμία-του και το φόβο-του να μιλήσει ελεύθερα, να χαρεί! Παράλληλα, ζούσαμε και μια άλλη ζωή. Τη ζωή που μας πρόσφερε η μαύρη αγορά του δολαρίου. Τα πλεονεκτήματα του ξένου φοιτητή, που αγοράζει με δολάρια από το shop, ενώ ο Ρουμάνος κρυφοκοιτάζει από κάποια γωνιά, που τρώει πλουσιόπαροχα στο Intercontinental δίπλα στους διπλωμάτες ή τους κομματικούς. Αυτοί οι άτιμοι, οι τελευταίοι! Καταδυναστεύουν το λαό. Ζουν πλουσιοπάροχα στα πολυτελή σπίτια-τους, φοράνε πάντα τα ζεστά δερμάτινά-τους, ενώ ο λαός στιβάζεται σε κάποιο σπίτι, κάθε δωμάτιο και οικογένεια, ή σφιχτοκουμπώνει κάποιο μάλλινο τριμμένο, για να ζεσταθεί, έρμαιο στην παγωμάρα του συστήματος.

Εμείς λοιπόν οι φοιτητές του Ρήγα Φεραίου, οι νέοι του ΚΚΕ εσωτ. είμαστε γνώστες, μάρτυρες αυτής της κατάστασης. Μα δεν είναι δυνατόν να ταπεινωθούμε πνευματικά, ούτε και πολιτικά. Γι' αυτό ποτέ δεν θα δεχτούμε να ονομάσουμε τούτη τη χώρα, γενι-

κά όποια χώρα ζεί σε ανελευθερία και καταπίεση, Σοσιαλιστική!... Γιατι τότε υποβιβάζουμε τον εαυτό-μας, προδίνουμε τα οράματα του Σοσιαλισμού, μιας ιδέας που χιλιάδες έδωσαν τη ζωή-τους για να εφαρμοστεί και σήμερα βλέπουν τα πάντα ισοπεδωμένα από μερικούς καριέριστες της πολιτικής, που κάθονται σε αυτά τα χαλάσματα και γελάνε σαρκαστικά, τριβώντας τα χέρια-τους σαν νέοι Νέρωνες.

«Η σιωπή δεν είναι χρυσός για την Αριστερά» έγραφε για ένα διάστημα η «ΑΥΓΗ». Από τότε όμως ως τα σήμερα, όπου ο σ. λ. Κύρκος άρχισε δειλά-δειλά να καταγγέλλει (γενικόλογα βέβαια) τα καθεστώτα αυτά για «επιβολή δικτατορίας πάνω στους εργαζόμενους» (ομιλία στην Πάτρα), έχει περάσει αρκετός καιρός. Άς είναι! Αρκεί που έγινε μια αρχή στ' αλήθεια. Γιατι «τα σοσιαλιστικά κράτη έχουν εισέλθει στην ιστορική φάση της παγοποίησης της επανάστασης...» (Μίκης Θεοδωράκης, «Διευκρίνιση», σελ. 2-3). Άν λοιπόν το ΚΚΕ εσωτ. έχει σαν σκοπό-του την ανανέωση του Κομμουνιστικού Κινήματος της πατρίδας-μας, από εδώ και μπρος θα το δείξει. Διαφορετικά δεν θα δυσκολευτεί να μας πείσει ότι κι αυτό συμμετέχει στην «παγοποίηση της επανάστασης» (όπως άλλωστε και ο εκφραστής αυτής της θέσης).

Όμως θά 'ταν πλήγμα για το κομμάτι των αριστερών που οραματίστηκαν ένα νέο Σοσιαλισμό, τον πραγματικό Σοσιαλισμό κι όχι τα ξεθωριασμένα υποκατάστατά-του, που άλλοι κατά καιρούς τα αναθεματίζουν και κατά καιρούς τα υποστηρίζουν. Θά ήταν πλήγμα για τους Κομμουνιστές που έδωσαν τη ζωή-τους, καταδιωγμένοι κι από «μέσα» κι από «έξω» για τη διάδοση των ιδεών της ανανέωσης, που πάλεψαν και συνεχίζουν να παλεύουν με πείσμα για την αποκατάσταση της δημοκρατίας για την υπαρκτή ισοτιμία στις σχέσεις όχι μόνο των μελών του Κόμματος, αλλά και των ιδίων των ανθρώπων στην καθημερινή-τους ζωή.

Έτσι, λοιπόν, το επικείμενο συνέδριο, το «ανοιχτό σε όλους» και πλατιά δημοκρατικό (όπως αναφέρει ανακοίνωση της ΚΕ του ΚΚΕ εσωτ.), πρέπει να σταματήσει και στο θέμα των χωρών του «υπαρκτού» σοσιαλισμού (όπως τις ονομάζουν) και να μην τις βάλει όλες σε ένα τσουβάλι με την ετικέτα Σοβ. Ένωση ή Πολωνία, αλλά να τις εξετάσει μια-μια, να τις εξετάσει ουσιαστικά και να μην καλυφτεί πίσω από την ψευτο-πρόφαση «της μη ανάμιξης στα εσωτερικά των άλλων κομμάτων».

Σύντροφοι, δεν επεμβαίνουμε στα εσωτερικά κάποιου κόμματος, αλλά εκτελούμε ένα διεθνιστικό χρέος. Κάνουμε κριτική (όπως αρμόζει σε Κομμουνιστές),

παίρνουμε θέση για μια χώρα, που καλυμμένη πίσω από το ψεύτικο προσωπείο της «ανεξάρτητης και αδέσμευτης εξωτερικής πολιτικής» ισχυρίζεται ότι έχει σοσιαλισμό, ρίχνοντάς-μας στάχτη στα μάτια, ακόμα και για την «ανεξάρτητη» πολιτική-της (βλ. θέση Ρουμανίας για το Αφγανιστάν, την Τουρκία, την Πολωνία).

Είναι λοιπόν χρέος-μας, χρέος του Συνέδριου του ΚΚΕ εσωτ. να τοποθετηθεί ΚΑΙ σε αυτό, το καιρίο θέμα.

Η ανανέωση για να ζήσει πρέπει να προχωρήσει!

Περιμένουμε λοιπόν...

Τ.Κ.

ΓΙΑ ΤΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

● Σχετικά με τη στάση του Γενικού Προξένου της Ελλάδας στο Μόναχο κατά την εκδήλωση για το Πολυτεχνείο, μας γράφει ο αναγνώστης-μας Κ. Πιερίδης:

Κύριε Διευθυντά,

Στο Ελληνικό Λύκειο Μονάχου στις 17 Νοέμβρη 1981 τιμήθηκε, όπως και σ' όλα τα ελληνικά σχολεία, η μεγάλη Μνήμη. Σύμφωνα με το πρόγραμμα έγινε, κοντά στ' άλλα, προσκλητήριο νεκρών, κατάθεση στεφανιού, ενός λεπτού σιγή και επιδόθηκε από τους μαθητές στο Διευθυντή-τους ψήφισμα για να ονομάσει ο Σύλλογος των καθηγητών του Λυκείου μία αίθουσα του σχολείου «Αίθουσα Διομήδη Κομνηνού» και να τοποθετήσει στο Γραφείο του Λυκειάρχη την εικόνα του πρώτου νεκρού του Αγώνα.

Όμως ο Γενικός Πρόξενος της Ελλάδας στο Μόναχο, προσκαλεσμένος στη σχολική αυτή εκδήλωση-μνημόσυνο, είχε, φαίνεται, άλλες κεραιές ευαισθησίας, και διαφορετικές επιλογές: Αποχώρησε αμέσως μετά την προσφώνηση του Λυκειάρχη, δηλώνοντας ότι έχει κάποια άλλη επείγουσα απασχόληση (η ώρα ήταν δύο περίπου το μεσημέρι). Αλλά το πιο απαράδεκτο, το τελειώς ανεπίτρεπτο ήταν η τελευταία φράση του Γενικού Προξένου, λίγο πριν ο ίδιος αποχωρήσει: «Καλή διασκέδαση».

Ο τελευταίος δε γνώριζε, άραγε, το πνεύμα της τηλεγραφικής διαταγής του κ. Υπουργού Παιδείας σχετικά με την πρωτεύουσα σημασία του γεγονότος; Από τότε τα προσκλητήρια νεκρών είναι κάτι διασκεδαστικό; Οι μαθητές, οι καθηγητές και οι γονείς είχαν συγκεντρωθεί για να «σπάσουν πλάκα»;

Τα βουρκωμένα στη σχολική αυτή εκδήλωση μάτια μαθητριών και μαθητών περιμένουν να δουν τι θα κάνει ο υπουργός Εξωτερικών κ. Ιων. Χαλαμπόπουλος, συναγωνιστής του νεαρού Διομήδη στον κοινό αγώνα για τη Λευτεριά και τη Δημοκρατία.

Κώστας Πιερίδης
Μόναχο

ΠΕΡΙ «ΚΡΙΤΙΚΗΣ»

● Με αφορμή ένα γράμμα στο ANTI τχ. 193 (27-11-81), από οπαδό του ΚΚΕ με θέμα την αντικειμενικότητα, ο αναγνώστης-μας Κ. Μπαϊράμης φοιτητής στην ΑΣΟΕΕ διατυπώνει τις δικές-του απόψεις:

Ο επιστολογράφος ούτε λίγο ούτε πολύ αναγνωρίζει το δικαίωμα στο περιοδικό να εκφράζει διαφορετικές απόψεις αρκεί να μην κριτικάρει το κόμμα-του!!! (Τι μεγαλειώδης αντίληψη για τη δημοκρατία). Και βέβαια παραθέτει πλήθος επιχειρήματα. Δεν πρέπει να χτυπάμε το «Κ»ΚΕ γιατί έχει σωστές θέσεις και ξέρει την αλήθεια. (Το να ισχυρίζεσαι σε τέτοιους καιρούς ιδεολογικής σύγχυσης, αλλά και έντονης αναζήτησης και έρευνας ότι ξέρεις την αλήθεια, σημαίνει απλά και μόνο ότι είσαι μια αυτάρεσκη μούμια).

Μα το «Κ»ΚΕ ξέρει το σωστό γιατί έχει τους περισσότερους οπαδούς, τους περισσότερους ψηφοφόρους. Αυτό θα πει Μαρξιστική σκέψη. Από τότε, το χαρτάκι που ρίχνουν στην κάλπη κάθε 4 χρόνια οι ψηφοφόροι, που έχουν δεχτεί μια πλύση εγκεφάλου από τους ιδεολογικούς μηχανισμούς της αστικής τάξης, αποτελεί διαβατήριο για την κατοχή της αλήθειας;

Όσον αφορά τις αγωνιστικές αρχές του «Κ»ΚΕ συνοψίστηκαν αρκετά πετυχημένα στο κεντρικό προεκλογικό σύνθημα «ΚΚΕ αλλαγή — β' κατανομή». (Καλά, δεν φοβήθηκαν μήπως τους κατηγορήσουν για εξτρεμισμό;).

Και, τέλος, το να επικαλείται κανείς νεκρούς και θυσίες για να βουλώσει το στόμα των ζωντανών είναι ανεντιμότητα.

Τελειώνοντας θα ήθελα να πω ότι το περιοδικό-σας περιορίζεται πολλές φορές στο να παρουσιάζει μόνο τις πολιτικές διεργασίες που συντελούνται με επίκεντρο τους θεσμούς της αστικής δημοκρατίας. Σίγουρα αυτό στοιχειοθετεί επικρίση για επιφανειακό και όχι ουσιαστικό πλουραλισμό. Παρ' όλα αυτά θεωρώ την προσπάθειά-σας έντιμη και κατ' αρχήν θετική. Ελπίζω να επεκτείνετε την παρουσίαση των απόψεων και την κριτική-σας. (Ο πολιτικός χώρος που υποστηρίζω δεν φοβάται την κριτική).

Φιλικά

Κώστας Μπαϊράμης
φοιτητής ΑΣΟΕΕ

● Για το ίδιο θέμα ο Αντώνης Μαρώτης μας γράφει τα ακόλουθα:

Αγαπητό «Αντί»,

Ο ανώνυμος επιστολογράφος αποδεικνύει για άλλη μια φορά ότι το «ΚΚΕ» παραμένει ο εκφραστής των αρνητικών σημείων του κινήματος. «Τα αντί ΚΚΕ» άρθρα του «ΑΝΤΙ» δεν εκφράζουν πάντοτε το «ΑΝΤΙ» ούτε το περιοδικό έχει αρνηθεί να δημο-

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

στην ενότητα
«Απελευθερωτικά κινήματα»

ΤΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ
ΣΤΗΝ ΠΟΛΩΝΙΑ

Solidarność

ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΑ ΚΙΝΗΜΑΤΑ

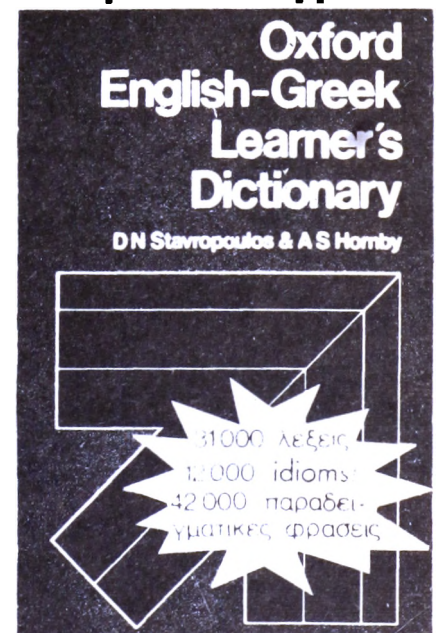

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΛΒΟΣ
Αναξαγόρα 1, Αθήνα (112)
Τηλ: 52.46.241

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

Ιδιαίτερα μαθήματα
καθώς και σε ομάδες
τριών μαθητών
από πεπειραμένο καθηγητή
Τηλ. 726.107

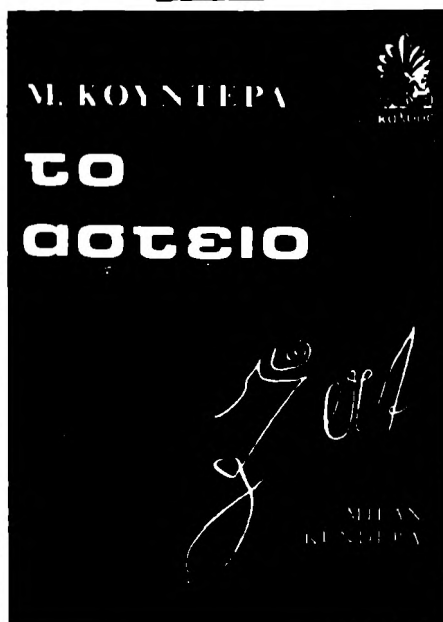
**ΤΟ ΛΕΞΙΚΟ
ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
σε μαθαίνει αγγλικά!**

το καλύτερο δώρο!

ζητήστε το στα βιβλιοπωλεία

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΔΟΣΗ ☎ 6722357

«Σε κάθε σελίδα αυτού του καταπληκτικού βιβλίου ακούγεται η φωνή του ώριμου καλλιτέχνη και πραγματικού ανθρώπου — αυτό είναι μεγάλη τύχη σ' αυτούς τους άτυχους καιρούς».

Glaude Roy,
(Le nouvelle observateur)

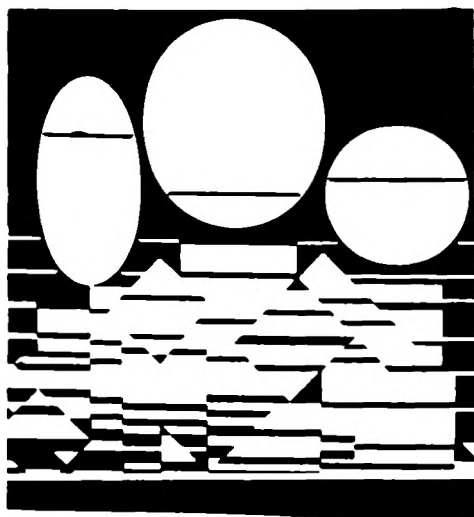
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΛΒΟΣ
Αναξαγόρα 1, Αθήνα 112
Τηλ: 52.46.241

St. Ossowski

η ταξική δομή
στην κοινωνική συνείδηση

Η ασταμάτητη ταξική σύγκρουση στην Πολωνία πλουτίζει με νέες ιδέες την ανθρωπότητα.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΛΒΟΣ
Αναξαγόρα 1, Αθήνα 112
τηλ.: 52.46.241

σιεύσει φίλο - ΚΚΕ κείμενα. Φαίνεται όμως ότι το ΚΚΕ φοβάται το διάλογο, όπως ο διάβολος το λιβάνι...

Ούτε είναι αλήθεια ότι το ΚΚΕ εσωτ. αντιμετωπίζεται πάντα με ευμένεια. Αντιμετωπίζεται σαφώς ευνοϊκότερα από το ΚΚΕ, γιατί κουβαλάει σαφώς θετικότερα στοιχεία από το ΚΚΕ. Κριτική όμως γίνεται και στο ΚΚΕ εσωτ. για τα λάθη που έκανε και κάνει.

«Το ΚΚΕ παραμένει συνεπές στις αρχές-του» γράφει. Από πότε όμως; Σαν ενιαίο από την ίδρυσή-του; από το 1947 και μετά; ή από τη διάσπαση του 1968 μέχρι σήμερα; (...)

Στο κομμουνιστικό ιδεώδες πιστεύουν όλοι αυτοί οι άνθρωποι που ανήκουν στην ευρύτερη ανανεωτική αριστερά, καθώς και τα ριζοσπαστικά και αριστερά στελέχη και οπαδοί του ΠΑΣΟΚ. Όλοι αυτοί παρόλες τις επιμέρους διαφωνίες-τους απορρίπτουν το πρότυπο σοσιαλισμού που προβάλλει το ΚΚΕ του γραφειοκρατικού και απάνθρωπου «σοσιαλισμού».

Ακόμη διαφωνούν και με την πολιτική, ιδεολογική-του πρακτική και δράση στο μαζικό κίνημα π.χ. κίνημα ειρήνης με τους «πυραύλους της ειρήνης» που προσπαθεί να πείσει ότι «πονάν» λιγότερο από τους πυραύλους του ιμπεριαλισμού. Στο συνδικαλισμό το ποσοστό συμμετοχής στα σωματεία δεν ξεπερνά το 11% των εργαζόμενων. Ο χαρακτηρισμός των κομμουνιστών σε «γνήσιους» και μη είναι αυθαίρετος, αντιδημοκρατικός και ξεπερασμένος. Με τι κριτήρια άραγε χαρακτηρίζεται κάποιος «μη γνήσιος κομμουνιστής»;

Μήπως με τα ίδια κριτήρια που χαρακτηρίστηκαν προδότες και χαφιέδες ο Βελουχιώτης, ο Πλουμιδής, ο Βαφειάδης και πλήθος άλλοι αγωνιστές;

Η πρακτική αυτή που συνεχίζεται μέχρι σήμερα — ας θυμηθούμε την αρθρογραφία του «Ριζοσπάστη» για τους «400» και την αντικομμουνιστική και αντισοβιετική συγκέντρωση του «ΑΝΤΙ» στην Πάντειο, όπως είχε γράψει ο Ριζοσπάστης — έχει κάνει μεγάλη ζημιά στο κίνημα και αποτελεί σαφή παραχάραξη και της μαρξιστικής θεωρίας και των λενινιστικών αρχών.

Σύγχυση και διάσπαση προκαλεί η πολιτική και τα λεγόμενα του ΚΚΕ. Εξάλλου η διάσπαση του 1968 έγινε με αυθαίρετη επέμβαση του ΚΚΣΕ στα εσωτερικά του κομμουνιστικού κινήματος στην προσπάθεια της Σοβιετικής ηγεσίας να κρατήσει κάτω από τον έλεγχό-της το εργατικό κίνημα. (...)

Το «ΑΝΤΙ» είναι και θα παραμείνει αριστερό και προοδευτικό περιοδικό, επειδή ακριβώς εκφράζει μια άλλη λογική για το σοσιαλισμό και άσχετα από τη γνώμη του ΚΚΕ θα συνεχίζει να «χτυπάει» τις αστικές και δογματικές απόψεις και θα αγωνίζεται για έναν άλλο δρόμο για το Σοσιαλισμό. Είναι δικαίωμά-του να γράφει ό,τι θέλει — στα πλαίσια του ιδεολογικού χώρου-του — και δεν έχει να φοβηθεί τίποτα. Πέρασε ο καιρός που τους «διαφωνούντες» τους «έθαβε» το κομματικό κατεστημένο.

Τι λέει άραγε το κόμμα των θυσιών και της εργατιάς για την Ουγκρική επανάσταση του 1956, για την άνοιξη της Πράγας, για τους Πολωνούς εργάτες και για τους Πέρσες αγωνιστές;

Και κάτι άλλο αγαπητέ αναγνώστη. Αν το ΚΚΕ εσωτ. είχε κατοχυρώσει πρώτο τον τίτλο του ΚΚΕ (μπορούσε να το κάνει, αλλά δεν το έκανε) με ποιο κόμμα θα ήσουν;

Ευχαριστώ για τη δημοσίευσή
Μαρώτης Αντώνιος

αντί

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
Αθήνα 601
Τηλ. 732.713 - 732.819

- Εκδότης:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δεινοκράτους 131
Αθήνα 601
- Υπεύθυνος τυπογραφείου:
Ιωάννης Δημητρόπουλος
Σπαρτάκου 9, Καλλιθέα
- Καλλιτεχνική επιμέλεια:
ΝΕΝΗ ΡΑΪΣ
- Δημόσιες σχέσεις
Διαφημίσεις:
ΤΑΚΗΣ ΜΩΡΑΪΤΗΣ
- Φωτοστοιχειοθεσία:
«ΠΟΛΥΤΥΠΟ» ΕΠΕ
Δεινοκράτους 131
Τηλ. 729.237
- Αναπαραγωγή φιλμ:
«ΠΟΛΥΤΥΠΟ» ΕΠΕ
Δεινοκράτους 131
Τηλ. 729.237
- Εκτύπωση:
«Εκδοτικά επιχειρήσεις
Ν. ΘΕΟΦΑΝΙΔΗΣ» Α.Ε.
Πειραιώς 52, Μοσχάτο
Τηλ. 48.12.558 - 48.22.779

- Κάθε ενυπόγραφο άρθρο εκφράζει την προσωπική άποψη του συγγραφέα-του.
- Χειρόγραφα δεν επιστρέφονται

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εσωτερικού

Εξάμ. 500δρχ. - Ετήσια 1.000
Ετήσια Οργανισμών
Τραπεζών, κτλ. 3.000δρχ.
Φοιτητική έκπτωση 15%

Εξωτερικού

Ευρώπη - Μεσογ. χώρες:
εξάμνη: απλή δολ. 18
" αεροπ. δολ. 20
ετήσια: απλή δολ. 36
" αεροπ. δολ. 40
Η.Π.Α. - Καναδάς - Αν. Ασία:
εξάμνη: απλή δολ. 18
" αεροπ. δολ. 27
ετήσια: απλή δολ. 36
" αεροπ. δολ. 53
Αυστραλία - Ωκεανία:
εξάμνη: απλή δολ. 18
" αεροπ. δολ. 35
ετήσια: απλή δολ. 36
" αεροπ. δολ. 70

- Εμβάσματα, επιταγές:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δημοχάρους 60, ΑΘΗΝΑ 601
- ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ: δρχ. 40
- ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: δρχ. 60

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ
• για τα βιβλιοπωλεία της Αθήνας
Στα γραφεία του «ΑΝΤΙ»
Δημοχάρους 60, τηλ. 732.713
• για τα βιβλιοπωλεία Β. Ελλάδας:
Βιβλιοπωλείο
Μ. Κοτζιά και Σία Ο.Ε.
Τσιμισκή 78, τηλ. 279.720
Θεσσαλονίκη

ΚΕΡΑΜΙΚΑ

αντικείμενο

αντικείμενο

Δημητρίου Γούναρη 30 Θεσσαλονίκη

σταχυ

Εάνθου 7 Κολωνάκι

”Αν δέν ’χετε τόν χρόνο
νά διαλέξετε δῶρα
καί τό «θάρρος»
νά χαρίσετε μετρητά...
χαρίστε ένα τσέκ δώρου
MINION!

Στούς πελάτες, συνεργάτες, καί στό προσωπικό σας...είναι μάλλον ἀκατόρθωτο νά χαρίσετε δῶρα, πού ν' ἀρέσουν στόν καθένα ξεχωριστά!... Ἡ μόνη λύση, εἶναι νά χαρίσετε σέ ὅλους ένα τσέκ δώρου MINION καί τή δυνατότητα νά διαλέξουν μόνοι τους τό δῶρο τους ὅποτε θέλουν! Ὑπάρχουν τσέκ δώρου MINION τῶν 100, 500 καί 1000 δραχμῶν, σέ ἐορταστική συσκευασία. Τηλεφωνήστε μας στό 523.4106, κ. Δ. Μωραῖτη. Εἰδικές συμφωνίες ἀνάλογα μέ τόν ἀριθμό τῶν τσέκ.

MINION

ΤΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΕΡΟ ΜΕΓΑΛΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

Εκδόσεις Καστανιώτη

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Έλλης Αλεξίου

Και ούτω καθεξής (Μυθιστόρημα)
Για να γίνει μεγάλος (Βιογραφικό)
Και υπέρ των ζώντων (Διηγήματα)
Βασιλική Δρυς (Το Χρονικό της Εκπαίδευσης)
Τόμοι Α, Β
Κατεριπωμένα Αρχοντικά (Διηγήματα)

Ελένης Βαλαβάνη

Τα σκληρά καρύδια (Μυθιστόρημα)

Ιωάννας Καρατζαφέρη

Τα κορίτσια της Ερεχθείου

Θέμου Κορνάρου

Θεσσαλονίκη, 9-11 του Μάη 1936

Αρ. Νικολαΐδη

Ανθρώπων εξ ανθρώπων (Διηγήματα)

Κώστα Παναγιωτόπουλου

Αποφταιγματα

Γιώργου Παπακυριάκη

Το δωμάτιο του γορίλα

Μαρία Ξενουδάκη

Στο φίλο-μου Έντγκαρ Άλλαν Πόε

Έλενα Πατρικίου

Μυθολογικές Διαδρομές

Θάνου Φουργιώτη

Επί πιστώσει

Μαρτσέλο Βεντούρι

Λευκή σημαία στην Κεφαλλονιά

Έρμαν Έσσε

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ

Πέντε Σύγχρονοι Ρουμάνοι Πεζογράφοι

Λουσία Ντεμέτριους, Σούτζεν Μπάρμπου,
Τίτους Πόποβιτς, Οβίντιου Κωνσταντινέσκου,
Μαρίν Πρέντα

Δάφνη Ντι Μωριέ

ΡΕΒΕΚΚΑ (Μυθιστόρημα)

Λίβιου Ρεμπρεάνου

Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ — Αναβρασμός στην ύπαιθρο,
Τόμος Α

Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ — Οι φωτιές, Τόμος Β

Έλλης Αλεξίου

Χοντρούλης και Πηδηχτή
Ήθελε να τη λένε «κυρία»

Μάνου Κοντολέων

Ο Εέ από τ' άστρα

Όσκαρ Ουάιλντ

Ο Ευτυχισμένος Πρίγκιπας

Σοφίας Μαυροειδή-Παπαδάκη

Ο μικρός Περιηγητής (Τόμοι Α-Β-Γ)

Ελένης Σαραντίτη-Παναγιώτου

ΙΟΛΗ, ή Τη νύχτα που ξεχείλισε το ποτάμι

Ζώρζ Σάντ

Η ιστορία ενός Αγαθούλη

Ιωάννας Σαραβάνου

Πέντε Γρηγόρηδες κι έξι Σταμάτηδες

Διονύση Φωτόπουλου

Μάσκες — Θέατρο

Φόστερ Χιρς

Έρωτας, Σεξ, Θάνατος και το νόημα της ζωής
στην κωμωδία του Γούντνι Άλλεν

Φώντα Λάδη

Άλκης ο Ψεύτης

Ο γάιδαρος που νίκησε το σκυλόψαρο

Τζων Στάινμπεκ

Το κόκκινο αλογάκι

Πάνου Πολυχρονόπουλου

Παιδεία και πολιτική στην Ελλάδα

Κριτική Ανάλυση και Αξιολόγηση των Ιδεολογικών
και Γνωστικών Λειτουργιών του Σχολικού Συ-
στήματος 1950 - 1975 Τόμοι Α-Β

Γιάννη Γαλανού

Διχασμένη συνείδηση

Κείμενα πολιτικής ψυχολογίας

Ζενεβιέβ Πέηντερ

Πώς να βοηθήσετε το παιδί-σας ν' αναπτυχθεί
(Για νεογέννητα έως 3 χρόνων)

Λουίζ Ντωγιόν Ρισάρ

Προετοιμάστε το παιδί-σας για το σχολείο

Ρόμπερτ Νατζέμυ

ΓΙΟΓΚΑ για υγεία και ομορφιά

Κώστα Σημίτη

Η δομική αντιπολίτευση

Πολιτική, Κυβέρνηση, Δίκαιο

ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΤΖΗ

Σπουδές
(Διηγήματα)

ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΤΖΗ

Το διπλό βιβλίο
(Μυθιστόρημα)

ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΤΖΗ

Ανυπεράσπιστοι
(Διηγήματα)